Gerilla Anıları V

Zamanın Ruhuna Yolculuk

Zamanın Ruhuna Yolculuk

Gerilla Anıları V

Anı

Zamanın Ruhuna Yolculuk

Gerilla Anıları V

AramAnı

Editör: Ulaş GÜLDİKEN

Kapak Resmi:AKA

Kapak Tasarımı: Pınar ALKAN

Mizanpaj: Zafer TÜZÜN

1.Baskı: Mayıs 2015

Baskı ve Cilt:
Gün Matbaacılık
Reklam Film Basım Yayın San. Tic. Ltd. Şti.
Beşyol Mah. Akasya Sok. No: 23/A
Küçükçekmece-İstanbul Tel: 0 (212) 580 63 81

ISBN: 978 - 605 - 4986 - 92 - 7

Aram Basım Reklam ve Yayıncılık
Huzurevleri Mah. Sıtkı Göral Cad. Kurdi-Der Binası Kat3/3
Kayapınar / Diyarbakır **Tel:** 0 (412) 238 30 71

İstanbul Şube: Bahariye Cad. Kafkas Pasajı No: 33
Kadıköy / İSTANBUL ***Tel:*** 0 (531) 258 46 66

email: info@aramyayinevi. com

Zamanın Ruhuna Yolculuk

Gerilla Anıları V

AramAnı

Önsöz Yerine

Bir derya kadar bolluk teşkil eden gerilla anıları, özgürlük mücadelesinin anı anına nasıl bir yaşam teşkil ettiğinin açık ifadesi olmaktadır. Zorluklar kadar sevinçleri, kayıplar kadar daha fazla zaferlerin yaşandığı gerilla direnişi diyalektik bir gelişim sağlamıştır. Zorluğa sevinç; şehadetlere zafer katan bu yaşam, gerilla anıları sayesinde süreklilik içinde olmuştur. Özgürlük mücadelesinin temel bir sahası haline gelen bu anlatımlar gerillanın dili, gözü ve kulağı biçiminde kendini var kılmıştır. "Onlarsız bu yaşamın tadı kalır mıydı?" gibisinden bir soru sorulacaktır. Zamanın kendisini sözcüklerle günümüze aktardığı bu anlatıların varlığı, yaşamın adeta örülerek yeniden ve yeniden bir doğuşun başka bir ifadesi olmaktadır. Kim, ne anlatmışsa, bunun o anla biten bir olay olmadığını yaşam gerçeğimizden öğrenmekteyiz. Ne kadar anlatılmışsa o kadar var olmuştur. Her bir gerilla hikayesi yeni doğan hikayelerin başlangıcı olmuş, somutlaşmıştır.

Varoluşumuz bir yerde anlatılan şeylerin orantısıyla gerçekleşmektedir. Keşke anlatılamayan, dile gelemeyen en ufak bir gerilla anısı kalmasaydı... Gerilla anılarını dile getirenlerin tarihi bir iş yaptıklarını buradan çok açık söylemek durumundayız. Anlatılar devam ettikçe bu çalışmaların anlam ve önemi daha iyi anlaşılacaktır. Bugün anı, yarın roman ve sinema ile karşımıza çıkacağına şaşmayalım. Tarihte 'altın işler'in öylesi bir değeri vardır. Bu temelde hazırlanmış bu kitap, ifade edilen şeylerin küçük bir parçası olmaktadır.

Gerilla tarihinin yüzlerce ciltlik kitaplara sığmadığını çok iyi bilmekteyiz. Bizler bu kadar yaptık ama azdır, çok azdır. Her gerilla ve şehidin bir anısı hatta bir kitabı olsaydı ne yüce bir iş yapmış olacaktık. Kürdistan özgürlük mücadelesinin her eyaletini anlatan

anılarımız olsaydı, gelecek edebiyat çalışmalarımızı çok derinden etkileyecekti.

Bu temelde dile getirenlerin katkılarıyla hazırlanmış bu kitap, gerilla mekanları olan Kürdistan dağlarını, dere ve vadilerini anlatmaktadır. Çeşitli zaman kesitlerini anlatan anılar Serhat Eyaleti'nin Ararat'ından uzanıp Dersim'in Kutuderesi'ne, oradan kavis çizerek Dorşin zozanlarına yol almaktadır. Kürdistan dağlarındaki patikalar gerillanın yürüyüşleriyle birleşir. Patika deyip geçmemek lazım, bir zamanların sessiz tanıklarıdırlar. Biz dağlara onlarla ulaşır, onlarla dağlardan ayrılır ve tekrar onlarla buluşuruz. İşte bu anı kitabı bu yol alışların bir güncesi, tutanağı olmaktadır.

Yayınevinin Notu

BOTAN

Cudi'de Gerçek Masal, Masal Gerçek Olur

Gökyüzünde her yıldızın bir öyküsü varmış. Her insanın da bir yıldızı. Dolunayın yüzünde çözülmeyenlerse, çocukça merakları giderecek cevaplarla nice çağ uyutulmuştu. Kaplumbağa, suça bulaşmış bir insanın cezasını sırtında evini taşımakla çekiyordu. Ölümü kabullenmeyen insan, gökkuşağının altından geçebilmekle ölümü yenebileceğine inanarak imkânsızı istemekteydi. Bir çocuk sevinciyle, çocukluk evresinden ergenlik çağına ulaşmış insan arayışlarını büyütüyordu. Gılgamış'la ölümsüzlük otu için diyar diyar geziyordu.

Günümüzde bilim adamları insan ömrünü uzatmanın yollarını araştırıyorlar. Atalarının Gılgamış'la başlattığı ölüme çare mücadelesinde, galibiyete adım adım yürümenin kibirli dünyayı bir sona hazırladıklarını görmeyi engelliyordu. İnsanoğlu; yıldızların öykülerini dinleme yerine; gökyüzünde yıldızlara komşu evler kuruyor, ayda yaşam koşulları oluşturma projeleri, Mars'ta yaşam izlerine rastlama hayallerini yeğ tutuyordu. Soyu tükenen hayvanlar aleminde kaplumbağa yüzyıl yaşarmış, yükü ağırmış umurunda mıdır? Tek ses, tek renk ve tek sınırla çizilmiş haritadan ibaret bir dünya karşısında gökkuşağı renkleri anlamsızdı. Yeni insana yenilik gerekiyordu. Doyumsuzluğunu karşılayacak bir dünya. Artık ne bir ninni, ne bir masal uyutabilirdi onu. Oysa masallar, dilden başka hiçbir iletişim aracının olmadığı zamanların insanlığın mirasının aktarımında yıkık kentler arasında kaybolmuş bir tarihin belleğiydi. Bir bütün olarak tarihsel süreci bireye indirgediğimizde Arnavut askerin öyküsünde olduğu gibi; geçmişle geleceğin arasındaki ilişkinin önemi ortaya çıkar. Ve bu ilişkiyi açığa çıkaracak etkenler; bilimle, teknikle donanmış araştırmacılar, arkeologlara gerek kalmadan da dilden dile aktarılan bir söz, bir şiir veya ninni bilimsel bir bulguya eşdeğer bir etkiyi yaratabilir.

Bir devşirme olan Arnavut asker, bir memleketi işgal sırasında baskın yaptıkları evlerin birinden bir ninni duyar. Belleğinde iz bırakmış anasının ninnisiyle bu ninninin aynı olduğunu anladığı an; savaşmakta olduğu halkın kendi halkı ve işgal edilen vatanın öz vatanı olduğunun bilicine varır. Ve savaşı bırakır.

Ninniyle uyutulmuş bir çocuk, yine aynı ninniyle uyanmaktadır.

İşgaller, talanlarla yerle bir edil'yordu yurtlar. Her yeni din yakıp yıkıyordu kutsal tapınakları. Tapınaklarda barınamayan tanrıçalar, dünyayı terk ediyorlardı. Tanrılar göklere kaçıyordu. Onlardan geriye duvarlara, taşlara, kayalara oyulmuş suskun resimler, ilahiler kalıyordu. Bir de ninelerimizin söylencelerle bizlere ulaştırdıkları. Yazı icat edildiğinden beri yağmalanmış, yakılmış kitabelerin ömürleri ancak kendi dönemleriyle sınırlı kalmıştır. Ancak söze dokunulmadı. Söz; siyah derisini soydu, beyaz giyindi. Din değiştirdi, yurttan yurda göç etti. Ama sözcükler, gizlenmiş sayfalarına ışık tutuyordu tarihin. Çözülmeyen her imge bu büyülü geçmişte insanı düşsel gerçeğiyle buluşturuyordu. Bu yok olmaz denilen tarih biçiminin yarattığı umut, acaba kimler için heyecan yaratıyordu. Biline bilinir bir tarih ve geçmiş ile erken yada geç başlayan bilme ve yarattığı rahatlığının anlamı nedir? Kendini bilen, ulusunu bilen, atalarını tanıyan insanlar bu uzun uzadıya uzanan hikayeye ne yapacaklardı? Ne de olsa onlar kendini tanıyordu. Bir de kendini tanımayan, nereden geldiğini bilmeyen bir halkı düşünün. Ailesini tanımayan bir çocuk gibidir bu durum. İşte Kürtlere bakıyoruz ve Kürtlerin kendini tanıma biçimleri yukarıdaki belirtilenler gibidir. Kürtlerin yaşadığı tüm coğrafya, tüm toplum zeminlerinde yaşanan durum maalesef buydu. Dili olmayan, bilinenlerin ötesinde olan ufacık soru işaretleri vardı. Kürtlerdeki tarih buydu. Ya dağların adları yada mensubu oldukları aşiret dışında başka bir emare yoktu. Derinlerini hissetme, yaşama anlam çıkartmaya çalışma olmasa da Kürtler yine de bu gerçekliği bırakmak istemiyorlardı. Ondan kaynaklı dağ yaşamını her şeye tercih ettiler. Adlarını sevdiler.

Botan alanı bu tarih biçiminin en fazla yaşandığı alanlarımızın başında gelmekteydi. İnsanı çevreleyen coğrafya zapt edilmiş de-

ğildi. Doğa, insanı yaşatıyor durumdaydı. Belki de burada her şeye karşı direnen coğrafyaydı. Jîrkî, Gewda, Mamxurî, Guyî ile Sipêrtîlerden Ala aşiretine varan durum coğrafya ile bütünleşen, birbirini var eden Botan gerçekliğiydi. Savaşı var olmanın en ince kalmış çizgisi üzerine geliştirme, tarihte doğru adım atmak için tek çare olarak kalmıştı. Bu zor okunan harfler ile coğrafyanın asilini arkasına alarak adeta 'Ya Allah' diyen PKK, Botan'da adım atmaya başladı ve gün geçtikçe büyüdü. Artık bu kök üzerinde gelişen PKK yeni bir tarih yazıyordu. Botan Rönesans'ı, belki de Ehmedê Xanê zamanında donakalıp PKK ile yeniden canlandı. İnsanlar değişti ve kendilerini tanımaya başladılar. Bu hikaye hepimizin hikayesidir. Cudi dağı masallı bir dağdır. Cudi'de kalırsanız sizin bir masalınızın olması gerekir. Aslında dağa ilk adım atış masalınızın başladığı zamandır. Adına hikaye, masal veya herhangi bir anı diyebilirsiniz ama bir şeyi anlatır. İlk katıldığımda, kendimi bir masalın içinde hissetmiştim.

Botan alanında katılımlar oldukça artmıştı. Bizim zamanımızda kadının katılımlara çok önem veriliyordu. Bize yaklaşım, erkeklere oranla farklı olmaktaydı. Bize battaniye bile getirmişlerdi. Bütün yükümüzü kaldırıyorlardı. Bu da doğalında bir bağlılığı yaratıyordu. '94 yıllına kadar bizimle ilişki tarzı böyle idi. Zaman geçtikçe, biz de artık eskiyorduk. İşin sahipleneni, onun bir parçası haline gelmiştik. Tecrübelerimiz artmıştı. '94 yılını anlatmak istiyorum. '94 yılı Botan Eyaleti için önemli bir yıl olmaktadır. Deyim yerindeyse bir öncesi var, bir de bunun sonrası. Bu süreçte Cudi bölgesindeydim. Eyalette bir çok karakol kaldırılmıştı. Savaşta neredeyse bir denge söz konusuydu. Gerilla tamamıyla Botan'a yerleşmiş durumdaydı. Cudi diğer bölgelere oranla daha stratejik bir konum arzediyordu. Behdînan alanını da sayarsak; Haftanîn'den Gabar'a kadar ulaşan bir eyalet sınırı vardı. Cudi bu anlamda tam bir orta alan durumundaydı. Geliş gidişler Cudi üzerinden gerçekleşiyordu. Cudi, Şırnak'a bağlı ilçeler ve Şırnak ilinin tam ortasındadır. Cizre hemen altımızda, onun güneydoğusunda Silopi ve kuzeybatısında da Şırnak bulunmaktadır. Coğrafik anlamda gerillaya uygun bir alan durumundaydı.

Bu husus hem bizim açımızdan hem de düşman açısından aynı öneme sahipti. Ancak, '94 yılına kadar düşman Cudi bölgesine bir sürü operasyon yapmış, ama bir türlü Cudi alanına girememişti. Düşman, konumlanmasını ağırlıklı Cudi'nin çevresinde yapmıştı. Çok büyük karargahlar kurmuş, karakolların asker sayısı on katına çıkartılmıştı. Bizim sayımız neredeyse bine yakınlaşmıştı. Cudi'nin çevresinde bulunan bütün karakollara eylemlerimiz olmuştu. Cudi kurtarılmış bir alan gibiydi. Düşman '94 yılında gerillanın bu kazanımlarını kırmak için, çok yoğun bir yığınak yapmıştı. Düşmanın hazırlıkları kendisini hissettiriyordu. İyiden iyiye herkes, yaşanacak savaşın normal bir savaş olmadığını kestirmekteydi. Operasyon ilkin Gabar'da başlamıştı. Eskiden operasyon kolları bir bölükken; bu kollar tabur, hatta iki tabur durumuna getirilmişti. Operasyon kollarını albay düzeyinde subaylar koordine ediyordu. Cudi bölgesi orta alan olduğu için, ilkin Cudi'ye operasyon yapılmadı. Düşman şöyle bir strateji izliyordu: Çevre bölgelerİ kırarak merkez alanlara yönelmek istiyordu. Bu süreçte Cudi bölgesinin yönetim kademesi değiştirildi. Bu zamana kadar bölgeye Bahoz Erdal arkadaş bakıyordu. Değişim ardından yeni bölge komutanımız Cuma Bilikî arkadaş olmuştu. Cudi yapısı çok eylem yaptığı için, hem kendine çok güveniyor hem de zafer sarhoşluğu yaşıyordu. Kısmi bir gevşeme ve keyfiyet ortaya çıkmıştı.

Cuma Bilikî arkadaşın gelişi ile birlikte adeta Cudi sallandı. Cuma arkadaş kendisine o kadar güveniyordu ki, "Düşmanın Cudi'ye girmesine izin vermeyeceğiz," diyordu. Arkadaşlara büyük bir cesaret vermişti. Cuma arkadaş, '92 Güney operasyonunda rolünü iyi oynadığı için yapı tarafından güven duyulan bir arkadaştı. Düşman operasyon hazırlıklarına hız vermişti. Biz de ise zafer sarhoşluğundan kaynaklı bir gaflet söz konusuydu. Düşmanın Cudi'ye girebileceğine inanmıyorduk. Kendimize o kadar güveniyorduk. Düşman, diğer bütün bölgelere yönelmiş durumdaydı. Ama hâlâ Cudi bölgesine ne bir hava saldırısı, ne de ağır silah yönelimi olmamıştı. Hazırlık yapıyorduk, ancak yine de düşmanın Cudi alanına girebileceğine ihtimal vermiyorduk. Diğer bölgelere olan

operasyonlar bitince düşman Cudi'ye yöneldi. O zamana kadar gördüğümüzün çok üzerinde bir sayı ve teknikle saldırıya geçtiler. Silopi ve Cizre ovasına sahra topları getirmişlerdi. Çevre karakolların hepsi koordineli bir biçimde obüs atışlarına başlamıştı. Normal bir operasyon olmadığı anlaşılıyordu. Dört kobra geliyor, dördü gidiyordu. Gece ise jetlerle saldırdılar. Vadilerdeki ses bir orkestra gibi birbirini tamamlıyor, sarı-kırmızı ve yeşil ışıklar Cudi zirvelerinde bir sönüp bir yanıyordu. Geride havayı kaplayan siyahımsı dumanlar kalıyordu. Doğal olmayan bir şey, Cudi'nin doğal haline karışıyor ve sanki onlarla savaşıyor, birbirlerine galip gelmek istiyorlardı. Ağır toplar o kadar çalışıyordu ki, ferdi bir silah gibi tarama yapıyor sanırdınız. Cudi'nin zirvesini kara dumanlar kaplamıştı. Tanrı, sanki bütün ses avazlarını Cudi'de toplamıştı. Hepsi de cırtlak, hepsi de sırıtır haldeydi. Ses sanki patlamak istiyor, metal parçalardan daha fazla etki yapıyordu. Sanki o kayalara şarapnel değil de sesler çarpıyordu. Düşman önce ses ile bir saldırı yapmıştı. Her şey son sesteydi. Jetler sanki bilinçli bir şekilde seslerini yükseltmiş, motorlarını değiştirmişler sanırdınız. Cudi'nin doğal sesleri kılıfına çekilmiş, ahenkleri bozulmuştu. Hêzil gibi çılgın bir dere neredeyse lal olmuştu. Safine'den Zêrînkere vuran o sesli fırtınalar adeta bir melteme dönüşmüştü. Çevre şehirlerin ışıkları sönükleşmiş, bir tuhaf olmuşlardı. Sanki Cudi için yasa girmiş gibi bir halleri vardı. Düşman, ilk başta Cudi alanının giriş kapılarına yönelmişti. Deriyê Kerê kapısını on gün boyunca sahra topuyla dövdü. Deriyê Kerê kapısının üst kısmında bulunan Safine alanı Cudi bölgesinin en yüksek yeriydi. Düşman orayı ele geçirmek istiyordu. Canlı hiçbir varlık yaşamayacak şekilde o alanı teknikle harap etmek gibi bir dertleri vardı. Cudi'de canlı ne varsa yok olmalıydı. Onlar, sanki Cudi ile savaşıyorlardı. Şimdiye kadar devam eden savaş düşman ve Cudi arasında süren bir savaştı.

Operasyon devam ederken, Botan genel komutanlığı güçlerin hafifletilmesi talimatını verdi. Seçme bir güçten oluşan hareketli birlikler kalacaktı. O zaman ben, Cudi cephane sorumlusuydum. Yanımda on kadın arkadaş vardı. Savaşın cephane ihtiyacından

kaynaklı bizim birimin orada kalması gerekiyordu, doğrusu da buydu. Biz çıkmak istemedik; kalmayı diretince, arkadaşlar en son bizim de ikiye bölünüp yarımızın kalabileceğini söylediler. Ağır güçler çıkacaktı. Hafif, pratik güçler halinde hareket etme esas alınacaktı. Benim sorumlu olduğum manganın Cudi'nin Silopi tarafına yakın alana gitmesi uygun görüldü. Bu alana Deriyê Wara diyorlardı. Orada düşmanı karşılayacaktık.

Düşman, hale biçiminde Cudi alanının bütün çevresine havan topu atıyordu. Sonra geniş bir çember atmıştı. Aslında üç çemberdi. Oraya gitmek için harekete geçtik. Gideceğimiz yere yakın cephe çalışmaları yapan arkadaşlar vardı. Onların da bize katılmaları gerektiğini söyledik. Arkadaşlar akşam üzeri bize yetiştiler. İlk gün orada kalacaktık. Düşmanın gece saldıracağını söylediğimde, yanımdaki arkadaşlar, bu ihtimalin olmadığını söylediler. Düşman çember atma ile uğraşıyordu. Ben, yine de mevzilerde kalıp uyanık olmamız gerektiğini söyledim. Yer hiç uygun değildi. Çatışma için pozisyon almış bir vaziyetimiz yoktu. Sadece çatışabilirdik, ama çatışmanın sonucunu kestirmek oldukça zordu. Gece yarısında arkadaşlar telsizle irtibat kurup, acilen alanı terk etmemiz gerektiğini söylediler. Saat epey ilerlemiş, şafak tan kızılında kendisini hissettirmişti. Harekete geçip kendimizi hazır hale getirene kadar aydınlık basmıştı. Hava artık yavaş yavaş aydınlanıyordu. Arkadaşlar yine muhabare yaptılar. Konuşan arkadaş, bölgeden sorumlu arkadaştı. Çok kızmıştı. "Akşamdan beri çağrı üzerine çağrı yapıyoruz, niye çıkmıyorsunuz?" diyordu. Ben de öfkelenip, Cudi'yi bırakmayacağımızı söyledim. "Bırakmayacağız," dedi. Ama bütün bölgeyi çembere aldıklarını, gücü azaltmamız gerektiğini söyledi. Ben yine de direterek, çıkmayacağımı söyledim. O, ısrarla acele etmemiz gerektiğini söylüyordu. Ben pek anlamıyordum. Sonuçta hazırlanıp harekete geçtik. Arkadaşlara ulaştığımızda, bazı grupların Cudi çıkışında Elcan tarafında pusuya girmiş olduklarını öğrendik.

Karargâha geldiğimizde bildik bir karargahı görmedik. Karargahın sayısı azaltılmış, hareketli bir birlik durumuna getirilmişti. Düşman yemek ve yatış saatlerini tahmin ederek, ona göre atış ya-

pıyordu. Bêspin, Meydan, Gite, Silopi, Kirya Reş karakollarından obüs ile sistematik bir şekilde alanı dövüyorlardı. Bizi yıpratmak, psikolojik olarak etkilemek istedikleri açıktı. Yemeğe başladığımız gibi havan topları ve kobralarda gelmeye başlıyorlardı. Tam o esnada düşman, karargâhımızın olduğu yere kobra ile saldırdı. Çok alçaktan uçuyordu. Cuma Bilikî yoldaşın kobra ile şehadetinden sonra, düşman kobraları daha çok kullanır olmuştu. Cafer arkadaş M-16 silahı ile tarama yaptıktan sonra, hemen noktayı terk edip taşlık alana gitmemizi söyledi. Düşman, Cudi içindeki güçlere böyle saldırıyor, Cudi'nin çıkış yerlerine de yoğun pusu atıyordu. Amacı bu güçleri pusuların içine sürmekti. Kobra gittikten sonra noktada kalmış cephaneleri saklamak için tekrar noktaya gittik. Havan atışları durmamıştı. Eyleme gider gibi gidiyorduk. Havan atıldı mı kendimizi yere atıyor, durdu mu tekrar ayağa kalkıp ilerliyorduk. Gece olmuştu. Karanlıkta o cephaneleri alıp sakladık. Noktaya ulaştığımızda arkadaşların çok moralsiz olduklarını gördük. Acaba bir şey mi olmuştu? Şehadet mi yaşanmıştı? Durumu öğrenmek için arkadaşlarla konuştuğumuzda, alanı terk edeceğimizi, geri çekilme olacağını söylediler. Düşmanın imha amaçlı yöneldiğini, diğer bölgelerde operasyon yapmış güçlerini de Cudi'ye kaydırdığını, bazı tepelerin düştüğü, alanı tutmanın oldukça zorlaştığını belirttiler. Düşman Deriyê Kera'yı almıştı. Cudi'nin en stratejik yeri düşmanın eline geçmişti. Artık geri çekilme yapacaktık. Bizim için trajik bir durumdu. Cudi kurtarılmış bir bölgeydi. O kadar eylem yapılmış ve düşman oldukça yıpratılmıştı. Cudi gücü kendine çok güveniyordu. O durumdan geri çekilme aşamasına geçmek bize çok, çok zor geliyordu. Ele geçmiş bir şehri bırakmaya benziyordu. O zaman bölge komutanı arkadaş bizimle toplantı yapıp, alanı bırakmamızın bizim için daha kazançlı olacağını söyledi. "Cûdî'yi bırakıyoruz ama savaşı bırakmıyoruz. Bu da bu savaşın bir parçasıdır. Düşmanı uzun vadede vurmak için gücün selameti daha önemlidir. Cudi yerindedir. O kayaları ve vadileri kimse yerinden edemez. Önemli olan bunu doğru kullanmaktadır," dediyse de, içimiz tam rahatlamıyordu. Böyle bir sonucu kimse düşünmemişti. Ne kadar

geri çekilme yapabilirdik ki? Neyimizi götürüyorduk? Anılarımızın hepsi geride kalıyordu. Hiç kimse bu anıları almak istemiyor, adeta burası daha iyidir dercesine onları Cudi'ye emanet ediyordu. Hayvanlarımız vardı. Onları götüremiyorduk. Onların da şaşırdıkları belliydi. Belki de bize şaşırmışlardı. Biz ne tarafa gitsek arkada bıraktığımız yerin her metresine bir top düşüyor, hayvanları bize doğru sürüklüyordu. Hayvanlar daha önce alışmış oldukları koşullarla olan duruma uyum sağlayamıyordu. Sanki onların bile sesleri değişmiş, bu duruma tepki veriyorlardı. Bize ise düşünmek ve ona göre hareket etmek kalmıştı. Belki ayırt edici özelliğimiz o olmuştu. Her şeye rağmen gitmeliydik. Uzun bir zamanı alan hayallerimize ters bir istikamette yol alacaktık. Hayallerle boğuşmak zordu. Hayaller olmadan düşünce ne anlama gelirdi ki? Düşünce sadece o ana cevap oluyordu. Çekilmeliydik. Alanda olanlar, geriye kalanlar vardı. Ama karargâh ne pahasına olursa olsun çıkacaktı. Kalanlar geri gelmemizi hızlandıracaktı. Onlar, geride bıraktığımız umutlarımız olmuştu.

Şırnak ile Cudi arasında olan Kursê Kêça'ya doğru yol aldık. Ama zorlu olan bir yürüyüştü. Günlerce çatışmalara girmiş, aç kalmış arkadaşlar vardı. Onlar çok zorlanıyordu. Ağır gidiyorduk. Hava açılıyordu. Arazi ormanlık olmadığı için şafak vakti kendisini hissettirmeden bu arayı geçmemiz gerekiyordu. Kobraların birden gelmesi, düşmanın bizi fark ettiğini gösteriyordu. Tespit yerinden uzaklaşmak için, hızlı hızlı hareket ettik. Yakında olan bir meşe kümesinin içine girip uzandık. Kobralar dolaşmaya devam ediyordu. Akşama kadar aynı vaziyette kaldık. Karanlık basınca; sorumlu arkadaş içtima alıp son bir çemberin kaldığını söyledi. Bir çemberi geçmiştik. Bu son çember daha tehlikeliydi. Alan dışındaydı ve hâkim olduğumuz bir arazi değildi. Tek bir dikkatsizlik gücü imha ettirebilirdi. Yorulma ve açlık olsa da esas olan gücün güvenliğiydi. O yüzden herkes, bütün gücüyle tabanlara kuvvet diyecek ve kendisini zorlayacaktı. Besta alanına yetişmek zorundaydık. Yol hattımız Gundikê Melê civarında planlandı. Gundikê Melê'yi aşıp Biryan köyüne gidecektik. Harekete geçtik. Biryan

köyünde milislerimiz vardı; onlar hazırlık yapmışlardı. Oradan erzaklarımızı alıp yola devam edecektik. Tespit edilmiş yere yetiştiğimizde milisler oradaydı ve hazırlıklar yapmış, bizi bekliyorlardı. Ama kimsenin ağzından çıt çıkmıyordu. Durum, sorumlu arkadaşı da oldukça etkilemişti. Fiziki rahatsızlığı vardı ama bu çekilme sırasında rahatsızlık azıtmış onu güçten düşürmüştü. Arkadaşlar yemeklerini yiyip birazını da yanlarına aldıktan sonra harekete geçtik. Besta'ya ulaşınca alanı kısmi tanıyan arkadaşlar vardı ve bizi bölgedeki arkadaşlara yetiştirdiler. Arkadaşlar aç olduğumuzu biliyorlardı. Bize koyun getirmişlerdi. Ancak moralsizliğimiz her hâlükârda yansıyordu. Cafer arkadaş bizimle konuştu. Taktik yaptığımızı, en kısa zamanda bu güçle geri gideceğimizi söylüyordu. O zamanlar Besta'da hareketli tabur vardı. Yemeklerimizi yedikten sonra taburun yanına gittik. Tabur bir ay boyunca hareket halinde olmuştu. Sürekli eylem yapmış, düşmanın diğer bölgeler üzerindeki etkinliğini zayıflatmak için bölgeden bölgeye geçmişlerdi. Üzerlerinde doğru dürüst elbise kalmamıştı. Ayaklarına torba geçirmişlerdi. Ayakkabıları yoktu. Bu halleriyle eylemden eyleme koşmuşlardı. Onlarla kısa bir zaman kaldıktan sonra bizim gurubumuzun Haftanîn'e geçeceği söylendi. Ama sürpriz bir durum vardı ki; küçük bir grup Cûdî'ye geri dönecekti ve sorumlusu da bendim. Yol yürüyüşünden dolayı hastalanmıştım ama yine de gitmeyi dayatıyordum. Arkadaşlar halime bakınca uygun olmadığımı söylediler. Newal Guyî arkadaş vardı. Onu yerime uygun bulmuşlardı. Bir grup kadın arkadaştan oluşan bir takım geri gitti. Biz de Cemal arkadaşın talimatı üzerine Heftanîn'e geçecektik. Yol hazırlıkları bitene kadar, alanda bulunan hareketli taburla birlikte Girê Sêvê tepesine yönelik bir eylem yaptık. Bu kadar gücün yan yana gelmiş olması, eylem yapmak için iyi bir fırsattı. Bizde yorgunluk, iyi bir eylem ile geçer. Yorgunluk zaten fiziki değildi. Cûdîden çıkmak bizi tarifsiz bir şekilde yormuştu. Belki de bu eylem, bu tarifsizliğe bir ilaç olacaktı.

Tabur gücü fiziki anlamda yıpranmıştı. Saldırı esnasında fiziki zorlanmasından kaynaklı bir kadın arkadaş düşmanın eline geçti. İsmi Rengin'di. Mardinliydi. Açlıktan dolayı zayıf düşmüştü. Giderken onun bir sözünü unutamıyorum. Giderken kullandığı

cümle, "Keşke bir lokma ekmek yeseydim de daha fazla rolümü oynasaydım," olmuştu. Bu sözü hep aklımda kaldı. Aslında onu duyanların hepsinde aynı etkiyi yapmıştı. Zor bir anlamı vardı. Cümle basitti ama ifadesi zor olan bir şey anlatmıştı. Geri gelmemesi, onun bu sözünü daha fazla acıklı ve unutulmaz kılmıştı.

Direniş her ne pahasına olursa olsun yapılacaktı. Eylemden sonra biz Heftanîn'e gidecektik. Güzergâhımız Kêla Memê üzeri olacaktı. Çocukluğum oralarda geçtiği için çok seviyordum ve özlemiştim. Çocukluğumdan bu yana ilk defa Kêla Memê'ye çıkıyordum.

Tekrar yürüyorduk. Hiç kimsenin tadamadığı yaşam gerçekliğini tatmanın ayrıcalığıyla Kêla Memê'ye tırmanıyorduk. Mem'in diyarına gidiyorduk. Sarp patikalarla dolana dolana yükseklere çıkıyorduk. Yeryüzüyle bağımız kopuyor, sanki gökyüzüne tırmanıyorduk. Yerle gök arasında ,onları buluşturan bir güç olarak kendimizi hissediyorduk.

Mem bir çoban
Mem bir dağ sevdalısı.
Kırlara âşık bir çoban.
Çobanlar hep yüksekte arar kavalın ezgisini.
İşte Mem de öyle bir çoban.
Rivayetler Mem için çok şey söyler;
Rivayet gerçek
Mem bir gerçek

Bir gün Mem koyunlarını alıp dağın sırrını çözmek için yollara düşer. Mem, içinde doğduğu, bağrında büyüdüğü dağın hep bir sır taşıdığını düşünür. Ve o sırra doğru, umuda doğru yol alır. Mem sırrın en zirvede olduğuna inanır. Ondan dolayı, onun aşkı zirveye çıkmaktır. Yaşadığı dağ gerçekliğinin sevdası kalbine ulaşmıştır.

Mem kavalının sesiyle, dağın sesine yönelerek ilerler. Dağdan aldığı sesle, kavalından ezgiler dökülür. Ve koyunlar dökülen bu ezgilerin peşi sıra dağa tırmanırlar.

Mem zirveye ulaştıkça sırra ermektedir. Erdeme ulaştığı an, zirveye ulaştığı andır.

Bir dağ zirvesinde demlenen hayatın sırrını çözer Mem.
Dağ soğuk,
Zirve çıplaktır.
Mem dağın bilginliğine ulaşmıştır.
Bir daha o bilginliğin zirvesinden inmek istemez.

Orası son menzildir. Mem, soğuktan donuncaya kadar hayatın bilginliğini ve saflığını yaşamayı tercih eder. Erdem bir tercihtir. Zirvede gizli olan da insana ait olandır. Ve kendisine ait olanı yaşar Mem.

Mem, koyunları ve kavalıyla birlikte oraya gömülür. O günden sonra o dağa Kêla Memê denilir. Yani Mem'in Kalesi. Yani bilginin, hayatın demlendiği kale.

Kêla Memê, Mem öyküsüne göre şekil almıştır. Zirveye bu öykünün bilgeliğiyle tırmandık. Zirvedeydik. Ve zirvedeki kayalıklar Mem şeklindeydi. Sanki heykeli yapılmıştı Mem'in. Sureti çocuk, sureti genç-ihtiyar, sureti belli belirsiz bir Mem heykeli, çevresinde koyunlar. Ve tam ortasında kaval biçiminde bir kayalık. Demek ki her şey kendi öyküsüne göre şekil alırdı. Mem'in dağın sırrına, umuduna ulaşmasının öyküsüydü. Ve 20. yy'ın son çeyreğinde aynı sırrın arayışçıları Mem ile buluşmuştu. Mem sırrı çözmüştü ve artık geride kalanlar için Mem bir sırdı. Alanda geliş gidişler bu zirveye ait olan dağın bir hayli alt yamaçlarından olduğundan, ismi çokça duyulmuş dağı merak ederek, bir gün mutlaka daha yakından göreceğim, zirvesine çıkacağım deyip de geçenler çok olmuştur. Belki de birçok kişi bir daha dönüp o zirveleri gezme imkanı bulamamıştır. Bizim zirveye çıkışımız her ne kadar mecburiyetten olsa da, böylesi bir merakın giderilmesi de işin içindeydi.

Bu ülkede böylesi bir anıt nerede varsa dağın en yüksek yerine yapılmıştır. Başka ülkelerde bir ormanın kuytusunda, derin bir vadide olurken, biz de dağların doruklarındadır. Bu, bir dağ ülkesi olduğumuz ve dağların yaşamımızdaki öneminden kaynağını aldığı için olmalı. Masal ve rivayetler bile sanki savaşmış, ve bu savaş dağa çıkmıştı. Az da olsa bir şeyler anlatan bu kayalıkların, Cizre'ye uzanan bir hikâyesi vardı. Oradan başlar, burada biterdi. Bu

anıta bakan her gerilla bu öyküyü bizim savaşa benzetmiştir ki bizde aynı gözlemi yapmıştık. Botan'ın zirvesinde olan bu dağ ve bu masal, "aynı dağın patikası aynı yere gider" misali, zamanın makarasına sarılan yılları kaldırdığınızda aynı anlamı veriyordu. Bu dağların dili böyle idi.

O süreçte Kêla Memê'de Şerif arkadaşın bölüğü vardı. Bölüğün yanına ulaştığımızda, oradaki arkadaşlar yaralıların olduğunu söyleyip onlarla birlikte gitmemi uygun buldular. İlk başta gitmek istemedim. Gruptan ayrılmayı istemiyordum çünkü grup her an geri gidebilir, beni burada bırakabilirlerdi. Yanıma bir erkek arkadaş verdiler. İsmi Dilbirîn'di. Derikli bir arkadaştı; o zaman takım komutanıydı. Yanılmıyorsam '95 yılında Garisa bölgesinde şehit düştü. Yaralılar, iki kadın arkadaş; birisi Sozdar Êrkendî diğeri ise Cahîde Guyî arkadaşlardı. Onlarla yola çıktık. İkisi de ayaklarından yaralanmışlardı. Onları ata bindirdik. Atlar zorla yürüyordu. Kêla Memê'den Mijîn köyüne geldik. Üzerimizde sürekli jet uçakları uçuyordu. Nereyi vurduklarını bilmiyorduk ama çok sıklıkla bir alanı vurdukları anlaşılıyordu. Havada her zaman uçan bir makine vardı, gökyüzünü de boş bırakmıyorlardı. Arkadaşları köye ulaştırdığımızda hava iyice kararmıştı. Bahçelerin içine dalarak orada kaldık. Sabah olunca Şirîş üzeri Heftanîn'e yol alacaktık. Sabah olunca, milisler düşmanın Şirîş köyünü tuttuğu haberini getirdiler. Düşman kendisini Şirîş'ten bahçelere bıraksa bizi kesin bulurdu. Bahçelerin içinde birkaç kayalık vardı. Onlara doğru yürüyüp yaralı arkadaşları kaya aralarına yatırdık. Akşama kadar o kayalıkların içinde öylece kaldık. Anlaşılan gece yürüyecektik. Düşman hâlâ Şirîş köyündeydi. Heftanîn güzergâhını denetim altında tutmak için Şirîş köyünü tutmuşlardı. Düşmanın orayı tutması yolumuzu uzatacağa benziyordu. Köyü dolanmamız gerekiyordu. Yaralı arkadaşları tehlike ne olursa olsun Heftanîn'e ulaştırmamız şarttı. Geçen her bir dakika, arkadaşların yaşamını riske koyacaktı. Yola koyulduk. Yorucu bir yoldu. Ancak yaralı arkadaşların yanımızda olması, biz sağlamlara yorgunluğumuzu unutturuyordu. Atlar, götürdüğümüz yolda oldukça zorlanıyorlardı ve hızlı ilerleyemiyorduk. Düz yolu kullanmak da tehlikeliydi. Bu vaziyette yol alıyorduk.

Sabaha doğru Mêrgeşîşe vadisine vardık. Vardığımızda arabayı hazırlamışlardı. Onlara önceden bilgi verildiği anlaşılıyordu. Yaralı arkadaşları hemen aldılar. Bizim de dinlenmemiz gerektiğini söylediler. Heftanîn diğer bölgelere oranla imkanları olan bir bölgeydi. Yorucu bir yolculuk geçirmiştik. Geri çekilme yapmıştık ve yolun uzaklığından çok biçimi bizi yormuştu. Alan bırakmak, nedeni ne olursa olsun alışık olduğumuz bir şey değildi. Arkadaşlar bize yansıtmasa da sanki onlar da bizim gibi düşünüyor gibisinden kendi kendimize yargılar oluşturuyorduk. Oysa durum bunun tersiydi. Arkadaşlar bizimle epeyce ilgilendiler. Biraz kendimize geldik, denilebilir. Uyuma ve beslenme imkanı fazlaydı ve gelenlere özelikle bu imkan veriliyordu. Savaşı herkes biliyordu ve aşağı yukarı ne zorluklar yaşadığımızı kestirebiliyorlardı. Bizde bu bir kültürdü. Savaştan gelen, uzaktan gelen arkadaşlara yaklaşım çok önemliydi. Fazla kalmadık. Zaten Heftanîn'e ulaştığımızda, orada Cûdî'ye geri gitmek için hazırlık yapan bir birliğimiz vardı. Operasyon hâlâ sürüyordu ve operasyon içinde kalan arkadaşlar birkaç yerde düşmanı vurmuşlardı. Düşman operasyonu çok kapsamlı olmasına rağmen istedikleri şeyi elde edememişlerdi. Arazinin bazı yerlerinde konumlanmışlardı, hatta bayrak bile dikmişlerdi ama sadece bu kadar; bizimkisi zaten gerilla savaşıydı. Düşman bu bayrağın propagandasını çokça yaptı. İşte, "Cûdî'yi ele geçirdik. Burada terörün kökü kazındı," filan diye. Ama yansıttıkları gibi olmadığı belliydi. Geri çekilme bir yerde sonuç almıştı. Daha yeni yeni anlam vermeye başlamıştım. Uzun vadeli çatışmalara girseydik, daha kötü sonuçlar çıkabilirdi. Düşman dolu gelmiş, boşa çarpmıştı. İyi bir taktik uygulamıştık. Sıra artık bizdeydi.

Cemal arkadaş, bütün gücümüzü toplayıp; düşmanın yönelim biçimi ve sonuçları üzerine bir toplantı yaptı. Genel Botan değerlendirmesi oldu. Bütün bölgelerde kısmi bir geri çekilme yapılmıştı. Bu güçlerin hepsiyle toplantılar yapılmış, tekrar geri göndermek üzere hazır duruma getirilmişti. Bizimki de bu çerçeveydi. Hemen geri gitmemiz gerekiyordu. Tam zamanıydı. Operasyon anlaşılmıştı. Onun kapasitesi, ne kadar kalacağı; amacı anlaşılmıştı. Artık hamle sırası bize gelmişti ve geri gidecektik. Bunun üzerine, geri gitme hazırlık-

lanma başladık. Lojistik ve cephane ihtiyacını karşılamak için örgütlememizi yaptık ve işe koyulduk. Cûdî'ye farklı bir yoldan giriş yaptık. Kestirme yoldu. Düşman her yeri tutmuştu. Safine, Zêrînker, Kirya Reş, Bilika ile Elcan taraflarının hepsinde düşman vardı. Biz, bu güçlerin zayıf noktalarını yakalayıp üzerlerinde eylem yapacaktık. O zaman Cûdî"ye Doğan Dudêrî arkadaşın birliği de gelmişti. Hareketli taburun geldiğini de duymuştuk. O zaman, bizim alanda hareket eden bu taburun başında Gûyî Ekrem arkadaş vardı. Düşmana ciddi darbeler vurulacağı anlaşılıyordu. Bütün güç, Bilika'ya yakın bir yerde birleştik. Kêra Jahrê isimli bir yerdi. Burada, güçler hafif birlikler şeklinde düzenlendi. Düşmanın fark etmeyeceği, hareketli kolay birlikler olmaktaydı. Arkadaşlar Girê Êzmana tepesinin keşfini yaptılar. Eylem o tepeye olacaktı. Bêspin tarafına düşmektedir bu yer. Saldırı grupları elli arkadaştan oluşuyordu. Ekrem arkadaşın taburu eylemin savunma gücü yapılmıştı. Cûdi isminde, Gundikê Remolû bir arkadaş vardı. O da pusu gurubunun başında gitti.

Eylem olacağı zaman Safine tarafındaki düşmanın hareketleneceği tahmin edilerek, bir grup o tarafa pusu atmak için bizden ayrıldı. Bir grup da Zêrînker tarafına gidip pusu atacaktı. Tepecilerimiz de bizim geri çekilerek geleceğimiz noktada kalacaklardı. Eylem yeri çok uzaktı. Beş saatlik bir yoldu. İki koldan gittik. Bir kol Bêspin, diğer kolda Bilika tarafından gittik. Şantiye alanı dediğimiz Bêspin tarafından gidecek kolda yer alıyordum. Saat ona doğru eylem başladı. Tepe çok erken düştü. Mevzilere girdik. Silah kaldırıldı. İlk gittiğimizde plan dahilinde keşfedilmiş iki tepe boş çıkmıştı. Bunlardan sadece bir tepe doluydu. En yüksek tepeyi tutmuşlardı. Hem kayalık hem de çok dikti. Düşman nasıl bu tepenin başına gidip konumlanmış insan şaşırıyordu. Büyük ihtimalle koruculuğun desteği ile orayı tutmuşlardı. Tepeye vurmak bizim için de aynı şekilde zordu. Buna rağmen tepe eylemi başarıyla gerçekleşti. Arkadaşlar çok hırslıydı. Bu eylem bizim için Cûdî'ye geri dönmek ve düşmanı Cûdî'den sökmek anlamına geliyordu. Bizim kol eylemdeki rolünü oynamıştı. Fakat diğer kol arazi sarplığından kaynaklı rolünü tam oynayamadı. Onlar da saldırdı ama tüm mevzilere giremediler. Eylem yeri çok uzak olduğu için

noktaya ulaşana kadar sabah olmuştu. O kadar yorgun ve uykusuzduk ki, noktaya ulaşan hemen uygun bir yere uzanıyordu. Her bir arkadaş bir ağacın altında yatmıştı. Yolda iken sadece böğürtlen yemiştik. Diğer kolda bir arkadaş, mayın patlamasıyla ayağından yaralanmıştı. Onlar çok geriden geliyordu. Doğan arkadaş da onlarla kalmıştı. Biz noktaya ulaşmadan önce, eski bir nokta yerimiz vardı, bazı arkadaşlar orada kalalım dediler ama biz kadın arkadaşlar; hayır dedik noktaya ulaşmayana kadar durmayız ve kendimizi aşağıya bıraktık. Belirlenen noktada birkaç arkadaş ekmek yapmak için bırakılmıştı. Noktaya ulaşmamıza rağmen bir şey yemedik. Diğer arkadaşları bekleyelim birlikte yemek yeriz dedik. Arkadaşlar gelene kadar biraz dinlenmek işin uzanalım dedik ama hepimiz uyumuştuk. Tepecilerimiz vardı. Tepecilerimiz yüksek ve sarp bir yerdeydi. Tam o anda bir arkadaşın diğer arkadaşları kaldırmaya çalıştığını duyduk. Yüksek sesle konuşuyordu. Sesiyle yerlerini bulamadığı arkadaşları da kaldırmıştı. Kobra helikopterinin dolaştığını, herkesin kayalıklara gitmesini söylüyordu. Kayalıklara ulaştığımızda anormal bir şey yoktu. Biz, arkadaşlara eylemin nasıl olduğunu, nasıl silah kaldırdığımızı, nereden gittiğimizi, düşmanın nasıl kaçtığını tartışırken biraz da rahattık. Üzerimizdeki tepede bulunan tepecilere güveniyorduk. Tepe çok hakimdi. Tepecilerin en ufak bir hareketi görmemesi imkansızdı. Bu güven duygularını yaşarken, birden patlama sesleri geldi. Meğerse araziyi tanıyan Bêspin koruculari bizi takip etmişler. Onlarla aynı anda noktaya varmışız. Belki de tepecileri yanıltan şey, onlarla aynı anda hareket etmemiz olmuştu. Nokta yeri oldukça elverişsizdi. Bu mesafede bir çatışma bizim durumumuzu zorlaştıracaktı. Herkes, burası için ikinci Çiya Reşkê diyordu. Nokta içinde çatışmaya girmek dışında bir yol yoktu. Doğan arkadaş bağırıp herkesin kendisini kurtarmasını söyledi. Noktanın etrafı çok sarptı. Yol vermiyordu. Herkes birden eline ne geçtiyse alıp, bu sarp yerlere yöneldi. Görünüşte imkansızdı. Ama başka yolu da yoktu. Her yere mermiler yağıyordu. Beş altı dakika böyle mermilerin altından ilerledik. Yukarıya doğru çıktıkça havan topları etkili olmaya başladı. Havanlar derenin içine isabet edemiyordu. Ama yükseğe çıktıkça, bu

havanlar etkili oluyordu. Bêspin ve Zêrînker boğazında bulunan düşman, aldıkları koordinatlar çerçevesinde havan atıyorlardı. Arazi çok elverişsizdi. Havan atışından korunan yerler yol vermeyince, neresi yol veriyorsa oradan geçmek zorunda kalıyor, bu da kendimizi havan atışlarına göre ayarlamamızı zorlaştırıyordu. Böyle ilerliyoruz. Ama hâlâ ne olduğunu bilmiyoruz. Kim ateş ediyordu, nasıl oraya gelmişlerdi, tepeciler nasıl görememişti, hepsini sonradan öğrenecektik. Biz biraz yukarı çıkınca, aşağımızdan gelen arkadaşları mermi atışlarından korumak için BKC silahını çalıştırdık. Tam o onda, aşağıdan küfür karışımlı söz ve bağırmalar geldi. "Ajan mısınız? Bize mi ateş ediyorsunuz?" diye bağırışlar geliyordu. İyice şaşırmıştık. BKC'yi durdurduk. Tam o anda bize iki metre mesafede büyük bir patlama oldu. Sanki kulaklarımızın zarı patladı. Toz toprak içinde kaldık. Yanımda Zinarîn isminde bir kadın arkadaş vardı. O kadın arkadaş yaralandı. Önümüzde bir arkadaş vardı, o hep koşuyordu. Biz her adım atışımızda, hareketimize eş bir havan geliyordu. Bizi görmüşlerdi. Ben de o arkadaşı çağırıp durmasını söyledim. "Bekleyelim," dedim. Hemen bir kayanın kenarına gidip oturduk. Yan tarafımızda eski bir nokta yeri vardı. Nokta sağlamdı, bizi havan atışlarından koruyacak kayalıkları vardı. Ama oraya gidemiyorduk. Önümüzde koşan arkadaş koşmaya devam etti. Havanlar her yere değiyordu. Sanki Cûdî'nin etrafındaki bütün karakollardan havan atıyorlardı. Ben ile yaralı kadın arkadaş olduğumuz yerde kaldık.

Akşama kadar hareket etmedik. Karanlık basınca, Zinarîn arkadaşı sırtına alıp noktaya doğru yürümeye başladım. Noktaya ulaştığımızda noktada kimsenin olmadığını gördük. Oranın hemen altında bir kaynak suyu biliyordum. Acaba orada olabilirler mi diye düşündüm. Ben orayı kontrol etmek için kendimi aşağıya bıraktığımda, baktım ki ateş yanıyor ve arkadaşlar ekmek pişiriyorlar. Çok yorgundum. Yukarı noktada bir yaralı arkadaşın olduğunu söyledim. Yerimden kalkamıyordum. Halimi anlamış olacaklar ki, iki arkadaş kalkıp, "Biz arkadaşı getiririz," dediler. Yaralı arkadaşı getirmeleriyle pusu gruplarının gelmesi bir oldu. Pusu gruplarında yedi yaralı arkadaş vardı. Belirgin iki arkadaş yoktu. Onlar şehit düşmüştü. Cudi

arkadaş yaralanmıştı. Kaniya Dolê tarafında pusu atmışlardı. Arkadaşlar çok etkili vurmuştu. Pusu devam ederken düşman kobra helikopterleriyle müdahale etmişti. Kobralar gece gelmek zorunda kaldıklarında, bu onların çok zor durumda olduğunun işareti olmaktaydı. Cudi arkadaş özel tim üzerindeki M-16 silahını kaldırmaya çalışırken yaralanmıştı. Eylem üzerine tartışmalar devam ediyordu. Yaralı arkadaşların yaralarını pansuman etmeye başlamıştık. Akşama kadar arkadaşların yaraları ile uğraştık. Akşama doğru, genel güçten sorumlu Doğan arkadaş, "Bilika tarafına geri çekilme yapacağız," dedi. Bazı arkadaşların yaraları ağırdı. Cudi arkadaş kafasından parça almıştı ve yarası çok ağırdı. Bilika köyüne doğru yola koyulduk. Yavaş yavaş yağmur yağmaya başlamıştı ancak ciddi bir yağış sayılmazdı. Biz havadan iyi anlardık. Bulutlar yağmur bulutları değildi. Sonbahardı. Havalar da artık soğumuştu. Bilika köyüne vardığımızda hava aydınlanmak üzereydi. Orada eski bir noktamız vardı. Bir mağaraydı ve yakınlarında orman yoktu. Neyseki daha önceden kalan arkadaşlar uzaklardan odun getirip mağaraya bırakmışlardı. Mutfakçı arkadaşlar ile diğer bazı arkadaşlar odun yakmaya başlamışlardı. Ben ile Fehîma arkadaş, uzanmak için güneşin vurabileceği bir yer aradık. Daha yeni uzanmıştık, ben hemen uykuya dalmıştım ki, Fehîma arkadaş beni kaldırdı. Daha o şaşkınlığımı üzerimden atmadan Fehîma arkadaşın ağladığını gördüm. "Ne oldu?" dediğimde, Cûdî arkadaşın şehit düştüğünü söyledi. Cudi arkadaşı uzun bir zamandır tanıyordum. Katıldığım süreçte ilk gördüğüm arkadaş Cûdî arkadaştı. O zamanlar çok küçüktü. On yaşlarında ancak vardı. Kimse onu eylemlere koymuyordu. Ona küçük bir silah yapmışlardı. Herkes onu çok seviyordu. Her gün bir mangadaydı. Bazen bizim yanımıza gelir, geç saatlere kadar bizimle kalırdı. Cudi arkadaş öyle büyümüştü. Bir çocuk gibi arkadaşların içinde büyüdü. Onun silahını bazen kıskanıyor, "Bana da böyle bir silah yapın," diyordum. Savaş içinde şekillenmişti. Parti onun ailesi gibi olmuştu. O, köyden katılmış arkadaşlar sanki doğuştan gerillaydı. Katılan herkes öyleydi. Gerillanın ilk gittiği Botan köylerinden bir tanesi idi. Agît arkadaşı görmüşlerdi. Bilîka'dan öylesi katılımlar olmuştu. Adil arkadaş da o yaşlarda katılmıştı. Cuma

Bilikî de o köydendi. Cudî arkadaşın cenazesini battaniye ile sarıp taburun ününe getirdiklerinde hiç kimsenin ağzından çıt çıkmıyordu. Bizim için çok zor bir şeydi. Cudî alanını bıraktığımızda nasıl bir duygu yaşamışsak şimdi de aynı şeyi yaşıyorduk. Canlı ve cansız iki Cûdî arasında sürüp giden bir yaşam; ve duygusunu tarif etmek zor bir şeydir. Yaşadıklarımızla örtüşüyordu. Bir Cûdî'yi almaya çalışırken, başka bir Cûdî'yi veriyorduk. Böylesi kanunlan keskin olan bir yaşam ve zamandı. Cudî arkadaş, Önderlik sahasına da gitmişti. Sahaya gittiğinde Önderliğin dikkatini çeker. Küçük ama bir o kadar da haraketli ve duyarlı olan Cudî arkadaşa, Önderlik diyalog yaptığında sorar;

"İsmin ne?"

"Cûdî."

"Nerede doğdun?"

"Cûdî'de."

"Nerede gerillada kaldın?" Yine, Cûdî der. "Peki nereye gitmek istiyorsun?" Cûdî arkadaş yine, "Cûdî," der. Önderlik, "Tamam, söz seni tekrar Cûdî ye göndereceğiz,"der. Kısa bir zamanda takım komutanı olmuştu. Bir çok eyleme katılmış ve sonuç almıştı. Cudî alanını çok iyi tanıyordu. Bu son eylemde rolünü en iyi oynayan yine Cûdî arkadaş olmuştu.

Yaptığımız bu eylem, son zamanların en iyi eylemi idi. Düşmana orada iyi bir darbe vurulmuştu. Düşman o eylemden sonra Safine'yi bırakmak zorunda kaldı. Bu eylemden sonra geriye kalan güçler de Cûdî'ye döndüler. Tekrar Cûdî bölgesine yerleştik. Adeta Nuh'un efsanesi gerçek olmuştu. Bunun için Cudî'de gerçek masal; masal da gerçek olur!

Medya Xınıs

Arafta Olmak

1988 yılının sonlarında Botan alanına geçtim. Bir grup arkadaşla Önderlik sahasından gelmiştik. Botan'da düzenlemelerimiz yapıldı. Benim düzelemem Kaşûra bölgesine olmuştu. O zamanlar, Fêraşîn, Beytüşşebap, Başkale ve Metîna alanlarına Kaşûra deniliyordu. Düzenlememiz olduğu zaman, Têhtê Reşkê konferansı başlamıştı. Konferansın sonlarına yetişmiştik. Grubumuz müdahale olarak alana gidiyordu. Temel bazı çelişki ve sorunlar kendisini yansıtıyordu. "Dörtlü çete" anlayışı hakim durumdaydı. Aydın-köylü çelişkisi çok derinleştirilmişti. 3. Kongre'den sonra, bu anlayışı kökleştirmişlerdi. Eşkıya tarzı gibi bir şeydi. Önderlik sahasında gördüğümüz eğitimlerle ters bir durum vardı. Gerillanın temel bazı kural ve taktikleri aşındırılmıştı. Vur-kaç taktiği yerine, uzun süre bir yerde kalan güçler, düşmanın onları erken fark etmesine sebep oluyordu. Düşman onları fark edince de mevzi çatışmasına girmek kaçınılmaz oluyordu. Genel Botan komutasında bu anlayış egemen durumuna gelmişti. Önderlik sahasından getirdiğimiz talimat ve perspektifleri inceden inceye boşa çıkartıyorlardı. Durum bundan ibaretti. Bilerek mi yoksa bilinçsizce mi yapılıyordu bunlar, bir şey diyemem ama Önderlik boşa çıkartılıyordu. Lübnan'dan getirdiğimiz çözümlemelere bakmadılar bile, hiçbir değer vermediler. Okuyan arkadaşlar bu belgeleri bireysel okumak için çantalarına koydular. Yaptıkları anlaşılmasın diye gizli okuyorlardı. Çünkü, okuma ve bilgi küçümseniyordu; bu konuda uzun bir zaman uğraş verdikleri anlaşılıyordu. Bu tür anlayışlara karşı çıkıldığı zaman oportünizm ile suçlanma an meselesiydi.

Önderlik sahasında, teori ve pratiğin birliği diye bir felsefik ilke edinmiştik. Teoriden kopuk bir pratik ve tersi olarak pratikten

kopuk bir teori bizim tarzımız değildi; işte burada hakim olan şey bu kopukluk ve teorinin anlamsız oluşuydu. Çizgiyi işlemez kılmak için, düşünsel bir faaliyet olan teoriyi gözden düşürmüşlerdi. Çok iyi niyetli arkadaşlarda bile bu anlayışları hakim kılmışlardı. Kaba pratiği öne çıkararak, fiziki çalışmayı temel bir ölçü haline getirmişlerdi. Bu zeminde istedikleri anlayış ve eğilimi hayata geçirebilirlerdi, çünkü ölçü işlemez haldeydi. Teoriden bahseden bir arkadaşa hemen; sen oportünistsin diyebiliyorlardı. Onların tarzı ise çetecilik, asi avare ve eski Kürt kaba direnişçiliğiydi. Bir çeşit pêşmergecilik ve KDP tarzı bir yaşamın dolaylı biçimi olmaktaydı. Pratik anlamda ciddi bir başarı yoktu. Eylemler çok sonuç alıcı değildi. Kayıplar daha fazlaydı. Buna rağmen, Önderliğin yoğun çabası ve Önderliğin çizgisinde yer alan yoldaşların bitmez tükenmez emekleri, bu çeteci çizginin hakim olması engellenebiliyor; kimi yerde başarılı pratikler ortaya çıkabiliyordu. Zamanın anlayışları ve ruhu bu biçimdeydi. Biraz hazırlıklı gelmiştik. Önderlik, bu tür anlayışların çözümlemelerini sahada çok fazla yapmıştı. Şoke olacak bir halimiz yoktu. Bu tür anlayışlarla mücadele etmek için eğitilmiştik.

Bu zemin içinde Komata alanına gelmiştik. Komata, Habur suyuna yakındır. Güney tarafında Leqa Yekê, batısında Haftanîn-Hirûr ve Habur nehri bulunmaktadır. Komata alanı, bu saydığım yerlerin tam ortasından yer almaktadır. Komata cennet kapısını andırır. Aşağılardan geldiğinizde Komata'dan öte bir gizemlilik ruhlara yansır. İnsanın alabildiğine gördüğü devasa dağlar, bu ruhsal havayı yaratır. O dağların arka yüzü bir gizem, bir merek uyandırır. Bildik bir coğrafya bilgisi olmasa, oraların Hakkari değil de bir ütopya olduğunu hissedersiniz. Uçları bembeyaz görünen Gêra Berana ile Deriyê Dawetiyê silsilesi sanki gizil bir cenneti saklar. Habur suyu size bu gizemden bir sır akıtır.Şansınız varsa bahar aylarında orada olur ve bu harika manzarayı seyre dalarsınız. Komata bir kapıya benzer. Yüksek silsileyi ikiye ayırır. Kimine göre merakları gidermenin kapısı, kimine ise heybelerini alarak bu cennetlik yere bir şeyler götürmenin yol haritası. Bahar aylarında Botan'ın güney yüzündeki bütün karlar eriyip buradan geçer. Tenine,

Kato Jîrka ve Beytüşebap zozanlarının kar suları hışımla bu dere yatağından geçip Arap ellerine akar. Baharda Xabur bir garip olur. Sesinden korkarsınız. İşte biz böyle bir arazide kalacağız. Bizden önce, 80'li yıllarda KDP Komata'yı kullanmış, orayı üst olarak seçmişti. Halepçe olayından sonra orası boşaltılmıştı. Bizim dışımızda kimse yoktu. Komata güzel bir alandır. Arazisi stratejiktir. Gerilla için çok uygundur. '90 yılında Hirrûr köyünde kamp kurmuştuk. Hirrûr, Metîna ve Haftanîn arasında yer almaktadır. Kışın eğitim görecektik. Yanımızda yeni savaşçı adayları da vardı. Kış eğitimi için hazırlık yapmıştık. Fazla bir hazırlık da sayılmazdı. Yaşamı sürdürmek için temel gıda malzemeleri vardı. PKK gerillasında erzak pek sorun teşkil etmez. Belli yaşam ölçüleri vardı ve halkın yaşam sınırlarının altında yaşamayı temel bir ilke sayardı. Bu, PKK'nin en güçlü yanıdır. Her yerde ve her koşulda, bu yaşam biçimiyle hayatta kalabilir ve mücadele edebilirdi. Doğanın sunduğu yaşam olanaklarıyla ayakta kalmayı temel tercih sayardık. Palamut, menengiş ve diğer otlar çok yenilirdi. Kürdistan doğası ile yaşayabilmeyi başarmak, sonsuz bir savaşı yürütme zeminini doğuruyordu. Bu durum aynı zamanda ideolojik bir yaklaşımdı. Kendimizi kimseye muhtaç etmeyecektik. Gerekirse yaprak yeriz ama ideolojik yaşarız. Bu durum PKK'de ispatlanmıştı. Şehitler bu gerçeği fazlasıyla temsil etmişlerdi. Bunda pek bir sorun yoktu. Ama bizi en fazla inciten şey, yanlış taktik, yanlış tarz ve komuta anlayışı olmaktaydı. Bunu da, en fazla "dörtlü çete" denen anlayış ve komuta tarzı uyguluyordu. Agît arkadaşın tarzından sapma denilen şey buydu ve 86'dan bu yana hakim hale gelmişti.

Newroz bittikten sonra 7 Nisan'da düzenlemeler yapıldı. Düzenlemede iki takım, Faraşîn ve Beytülşebap alanında çalışma yapmak için görevlendirilmişti. Kato Pîroza üzeri belirlenen alana gidecektik. Aslında bir takım Kato Pîroza'nın batı tarafında kalacak, diğeri ise doğu tarafını kullanacaktı. Kato Piroza bir nevi sınır durumundaydı. Sayımız yaklaşık olarak 43 kişiydi. Harekete geçtiğimizde, tarih tahminen mart ayının sonlarıydı. Ya ayın 28'i yada 29'uydu. KDP'nin kullandığı Leqa Yekê güzergâhını geçip Ko-

mata alanına vardık. Şikefta Reş yolunu kullandık. Eskiden burada bir karakol vardı. Agît arkadaş zamanında o karakol üzerinde eylem yapılmış, tümden kaldırmışlardı. Geçişler için iyi bir yol hattıydı. Kuzeye doğru yol aldıkça, kar engeli artıyor, bir türlü yol vermiyordu. Ama azim ve irade göstererek geçtik. Normalde parti, Sabri Ok yoldaşların karda ele geçmesinden sonra, kar koşullarında hareketi yasaklamıştı. Fakat biz geçtik. Alana gittiğimizde hiçbir şey yoktu. Ne depo, ne de bir nokta vardı. Alandaki köylerin hepsi koruculaştırılmıştı. Tek bir ilişki bile yoktu.

Dağ silsilesi kuzeye doğru yükseliyordu. Alan zaten karları ile tanınır. Yukarıya doğru tırmandıkça kar artıyordu. En sonunda, 4 Nisan'da bir yerde durmak zorunda kaldık. Bölük yönetimi toplandı. O zaman bölük yönetiminde; Medeni (Ömer İbrahim), Lokman Guyî (Uludereli), Xwînrêj (Mamxura) ve Tirbesipiyeli Sabri arkadaş vardı. Arkadaşların toplantı sonucunda vardıkları sonuç; korucu köylerine karşı eylem yapmak oldu. Yanlış bir karardı ve yeri değildi, ama sonuç buydu. Normalde, alana yerleşmemiz gerekiyordu. Alanın üstlenme sorunları en temel şeydi. Ancak tersinden bir karar alınmıştı. Daha yerimize ulaşmamıştık. Yol için erzak temin etmek, istediğimiz yere varmak en stratejik meseleydi. Sesiz sedasız alana ulaşmak da, işin taktiksel yanıydı ama hiçbirini yapmıyorduk. Bu kararda en fazla direten Suat unsuruydu. Suat, genel sorumluydu. Genelde Botan'ın (Nizamettin Taş) tarzını uygulardı. Sekter bir tipti. Eğitime çok önem veren birisi değildi. Arkadaşlarını fazla dinlemiyordu. Başta Medeni arkadaş olmak üzere, diğer arkadaşlar buna katılmadılar. Suat, arkadaşların karşı çıkmasına rağmen merkeziyetçi anlayışını dayatıyordu. Biz bu eylemin yapılmaması gerektiği noktasında karşı çıktıkça; o, ortamda sanki biz eylemlere karşıymışız havasını yaratmak istiyor. Bu eyleme karşı olan korkaktır, savaş kaçkınıdır gibisinden bir hava. Bir gerillayı öldür ama sen eylemden kaçıyorsun deme. Öldürmek bunu söylemekten dahi iyidir. Bu söylemlerden kaynaklı çok arkadaş şehit düşmüştür. Ama sonuçta, Suat komutandı ve bildiğini dayattı. Eylemi yaptık. Eylem hedefimiz Dolê köyüydü. Kaşûra'ya

bağlı bir köydü. Hacı Naif köyü de denilir. O adam hâlâ korucudur. Bu eylemin yarattığı sonuçlar olumsuz oldu. Düşmana alanda olduğumuza dair bilgi veren Xorşît Uğur isimli bir ajan var (iki sene önce cezalandırıldı). Bu adam bazı yollardan düşmana bilgi vermektedir. Ama sorun bu bilgi değil, sorun yanlış yer ve yanlış zamanda yapılan eylem olmaktadır. Hiçbir hazırlığımız olmadan alanda olduğumuz deşifre oldu. Artık açıktaydık. Eylemden sonra yerimizi değiştirmedik. Niye değiştirmedik hatırlıyorum, toplantı yaptık ve toplantıda Ferhane Gûyi arkadaş ısrarla, "Heval biz burada eylem yapmışız, buradan gitmemiz gerekir, niye buradayız?" deyip bir bana, bir Medeni arkadaşa aynı soruyu soruyor ama Suat'a söylemekten çekiniyordu. Suat, "Biz geçeceğiz, onun için buradayız. Geri gidecek halimiz yok ya! Tek geçiş yolu burasıdır, başka çaremiz yok," diyordu. O öyle diyor ama yerimizde sayıp bir atım atamıyoruz. Her geçen an riskleri çoğaltıyordu. Eylem yaptığımız yerin hemen burnunun dibindeyiz. Bu tartışmaların sonunda, zor bela bir grup arkadaşı Hirrûr'a geri gönderebildik. O zaman Botan oradaydı. Botan, genel Botan eyaletine bakıyordu. Dr. Baran arkadaş da orada kalıyordu. Durumu onlara bildirdik. Bize gönderdikleri talimat, "Oradan uzaklaşın ama buraya geri dönmeyin," oldu. Beklentimiz şuydu, "Heval geri dönün, bir hafta dinlenin, karlar erisin ondan sonra gidin," biçimindeydi. Oysa olan bunun tersiydi. Olduğumuz alanın karları bir ay daha eriyeceğe benzemiyordu. Her yer kardı. Gidecek bir yer yoktu. Bizim yapabileceğimiz tek şey yerimizde kalmak oldu. İki gün sonra Botan'ın yanına bir kurye daha gönderdik. Botan'ın yolladığı ikinci talimat, "Orayı hemen bırakın!" oldu. Orayı bıraktık ve Komata denilen yerin kendisine gittik. Düşman alanda olduğumuzu zaten duymuştu. Mantık olarak geriye gitmeyeceğimize göre, zaten ileri de gidemiyoruz, o zaman Komata alanı üs için uygundur ve düşmanın da düşündüğü şey bu olmuştu. Düşman, iki gün üst üste hazırlık yapmış, operasyona çıkmıştı. Alana geçtiğimizde kendimizi operasyonun içine bulduk. İki çember atılmış korucu, jandarma ve özel kuvvetlerden oluşan güçlerle iki gün boyunca sevkiyat yapmış.

Bizim ise olan bitenlerden haberimiz yok; çembere alınmıştık. Xabûr suyunun tam üstündeydik. Komata'dan Xabûr suyunun üstüne inen bir silsile vardı. Biraz kayalıktı. Biz oradaydık. Sırtımı kayaya vermiş, çantama bakıyordum. Tahminen saat on bir civarıydı. Tam o esnada mermi seslerini duydum. Duymam ile mermilerin tepemden geçmeleri bir arada oldu. Rüzgarla savrulan kıvılcımlar gibi üzerimize mermiler yağdı. Mermi yönlerini tespit etmek deha olmayı gerektiriyordu. Aslında mermiler her yerden geliyordu. Tuzağa girdiğimiz belliydi. Düşman hazırlıklıydı.

Komata çatışması 7 Nisan'da başladı. Çatışma başladığı zaman öylesine sıcak bir bahar güneşi vardı ki insan tenini yakıyor, baharın tüm emareleri kendisini hissettiriyordu. Otlar yeşermiş, sular harıl harıl akıyordu. Vadi içinde kalıyorduk. Baharlar vadilere daha erken gelir. Yüksek zirvelerde karlar hâlâ vardı. Siyah beyaz bir görüntü veriyordu. Hemen dibinde ise otların yeşil çayırları insanın gözlerini kamaştırıyordu. Kürdistan coğrafyası dört mevsimi bir arada yaşar derler ya, işte tam da öyle bir şeydi. Dört mevsim bir arada tüm güzellikleri ile vadiye inmiş, bizleri kucaklıyordu. Zirvelerden akan berrak sular Habur suyuna iniyordu. Habur suyunun sesi tüm vadileri kaplamıştı. Ama derin olan bir su değildi. Kürtler, çok ses çıkartan bir suyun derin olmayacağını söylerler. Bizim bu sözden çıkardığımız ders; Habur suyu çok ses çıkarmasına rağmen derin olmayan bir sudur. O sesi ona veren eriyen karların sularıydı. Biz Habur suyuna vurabilirdik. Boğulmazdık. O nehir bize ihanet etmeyecekti. Genelde Kürdistan suları gerillaya ihanet etmezdi. Düşmana karşı acımasızdı. Kürdistan böyle bir doğaya sahiptir. Her zaman Kürtlerin dostu nehirler, dağlar ve ormanlar olmuştur. İşte tam biz bu haldeyken çatışma çıkmıştı. Çatışma ilk başladığında biz de zirveye doğru koşmaya başladık. Mermiler yağmur gibi geliyor. Herkes kendini mermilerden korumak için taşlardan siper yapmaya çalışıyordu. Aslında ellerine ne geçse siper haline getiriliyordu. Tepede hepimiz yerde uzanmış halde toplanmıştık. Çatışma ilk başladığı zaman arkadaşlar hareket etmeye çalışırken, yaylım ateşi ile Xwînrej arkadaş şehit düşmüştü. Hareketimiz hızlı olmasaydı, ilk atışlarda daha fazla kayıp

verebilirdik. Düşman daha hazırlıklıydı. Alana hakim olan bütün tepeleri tutmuşlardı. Hareketimizi kontrol altına aldıkları anlaşılıyordu. Durum her anlamda aleyhimizdeydi. Herkes çatışabileceğimiz bir yer bulma telaşı ile kayalık yere doğru koşmuştu. Kayalık yerde küçük bir toplantı yapıp, iki kol şeklinde çemberi yarmayı planladık. Bir kola Suat öncülük edecek, diğerine ise Medeni arkadaş komutanlık yapacaktı. Yardımcı olarak da ben ve Lokman arkadaş seçildik. Bu zamana kadar sadece bir şehit vermiştik. Xwînrej arkadaş askeri bir komutandı. Medeni arkadaş ise hem askeri hem de siyasi bir komutandı. Siyasetten anlayan bir arkadaştı. Halkla nasıl ilişkilenilmesi gerektiğinden iyi anlıyordu. Güzel bir eğitim üslubu vardı. Aynı köyden katılmıştık. Hemen hemen birlikte büyüdüğümüz söylenebilir. Hatta birlikte Suriye askerliğini yapmıştık. Birlikte Önderlik sahasına gidip, Önderliği de beraber görmüştük. Akademi eğitimine de aynı koğuşta kalarak katılmıştık. Birlikte ülkeye gelip, birlikte aynı alanlarda kaldık ve son olarak da birlikte bu anlattığım çatışmaya girmiştik. Aramızda tarifi zor bir sevgi vardı. Çocukluğumuzda hep birlikte araziye çıkıp, kuş avlardık. Şimdi ise birlikte düşmana karşı çatışma içindeyiz. Önderlik, Medeni arkadaşı çok severdi. '86 yılında Şam'da yapılan bir serhildanda -ki bizimle Suriye devletini karşı karşıya getirmek istedikleri bir serhildandır- Medeni arkadaşın unutulmaz bir emeği vardır. Provokasyonu engellemeye çalışan o oldu. Önderliğin talimatları ile hareket ediyordu. Provokasyonun önünü aldı. Suriye'de, bu durum bir ilktir; Kürtler Hafız Esat'ın köşküne yürümüştüler. Medeni arkadaş, burada çok önemli rol oynamıştı.

İkimiz de yaralanmıştık. Ben ona sahip çıkıp koruyayım derken; o da aynı şeyi benim için söylüyor, "Kendinizi koruyun," diyordu. "Ben yaralanmışım, benim için şehadet önemli değil, siz sağlam kalın," diye sözlerinin devamını getirmişti. Böylesi yüce duygu ve düşüncelere sahip bir arkadaştı Medeni arkadaş. Çemberi yarmak için harekete geçtik. Suat'ın kolunun çemberi kesmek için kullandığı yol iyiydi ve bu kol çemberi kesmeyi başardı. Yanılmıyorsam 12 arkadaştı. Sonradan o arkadaşlara ne oldu, kim nerede ve nasıl şehit düştü konusunda şu an bir bilgiye sahip değilim. Sadece Şekirxaçlı

Sefkan arkadaşın '92 yılında, Bingöl Karlıova'da şehit olduğunu biliyorum. O da, o gruptaydı ve çemberi kırmayı başarmışlardı. Düşman onları fark etmemişti. Tek bir mermi bile patlatmadan kurtuldular. Biz onların gidişini takip ediyor, düşman hareketini denetliyorduk. Hatta düşmanın dikkatlerini üzerimize çekmek için, düşmana yaylım ateşi açıyorduk. Bu atışlarda, Afarof ve BKC silahlarını çalıştırdığımızı hatırlıyorum. Diktiryof ağır makineli silahı bile kullandık. Birinci kol çemberi geçtikten sonra, ikinci kol olarak da ters bir istikamette yol aldık. Komata tarafına vurduk. Ancak düşman bizim yol hattımızı bildiğinden bütün yoğunlaşmasını oraya vermişti. Mermiler yağmur gibi geliyor ve çemberi geçemiyorduk. Dört arkadaş kendilerini adeta düşmana vurdular ve çemberden kurtulmayı başardılar.

Çok sonraları, o dört arkadaştan birisini görme şansım oldu. Ona çemberi nasıl geçtiklerini sormuştum. O bile nasıl kurtulduklarını şaşkınlıkla anlatıyordu. Akıl işi değildi. Mermilerin içinden tek bir mermi bile almadan kurtulmuşlardı. Çemberi yırttıktan sonra Hamka köyüne gitmişlerdi. O zamanlar Hamka köyü dosttu. Korucu olmuş, ancak bizimle ilişkileri vardı. Bir milisimiz o köyde korucu olmuş, düşman onu ajanlaştırmıştı. Arkadaşlar milisin ajanlaştığını bilmeden onun evine gidiyorlar. Hissi bir durum olacak ki davranışları arkadaşlara tuhaf geliyor ve takip ediyorlar. Düşman ile cihaz konuşması yapmaya çalışırken, arkadaşlar köyden uzaklaşıyorlar. Biz ise çembere vurup kesemeyince zaman ilerlemiş, aleyhimize dönen saatlere evirilmişti. Saat bire geliyordu. Çemberi kesmeyi başaramayınca grubu dağıtmaya, sabah için çatışmaya hazır bir hale getirmeye çalıştık. Komata ve Berkarê alanının hepsini tuttuk. Sabah erkenden çatışmaya gireceğimizi biliyorduk. Düşmana elden geldiğince darbe vurduktan sonraki bir şehadetin ancak değerli olabileceğini tartışıyorduk. Yaklaşık olarak on iki silahımızı sakladık. Yaralı arkadaşlar hareket etmede zorlandıkları için, onların da silahlarını aldık. Onlarda sadece bomba bıraktık. Diğer silahlar şehit düşen arkadaşlara aitti. Üzerimizde ne kadar belge, kitap vb. malzeme varsa hepsini sakladık.

Hatırlıyorum, yanımda reel sosyalizm üzerine Önderliğin bir kitabı vardı, onu da sakladım. Şu anda o malzemelerin yerlerini biliyorum. Bu malzemeler bozulmamışsa şimdi de gitsem onları bulabilirim. Benim üzerimde sadece bir bomba kalmıştı. Yara gittikçe beni zorluyordu. Ciğerlerim ağır darbe almıştı. Nefes aldıkça zorlanıyor, hava yerine kan bırakıyordu. Ağzım kandan kıpkırmızı olmuştu. Hareket edemez duruma gelmiştim. Arkadaşlar, beni derenin kenarında bulunan kamışların içine sakladılar.

İkinci gün kalktığımızda, gerçi kalkmak denilmez çünkü yatıp yatmadığımızı bilmiyorum. Ben şehit düştüğümü sanıyordum. Zaman geçtikçe hareketim ağırlaşıyor, sanki damarlarımdan kan akmıyordu. Medeni arkadaş, diğer arkadaşlara diyor ki, "Herekol'a bir bomba verin ama, o zaten sabaha kalmaz şehit düşecektir." Su içemiyordum. Yanımda sadece bir hap vardı; ne hapıydı onu da hatırlamıyorum. Hapı yuttuğumu biliyorum. Arkadaşlar çevreden alelacele ot toplamış, o otlardan bana vermişlerdi. Ne otu olduğunu ne onlar, ne de ben biliyordum. Zaten karanlıkta toplamışlardı. Üç gündür hiçbir şey yememiştik. Erzakımız da yoktu. Bu şartlarda direnç göstermek, belki de ölümden daha zordu. Ölüm en kolay şeydi. Bütün arkadaşlar direnmek için büyük irade gösteriyorlardı. En az iradeye sahip olan bendim. Nasıl sağ kaldığımı doğrusu kestiremiyorum. Şehittim aslında. Yanımda iki arkadaş daha vardı. Birisinin iki ayağı da yara almış, kendisini sürükleyerek hareket edebiliyordu. Diğeri ise Kaşûralı bir arkadaştı, o da kulağından yara almış ama yürüyebiliyordu. Çatışmanın silah sesleri bize geliyordu. Şiddetli bir çatışmanın olduğu anlaşılmaktaydı. Arkadaşlar biz ele geçmeyelim diye büyük ihtimalle biraz ileri gitmiş, aramıza mesafe koymuşlardı. Yerimizi Lokman arkadaş dışında kimse bilmiyordu. Lokman arkadaş da o gün şehit düşecekti.

Artık yaşam ile ölüm arasında gidip geliyorum. Yaşam istenci ile ağır basan bir yorgunluğu bir arada yaşıyordum. İkisi de o kadar çekiciydi ki hangisine doğru yol alacağım konusunda irademe karar veremiyordu. Ciğerimden aldığım yaradan dolayı sanki kandan dolmuş bir havuzun içindeydim. Bütün anılarım kıpkırmızıydı. Ne

düşündüğümü tam kestiremesem de düşünceye karışan al bir algı beni çepeçevre kuşatmıştı. Islak ve kırmızı bir nefes kadar insanı zorlayan bir şey olmasa gerek. Burada bir anıya takılmazsınız, yaşınız sanki bin yıl olur. Zaman ve mekanın kalktığı andır. Anın belki sadece öylesi bir anlamı olur. Peki neyi anlatabilirim ki. Bin yıllık bir yaş ve zamanın tarifi zor bir şekilde seni kendine çeken bir an. Araftasınız. Bir sağlam haliniz bir de yaralı haldeki halinizle adeta ikili bir tiyatro oynarsınız. Bunların ikisi de gözlerimin önünde o kadar canlı oluyordu ki, hiçbir zaman yaşamı o kadar duru algıladığımı hatırlamıyorum. Zaman bir sıfırlanıyor, bir o derecede rakamlara vurulmayacak kadar yaşlanıyordu. Hem çocuk hem de yaşlı olursunuz. Bazen ruhunuzla konuşursunuz. Garip gelebilir ama yaşam enerjisi denilen şey beni halden hale koyuyordu. Ya ben konuşuyordum yada başkaları. Hareket eden ya bendim yada bir başkası. Gümüşi bir kürenin içinde o. Gözleri yeni doğmuşçasına açık. Nemli nemli bakıyor kürenin dışına. Ellerine bakıyor, parmak uçlarına... Tekrar kaldırıyor başını; "Kürenin dışındakiler nedir bunlar, nasıl var olur, neden sürer gider? Ve nereye? Kırmızıyı sarıyı nasıl da almışlar. Şu gülün kızılından kaç güneş doğar, kim bilir... Yeşil, cümle mahlûkatın ayaklanışı gibi duruyor bir başına. Maviyi tutabilir miyim? Kanat takıp uçsam, konsam yanı başımdaki pamuk yığınlarına. Ama bu küre yok mu; kırılmaz, yıkılmaz mı bir gün? Ya görmeseydim diyorum dışarıdakileri, bilmeseydim yada çıkıverseydim diyorum dışına." Zamanın hangi vaktiydi bilmiyorum ama etrafımda ölüm ve yaşam arasında gerinen bir enerji ile beni takatsiz bırakan bir şeyler vardı. Ölüme doğru yol alan ben miydim? Duygularım sanki sıraya girmiş, her biri yaşam enerjisini çekercesine ruhumla bir mücadele içindeydi. Sevgi neden bu kadar ağır ve enerjisi fazlaydı. Sevginin anıları ne kadar da çokmuş insan yaşamında. Ayrılmak bu an kadar ağır gelmez. Ezel ayrılış çok acıdır, çünkü umudu yoktur. Yok olmak en son umuda veda eder.

Yanımızda bir bomba vardı. Bağırsak bile su sesinden sesimiz hiçbir yere gitmeyecekti. Su sesi çok geliyordu. Başkası çağırsa,

biz de sesini alamazdık. Başımızı kaldırdığımızda, çatışmanın devam ettiğini fark ediyoruz. Her yerden silah sesi geliyordu. Ama arkadaşlardan kimler sağ, ne kadar şehit var bilmiyoruz. Asker her yeri tutmuştu. Hareket edemiyorduk. En ufak bir hareket olursa düşman ateş edebilirdi. Elimizi zor bela su ile temas ettirebiliyor, su içebilen öylesine içiyordu. Küçük abdesti dahi yerimizde yapıyorduk. Bu durumumuz ikinci güne kadar devam etti. İkinci gün de çatışma devam ediyordu. O gün de aynı vaziyette öğlen saatlerine kadar kaldık. Çatışma ayın yedisinde başlamıştı. Sekizde devam etti, dokuzda da öğlen vaktine kadar sürdü. Çatışma birden durmuştu. Artık çevreden sesler gelmiyordu. Başımızı çıkartıyor, hatta biraz hareket ediyoruz ama kimseyi göremiyoruz. Sanıyoruz ki operasyon geri çekilmiş. Yoğun bir şekilde helikopter sesleri geliyordu. Ama tek bir silah sesi yoktu. Şöyle düşünüyoruz; çatışma bitmiş kurtulan kurtulmuş. Şehitler olmuş ve büyük bir ihtimalle düşmanın eline de geçenler var. Kendimize dair, arkadaşların gelebilme umudu içindeyiz. Yanımdaki iki arkadaşa oranla biraz eski olan bendim. İhtimalleri sıralayan da ben oluyorum. Önderliğin yanında kaldığım için, diğer iki arkadaş her şeyi bana bırakıyor. O zamanlar öyleydi. Önderlik sahası temel bir ölçüydü. Sahadan gelen her şeyden anlar. Öyle bir kültür vardı. Ben de Kaşûralı olan arkadaşa, buraları tanıdığı için yakınımızda olan köylerden Elemûn'un korucu köyü olsa da gitmek gerektiğini, orada at, eşek, katır ne eline geçerse getirmesini söyledim. Getireceği hayvanlara binerek Hirûr'a gidebileceğimizi belirttim. Bölge güçleri ile aramız bir saatlik yoldu. Mesafe kısaydı ama düşman her yeri tuttuğu için müdahale edemiyorlardı. Şikefta Reş, Yekmalê, Hıdriş yani alana yakın neresi varsa hepsinde düşman vardı. Bu ihtimaller için de düşünüyor, ona göre plan yapıyoruz. Uyumuş olacağım ki birden irkildiğimi hatırlıyorum. Yanımdaki arkadaşın beni uyarmasıyla uyandım. Etrafımızdan sesler geliyordu. Önce ne sesi olduğunu anlamasak da daha sonra insan sesi olduğunu duyabildik. Ama ne dediklerini çıkartamıyorduk. Sesi fısıltılarla duyuyorduk. Bir durumu anlamaya çalışan, bir şeyden kuşkulanmış kısık bir diyaloğa benziyordu.

Saat iki civarında su akıntısının hemen yakınında, fısıltı şeklinde duyduğumuz bu ses artmaya başladı. Ama hâlâ ne olduğunu çıkartamıyoruz. Acaba arkadaşlar olabilir miydi? Su akıntısının çıkarttığı ses bizim diğer sesleri anlamamıza engel oluyordu. Şelale, eriyen karların fazla olması nedeniyle yirmi metre yükseklikten aşağıya akıyordu. Öyle bir şelaleydi. Hayatımda beni etkileyen bir olumsuz da şelale olmaktadır. Hâlâ bile şelaleler hakkında hiçbir şey yazmıyor, anlatamıyorum. Yazım ve ifademdeki bu eksiklik, hayatıma giren bir şeyin unutulmasına karşılık gelir. Şelale bende anlam çoğaltmıyor, tersine azaltıyor. Şelalelerle nasıl barışacağım konusu, hâlâ benim için bir sorun olmaktadır. Beni uyutan, hafızamı grileştiren hatta düşüncemi toparlamaya engel olmuş o şelale hayatımda olumsuz bir maziye sahiptir. Karman çorman olmuştum. Sakal bir karış; saçlarım uzamış, elbiseler yırtık ve kan içindeyim. Avucumu sırtıma sürdüğümde, toprak gibi kan düşüyordu. Kan kurumuştu. Baldırlarım şişmiş, yara kenarları hep iltihap tutmuştu. Ayakkabımın olup olmadığını dahi bilmiyor, ayakkabımın düştüğünü yeni fark ediyordum. Ayaklarım yanıyordu. Kısaca her şey öylesine karışmıştı. Bu fısır fısır sesleri dinleyip anlamaya çalışıyordum ki; korucuların içimize girmesi ile onları aniden karşımda görmem bir oldu. Bombayı patlatmam gerekiyordu. Bombam cebimdeydi. Bir iç refleks olacak ki elim bombanın üzerindeydi. Etrafımızı sarmışlardı. "Siz yalnız mısınız?" dediğimde, "Evet, yanımızda asker yok, biz korucuyuz," dediler. O zaman biraz rahatlamıştım. "Operasyon bitti mi?" diye sorduğumda, onlar, "Evet," diye cevap vererek askerlerin hepsinin gittiğini söylediler. "Korkmayın, biz yalnızız, askerler gittiler." Ancak ben yine de ikircikliydim. Nasıl bir karar vereceğimi kestiremiyordum. Bombamın pimini mi çekeyim, onlarla mı konuşayım? Gerçekten operasyon bitmiş miydi net değildim ve ne yapacağımı da bilmiyordum. Fakat onların gelişlerinde beni çeken bir şeyler vardı. Korucularla diyaloğa girdim. Onlara dedim ki, "Korkmayın sizi öldürmeyiz. Ama siz de silahlarınızı indirin. Bizi arkadaşlara ulaştırın, sizi ancak öyle afedebiliriz. Burada olacakları kimsenin duy-

mayacağını sanmayın, arkadaşlar duyar ve intikamımızı alırlar. Kendinizi affettirmenizin yolu bizi arkadaşlara ulaştırmanızdır." Öylesine konuşuyorum. Birden üzerimize atılıp, bizi bağladılar. Elbiselerimizi üzerimizden çıkartıp hepsini yırttılar. Bomba cebimdeydi ama bombayı hâlâ bulamamışlardı. Parkanın cebindeydi ve parka yırtık pırtık olmuştu. Parkayı bir kenara fırlattılar. İçinde ne olduğunu sorduklarında, hiçbir şeyin olmadığını söyledim. Üzerimizde hiçbir şey bırakmadılar. Gerçi üzerimizde sadece bir saat vardı. Diğerlerinin hepsini zaten önceden yakmıştık. Bomba dışında hiçbir şey yoktu. Üzerimizde sadece iç giysileri bırakmışlardı. O zaman pijama giyerdik. Sıcak tutardı. Pijama ile kalmıştım. Gerçi insana benzer halim kalmamıştı. Korucu bana yakınlaşmaktan korkuyordu. Beni yürümek için kaldırdıklarında yere düşüyordum. Onlar, hâlâ çok sıkı bir şekilde beni bağlamaya çalışıyorlardı. "Buna gerek yok ki, zaten yürüyecek halim yok, ne biçim insansınız? İhanet sizi ne hale getirmiş? Sizde vicdan kalmamış," diyordum. Ben bunları söyleyince, birisi arkadan bana dipçikle vurmaya başladı. Başımı çevirdiğimde başıma da bir tane vurdu. Alnımdaki şu yara daha o zamandan kalmadır. Beni, futbol topu gibi aralarına alıp tekmelemeye başladılar. Aralarından birisi çıkıp bağırmaya başladı. "Onları böyle döverseniz birbirimizi öldürürüz," dedi. Bize, "Heval ne istiyorsunuz?" dedi. Ben de, "Bizi arkadaşlara ulaştırın," dedim. Bana arkadaşların nerede olduğunu sorunca, ben de; arkadaşlara yakın olduğumuzu söyledim, "Siz götürün ben size söylerim." Arkadaşların yerini söylemeye çekindim. Söylemek istemiyordum. O anda birisi düşmanla irtibata geçip, üç teröristi yakaladıklarını söyledi. Çat pat Türkçe biliyordum. Arkadaşlar Türkçe konuştuğu zaman, büyük ihtimalle onlardan edindiğim Türkçe olmalıydı. Siyasi Türkçe diyorduk. İçinde objektif ve sübjektif olan Türkçeden bahsediyorum. Lafın kısası biraz anlıyordum. Ona, "Düşmana söyledin mi?" dedim. O da, "Evet söyledim," dedi. Artık o muhabereden sonra, büyük ihtimalle düşmanın talimatı doğrultusunda her yerimizi, hatta gözlerimizi bile bağladılar. Koruculer düşmanın gelmesini beklediler. Onlara

para bile teklif ettiğimi hatırlıyorum. Bizi düşmana teslim etmesinler diye; bunu bile denedim. Hâlbuki üzerimizde ve yakınımızda bir kuruş para yoktu. Amacım, ne olursa olsun sağ olarak arkadaşlara ulaşıp olan biten her şeyi anlatmaktı. Düşmanın eline geçmek zor ve ağır bir duyguydu. Affedilecek bir şey değildi ve kimse olayın nasıl geliştiğini bilmeyecekti. Benim için en zor olan durum bu olmaktaydı. Bombayı patlatamamıştık. Ancak atmosfer o atmosfer değildi. Bombayı patlatacak zaman bulamamış, gelenlerin korucu olması durumu daha zorlaştırmıştı. Bu korucuların çoğu bizi tanıyor, bazılarının da bizimle ilişkisi vardı. Asker olsalardı, durum büyük bir ihtimalle daha farklı olabilirdi. Şaşkınlık yaşadık denilebilir. Bir de durumun nasıl geliştiğini bilmiyoruz. Korucuların bundaki payı nedir, onların safı neydi, operasyona nasıl katılmışlar, hepsini ama hepsini sonradan öğreneceğiz. Bombayı patlatsaydık daha mı iyiydi, yoksa patlatmamamız daha mı iyi olmuştu sorusu hâlâ beni zorlamaktadır. Kendimi küçülmüş gibi hissediyorum. Bu soruları epeyce bir kendime sordum. Ama bu olay, ışık hızında gelişip, o anı iradi olarak kestirip belirleyemeyecek kadar ani gelişti diyebilirim. Bize düşünecek zaman bırakmadılar. Hatta bu olaydan elimden geldiğince söz etmiyorum. "Bomba var mıydı?" denildiği zaman, çoğu yerde bombanın olmadığını söylüyorum. Ama gerçekte vardı ve bu şekilde vardı. Şehit gibiydim. Düşüncemi toparlayamıyordum. İlk aklıma gelen ne ise öyle hareket etmiş, öyle konuşmuştum. İlk tepkilerdi. Korucularla konuşmam da öyle idi. Korucular, kendi aralarında operasyonun durumunu tartışıyorlardı. Arada bir, "En iyi yol teslim olmanızdır. Tek bir arkadaşınız dahi sağ kurtulmadı. Bu eziyeti niye çekiyorsunuz," diyorlardı. Biz, durumun nasıl geliştiğini onların konuşmalarından çıkartıyoruz.

Sadece on altı arkadaş çember dışına çıkmayı başarabilmişti. Geriye kalan yirmi üç arkadaş şehit düşmüştü. Sayımız kırk beşti; geriye kalanlara ne oldu bilinmiyorum ve ayrıca bir araştırma gerekmektedir. Arkadaşlar sağ kaldığıma şaşırıyorlardı. Bu mühim değil. Şehitler var ve onları anlatmak gerekir. Ama içinde oldu-

ğun atmosfer bu şekildeydi. Bütün bu olan bitenlere rağmen, bir irade ve bağlılığımız vardı. Asla teslim olmadık, teslimiyeti kabul etmedik. Düşman işkence etti hatta bizi bayraklarının altından bile geçirmek istediler. Bizi helikoptere bindirip götürmek istediklerinde, Beytüşebap halkının hepsi dama çıkmış bize bakıyordu. Bizi arkalarında sürüklüyorlardı. Biz ise yapabildiğimiz kadar direniyor, onları elle engellemeye çalışıyorduk. Futbol topu gibi, ellerinde olan bir oğlak gibi bize tekmeler savuruyor, arkalarından sürüklüyor, sağa sola atıyorlardı. Biz iki arkadaşa bu muameleyi yaptılar. Kaşûralı olan şahıs teslim oldu. Korucular onun sırtına çantalarını vermişlerdi. Ona su, yemek ve sigara verdiler. Ama biz, helikoptere binene kadar dayak yedik. Korucular bir yandan, askerler bir yandan vuruyorlardı. Komutanları,bizi niye sağ getirdiklerini söylüyordu. Osman Pamukoğlu'ydu bunu söyleyen. Helikopterle gelmişti. Sonraları, onu televizyonda ilk gördüğümde tanıdım. Bizi bayrağın altından geçirmek istediler. Ben direnmeye çalıştım. Ama beni sürükleyerek geçirdiler. Çözülüş adına, tek bir kelime söylemedik. Ne depoların yeri, ne arkadaşların durumunu hatta isimlerimizi bile söylemedik. Saklı silahların yerini biliyordum. Söylemedim. Kurtulan takımın yol hattını biliyordum; söylemedim. Yine çevre köylerin milis ve dostların isimlerini bilmeme rağmen, tek bir kelime etmedim. Bize güç veren, irade sağlayan şeyler görmüştüm. Eskide değil daha yeni görmüştüm. Kaç gün önceydi. Medeni, Xwînrej, Lokman, Repinîlî Ferhan, Cemil, Sabri, Hüseyin Hefran, Kahraman ve Küçük Adnan'ın direnişi gözlerimin önündeydi. Küçük Adnan yaralıydı, fakat yanıma gelip, "Biz yürüyebiliyoruz, yürüyeceğiz, çatışacağız ve sizi kurtaracağız," demişti. Bu anılar hâlâ çok tazeydi. İşte buydu bana güç veren. Bütün işkencelerden geçtikten sonra, bizi mahkeme için Amed'e götürdüler. Şehit düşen arkadaşların silahlarını da getirmişlerdi. Delil olarak aleyhimizde kullandılar. İtirafçı olan şahıs ile Xelil Aşkan (Aşkan köyündendi) da getirilmişti. O da teslim olmuştu. O da üzerimize ifade verdi, hatta bununla yetinmeyip, o ve diğer itirafçı bize işkence ettiler. Bunu hiç unutmam. En fazla zoruma giden

durum buydu. Düşmanın işkencesi beklenilen bir şeydi, o yüzden acısına katlanırsın ama bir ihanetçinin attığı dayak daha fazla acı verir sana. Düşman bana, "Bak bu adam teslim olmuş, sana dayak atıyor, sen de ona dayak at," dedi. Bunu defalarca tekrarladılar; ben ise, "Hayır," diyordum. "Ben ona vurmam. O senin verdiğin talimatla bunu yapıyor; siz Kürtleri birbiriyle çatıştırmak istiyorsunuz. Kürt Kürd'e vursun istiyorsun, sen bunu bana yaptıramazsın," diyordum. İşkence öyle devam ediyordu. Ağırlıklı bizim Suriye ile olan ilişkilerimizi soruyorlardı. Onlara verdiğim cevaplar aşağı yukarı şöyle idi; "Bilmiyorum, o düzeyde birisi değilim ki bu ilişkileri bileyim. Ben bir savaşçıyım, sorduklarınızı bilmiyorum. İlişki var mı yok mu onu da bilmem. Ben Lübnan'da eğitimimi aldım, Suriye'den haberim yok." Arapçayı iyi bilen bir mit elemanını getirmişlerdi. Lübnan ve o süreçte sahadan sorumlu olan arkadaşların isimlerini soruyorlardı. En fazla da Hasan Bindal kimdir, ne yapıyor, bunun üzerinde duruyorlardı. Onları gördüğümü, ama sadece gördüğümü anlatıyordum. Evdeki ismimden tutalım en ince ayrıntıya kadar, her şeyi biliyorlardı. Zaten Kaşûralı olan şahıs bunu biliyordu. O da sahada bizimle kalmıştı. Benimle Dr. Baran yoldaşın ilişkileri, onun benim için yaptığı şakaları bile ciddi halde soruyorlardı. Bana atfen, "Bu hem komünist, hem terörist, hem de Suriyelidir ve çok tehlikelidir," diyorlardı. Amaç her halde psikolojik etki yaratma, sindirme, onur kırmaydı. Sorun çok şey var ve onları anlatacağım değil, irademi kırmak istiyorlardı. Onur kırmak temel hedefleriydi. O zaman Abdulkadir Aksu'da Beytüşebap'a gelmişti. Zafer kazanmış gibi bir havalardaydı. Koruculari toplayıp onlarla konuşuyordu. Ben o zaman tabur revirindeydim. Beni tedavi ediyorlardı. Hem iki elim, hem de iki ayağım bağlı halde bunu yapıyorlardı. Yakınımda bir asker vardı. Onunla Kürtçe konuştuğumda cevabını Kürtçe verdi. Nereli olduğunu sorduğumda; Batmanlı olduğunu söyledi. Ona, "Bana yakınlaş, sana bir şeyler anlatacağım; eve gittiğinde bunu arkadaşlara anlatırsın. Yurtseverlere anlatırsın." Asker korkmuştu. Bana, "Sana yakınlaşmam yasak," dedi. Ben, "Niye?" dediğimde; görevinin bu

olduğunu söyledi. Kürtçe bildiği için oradaydı. Ona, "Gördüğün gibi bağlıyım, neyimden korkuyorsun?" deyince, "Sen belki patlarsın ne bileyim," diyordu. "Sana baktığımda korkuyorum." Asker bana yakınlaşmadı. Afyon gibiydik. Belki de ondan çok şey istemiştim. Ona, "Patlasam da, söz sende patlamam," dedim. Velhasıl bir şeyler anlattım çünkü oradan sağ çıkacağıma inanmıyordum. Bir cümle de olsa arkadaşlara ulaşma umudu dışında, yarının ne olacağı hakkında tek bir düşüncem ve umudum yoktu. Ama bunu nasıl yapacağım, o da bir meseleydi. Bunları düşünürken, Başkale belediye başkanının oraya geldiğini duydum. Revire gelmişti. Onun kulaklarına bir şeyler anlattım. Ona bu söylediğim şeyleri Dr. Baran arkadaşa iletmesini istediğimi söyledim. O, Dr. Baran'ı görmenin kendisi için zor bir şey olduğunu söylüyordu. Ben ise "Kimi görürsen ona söyle. Kimseyi bulmasan milislere söylersin," dedim. Olayı kısaca anlatmıştım.

Oradan, önceden anlattığım gibi beni Amed'e götürdüler. Amed'de beni ilk karşılayan arkadaş Remzi Avcı'ydı. Önce bizi itirafçıların koğuşuna götürmek istediler. Fakat biz bu karara karşı direndik ve itiraz ettik. "O kağuşa niye gitmek istiyorsun? Orada kimi tanıyorsun?" dediklerinde, ben de Remzi Avcı'yı tanıdığımı söyledim. Onlar da, "Onu nasıl tanıyorsun ki, o Urfalı sen ise Suriyelisin, nasıl onu tanıyorsun?" dediklerinde ben, onun yanına gitmek istediğimi söyledim, "Onu tanıyorum, o kadar." Beni oraya doğru götürüp adeta kağuşun içine fırlattılar. Yürüyemiyordum zaten. Öylece yerde kaldım. Remzi arkadaş, gelip beni sırtına aldı. Böylece beni 35. Koğuş'a götürdü. Bu anı asla unutmam. Heval Remzi, gerçekten de cezaevinde Kemal, Hayri ve Mazlumların yarıda bıraktıkları yolu ve değerleri devam ettiren, onların yolunda tıpkı onlar gibi devam eden bir yoldaştı. Şeker gibi bir insandı. Yoldaşlarına her koşul altında sahip çıkan bir şahsiyetti. Remzi yoldaş benimle çok fazla ilgilendi. Örgütün o zamanki imkanları ne ise hepsini kullanıp, beni iyileştirmek için çok emek verdi. En iyi yemekleri hep bana yediriyordu. İyileşmem için olan her imkanı seferber etti. Böyle yapmasaydı, büyük ihtimalle ölürdüm. Yara-

lanmamın üzerinden bir ay geçmiş ve iyi bir tedavi yapılmamıştı. Nefes alabileceğim, konuşacağım kadar ilaç kullanılmış, gerisi ölüme terk edilmiştim. Ne doğru dürüst ilaç verilmiş ne de ameliyatım yapılmıştı. O düzeye gelmiştim ki kustuğumda kan atıyordum. Her yerimden iltihap akıyordu. Baş, ayak, göğsümde olan yaralarım iltihaplanmış, irinler akıntıya dönüşmüştü. Çok zayıflamış, deyim yerinde ise insan olmaktan çıkmıştım. İşte Remzi yoldaş beni ikinci kez dünyaya getirdi. Bundan sonra mahkemeye çıkabildim. Mahkemede siyasi savunma yaptım. Yaşadığım olayda itirafçı olanlar da mahkemeye gelmişlerdi. Tam olarak iyileşmediğimden hâlâ zorlanıyordum. Yürürken, duvara tutunarak yürüyordum. Her iki dakikada bir su içmek zorundaydım çünkü ağzım kuruyordu. Böyle mahkemeye gidip geliyordum. Bir yıla yakın iyileşmedim. Yaralarım beni zorladı. Bir yıldan sonra siyasi savunmamı Kürtçe yaptım. Ondan sonra 125'ten ceza ve şartlı tahliye kanunu ile 21 yıl indirim oldu. Ve 2005 yılında şartlı tahliye ile serbest bırakıldım.

Husen Şavuş

Bir Yaşam Arıyorduk

Ben Afrin'in Gurzele köyündenim. Partiyi '82 yılında tanıdım. 89'da katıldım. Gençlik, kültür, sağlık çalışmalarında kaldım. 92'de Önderlik sahasına gittim. Mahsum Korkmaz Akademisi'nde bir devre eğitim gördüm. Ondan önce çalışmalardayken de birçok kez gidip geldim sahaya. Orada yürütülen çalışmalar direk Önderliğe bağlı olduğu için sık sık Halep'te, Şam'da Önderliği görmeye giderdik.

Eğitim devremiz oldukça kalabalıktı. Yaklaşık 900 arkadaş vardı. Bunların doksanına yakını kadın arkadaşlardı. O devrede yer alan arkadaşların çoğu ülkeye geçti. Bizim devre, akademinin son eğitim devresiydi. Akademide 14 yıl boyunca Önderlik, yüzlerce, binlerce kadro eğitmiş, hazırlamış ve devrime katmıştı. Onların binlercesi kahramanlıklarıyla, devrimcilikleri ve kişilikleriyle destan yazmış bu halkın çocuklarıydı. Halkının umudunu, hayal ve rüyasını gerçekleştiren nice kahramanlar yetişti Mahsum Korkmaz Akademisi'nde. Yüzlercesi şehitler kervanına katıldı, yüzlercesi hâlâ bu onurlu özgürlük mücadelesinde yürüyüşlerine devam ediyorlar.

Akademinin kapatılması kararı alınmıştı. Çünkü çok fazla baskı vardı. O yüzden eğitimler hızlandırılmış, geceli-gündüzlü eğitim görülüyordu. İki ay gibi bir süre içerisinde eğitimimiz tamamlandı. Normalde eğitim devreleri daha uzun sürelidir. Ama kısa zamanda akademiyi kapatmamız gerektiğinden eğitim hızlandırılıp tamamlandı. Önderlik, toplanan o kadar insanın, kadronun eğitimsiz çıkmasını da istemiyordu. Eğitim bittikten sonra akademiyi toplamamız gerekiyordu. Yıllarca, arkadaşlara eğitim mekanı olmuş akademiyi toplamak hepimiz için çok zordu. Misafirhane olarak kullanılan bir binanın dış duvarında heval Agit'in çizilmiş bir resmi vardı. Boya kovalarıyla o resmin önünde dakikalarca kaldığımızı hatırlıyorum; elimiz

varmıyordu, kıyamıyorduk silmeye. Heval Agit'in resminin yanı sıra birçok şehit arkadaşın resimlerinin çizili olduğu duvarlar vardı. Sanki onları silmek, hatıralarını yok etmek gibiydi. Çok ağır geliyordu bize. Binaların etrafında dönüp duruyorduk. Her ne kadar elimiz varmasa da mecbur olduğumuzu biliyorduk. Çünkü süreç zordu. Yoğun baskılar vardı. Her an hiç umulmadık saldırılar yada hava saldırısı olabilirdi. Suriye devletine de baskılar vardı ve onlar da Önderliği sıkıştırıyorlardı. Meğerse Önderlik de yukarıdaki tepeden bizi izliyormuş. Bizim yaşadığımız duygusal atmosferi Önderlik de yaşıyordu. Sonra günlük koordine olan arkadaşın düdük çalmasıyla hepimiz yine heval Agit'in resminin önünde toplandık. Önderlik aşağı inmişti. Orada kısa bir konuşma yaptı; "14 yıl burada birçok arkadaşı eğittik, yetiştirdik. Hepsi buralardan geçtiler, hepsinin izleri çok canlı duruyor. Hatıraları elbette silinemez. Ama artık kendi ülkemizde, kendi topraklarımızda akademilerimizi açabiliriz. Ülkemizde bu imkânları yarattık ve çok büyük bir ülkemiz var. Dağlarımız bunun için uygundur." Bunları belirttikten sonra Önderlik akademiden ayrıldı. Bizim için çok zor da olsa görevimizi yerine getirdik. Her şeyi topladık. Filistin ordusu tankıyla, topuyla gelip yerimize girdiler. İnsanın tarifi zor duygular yaşadığı anları anlatması zordur. Bu da öylesi anlardan biriydi. Oralarda kalmak için, eğitim yapabilmek için arkadaşlar çok emek vermiş ve bedeller ödemiştik. 82'de sekiz arkadaşı şehit vermiştik. Sonuçta bizim topraklarımız değildi ve çıkmak zorundaydık. Acı dolu duygularla bıraktık orayı. Gelenler de saygılı yaklaşıyorlardı. Orada şehitliğimiz vardı. Şehitliğe bakacaklarına dair bize söz verdiler. Oradan çıkıp sınıra geldiğimizde 500'e yakın arkadaş toplanmıştı. Sayı fazla olduğu için bir anda geçilemezdi. Gruplara ayrılarak ancak geçilebilirdi. Bir haftadan fazla geçiş için bekledik. Derik'te, Derik'e bağlı Tılcemal köyünde kaldık. Halkın içinde, evlerinde konuk olduk. Halk, bizi bağrına basıyordu. Biz geçene kadar da bize yaklaşımları, konukseverlikleri, yoksulluklarına rağmen her şeylerini bizimle paylaşmaları beni çok etkilemişti. Bir gece vakti, Derik'ten çıktık. Büyük suyun kenarına gelmiştik. Kayıkla geçecektik karşıya. Her seferinde sekiz arkadaş biniyordu kayığa. Grubumuz 62

kişiden oluşuyordu. Ben en son gruptaydım. Kuryemiz Mehemed Xer diye biriydi. Kayığa bindik, tam Dicle'nin karşı kıyısına yetişiyorduk ki kayığımız devrildi. Neyse kendimizi zar zor karşıya attık. Başarmıştık sonuçta, bir şey olmadan karşıya geçebilmiştik.

Bir gece boyunca yürüdükten sonra Bexer'e ulaştık. Bir çeşmenin üzerinde ara verilmişti. Büyük bir coşku vardı. Bexer gücü olan arkadaşlar bizi karşılamaya gelmişlerdi. Ülkeye gelmenin sevinci vardı bizde, çaylar kaynatılmış içiliyor, sohbetler, konuşmalar, gülmeler, bazı arkadaşlar subaşında ihtiyaçlarını gideriyor; velhasıl kalabalık bir ortam oluşmuştu. Ben de o sırada çeşmede yüzümü yıkıyordum. Birden mermi sesleri geldi. Arkadaşlar bize hemen toparlanıp tepeye vurmamızı söylediler. Toparlanıp kendimizi tepeye verdik. Ve çatışmalar başladı. Bizim için talihsiz bir başlangıç olmuştu. Ülkeye ilk adım attığımız gün çatışmanın içine düşmüştük. Talihsizdik çünkü sayımız çok kalabalıktı ve çoğumuz silahsızdık. Sadece birkaç arkadaşın silahı vardı. Kuryemiz olan Hacî Girê Sor arkadaş, orada şehit düştü. Biz, kuryesiz kaldık. Şimdi ne olacaktı. Geçici olarak oranın gücü olan arkadaşlardan bir grup arkadaşı bizim yönetimimiz olarak belirlediler. Grubumuz ne yol ne iz biliyor. Araziyi tanımıyoruz, nereye gideceğimizi bilmiyoruz. O yüzden arkadaşlar bizi tepelere dağıttılar. Bizim gittiğimiz tepedeki grubumuz yirmi üç arkadaştan oluşuyordu. Kaç gün bu şekilde çatışma devam etmişti. Yanında olduğumuz, oranın gücü olan gruptan da nasıl olmuşsa kopmuştuk. Geri kalan grup olarak ne yapalım diye tartışıyoruz. Savaş devam ediyordu. Önemi, arkaya mı gidelim? Bir daha dönüp Dicle suyuna gitsek, kayık yoktu. Araziyi bilen hiç kimse yok içimizde. Bu sorular ve kaygılarla bir hafta daha o tepede kaldık. Aşağılarımızda bir çadır görünüyordu. Kimindi bilmiyorduk. O çadıra gidip bakmaya karar verdik. Ondan önce ikili-üçlü birkaç arkadaş Dicle'nin kıyısına gitmişlerdi. Suyu vurup geçecek ve örgüte durumumuzu haber vereceklerdi. Ama hangi grup gitmişse yakalanmıştı. Gidenler geri gelmiyordu ve bizim onların yakalanmış olduklarından haberimiz olmadığından, acaba başlarına ne geldi diye merakla bekliyorduk. Sonunda aşağıya inmeye karar verdik. Kendimizi bırakıp bir çeşmenin

üzerine geldik. Bir haftadan fazla aç ve susuzduk. Hepimiz su içtik. O esnada KDP-YNK güçleri etrafımızı sarmışlar. "Sizi geçireceğiz ama ondan önce sizi bir süre misafir edeceğiz," dediler. Misafirperverlikleri bizi esir almakmış. Savaş boyunca bizi zindanda tuttular, misafirliğimiz üç ay sürmüştü. Savaş bittikten, bir takım anlaşmalar yapıldıktan sonra bizi bıraktılar.

Zindana gittiğimizde, tepedeyken örgüte haber vermeye giden arkadaşları gördük. Onları gördüğümüze hem sevinmiş, hem üzülmüştük. Zindanda olmaları üzücüydü. Ama biz hep kaygılanmıştık onlar için; acaba başlarına ne geldi, suda mı boğuldular, şehit mi düştüler diyorduk. Yaşadıklarına sevinmiştik. Zindanda kalmış olmanın kendisi bir işkenceydi. İlk tutuklandığımızda bizi Zaxo'da tutmuşlardı. Sonra bizi Dohok'a naklettiler. Götürüldüğümüz cezaevi, şehir dışında bir yerdeydi ve çok büyük bir zindandı. Bizi bir karanlık odaya koydular. Karanlık, kokular, korkular ve özellikle kan kokusu insanda kötü bir etki yaratıyor. Bir süre sonra ışıkları yaktılar. Baktık odanın içi çıplak kablolarla dolu, hemen elektrikle öldürecekleri kanısı oluştu bizde. On bir kadın arkadaş, on üç de erkek arkadaş vardık. Erkek arkadaşları ayrı bir yere koymuşlardı. Kadın arkadaşlar olarak birbirimize sarılarak, vasiyetlerimizi yapmaya başladık. Kim sağ kalırsa Önderliğe, örgüte şunları söyleyecek diye birbirimize anlatıyorduk. Kapıdaki nöbetçilere bile söylüyorduk. Belki vicdanlı birisidir, çıkar bir gün anlatır bu yaşadıklarımızı diye. Bizi o odaya koyan peşmerge, bize; "Biliyor musunuz sizden önce kırk Arap kadın bu odada vardı," dedi. Biz, "Ne oldu onlara?" diye sorunca, eliyle yüksek pencereden dışarıları göstererek; "Hepsini karakolun arkasında kurşuna dizdik," cevabını verdi. Farklı gerekçelerle tutukladıkları bu kadınları, Saddam'a olan kinlerinin yansıması olarak öldürmüşlerdi. Peşmergenin bunu bize anlatması boşa değil, bize de aynısını yapacaklar diyoruz. Duvarlarda o kadınların yazdıkları yazılar vardı. Taşlarla kazımışlardı. İsimlerini yazmışlardı, tarih yazmışlardı. Aklımda kalan bir yazı şöyleydi; "Arap katı geleneklerinden kaçtık. Bir yaşam arıyorduk ki buraya esir düştük. Ve maalesef yaşayamadan, yaşamımızın sonu geldi." Bu şekilde yazmışlardı. Okurken çok etkilenmiş-

tim. Yıllar geçmesine rağmen hâlâ da unutmamış, hatırlıyorum. Erkek arkadaşlar yan tarafımızdaki odada tutuluyorlardı. Arada erkek arkadaşları çıkarıp işkenceye götürüyorlardı. İşkence sesleri bize geliyordu. O işkenceyi gören arkadaşla birlikte biz de işkence görüyor, acı çekiyorduk. Bağırışları, çığlıkları dayanılmaz acı veriyordu bize. Heval Palo vardı, grubumuzun sorumlusuydu. Bunu bildiklerinden ona daha çok işkence ediyor, yüksek dozda elektrik veriyor, ardından üzerine soğuk su döküyorlardı. O arkadaşın çığlıkları hâlâ kulağımdadır. Biz kadın arkadaşları ise, tek tek sorguya götürürlerdi. Saati belli olmazdı bu götürmelerin. Sabah, akşam, gece, her an götürülebilirdin. Gelip birimizi götürdüğünde, birbirimizle vedalaşırdık. Bazen çok yumuşak yöntemler kullanırlardı. Yiyecek, içecek getirirlerdi. Biz yemezdik. "Siz bizim bacımızsınız, biz kardeşiz," derlerdi. Bazen tabancayı şakağına dayayıverirlerdi, "İtiraf et!" diye bağırırlardı. Erkeklere yaklaştıkları gibi bize yaklaşmazlardı. Daha çok psikolojik işkence uygularlardı. Biz savaşın devam ettiğini biliyorduk. Bunu bize yansıtıyorlardı. Üst düzeyde olanlar bize çok öfkeliydiler. Her gün cenazeler geliyordu. Biz ilk alındığımızda 15 gün açlık grevinde kaldık. Ali diye biri vardı. Unutmamışım. Gelir koğuşumuzun önünde otur; "Siz yemeyin, biz yeriz," diyerek karşımızda yemek yerdi. Bizi etkileyeceğini sanıyordu. "Siz umurumda değilsiniz," diyordu bize. Bazı peşmergelerin de vicdanen etkilendiklerini, vicdan azabı çektiklerini görüyorduk. Ama korktuklarından bir şey yapamazlardı. Kaldığımız odada üzerine yatacak bir şey yoktu. Betondu ve çok soğuktu. Baktım, gecenin saat birinde gelip kapıyı açtılar. Beni sorguya çağırdılar. Gece öyle geç saatte çağırınca, biz kesin tek tek götürüp bizi infaz edecekler dedik. Ben arkadaşlarıma tek tek sarılarak vedalaştım. Buradan çıkar Önderliği görürseniz bunları anlatın dedim. Ben gelmeden önce Önderlik, benim ülkeye gelmemi istemiyordu. Zorlanırsın diyordu. "Orada kırmızı şarıklılar, koca göbekliler var onlarla baş edemezsin," diyordu. Ben de ısrarla ülkeye gelmek istiyordum. Zaten yakalandığımız çeşme başında su içerken, kafamı kaldırdığımda koca göbekli, kırmızı şarıklı peşmergeleri gördüğümde Önderliğin o sözleri gelmişti aklıma. Tesadüfün böylesi

dedim. Ülkeye gelir gelmez bunları görmüştüm. Neyse sorgu için kolumdan tutup götürdüler beni. Beni bir davar ahırına götürdüler. İçerisi cenaze doluydu. Savaş ortamından getirdikleri cenazelerdi. 500 den fazla cenazeleri vardı. Beni cenazelerin yanına götürerek, "Son sözlerini söyle," dediler. Bak bu kadar insanımızı öldürdünüz diye bana gösteriyorlar. Ben, "Siz de bizim arkadaşlarımızı şehit düşürüyorsunuz," dedim. Onlara şunu da söylüyorum; "Biz neden bu savaşı yapıyoruz, neden birbirimizle savaşıyoruz. Madem kardeşiz, neden kardeş kanı döküyoruz. Bunu bize kim yaptırıyor?" diye soruyorum. Gerçekten de her soruşturmamızda hepimiz bunu anlatmaya çalışıyorduk; Türk devletinin Kürd'ü Kürd'e kırdırtma politikalarından bahsediyorduk. Sonra biri kafama tabancayı dayadı. Öldürecekler diyorum ve başımı dik tutuyorum. Tam tetiği çekeceğini hissettiğimde birinin, "Dur!" diye bağırdığını duydum. Bu bir oyun muydu yoksa gerçek miydi anlayamadım. Sonra beni oradan çıkararak temiz döşenmiş bir odaya götürdüler. Yiyecek bir şeyler getirmişlerdi. Bana çok anlamsız gelmişti. Meğer savaş durmuş, anlaşmalar yapılmış o zaman. Sonra beni koğuşuma götürdüler. Saat sabahın dördü olmuştu. Arkadaşların hepsi ayaktaydı. Kimse uyumamış, hepsi benden bir haber bekliyorlar; ölmüş müyüm, kalmış mıyım? Beni görünce hepsi bağırarak bana sarıldılar. Onlar gibi ben de onları tekrar gördüğüme çok sevinmiştim. Gece götürülürken bir daha bu arkadaşlarımı görebileceğimi sanmıyordum. Hele bir de o ahırda kafama tabancayı dayadıklarında her şey bitti demiştim.

Heval İbrahim vardı; üç çocuk babasıydı. Zındanda onu öylece kaybettirdiler. Ne öldürdük dediler, ne başka bir şey. Daha sonraları örgüt birçok kez KDP'ye sordu; hâlâ da o arkadaşa ilişkin net bir bilgi yoktur. Sonra bizi bıraktılar. Toplam 36 kişiydik. "Eğer Zele'ye gidecekseniz sizi götürelim," dediler. Biz onlara güvenmediğimiz için kabul etmedik. Götürür bizi Türklere verirler diyorduk. Zele'yi falan da bilmediğimiz için Suriye'ye gitmek istiyoruz dedik. Sadece bir kadın arkadaş Zele'ye gideceğini söyledi. Gerçekten onu arkadaşların yanına götürmüşlerdi. Bizi de götürüp Dicle suyunu geçirttiler. Dicle suyunun Rojava tarafında bir köy vardı. KDP'li bir köydü. Bizi

köyün altında beklettiler. Altı peşmergeydiler, bize, "Siz burada bekleyin, biz gidip yer ayarlayacağız, sonra gelir sizi alırız," dediler. Üç kişi bizim yanımızda kaldı, diğer üçü gittiler. Biz grup olarak hemen toplandık; "Bu işte bir komplo olabilir, bizi devlete de teslim edebilirler," diye tartıştık. Hiçbirimizin silahı yoktu. Karar aldığımız gibi bu üç peşmergenin etrafını sararak silahlarına el koyduk, onların da ellerini bağlayarak oradan uzaklaştık. Yolu bilen arkadaşlar vardı. Yolumuzu değiştirerek devam ettik. Meğerse gerçekten planları öyleymiş! Bizi devlete vererek, karşılığında para alacaklarmış. Gidip devlete haber vermişler. Biz sabahın 6'sında bir köye vardık. Bir ana, evinin önünde kapısını süpürüyordu. Bizi görünce süpürgesiyle donup kaldı. Tavuklarını yeni yemlemişti, ananın şok olması onları etkilememişti. Sabahın mutluluğuyla, karınlarını doyuruyor, gıdaklayıp duruyorlardı. Ananın bizi öyle silahlı, gerilla elbiseleriyle sabahın bu erken saatinde karşısında görüp de şok olması normaldi. O şoku atlattıktan sonra bizi büyük bir sıcaklıkla selamladı ve bizi içeri davet etti. Biz de hemen dağılmamız gerekiyor diyorduk ki, baktık askeri araçlar gelmeye başladı. Suriye askerleriydi. Biz de tetikteydik ya; hemen dağıldık. Bazıları araziye dağıldı. Bazılarımız köyde bulduğumuz arabalara bindik. Askerlerin ortasına vurduk, geçtik. Ee, peşimize düştüler tabi. Karnışlo'ya yetiştiğimizde artık peşimizi bırakmışlardı. Yada izimizi kaybetmişlerdi. Orada Önderlik'le bağlantı kurduk. Durumumuzu söyledik. Önderlik; kadın arkadaşlar yanıma gelsin demişti. "Gücü olanlar tekrar ülkeye dönsünler. Tedavi ihtiyacı olan arkadaşlarla da ilgilenilsin," diyor; biz kadın arkadaşlar Şam'a Önderliğin yanına geçtik. Erkek arkadaşların büyük bir kısmı, ülkeye geri dönmüştü.

Tekrardan Önderliği görmek çok güzeldi. Ama aynı zamanda acı ve hüzün vardı. Büyük hayallerle gitmiştik ülkeye; şehitler vermiş, hiç savaşamadan geri dönmüştük. Önderlik, beni görünce; "Ben sana söylemiştim, gitme demiştim değil mi?" diye gülerek sordu. Ben, yine döneceğimi söyledim Önderliğe. "Ülkeye geri döneceğim ve anasının karnından yeni doğmuş bebeklerini de öldüreceğim KDP'nin." Bunları çok içten söylemiştim. Çünkü KDP'ye çok öfkelenmiş, kinlenmiştim. Bugün sorsalar, o anaların, bebelerin suçu ne derim. Ama

o zamanlar öyle düşünüyordum. KDP'ye tepkimi böyle ifade ediyordum. Önderlik bu sözlerime güldü. Önderliğin misafirleri vardı o zaman. Meğer misafirler de, Güney'den gelen gazetecilermiş. Ben bilmiyorum tabi. Önderlik, iyice güldükten sonra gazeteciye dönerek, "Duyuyor musun? Biz burada bu güzel kızlarımızı, delikanlılarımızı eğitiyor, güçlendiriyor, ülkeye gönderiyoruz. Orada yaşadıkları trajediler, bak nasıl tepkilere yol açıyor?" Önderlik, bana gazetecinin Zaxolu olduğunu söyledi. Önderlik orada olmasaydı, o gazeteciyi orada boğabilirdim. Bütün dikkatim onun üzerinde yoğunlaşmıştı. Bütün KDP'yi o gazetecinin şahsında görüyordum. Sonra Önderlik, o gazeteciye benimle tartışmasını söyledi. "Bu arkadaşımızın duyguları nasıl bu hale gelmiş tartış, anlamaya çalış. Duygulardaki bu tahribatı düzeltmeye çalış," dedi. Ben tepkili olduğum için önce konuşmadım. Ama daha sonra o gazeteci ile tartıştık ve ben bol bol eleştiri yaptım. Önderlik, bize kapsamı geniş bir toplantı yaptı. Sonra doktora gidip tedavi ihtiyacımız varsa gidermemizi istedi. Yaşadığımız koşullarda oldukça yıpranmıştık. Özellikle susuzluk bizi çok etkilemişti. Yaklaşık üç ay Suriye'de kaldık. Fiziki olarak dinlenip toparlandık, yine bu süre zarfında eğitimler gördük.

Üç ay sonra bir daha ülkeye geri döndüm. İkinci yola çıkışımız karanlık ve yağmurlu bir geceye denk gelmişti. Sınırı aştık. O kadar ıslanmış ve yüklerimiz o kadar ağırdı ki zor yürüyorduk. Bir an önce kurunup dinleneceğimiz bir yere ulaşmak istiyoruz. Diğer tarafta bir de bize, suyu geçtikten sonra araba sizi alacak demişler ve yüklerimizi habire ağırlaştırmışlardı. Cephane, sağlık malzemeleri, arkadaşlara saatler, radyolar, kitaplar, defter-kalem gibi şeylerle çantalarımız tıka basa doluydu. Sınırı geçtik ama araba falan göremedik. Silopi ovasını böyle yüklerimizle yürüyerek geçtik. Baktık bir traktör geliyor. Bizim içinmiş meğer. Şehit Saadet, heval Rejin, ayarlayıp getirmişler bizi karşılamaya. Traktöre bindik ve Hewler köyüne doğru yola çıktık. Dönüp arkamıza bakıyorduk; Bakur, Rojava, Başur her üç parçanın birleştiği yerdi. Silopi, Derik, Dicle suyu ışıklarla beraber çok güzel bir manzaraydı. Kürdistan'ın üç parçasından ortak görüntüydü bu. Kuryemiz olan Ali arkadaş bize takılıyordu; "Yeter izlemeyin artık şu

ışıkları, yoksa bir daha dönersiniz," diyordu. "Merak etme heval, o ışıklardan kurtulmak için az zahmet çekmedik, dönersek de başarılarla döneceğiz," dedim. Velhasıl Hewler köyüne ulaştık. Bir ev vardı sadece. Orada da arkadaşlar hazırlık yapmışlardı. Yemeğimizi yiyip, çayımızı içtik. O kadar yorulmuştuk ki, çantamıza kafamızı koyduğumuz gibi uyumuşuz. Yanan sobanın ısıttığı odada uyumamak mümkün mü? Ertesi sabah kalktığımızda, yürüyeceğimizi söylediler. Kuryeye ne kadar yürüyeceğimizi soruyoruz. "Uzak değil iki saat, en fazla iki buçuk saatte ulaşırız," diyor. Biz de çok uzak değilmiş, yürürüz diyoruz. İki saat geçti, üç saat geçti bir türlü arkadaşlara ulaşamadık. "Ya heval Ali, hani iki saatti bu yol, nerede arkadaşlar?" diye soruyoruz. O da bizi şu tepe, bu çeşme, karşı yamaç falan derken oyalaya oyalaya altı saat yürüttükten sonra ancak Cudi karargahına ulaştırabildi. Akşamdı vardığımızda. Arkadaşlar büyük bir ateş yakmış ve bizim için karşılama törenine girmişlerdi. "Heval Ali, neden bizi hep kandırdın?"dedim. "Öyle yapmasaydım, takatiniz kalmaz, yürüyemezdiniz. Bak işte ne güzel sonunda arkadaşlara ulaştınız," dedi. Birkaç gün Cudi'de kaldıktan sonra Besta'ya geçtik. Orada üç ay askeri eğitim gördük. Eğitimimizi Besta Hince'de görüyorduk. Besta Hince de öyle bir yer ki, bitki örtüsü olarak çok zengindir. Arkadaşlar torbalarla yeşillik getirirlerdi. Bol bol ot yerdik. Ben otları tanımıyordum. Onlar gidiyor torbalarla getiriyor, ben gidiyorum hiçbir şey bulamıyorum. Bu nasıl olur diyordum. Sonra arkadaşlarla beraber gittim. Otların isimlerini soruyordum onlara. Tanımaya çalışıyordum. Bu nedir diye soruyordum. Bu; "Sîrîka kurdinîye," diyorlar. Hani Koçerlerin peynirlerine koyduklan yaban sarımsağı var ya odur işte. O otu tanımış oldum böylece.

Şimdi dağda ilk defa mutfakçı olacağım. Öyle bir de yağmur yağıyor ki şansıma, arkadaşlar bir parça naylon getirdiler. Naylonu açtım. Altında yemeğimi pişirmeye çalışıyorum. Fasulye koymuşum üstüne. Altına durmadan odun atıyorum ama bir türlü kaynamıyor. Yan tarafta da fırıncı arkadaşlar var. Onların durumu da benden felaket. Ekmekleri kararmış, yanmış yada hiç pişmemiş hamur kalmış. Hepimiz yeni arkadaşlarız, acemiyiz. Ama hoşumuza gidiyor, böylece

arkadaşlara hizmet ediyoruz diye. Öğlen arkadaşlar eğitimden çıktılar, yemeğe geldiler. Yemekte kaynamamış fasulye ve hamur kalan ekmekler var. Ne yapsın arkadaşlar, mecburen oturup yediler.

Eğitimlerimiz bittikten sonra düzenlemelerimiz oldu. Benim düzenlemem Garisa'ya olmuştu. Bir grup olarak Garısa'ya geçtik. Yaklaşık iki yıl kaldım orada. Gerilla olma deneyimlerimi ilk yaşadığım, tecrübeler kazandığım yer oldu. Şimdi ilk gittiğimizde daha yoldayız; Piro'yu geçtikten sonra, Kaniya Mara (yılanlar çeşmesi) diye bir yere varacaktık. Varmadan önce ben kurye arkadaşa yorulduğumuzu söyledim, biraz dinlenelim dedim. O da her kurye gibi az kaldığını söyledi. Biz dinlenmede ısrar edince; "Tamam," dedi, "Biz bu patikadan devam edeceğiz, siz de dinlendikten sonra patikayı takip edin gelin." Biz de bilmiyoruz araziyi, kayboluruz korkusuyla dinlenmekten vazgeçerek, devam edelim dedik. Bir kadın arkadaşla birlikteydik. Bir Arap ozanın söylediği klam vardır. Der ki; "Eğer bilseydim başlamazdım/eğer bilseydim denizin derinliğini, yüzmezdim/eğer bilseydim aşkın zor olduğunu, aşık olmazdım/eğer bilseydim yolun bu kadar uzun olduğunu, yola çıkmazdım." Benle diğer kadın arkadaş bu şarkıyı söyleyip yürüyoruz. Bizim kurye de Arapça biliyormuş meğerse. Bağıra, bağıra söylüyoruz bizde. Birden kurye bize dönerek; "Geldiğinize pişman mı oldunuz?" diye sordu. Biz de, "Yok, sadece yorgunuz." Öyle şakalarla, şarkılarla Kaniya Mara'ya ulaştık. Ben, isminden dolayı çeşmeyi içinde yılanların kaynaştığı, her tarafında yılanların cirit attığı bir yer olarak hayal ediyorum. Yılanlardan da çok korkan birisiyim. Çeşmenin ismini duyduğumdan beri yol boyunca kendime telkinlerde bulunuyorum. Korkmayayım diye. Ben çeşmeden su içip oturdum. Su içtiğim bu çeşmede yılan yok, demek ki bu o çeşme değil diye içimden geçiriyorum. Arkadaşlara, "Ya hadi gidip şu Kaniya Mara'yı görelim, çok merak ediyorum," dedim. Arkadaşlar da; "Suyunu içtin ya!" deyince yılanlarla karşılaşmamış olmaktan büyük mutluluk duyarak yola devam ettim.

Rojhilat Tekoşer

Romanının Yazılmasını Bekleyen Bir Hayat

Bahar yüzünü göstermiş, giderek yazın sıcaklığına hazırlanıyor tabiat ana. Henüz yeşilimsi perdesini çekmiş değil, gözbebeği olan ağaçların yaprakları açılmaya devam ediyor. Verimli ana heybetini hissettiriyor. Bir de bahar yağmurlarının sonsuz güzelliği ve toprağa bereket vermesi buna eklenince, tabiat ana bu yıl baharını daha çekici kılıyor. Göz dolduran renkleri, göğün mavimsi renkleriyle birlikteliği yakalıyor. Bu ahenk o kadar içseldir ki, tabiatın gözdesi olan sosınlar, şilanlar, papatyalar, güller ve daha ismini bilmediğimiz nice çiçek bir bütünlük sergiliyor. Neredeyse rengarenk bitki ve çiçek yatakları oluşmuş. Öyle ki bu renk cümbüşüne dalmadan geçip gitmeye gönül el vermiyor. 2001 baharıyla birlikte, gözyaşı dökmeyen kurumuş pınarlar tekrar patlamış, birer çağlayan gibi kanayarak akıp gitmeye başlamış.

İşte bahar! Tabiat ananın güzelliği, bağışlayıcılığı ve kucaklayışı! Tüm sevgisini, kutsallığını tanrıça gibi serpmiş, yemyeşil renkleriyle parlayan güneşin altındaki masmavi gökyüzünü sarmalamış.

İşte hayat, işte akan damarlar ve duyguların durmayan akışı!

2001 yılının 24 Mayısı.

Saat 19.00.

Yer; Xantur Tepesi, muhaberecilerin bulunduğu zirve.

Güm! Bir patlama ve haykırış... Bir heyecan, bir tedirginlik, bir bilinmezlik.

Nice olayları vardır devrimimizin hiç bilinmeyen! Mücadelemizin çok çetrefilli tarihinde neler yaşanmadı ki... Acılar, hüzünler, sevinçler, mutluluklar... Mücadelenin en çetininden, en engebelisinden geçildi. Aç, susuz kalındı; kara kışa, tipiye yakalanıldı. Ama zorluklara karşı hiç pes edilmedi. Kelle koltukta yürüyenler zorluklara, acı-

lara "Off," bile demediler. Hep gelecek aydınlık günlerin umudu ve heyecanıyla yaşadılar. Sömürge bir ülkenin insanları, özgür bir ülkede yaşamak, ezilmişliğin tahribatlarını gidermek, kendi ayakları üzerinde yürüyecek, kendi iradesini açığa çıkararak yolunu çizecek birer halk evladı olabilmek için kelle koltukta yürüdüler.

Yürüdüler, bilinmeyenin bilinmezliğine... Bildikleri bir şey vardı; o da eskisi gibi yaşanmayacağıydı. Onları inanılmaz kılan da buydu.

İnanılmaz bir devrim destanını anlatmaya çalışacağım. Devrimimizin inanılmaz gerçeklerini ifade edebilmek için büyük bir edebiyatçı olmak, türküleştirebilmek için ise halkımızın bağrından çokça çıktığı gibi bir dengbêj olmak gerekiyor. Hatta daha ince bir sanatla görselleştirmek gerekir. Ben ne bir edebiyatçı veya dengbêjim, ne de ince bir sanatkar. Kalemim zayıf, sesim kısık, hünerlerim neredeyse yok sayılacak kadar az. Buna rağmen, kalemini kullanmaya çalışarak devrimimizin bir kahramanını zor da olsa yazmaya çalışacağım.

Bir patlama!

"Çabuk silahlarınızı alın!" Patlamaya ilk tepkiler... Xantur Tepesi. Mayısın sonları olduğu için son bahar pınarı da kurumuş, birkaç gün önce Xantur'daki askeri birlik alanı terk etmiş, alanda sadece muhabereciler kalmıştı. En ön cephe sayılmasının yarattığı hassasiyet ve gerginlik vardı. Kürt halkının umudu olan gerillanın düşmanları az değildi. Halkının umudu, ilerici insanlığın göz nuru iken, gerici güçler için korkulu bir rüyadır gerilla. Patlama ile birlikte ilk düşünülen baskın ihtimaliydi. Çünkü bir aydan fazladır altı kişilik muhabere birimi Haftanin'in en heybetli zirvesi Xantur'da bulunuyordu. Silahlara sarılarak uygun bir şekilde mevzilenmek en doğrusuydu. Havada uçuşan parçalar görüldüğünde, baskın olduğuna kanaat getirildi.

"Haydi! Çabuk, cihazı unutma!"

Komutan, mevzilendireceği arkadaşları yardımcısına verirken böyle bağırıyordu.

"Heval, bir şey yok, korkma! Mayın patladı. Arkadaşları çağır gelsinler," sözlerini sarfeden Ciger arkadaştı. Mayın patlamasıyla bulunduğu yerden yaklaşık üç-dört metre uzağa fırlamış, bir ayağı yirmi beş-otuz metre uzakta kalmıştı. Ciger arkadaş, hiçbir şey ol-

mamış gibi soğukkanlı bir şekilde sesleniyordu. Bu acıyı daha önce de yaşamıştı.

"Haydi, heyecanlanma. Arkadaşlar gelip beni mangaya götürsünler."

Yavrularıyla dağda özgür dolaşırken ansızın bir aslanla karşılaşan bir ana ceylan, aslanın saldırısına uğrayıp da paramparça edildiğinde ceylan yavruları nasıl şaşırır, donakalırsa, işte Ciger arkadaşın yanındaki arkadaş da öyle donakalmıştı. Dili tutulmuş, taş kesilmişti. Bir tarafta Ciger arkadaş, diğer tarafta ise metrelerce uzaktaki bacağı. Bütün bunlar onun hemen yarım metre uzağında olmuştu.

"Haydi heval, arkadaşları çağır. Bir şey yok, hafiftir," diyerek Ciger arkadaş güçlükle şoku atlatmasını sağlamış, yardım çağırmaya göndermeyi başarmıştı.

Nefes nefese arkadaşların yanına varan genç gerilla, durumu diğer arkadaşlara anlatır anlatmaz herkes hızla Ciger arkadaşın yanına koşmuştu. Ciger arkadaşın dışındaki bütün arkadaşlar çok yeni olmasalar da yeterince tecrübeli değillerdi. Arkadaşlar ulaşır ulaşmaz Ciger arkadaş öncelikle yapılması gerekenleri sıraladı;

"Önemli bir şey yok, ayağımı dizin altından ve üstünden bağlayın. Kanı durdurmak gerekir. Bir de mangaya götürün beni. Orada ayağımı yükseltmek için altına bir şeyler koyun," Arkadaşların şok durumunu atlatamadıklarını gören Ciger arkadaş ısrar etti; "Size bir şey yok diyorum, mayın patladı, o kadar. Haydi, öyle durmayın, götürün beni."

Genç gerillalar Ciger arkadaşın belirttiklerini yaptılar. Bacağı bağlanırken Ciger arkadaş, durumdan etkilenen arkadaşların moralini düzeltmek için şaka yapıyordu.

Arkadaşları, Ciger arkadaşı kaldırdıklarında bir bacağının sallandığını, dizin biraz altından itibaren kemiğin parçalanarak dağıldığını, ayak kopmamışsa da çok ince bir et ve birkaç damarla bacağa bağlı kaldığını gördüklerinde ürkmüşlerdi. Ciğer arkadaş, öteki bacağını 1995'te kaybetmişti. Onun yerine protez bir bacakla yaşıyordu. Sağlam ayağı ile mayına basmasına rağmen patlamanın şiddetiyle protez de fırlamış, kesik bacakta da yarık oluşmuş, kemik

dışarı çıkmıştı. Bu manzaranın ürkütücülüğü karşısında Ciger arkadaşın soğukkanlılığı arkadaşları dinginleştiriyordu. Arkadaşları, onu mangaya getirip, anlattığı gibi ayağını yükselterek uzattılar. Şaşkın şaşkın duran arkadaşlara hemen karargahla bağlantı kurarak arkadaş ve doktor çağırmalarını söyledi.

Ciger arkadaşın etrafında çarpılmışçasına onu izliyorlardı. Her an yanından uçup gidecekmiş hissine kapıldıklarından kimisi hıçkırıklarını tutamazken kimisi ise sessiz sedasız çiseleyen yağmur tanecikleri gibi gözyaşlarını koyuvermişti. Akan her damla, yüzlerde ince bir çizgi bırakıyordu. Bir de sağanak yağmurlar gibi dökülen gözyaşları vardı. Kimisi de içini çekmek istemiş de olmamış, tıkanmış gibi hüzünlü, düşünceliydi.

Muhabere birimi halen şaşkındı. Ancak arkadaşları en çok şaşırtan da Ciger arkadaştı. O, sanki hiçbir şey olmamış gibi arkadaşlarla konuşuyor, ilgileniyordu. Çünkü o, birimin komutanı ve en deneyimlisiydi. Bunun için örnek olmayı bilmeliydi. Durumu gözeterek davranış göstermek militan tutumun gereğiydi.

Ciger arkadaş, "Haydi arkadaşlar, yemeğinizi yapın, aç kalmayın," dedikten sonra nöbeti ihmal etmemeleri gerektiği yönünde uyarıda bulundu. Neden sonra nasıl göründüğünü düşünerek; "Biraz su verin de yüzümü yıkayayım, biçimim bozulmuştur herhalde," dedikten sonra; "Ben daha büyük ağrıları yaşadım, bu patlama beni götürmez. Karadeniz'de gemisi batmış kaptan gibi durmayın," diye devam etti. Ciger arkadaş komutan olmanın gereklerine göre düşünmeye devam ediyordu; "İyi ki bende patladı. Hepiniz gençsiniz, benimse zaten önceden bir ayağım gitmişti. Sizde patlasaydı partiye nasıl hesap verir, vicdanen bunu nasıl kaldırırdım?" diyerek konuşmasını sürdürdü.

Karargaha haber verilmiş, tüm güçler harekete geçmiş, doktor yola koyulmuştu. Yakında olan Şeşdara birlik komutanı telsizle irtibat kurmuş Ciger arkadaşla konuşuyordu. Ciger arkadaş, "Ciddi bir durum değil, bir ayağım kesikti, diğeri de ona benzedi," diyerek takılıyordu. Diğer arkadaşlar şakalaşmalara rağmen durumun ciddiyetini kavramışlardı.

Diğer arkadaşlara zorla yemek yedirdikten sonra dişlerini temizleme ihtiyacı duydu. Çünkü patlamada ağzından kan fışkırmıştı. Patlamanın yarattığı sarsıntıyla göğsünde oluşan ağrılar konuşurken onu zorluyordu. Boğazı düğümleniyor, konuşamıyor, nefes alması zorlaşıyor, bir bayılıp bir kalkıyordu. "Bana bir şey olmaz ama zorlanıyorum. Eğer şehit düşersem, Parti Önderliği'ne ve partiye, alandaki tüm arkadaşlara çok selamlarımı söyleyin. Beni affetsinler, partiye ve arkadaşlara layık olamadım. Partinin verdiği görevi yerine getiremedim. Mayın bende patladı, parti bunu kabul etmez. Önderliğe çok selamlarımı söyleyin," dedikten sonra bir kez daha nefes alıp vermekte zorlandı ve bayıldı.

O sırada doktor yetişmiş ve ilk müdahaleyi yapmaya başlamıştı. Serum bağlamış, yaptığı antibiyotik ve ağrı kesici iğnelerle olumsuz bir durumun önüne geçmeye çalışıyordu. Gece olduğu için çok kapsamlı müdahale yapamıyordu. Kaldı ki Xantur Tepesi farklı bir duruma uygun değildi.

Alan güçlerinin morali genelde bozuktu. Herkes, serseri bir mayının Ciger arkadaşta patladığını öğrenmişti. Her bireyin mutlaka gerekli olduğu, varolmasının düşmanı kahrettiği bir süreçte bu kazanın ağır geleceği kesindi. Halkın II. Barış Hamlesi'yle gerillaya dayanarak şaha kalktığı bir dönemde kayıp vermek yoldaşlara ve halka çok zor gelecekti.

Çok ağır sancılarla geçen gece gündüze döndüğünde, arkadaşlar darbest yapıp Ciger arkadaşı omuzlarında yükselterek yola koyuldular. Sıcaklık çok fazla olduğu için Xantur Tepesi'nden vadiye inmenin yara açısından iyi olmayacağını bildiklerinden ara vermiş, öğleden sonra ancak vadiye ulaşmışlardı. Bu arada eyalet komutanı birkaç arkadaşla birlikte Ciger arkadaşın getirildiği yere vardıklarında Ciger arkadaşı heybetli bir kayısı ağacının altında uzanmış, etrafında da birçok arkadaşla birlikte buldular. Ciger arkadaş, eyalet komutanı arkadaşın yaklaştığını görünce ayağının kesildiğini unutarak ayağa kalkmak, duruşunu düzeltmek istemişti. Nasıl olur da bir üstünün karşısında uzanılır düşüncesiyle utanıyordu. Eyalet komutanının sıcak sarılmasıyla bu duyguyu üzerinden atabildi.

Geçmiş olsun dileği ve olayın gerçekleşmesine ilişkin şakaların ardından geçmişe dalan sohbetler başladı. Ciger arkadaş uzanırken bir arkadaşın ona bir demet gül uzatmasıyla aynı mahcubiyeti bu arkadaşa karşı da göstererek gülleri kokladı ve bağrına bastı.

Devrim bir şarkıdır; dillerden hiç eksilmeden akıp giden... Bir çağlayan gibi gümbürdeyip sel olan ve insana yeni bir yaşam, yeni bir anlayış kazandıran... Devrim; tepeden tırnağa haykıran, coşan ve her zorluğa güleçlikle tahammül ettiren... En ağır acıları bir taze su gibi içiren, olamayacak olanı olur yapan, insanı kendisini yaratacak kadar kat be kat güçlendiren bir gerçeklik.

Bir sohbettir, derinden başlayan, sürüp giden, hiç durmak bilmeyen. Bir taraftan acının verdiği üzüntü, diğer taraftan devrimcilerin irade yüklü morali... Kim durdurabilir ki bu gümbürdeyen çağlayanı? Kim tutabilir ki haykırmış, coşmuş, delicesine akan seli? Kim yaşanan bu acımasız gerçekliğin karşısında vurdumduymaz kalabilir ki?

İşte devrim!

İşte devrimcilik!

İşte dağların kahramanlarının yalın öyküsü, çıplak gerçekliği. Hani derler ya, gerçekler çıplak olmayı sever. Gerçeklerin çıplak olmasının kim önünü alabilir ki? Devrim zor olana göğüs germek ise devrimcilik olmayacak olanı gerçekleştirmektir.

Hani uçurumun kenarından vadide akan masmavi suya bakarken başın döner, düşecek olursun ama o kadar güzel bir manzaradır ki, yüreğin elvermez bakmaktan vazgeçmeye ya... İki yamaç arasına uzun bir ip gerer, o ipin üstünde yürür, yavaş da olsa emin adımlarla ilerler ve bir an, seker de düşecek olursun ya... Devrimcilik de bir cambaz misali vadinin üzerine gerilmiş ipin üstünde seke seke yürümeye benzer. İşte devrim, işte devrimcilik! Gel de bu heyecandan kendini geri tut.

Ama ne var ki, ipin üstünden başaşağı vadinin derinliklerine düşüp kaybolmak ve belki de paramparça olmak da var. Kimi zaman dalarsın o güzelim mavimsi berrak suya ve belki de parçaların bir daha görülmemecesine akıp gider... Kimi zaman vadinin kuytu bir

köşesine düşersin. Sadece kan kırmızıya boyanmış ve nefessiz bir beden bulursun. Pek nadiren de olsa kimi zaman kan kızıla bulanmış, yara bere içinde nefes alan bir canla karşılaşırsın. Hani o kadar kızıla çalar ki, o kadar paramparça olmuştur ki zor nefes alır.

Ciger arkadaş zor nefes alıyordu.

"Nasıl oldu Ciger arkadaş?" sorusu üzerine Ciger arkadaş olayı anlatmaya başladı. Anlatırken zaman zaman derinden iç çekiyordu. Kimi zaman nefesi kesiliyor, boğazı düğümleniyor ve kan tükürüyordu. Birkaç saniyelik hareketsiz ölgün duruş etraftakileri heyecanlandırıyor, paniklendiriyordu. Ancak aniden aldığı derin bir nefesle tekrar yaşam emaresi gösteriyor ve tüm canlılığı ile Ciger arkadaş oluyordu.

Birden gözleri parlayan Ciger, "Elini ver, ne kadar güçlü olduğumu göreceksin. Ben ölmem, bana bir şey olmaz," diyerek komutan arkadaşının elini tuttu. Kısmen doğruldu ve komutanın bileğini bükmeye başladı. İnanılmazdı ama Ciger arkadaş bilek güreşinde tüm gücünü harcıyordu. Gözleri parlayarak; "Gördün mü, nasıl az kalıyor götürmeme, bir de bana biraz yemek versinler, bir de çay ve su, o zaman sen gör bileğimi. Heval ben Cigerim, Ciger... Ben ölmem, altı yıl önce de ölmedim diyorum doktora. O sanki pat, ölecekmişim gibi yaklaşıyor. Halbuki ben onlara türkü bile söyledim," diyerek gülümsedi. Doktor arkadaşı çok seviyordu, çünkü üç-dört yıldır birlikteydiler. Bir de doktor, Ciger arkadaşın öğrencisi sayılırdı. "Mübarek sana o kadar hizmet ettik, sana misafirperverliği böyle öğretmedim ki! Sen, ben az bir şey yaralandım diye bir damla su dahi vermiyorsun," diyerek takılmaya devam etti.

Arkadaşlar yeniden gülüşmeye başladılar, çünkü Ciger arkadaş tekrar bilek güreşine başlamıştı. O bilek güreşi yaparken izleyenlerin, "Kopan ayak benimdir," diyesi geliyordu. Böyle moralli bir yoldaş karşısında, insan küçük bir hastalık yada nezle geçirdiğini düşünmekten kendini alıkoyamıyordu.

Halbuki Ciger arkadaşın bacağı dizinin biraz altından ayağının topuğuna kadar paramparça olmuş, tüm kemikleri dışarı çıkmıştı. 1995 yılında kopan sağ ayağının protezi de fırlamış, dizden kopan bu bacağı da ağır zarar görerek kemiği dışarı çıkmıştı.

Ciger, Kürdistan'ın en sert coğrafyasında yaşadıkları için oldukça sert mizaçlarıyla tanınan, ulusal kurtuluş mücadelesi Botan alanına ilk girdiğinde yoğun destek veren, yüzlerce şehidi ve savaşçısıyla mücadelemize yoğun katılım sağlayan, Türk devletinin yoğun baskısı sonucu partinin talimatı ile 1994 yılında topraklarını terkederek en zor şartlarda göçmen yaşamlarıyla mücadelenin yanında kalan Guyi aşiretindendi.

1990'lı yıllar, mücadelenin giderek halklaştığı ve halk içinde meşruiyetinin tartışılmaz hale gelerek ulusal kurtuluş mücadelesi yasalarının geçerli olduğu yıllardır. Bu yıllarda gönüllü katılımlar yoğun yaşanırken, her ailenin mücadeleye destek sunmasının bir ulusal görev olarak benimsetilmesi için "Askerlik Yasası" gündeme gelmişti. Ciger arkadaş da mücadeleye katılma kararı vermiş, bunu arkadaşlarıyla tartışmıştır. 93'te gerillalar köye gelerek askerlik yasasıyla sekiz genci alırlar. Ciger'de içlerindedir. O, "Heval, ben zaten geliyordum," dese de siciline işleyen, "Askerlik yasasıyla alınmıştır," ibaresi olur. Aktif katılımı göze çarpar. Belirgin özellikleri; atikliği, enerjisi ve emeğe yaklaşımıdır. Kısa sürede manga komutanı olur. '95 sonlarında birinci manga komutanı, yani takım komutanı adayıdır.

Bu çok hızlı bir gelişmedir. Savaş pratiğinde hep en önde, saldırılarda kol komutanıdır. 1995'in son aylarında halkın özlemi olan özgürlük ve demokrasinin önünü alan, bunun yerine baskıcı, zorba, aşiretsel çıkarlarını halka dayatan işbirlikçi güçlere karşı silahlı mücadele olmuştur. 1995'in son aylarında tekrar bir eylem planı çıkarılarak Begova'nın bazı tepelerinin basılması kararlaştırılır. Ciger arkadaş yine en önde, saldırı kolu komutanıdır. Yer tespit etmek, mevzilere nasıl vurulacağını belirlemek için keşif yaparken ansızın bir mayın patlar, Ciger arkadaşın sağ ayağı kopar. Bunun üzerine grup geri çekilerek Ciger arkadaşı noktaya götürür. Peşi sıra gelişen kapsamlı düşman operasyonunda Ciger arkadaşı biraz su, erzak ve tütünle birlikte bir sığınağa bırakmak zorunda kalırlar. Bu ayağıyla dokuz gün tek başına kalır. Dokuz gün dokuz gece pansuman edilmeden sığınakta kaldığından yarası iltihaplanmıştır.

Müthiş bir iradi duruşla, tüm acılara rağmen direnir. Umudu ke-

silmemiş, ancak açlık ve yarasındaki iltihaplanma zayıflamasına neden olmuş, onu takatsiz düşürmüştür. Kimi zaman bayılmış, saatler sonra uyanmıştır. Dokuz gün sonra operasyon geri çekildiğinde arkadaşları şehit düştüğünü sandıklarından, biraz tereddütlü ve onu tek başına bırakmak zorunda kaldıklarından da vicdanen rahatsız bir ruh haliyle ilk olarak Ciger arkadaşın yanına giderler. Arkadaşları sığınağa girer girmez Ciger arkadaş sevinçten hıçkırıklarını tutamayarak yoldaşlarına sarılır. Arkadaşların şaşkınlığı da çok çabuk sevince dönüşmüştür. Hızla karargaha getirildikten sonra o da Rojava'ya gidecek olan gruba katılır. Birkaç gün içinde grup yola koyulmuştur. Yavaş yavaş ilerleyerek Dicle suyuna vardıklarında karşıda Derik'in köyleri ve kimi ışıklar görülmüştür. Bir ara kurye arkadaş karşıda grubun gideceği yeri ışıklara dayanarak tarif eder. Arkadaşlar yorgun düştüklerinden beş-altı saat uzanıp dinlendikten sonra randevu yerine gitmeye karar verirler. Ciger arkadaş uzanmış gibi yapar ve herkes uyuduktan sonra da gizliden bir not yazarak kuryenin ayakkabısının içine bırakır ve yola koyulur. İki üç saatlik yolu yedi sekiz saatte alarak randevu yerine seke seke kan revan içinde ulaşır. Randevu yerine ulaştığında karşıda bekleyen kurye tek ayaklı, toz duman içinde kalmış bir insanı görünce ilk şaşkınlıkla sendeler. Kendini toplar toparlamaz gerisin geri kaçmaya başlar. Korkmuştur. Ciger arkadaş, "Heval, heval," diyerek kurye arkadaşı durdurup kendini tanıtır. Bu arada diğer grup uyanmıştır. Uyanmıştır, ancak Ciger arkadaş yoktur, kayıptır. Acaba kaçmış mıdır? Bir telaştan sonra kurye ayakkabılarını giyerken notu görür ve sorumlu arkadaşa uzatır. "Ben randevu yerine gidiyorum. Ciger."

Önderlik sahasına gelir, hastaneye yatırılır ve ayağının tedavisi yapılır. Hastanedeyken Önderlik çözümlemelerini okumaya başlamıştır. Bu arada Ciger arkadaşın sergilediği irade Parti Önderliği'ne aktarılmıştır. Önderlik, Ciger'in hastaneden çıkar çıkmaz yanına getirilmesini söylemiş, bu iradeyi gösteren genç militanı tanımak istemiştir.

Ve tarih 24 Mayıs 2001; Ciger ağır yaralanmış, sağlam bacağı da gitmiş ve ilk söylediği; "Önderliğime saygılarımı, selamlarımı, hasretle, sevgiyle, özlemle sarıldığımı söyleyin." Ciger'in sevgisi bu kadar

derindir. Ancak Önderliğe bağlılık, pratikte buna layık olmaktan geçer. Belki tümden kopuk bir ayakla savaş pratiğine giremeyecektir. Ancak tek ayakla da olsa bir ceylan gibi dağların doruklarında yoldaşlarına hizmet edebileceğine hem inanıyor, hem de Önderlik'ten aldığı güçle kendine güveniyordur. Parti Önderliğimizin tüm ısrarlarına rağmen Ciger arkadaş ayağına protez taktırdıktan sonra hızla ülkeye, hem de ayağının koptuğu saha olan Haftanin'e döner.

Gelir gelmez çalışmalara takım komutanlığına denk bir düzeyde katılır. Savaş ekonomisini geliştirmek için yoğun çaba sarf eder. Gücün ihtiyacı olan reçel, pekmez yapar, hummalı bir çalışma ile ceviz, badem toplar. Değirmeni usta bir değirmenci gibi çalıştırır. Halbuki tüm bunları devrim öncesi hiç görmemiştir. Önderlik sahasından geldikten sonra bunları öğrenir ve giderek ustaca uygular. Sebze ekip yetiştirir. Bu yönüyle bölgenin bir numaralı destekçisidir. Bir de tüm operasyonlarda tek ayağına rağmen karış karış araziyi tanıdığı için öncüdür. Hep araziyi dolaştığından ne nerededir, nerede su, nerede oyuk, mağara, nerede korunaklı bir arazi parçası olduğunu, nerede gizlenileceğini, nerede düşmana sızma yapılacağını, pusu atılacağını ve nerede düşmanın izleneceğini, hepsini adım adım bilir. Çünkü o ülkesinin, toprağının her parçasını karış karış çakıl taşına kadar hepsine bağlıdır, hem de ölümüne...

Bir hıçkırık, bir öksürüş ve hemen ardından iç çekiş... "Gözleri tekrar sabitleşiyor, boğazı düğümleniyor, nefes alamıyor. Acaba gidecek mi? Doktor, doktor çabuk bir iğne, bir serum," gibi farklı sözlerle geçmişten ayrılarak Ciger arkadaşa dönüyorum. Solgun yüzüyle upuzun, boylu boyunca uzanmıştı. Etrafını saran yoldaşlarının kimisi hüzünlü, kimisi ağlamaklı, kimisi de düşünceli, Ciger arkadaşla olan anılarını düşünüyorlardı. Bu sırada Ciger arkadaş tekrar ayılarak kendine geldiğinde yine çevresindeki arkadaşlarına moral veriyor, espriler yapıyordu. Hastaneye gönderileceğini duyduğunda bunu istemediğini, orada da iyileşebileceğini söyleyerek arkadaşları ikna etmeye çalışıyordu.

Bu arada bir arkadaş espriyle, "İki ayağın birbirine benzedi," deyince, "Doğru, ancak sol ayak biraz uzun," diyerek hiçbir şey olmamış gibi tüm arkadaşlara moral veriyordu.

İleriki bir ay içerisinde alanda kesin bir operasyon olacağı istihbaratı alındığından güçlerin tümü intişardaydı. Yani herkes alarma geçmişti. Mayınlar döşeniyor, arazi geziliyor, uygun, gizli yerlere erzak kaldırılıyordu. Herkes karınca kararınca çalışıyordu. Bölgede, alanda hummalı bir çalışma başlamıştı. Eyalet komutanı alanın tüm birliklerine, "Hazırlık yapılsın, operasyonu iyi karşılayalım," talimatını vermişti. Herkes buna uygun hareket ederken, eyalet komutanı ve bazı arkadaşlar Xantur'a muhaberenin yanına çıkarak hem araziye bakacak hem de operasyon hazırlığı için yer bakacaklardı. Gel gelelim ki muhaberecilerin yanına çıkıldığında insanın şaşırmaması elde değildi. Hiç kimse Ciger arkadaşa hazırlık yapmasını söylememiş olmasına rağmen o hem eyalet karargahı, hem bölgenin lojistik birliği ve hem de bölgenin diğer bir birliği için yer bulmuş, buralara tek başına erzak ve su yerleştirmişti. Xantur'un, alanın en yüksek tepesi olduğu düşünüldüğünde birkaç arkadaşla yüz, yüz elli kişinin hazırlığının yapılmasının ne anlama geldiği kendiliğinden anlaşılır. O, kimi zaman elli metre derinlikteki kayalara kendini şütikle bırakarak yer arıyor; tek ayağıyla Xantur'un en çetin yamaçlarında dolaşıp iplerle, şütiklerle kayalıklardan kendisini sarkıtarak tabiat ananın bağrının derinliklerinde, en ücra, kuytu köşelerde mağaralar buluyordu. Öyle ki, içine daldığı bir çok delikte insan kemikleri, iskeletler buluyordu. Durmak yok, dönmek yok, yorulmak yok. Korkmak dersen o hiç yok. Devrimciliğin verdiği sorumluluğun yanısıra bir de maceracı gibi sarılıyordu Xantur'a, onun yamaçlarına ve onun derinliklere.

Onlar için hazırladığı yeri gösterdiğinde, el fenerleriyle dağın derinliklerine dalan arkadaşları hayretlerini gizleyemiyorlardı. Keşke bir kamera olsa da volkanik kütlenin kirecimsi dokusunu, yıllarca eriye eriye bin bir çeşit görüntü oluşturan bu doğa harikasını görüntüleyebilseydik diye düşünmekten kendilerini alamıyorlardı. İnsan dolaşırken korkmuyor değildi ancak Ciger arkadaş iki saat boyunca içinde kah yürüyerek, kah sürünerek, kah eğilerek, kah çamurda uzanarak, suyun içinde yürüyerek daha önceden en uç kesimine kadar gitmişti bile. Yer altındaki, daha doğrusu Xantur'un en yüksek tepesinin altındaki dağın içinde yüzlerce irili ufaklı ma-

ğara, mağaracık vardı. Kimisi futbol oynamaya müsaitken, kimisi de ancak birkaç kişinin oturabileceği genişliğe sahipti.

Daldığım düşüncelerden geri dönüyorum.

Ciger uzanmış uyuyordu. Hem çok kan kaybetmiş hem de hiç yatmamıştı. Akşam karanlığına doğru uyandığında doktora ayağını kesmemesi, tedaviyi pansumanla sınırlı tutması, serum vermesi, antibiyotik ve ağrı kesicilerin yanı sıra gece yatması için iğne vurabileceği yönünde perspektifler verdi. Morali iyi olsa da henüz tehlikeyi atlatmış değildi.

25 Mayıs gecesi...

Ciger arkadaşın durumu kötüye doğru gidiyordu. Sancıları ağırlaşmış, sabaha kadar çok zor bir gece geçirmişti. Bununla birlikte yavaş yavaş şuurunu yitiriyordu. Sabah erkenden, doktor arkadaş başka bir noktadaki arkadaşlara durumun tehlikeli olduğunu belirtmişti. Ancak tüm müdahalelere rağmen Ciger arkadaş ansızın uzun yolculuğa koyulmuştu.

Ciger bir filiz gibi toprağa düşmüş, yoldaşlarıyla buluşmak üzere uzun bir yolculuğa çıkmıştı.

26 Mayıs Cumartesi...

Ciger'in anısına layık bir tören yapmak üzere bölgenin dört birliklik gücü biraraya gelmişti. Son yolculuğuna uğurlanmak üzere naaşı çiçeklerle donatılmıştı. Kelle koltukta yürüyenlerin sınırlı imkanları, sınırsız sevgi ve bağlılıkları eşliğinde askeri törenle yolculanacaktı.

İki tabur, şehitlere saygının gereği silahlar eğik, boyunlar bükük, selama durmuştu. Ard arda yirmi bir mermi göğü deldi. Bayraklar dalgalanırken gelen, "Selam dur!" komutuyla Ciger arkadaş bir kez daha selamlandı. Anısına yapılan konuşmaların ardından iki tabur arkadaş Ciger yoldaşı mezarına kadar eşlik ederek son yolculuğuna uğurladı.

Şehit Armanç Kerboran

Yoldaşlık Derin Bir Soluk Almak Gibidir

Haftanin soyismini almak benim için farklı bir anlam ifade ediyor. Benim devrimciliğim burada başlar. Devrimciliğe başladığım ve ikinci doğuşu gerçekleştirdiğim yerdir. Partiye '92 yılında katıldım. Beraber katıldığımız arkadaşların çoğu Haftanin'de, Güney savaşında şehit düştüler. İlk defa orada, Haftanin'de yüreğimi, aşkımı toprağa gömdüm. Haftanin'in her karış toprağı, gördüğüm her çiçek, bir kaya, bir ağaç kaybettiğim o arkadaşların birer parçasıdır. O yüzden Haftanin soyismini almak benim için o arkadaşlara verilmiş bir söz niteliğindeydi.

Her arkadaş bir yüktür aynı zamanda. Çünkü ailede, toplumda göremediğin, bulamadığın sevgiyi gerilla ortamında buluyorsun. Savaş ortamında çok güçlü sevgi bağları kuruluyor. Yoldaşına bağlanıyorsun. Hani derler ya; yaşanmadan bilinmez diye, doğrudur. Bazı şeyleri uzaktan duymak, okumak farklıdır, birebir içine girip yaşamak çok daha farklıdır. Yurtsever bir ailede büyüdüm. Arkadaşları tanıyordum, evimize sık gelirlerdi. Ama gerillaya gelip de anlatılanlardan yada yazılanlardan daha fazlasını bulup yaşayacağım aklımın ucundan bile geçmezdi, bunları yaşamak benim için farklıydı. O zamana kadar sadece yurtsever duygular taşıyordum. Devrime katılıp da devrimci duygular gelişmeye başlayınca, devrim ve devrimcilik ailen oluyor ve güçlü bir bağlılık gelişiyor insanda. Aileden kopmak, toplumdan kopmak çok zor değildir, bunları yapabiliyorsun ama bir devrimci olduktan sonra devrimden, yoldaşlarından, gerillacılıktan, doğadan kopman çok zordur. Çünkü kopmaz bağlar kurmuş oluyorsun onlarla. Bunda bilinçlenmenin ve farkına varmanın da büyük payı vardır. Gerillada hayat, her şeyin farkındalığıyla gelişiyor ve sen bunun bilincine

vardıkça daha bir bağlanıyorsun. Ve Haftanin deyince o arkadaşların gülüşleri, sohbetleri, gelecek için kurduğumuz hayaller ve birbirimize verdiğimiz sözler geliyor aklıma. Evet, Haftanin soyismi o şehit yoldaşlara bağlılığın ve yaşadığım sürece onlara layık olmanın ifadesi oldu benim için.

Haftanin; Kuzey, Güney ve Rojava Kürdistanının buluştuğu bir üçgendedir. Gerillada ise anlamı, üç parçanın birleştiği, yüreklerinin bir olduğu yerdir. Her üç parçadan gerillaların bir ara geldiği yerdir Haftanin. Kürtlüğün cevherinin, özünün toplandığı bir yer, belki de bu yüzden Haftanin'e bağlığım büyük oldu. Her birimiz Kürdistan'ın farklı yerlerinden, bir köyünden, mezrasından, bir kasabasından yada bir şehrinden çıkıp gelmiştik. Gerillada tüm Kürdistan'ı tanıyor, Kürdistanî oluyor yüreğimiz, bilincimiz büyüyordu. Ulusallaşıyor hatta evrenselleşiyorduk. Tabi bu, mücadelenin, devrimin büyüklüğüydü ve bir annenin çocuğunu koynunda büyütmesi gibi devrim de koynunda bizi büyütüyordu.

Dağları; Kêre dağları ta Dicle suyundan başlayıp Batufa'ya kadar ulaşır. Haftanin'i kucaklar gibidir. Gerilla içinde siperdir bu dağlar. Ovayla sınırını belirler dağın, gerillanın. Bir yanı Duhok, Zaxo, Silopi diğer yanı Haftanin, Beytüşebap, Uludere'dir. Diğer bir yanı Kuzey Kürdistan'a gidiş kapısı Cudi'dir. Haftanin dağlarına her baktığımda gerilla halayları gelirdi aklıma. Nasıl ki tüm arkadaşlar halaya durduklarında birbirlerini coşkularıyla, moralleriyle tamamlarsa bu dağlarda öyledir. Dêrîye Dawêtîya, Xantur, Partizan, Kêre, Batufa bunlar el ele tutuşmuş, birbirini tamamlayan sıradağlardır. Halaya durmuş gerillalar gibidirler. Aslında derinliğine bakıldığında, gerillanın doğadan biçimiyle, yaşamıyla ne kadar çok etkilenmiş olduğu görülecektir. Belki de budur gerillayı güzelleştiren ve gerillacılığı bir aşka dönüştüren. Dağlar, insanda çok doğal karakterlerin oluşmasına neden oluyor. Katılımınla, ilişkilerinle, yaşamdaki akışınla doğanın bir parçası oluyorsun. Nasıl ki bir akarsu bent tanımaz ve mutlaka bir yol bulup akışına devam ediyor ise bir gerilla da öyledir. Bent, engel tanımaz. Amacına ulaşmak için yoluna mutlaka devam eder.

Hep Haftanin'de kalmadım ama ağırlıkta kaldığım alandır. Güney savaşından sonra Zele'ye geçtim. Dokuz ay kaldıktan sonra tekrar Haftanin'e döndüm. Haftanin Botan'ın bir parçası olarak görülürdü. Hem savaş hem de lojistik boyutunda Botan'ı besler, destek sunardı. Üç savaş birliğimiz vardı. Daha çok sınır boyunda konumlanıyorduk. Eylemlerimiz, genellikle Uludere'ye yönelik oluyordu. Bir bölük Sineht, Qêbqêbok hattında kalıyordu. Bir yanı Uludere diğer yanı Dicle suyuna çıkıyordu. Yani Haftanin ve Cudî arasındaki hattır. Sadece aralarında Çiyayê Sipî denilen dağ vardı. Diğer bir bölüğümüz Derîyê Dawêtiya'da kalıyordu. Üçüncü bölüğümüz ise Partizan tepesinde kalıyordu. Her üç bölük sınırda eylemler yapıyordu. Sınırlara öfkemiz büyüktü. Çünkü sınırlar Kürtleri, Kürdistan'ı parçalamış, yabancılaştırmıştı. Parti, Botan ve Behdinan'ı kurtarma amacını önümüze koymuştu. Böylece Kürtler arasına konulmuş perdeyi kaldırmış olacak, sınırları anlamsızlaştıracaktık. O yüzden sınırları tanımıyorduk. Brusk arkadaş vardı, Siirtliydi. Bir gün baktım, sınırda bir sınır taşını söküyor. "Hayrola heval Brusk, ne yapıyorsun?" diye sordum. "Sınırları kaldırıyorum," dedi. "Aslında bununla içimdeki sınırları kaldırmak istiyorum," deyince, ben de bu taşı kaldırmakla içimizde yaratılan sınırların kaldırılmasının kolay olmadığını söyledim. "Düşman yıllardır içimize, beynimize duvarlar örüyor, bunları kaldırmak kolay mı?" diye sordum. O da gülerek, "Evet, bunu kaldırırsam, içimdekini de kaldırmış olacağım," dedi. Genç bir arkadaştı. Yurtsever bir aileden geliyordu. Köyleri yakılmış, yıkılmıştı. Onlar da Mersin'e göç etmek zorunda bırakılmışlardı. Yaşadıkları acıların, zulmün, yoksulluğun sebebiydi sınırlar. Düşmana müthiş öfkeliydi.

Bölüklerimizde farklı bir ruh vardı. Klanlardan bahsedilir ya, bizim birliklerde de klan ruhu vardı. Çünkü kendimizi yeni yeni tanıyor, toplumsallaşıyorduk. Kendimize yabancılığımızı aşıyor, kendi özümüzü keşfediyorduk. Günlerce aç kalmış bir insan gibi; kendimizi tanımaya, birbirimizi tanımaya açtık. Bu açlığımızı doyurmaya çalışıyorduk. Birbirimize sıkı sıkı sarılıyorduk bu yüzden ve yine bu yüzden sınırlara öfkeli, düşmana karşı kin doluyduk. Yaşadığımız

kayıplar bunun için bize ağır geliyor ve çok acı veriyordu. Birbirimize karşı sorumluluk duygusuyla kenetlenmiştik. Birbirimizi korumak zorundaydık. Bir göreve gidildiğinde nasıl da koşar, arkadaşın çantasına, yüküne yardım ederdik, karınlarını doyurur, ilgilenirdik; merakla göreve gideni beklerdik. Bir birlik olmanın, beraber olmanın müthiş hissiyatla bağlılığını yaşıyorduk. Bizim yaşadığımız klan ruhu tarihte yaşanmış ilkinden farklıydı tabii. Orada insanlık, toplumsallaşma yeni yeni başlıyor, temeli atılıyordu.

Bizim klan olmamız ise, PKK ruhuyla ve bilinciyle birbirini sevme, sayma, koruma, destek olma, bir amaç etrafında birbirine yoldaşlıkla bağlı olma biçimindeydi.

Bu vesileyle yaşadığımız bir olayı da anlatmak istiyorum; düşman birçok köyü boşaltmış, yakıp yıkmıştı. Düşmanın politikası; gerillayı halktan koparark yalnızlaştırmaktı. "Gölü kurutup balıkları yakalayacağız," diyorlardı. Onun için halka amansız saldırıyorlardı. Biz de bir yandan köylerde silahlı propaganda faaliyetleri yürütürken, diğer yandan düşman karakollarına saldırıyorduk. Düşman bunun önünü almak için halkı bizden koparmak istiyordu. Bazılarını korucu yapıyor, korucu olmayanın köyünü boşaltıyor, işkence ediyor ve göçe zorluyordu. Biz de köylülere köylerini terk etmemelerini söylüyor ve düşmanın politikalarını onlara anlatıyorduk. Halk arada kalıyordu. Eğer bizimle olurlarsa katliamla yüz yüze kalacaklardı, yok eğer devletin dediğini yaparlarsa, bu sefer kendilerine ihanet etmiş olacaklardı. Verilen mücadeleyle halk bilinçlenmişti. Düşmanın siyasetini yıllardır tanımış, ne yapmak istediğini anlamış ve biliyorlardı. Bu yüzden kendilerine, özlerine artık ters düşmek istemiyor, özlerini yaşamak istiyorlardı. İhanet etmek, ağacın kurdu olmak istemiyorlardı. Bütün bedelleri vermeye hazırdılar. Onurlu bir ölüme razıydılar ama ihanet dolu bir yaşamı yaşamayı kabul etmiyorlardı.

Biz bir grup arkadaş, Zîravîke köy karakoluna eylem yapmaya gittik. Taciz eylemi yapıyorduk. Daha eylemdeydik, baktık bir ana yanımıza geldi. Kucağı eşya doluydu. Kadın arkadaşların kullanabileceği eşyaların yanında, şeker, peynir, ekmek gibi yiyecekler de

getirmiş. Her yanda mermiler uçuşuyor, ortalık kıyamet. İşte böyle bir durumdayken ana geliyor ve "Kızım bunları alın, ihtiyacınız olur," diyor. Yani; halk bütün riskleri göze alıyordu. Korkuları kalmamıştı. Karakolların kaldırılmasından büyük bir moral alıyorlardı. Bu düşmanı çok öfkelendiriyor ve halka yöneliyordu. Mesela Şîrîş köyü vardı, Kêla Memê'nin altında bir köy. Düşman uçakları tarafından bombalandı. Kırk kişiye yakın insanımızı katletmişlerdi. Sabahın erken saatlerinde bir baktık noktamız köylülerle dolmuş. Kadınlar, çocuklar, erkekler. "Ne oldu?" diye sorduğumuzda, köylerinin bombalandığını söylediler. İşte düşman köyleri böyle boşaltıyordu. Tabii bu bizler ve halk arasında daha güçlü bağların kurulmasına yol açıyor, bir ulusal bilinç gelişiyordu. Gençler gruplar halinde gerillaya katılıyorlardı.

Bizim bölüklerimizde çelikten bağlar kuruluyordu arkadaşlar arasında. Belki birçoğumuz okur-yazar değildik. Bazıları okuyarak bir şeylerin farkına varır, bilinçlenir. Bazıları ise yaşamı okuyarak yapar bunu. İşte bizim birliklerde daha çok bu vardı. Hissederek, anlam vererek ve yaşayarak güçlendirirdi kendini ve gücünü birliğin gücüne katardı. Kurulan bu güçlü bağlarla halka sahip çıkma, halka yapılan zulmün intikamını alma bizim için çok önemliydi. Bir eylem planlaması yapılır, düzenlemeler okunur ve arkadaşlar eyleme gitmeden önce kadınlı-erkekli halaya dururlardı. Moralle, coşkuyla çekilen halaylar bizi daha bir güçlendirir, ortak ruh oluşur ve düşmana kinimiz bilenirdi. Böylece düşmanın üzerine giderdik.

O zamanlar bazı alanlarımızı, kurtarılmış alanlar olarak ele alıyorduk. Mesela Haftanin alanında her birliğimiz neredeyse 90 kişiydi. Eyleme gitmediğimiz gün yok gibiydi. Bir grup eyleme gider, diğer bir grup keşfe gider, başka bir grup ise pratik işlerle uğraşırdı. Sayımız fazla ve alan bizim hâkimiyetimizdeydi. Her gün gruplar çıkar, eylem yaparlardı. Düşmanı çok daraltmıştık. Gerillanın korkusundan, askerler ayakta hiç hareket edemiyorlardı. Hep sürünerek, saklanarak gidip geliyorlardı. Biz saldırı, düşman ise sürekli savunma pozisyonundaydı. Tabii düşmanı bu duruma getirmiş olmamız bizde moral ve coşku yaratıyordu.

94'ün sonlarına gelmiştik. Yılın son eylemini yapacaktık. Hareket olarak yeni bir süreç başlatmak istiyorduk. Arkadaşlar, savunma psikolojisi içerisinde olan düşmanın bu pozisyonunu iyi değerlendirmek ve karakolları bir bütünen kaldırmak gerektiğini söylüyorlardı. Karakolların kurulmasına artık izin vermeyecektik. Zaten askerler hep mevzilerdeydi. Karakollar sembolik olarak kalmıştı. O yıl düşman,12 operasyon yaptı ve hiçbirinde başarılı olamadı. Askerler tepelere geldiklerinde, tepenin yarısına bile yetişemeden arkadaşlar tarafından durduruluyor ve karakola kadar kovalanıyorlardı. Düşmanın iradesi, cesareti kırılmıştı. Bizde ise tam tersi yaşanıyordu. Güçlenen irade ve cesaretle her nereye gidersek başarabileceğimize inanıyorduk. İşte 94'ün sonuna geldiğimizde Botan'daki mevcut karakolların durumu bu haldeydi. Köyleri yakıyor, halka zulüm, işkence ediyor ve göçe zorluyor olmaları gerillayı daha güçlendiriyor, katılımları arttırıyordu. O yüzden düşman hep savunma pozisyonundaydı. Tenîne tarafında bir operasyona çıkmışlardı. Arkadaşlar düşmanı Kelpîçoke denen bir vadiye sıkıştırıyor ve orada vuruyorlar. 90 askerin öldüğü, düşmanın boşa çıktığı bir operasyondu. Yine Hîlale köyünde birkaç askeri arkadaşlar esir almışlardı. Bu, düşmanda büyük bir irade kırılmasına neden olmuştu. Aynı süreçte örgüt, 5. Kongre için hazırlıklar yapıyordu.

Biz de Haftanin gücü olarak bir araya geldik ve son bir eylemin hazırlıklarına başladık. Bu eylemi yaptıktan sonra artık kış üstlenmesine geçecektik. Bazı arkadaşlar kongre delegeleri olarak taburdan ayrıldılar. Bir grup arkadaş keşif için çıktı. Üç karakol hedef alınacaktı. Xabur, Yekmal ve Şuweyt karakollarıydı bunlar. Yekmal ve Şuweyt karakollarına taciz eylemleri yapılacak, Xabur karakoluna ise saldırı gerçekleştirilecekti. Yani asıl hedef Xabur'du. Keşif grubu keşfini yaptıktan sonra geri döndüler. Hepimiz toplandık. Yaptıkları keşif konusunda ayrıntılı bilgi verdiler. Düşmanın, karakolların, arazinin durumuna ilişkin her şeyi aktardılar. Hem arkadaşların yaptığı keşif sonucu ulaştıkları bilgiler vardı elimizde, hem de milislerimizin getirdikleri bilgiler vardı. O zamanlar Botan'da kalan halkın çoğu bizim milisimizdi. Katkıları çok fazla oluyordu.

Bazıları vardı, ailelerini Güney'e getirmişler kendileri de gelip bizim bölüklere katılmışlardı. Köylerde hep doğayla iç içe yaşadıkları için arazide çok hâkimdiler. Coğrafyayı avuçlarının içi gibi bilirlerdi. Eylemlere de katılıyorlardı. Her bir gruba, bir milis dahil olurdu. Yapılan keşif üzerinden eylem düzenlemesi oldu. Gruplar ayrıştırıldı. Tabii önce eylem toplantısı yapıldı. Derweş arkadaş yapmıştı toplantıyı. Neden bu eylemi yapıyoruz, hedefimiz nedir ve nasıl hareket edeceğiz üzerinden ayrıntılı ve uzun konuştu. Eylemimiz, Uludere'de boşaltılan, yakılan-yıkılan köylerimizin, katledilen insanlarımızın intikamını alma eylemiydi. Toplantının ardından herkes hazırlıklara başladı. Her grup, her arkadaş büyük bir telaş içerisinde hazırlıklarını yapıyordu. Bombası, mermisi, silahı yani cephane hazırlıkları, diğer yandan erzak hazırlıkları, büyük bir koşuşturmayla tamamlanmaya çalışılıyordu. Benim bulunduğum grup havancı grubuydu. Bizim görevimiz düşmanı araziye çekip arazide vurmaktı. Mazlum Hîlalî isminde bir arkadaş vardı. Takım komutanıydı, şimdi şehit düşmüş o arkadaş. Benim adımı havan grubunda okuyunca çok kızdım. Ben saldırı grubunda yer almak istiyorum. Neden beni hep ağır silahlarla sınırlı tutuyorsunuz diye itiraz ettim. "Bu eylem farklıdır, bir intikam eylemidir. O yüzden bireysel duygular, istekler öne çıkmamalıdır. Böyle görevlendirilmiş artık. Söz, bir dahaki sefere önerini değerlendireceğiz," dedi. Bu eylemden sonra kışa girecektik, ne eylemi? Heval Mazlum, bazen çıkışarak, bazen alttan alarak beni geri çevirdi, önerimi kabul etmedi. Sonra gelip benden bombalarımı istedi. O kadar kızmıştım ki; "Bombalarımı sana vermeyeceğim," diyerek ben de onu geri çevirdim. O da gidip başka bir arkadaştan aldı. Grup grup kendimizi hedeflerimize yaklaştıracaktık. Uzak olduğu için bir günde her grup gidip yerini alacak, ertesi günde eylem yapılacaktı.

Biz havan grubu olduğumuz için katır getirip havanımızı yükledik. Bizim grupta sadece biz iki arkadaş eskiydik. Diğer geri kalanlar yeni arkadaşlardı. Grubumuz sekiz kişiden oluşuyordu. O zamanlar katılımlar çok fazlaydı. Kadın katılımları da fazlaydı. O köy meselelerinden sonra arkadaşların askeri kanunla kattıkları da

vardı. Askeri kanun diyoruz ama düşmanın gerçekliğini çok iyi bilen ve düşmandan intikam almak isteyen arkadaşlardı. Savaş gerçekliğinden de öyle uzak değillerdi. Botan'da savaşın içinde büyümüşlerdi. Grupta diğer eski olan arkadaş Şero'ydu. Mardinli bir arkadaştı ve daha sonra Serhat'da şehit düştü. Hazırlıklarımızı tamamladıktan sonra -Dola Guza denilen bir nokta var Haftanin'deişte orada bütün arkadaşlar toplandık. Artık akşam olmuştu. Arkadaşlar büyük bir ateş yakmışlardı. Büyük bir de halay kurmuşlardı ateşin etrafında. Baktım bizim Partizan arkadaş böyle uzakta durmuş arkadaşları izliyor. Siirtli bir arkadaştı, şehit düştü sonra. Ona, "Neden dilana katılmıyor da, uzaktan izliyorsun?" diyerek yanına gittim. "Öylece arkadaşları izliyorum, acaba bu sefer hangi arkadaş geri dönemeyecek diye bakıyorum." Savaşın gerçekliği öyleydi. Her verilen kayıp bize çok ağır geliyordu. Partizan arkadaşı bu atmosferden çıkarmak için ona kızdım. Arkadaşların coşkusu müthişti. Herkes raxtlarını donatmış, halayda öyle oynuyorlardı. Gece geç saatlere kadar halay sürdü. Sonra arkadaşlar yorulup çekildiler. Bazıları uyumaya gitti. Bazıları ateşin başında sohbete dalmış, bazıları ise günlüklerini yazıyorlardı. Herkes bu eylem öncesi saatleri iyi değerlendirmek istiyordu. Saat üçte hepimiz kalktık. Tüm gruplar yerlerine gitmek için harekete geçti. Yeri uzak olan gruplar daha erken, yeri yakın olanlar ise daha geç çıkıyorlardı noktadan. Biz de grup olarak hedefe iki saat uzaklıktaki bir yerde konumlandık. Keşifçi, devriye ve tepeci çıkardık. Akşama kadar orada kalacak ve akşam hareket edecektik.

Gün ağarmaya başlayınca, keşifçiler keşiflerini yaptılar. Bir şey olmadığı anlaşılınca ateşimizi yakıp yemek ve çay yapmaya başladık. Reşo arkadaşın grubu saldırı grubu olduğu için yanlarında ağırlık olmasın diye hiçbir şey getirmemişlerdi. Ne çaydanlık, ne tabak; bir şeyleri yoktu. Biz ağır silahlar grubu olduğumuz ve katırımız da olduğu için hazırlıklı gelmiştik. Gelip bizden çaydanlık ve tabak istediler. Ben şaka yaparak; "Neden hazırlıksız geldiniz, eşyamızı size vermeyeceğiz," dedim. Yaşamda böyle takılmalarımız çok oluyordu. Biz yemeğimizi yiyip çayımızı içtikten sonra, çaydanlık ve

tabağı onların grubuna gönderdik. Onlar da yemeklerini ve çaylarını pişirdiler. Akşama doğru yeri uzak olan ve arazisi görüntü vermeyen gruplar daha erkenden çıktılar. Bizim sayımız kalabalık ve katırımız beyaz olduğu için biz karanlığın çökmesini bekleyerek, saat sekizden sonra harekete geçtik. Yerimize ulaştığımızda saat on falan olmuştu. Hemen arkadaşları mevzilendirdik, havanımızı yerleştirdik. Hazırlıklarımızı bitirdikten sonra diğer grupların başlamasını bekledik. Saat iki-üç gibi arkadaşlar başladılar. O zamana kadar oturup bekledik. Öyle bekleme durumlarını kalanlar bilirler. O saatler boyunca gecenin bütün seslerini dinlersin. Tüm seslerin ayrıntılarını fark edersin. Bizim beklediğimiz ise bir merminin sesiydi. Sabah üçe doğru beklediğimiz sesi duyduk. Yekmale üzerine giden grup başlayınca, Şuweyte grubu olarak biz de başladık. Karanlık olduğu için havan atamıyor, havanın aydınlanmasını bekliyorduk. Bu arada cihazdan takip ediyor, arkadaşların geri çekilme yapmalarını bekliyorduk. Arkadaşlar geri çekilmeye başlayınca, biz de havan atacak, arkadaşların savunmasını yapacaktık. Xabur tepesine giden saldırı grubu üç mevziiyi ele geçirmişlerdi. Gittikleri birkaç mevzi de boş çıkmıştı. Meğer düşman gece geç saatlerde mevzileri boşaltıyormuş. Keşif yaparken arkadaşlar bunu fark etmemişler. Arkadaşlar mevzileri boş görünce, nizamiyeye yöneliyorlar. İşte orada üç mevziyi ele geçiriyorlar. Biz cihazdan alıyoruz haberleri, arkadaşların muhaberelerinden anlıyoruz olup bitenleri. Mevzilerden silah da kaldırmışlardı. Sonra geri çekilme talimatı verildi. Saldırı grubunda olan bir arkadaş yaralanmıştı. Düşmanın cenazeleri arkadaşların eline geçmişti. Nihayet heval Derweş, cihazdan bize, "Başla!" talimatını verdi. Biz de hemen başladık. Düşman havan atışlarının nereden geldiğini bir türlü çözemiyordu. Aradan iki-üç saat geçtikten sonra havanların hangi yönden geldiğini anlayabildiler. Bir baktık iki kobra helikopteri bulunduğumuz yöne doğru geliyor. Haftanin arazisi ormanlık ve kayalık olduğu için yerimizi tam bilemiyorlar, sadece yön olarak biliyorlar. Havan atışları sırasında toz-duman kalkıyor ya, düşman bunu fark etti. Etrafımızı vurmaya başladılar. Saat yediden sonra bizim aşağıları-

mızdan mermi sesleri gelmeye başladı. Bizim ilerimizde de bir grup arkadaş vardı. Arazinin hepsini tutmuştuk. Tepe Meymun'dan Xabur'a kadar tüm sırtlar tutulmuştu. Bunu, saldırı grubumuz rahat çekilebilsin ve düşman araziye çıktığında arkadaşların pusularına girsin diye yapmıştık. Zaten saldırıdaki amacımız, karakolu kaldırmaktan ziyade düşmanı araziye çekmek ve arazide vurmaktı. Düşman bu planımıza uydu. Yedi koldan çıktılar. Düştükleri iki pusuda arkadaşlar çok güzel vurdular. Üçüncü kol bizim aşağımızdaydı. Orada bizim arkadaşlar sıkıştılar. Çünkü yukardan kobralar, aşağıdan askerler saldırıyorlardı. Korucular, askerlere öncülük ediyorlardı. Korucuların arasında kadınlar da vardı. Geleneksel Kürt kıyafetleri içerisinde, askerlerin önünde tilililer çekerek ilerliyorlardı. İnsanı şokta bırakan, kanını donduran bir görüntüydü. Kadınların yurtseverlik duygularının güçlü olduğu bilinir. Oynanan hangi oyunlar, onları böyle bir ihanetin içine çekmişti? Düşman askerleriyle nasıl bir işbirlikçiliğe girmişlerdi? Boyunlarına astıkları Koçer heybeleriyle sanırım onlara mermi taşıyorlardı.

Başarılı olan pusu grupları bir kademe daha çekilerek yine pusu attılar. Amacımız düşmanı çatışmaya çekmek, akşam olunca da saldırıya geçerek düşmanı tamamen imha etmekti. Kademeli olarak çekilip, çatışıyoruz. Öğleden sonra saat bire kadar bu şekilde devam etti. Biz vuruyor, onlar habire geliyorlar. O sırada bir pusu grubumuz darbe yedi. Baran arkadaş şehit düştü. Bizim önümüzde olan pusu grubu da yerini bıraktı. Artık çatışma bize ulaşmıştı. Bir korucu grubu bizim orada olduğumuzu fark etti. Gelip önümüzü tuttular. Bir yanımız uçurum, diğer yanımız ise çıplaktı. Geri çekilme yapamıyorduk. Bize verilen talimat; ne olursa olsun çatışmayı devam ettirip akşama kadar sürdürmek ve düşmanı oyalamak yönündeydi. Zaten başka çaremiz yoktu. Uçurumdan gitmemiz imkansızdı ve diğer taraf ise çırılçıplak, açıklıktı. Çatışıyorduk, yavaş yavaş mermilerimiz azalmaya başladı. Arkadaşlarla bağlantı kurup mermi istedik. Gönderme imkanı olmadığını söylediler. Düşman cihazı dinliyormuş; cephanemizin azaldığını duyunca yönelimlerini arttırdılar. Ben de yeni arkadaşların şarjörlerini topladım, hem heval Şe-

ro'ya ve biraz daha iyi kullanabilen arkadaşlara verdim. Diğer arkadaşları bir kademe geriye götürdüm. Arkadaşlar yeni oldukları ve silah hakimiyetleri fazla gelişmediği için mermiler çok kontrolsüz gidiyordu. Böylece cephaneden tasarruf etmiş, kullanmış olacaktık. Birkaç mevziyi Şero arkadaşa teslim ettim, O denetleyecekti. Diğer mevzilere de ben bakacaktım. Kısa bir süre sonra baktım düşman iyice yaklaşıyor. Havanı kaptığım gibi uçurumlardan attım. Üç arkadaşı da uçurumdan aşağı sarkıttım. Onlara, havanı alarak arka sırtı aşmalarını söyledim. Havanın düşmanın eline geçmesini istemiyordum. Onlar gittiler. Biz diğer kalanlar çatışmaya devam ettik. Saat ikiyi geçiyordu. Arada bir bomba mesafesinde bize yaklaşıyor, tepeyi ele geçirebilir miyiz diye deniyorlardı. Bu durumda avantaj bizdeydi. Biz, kaya ve ağaçların arasında korunabiliyorduk. Ondan sonrasında bir açıklık vardı. Bize ulaşmaları için o açıklığı aşmaları gerekiyordu. Onlar o açıklığa girdi mi ya bomba atıyor yada tarıyorduk. Düşman bizi bu şekilde bitiremeyeceklerini anlayınca suikasta başladılar. Habire suikast atışları yapmaya başladılar. Arkadaşlar durmadan cihazda direnmemizi söylüyor, bize moral vermeye çalışıyorlardı. Cephanemizi idareli kullanıyorduk artık. Çünkü akşam olana kadar düşmanı bu şekilde oyalamak istiyorduk. Diğer arkadaşların yardımımıza gelme imkanları yoktu. Ben yine bulunduğum yerden kalkarak mevzileri kontrol etmek istedim. O esnada bir mermi gelip önümdeki taşa çarptı. Patlayıcı bir mermiydi. Sonra taştan sekerek başıma isabet etti. Önce şehit düştüğümü sandım. Başımda bir çınlama olmuştu. Bir baktım bütün elbiselerim kan içinde kaldı. Elimi başımı yokladım. Kötü bir yara açılmıştı. Aniden gözüm de kararmaya başladı ve önümü göremez oldum. Hemen olduğum yere otururak kefiyemle başımı sardım. Sonra Şero arkadaşı çağırdım. Yaralandığımı cihazda arkadaşlara bildirmesini söyledim. Şero, cihazda arkadaşlara haber verdi. "Ne yapalım?" diye sordu. Konuşan Dewreş arkadaştı. "Eğer uçurumların altına getirebilirseniz, oraya doktor gönderebiliriz. Getiremiyorsanız, bir kayanın altında sağlama almaya çalışın," dedi. Yani o çatışma içerisinde yapacak çok fazla bir şey yoktu. Şero arkadaş, cihaz konuşmasından sonra bu

sefer bana; "Ne yapalım şimdi?" diye sordu. "Biraz bekleyelim. Belki gözüm açılır," dedim. Gözüm açılırsa en azından çatışmayı akşama kadar devam ettiririz. Akşam olunca da zaten arkadaşlar harekete geçecekler diye düşünüyorum.

Yan tarafımızda bir arkadaş grubu çatışıyordu. Onların arka tarafında, Reşo arkadaşın grubu var. Onlar saldırıdan gelmişlerdi. O arkadaşlar da cihazı takip ediyorlar. Reşo arkadaş ne olduğunu soruyor. Arkadaşlar, bizim grubun durumunu söylüyorlar. Benim yaralandığımı, çetelerin saldırıyı şiddetlendirdiğini, her an ele geçebileceğimizi söylüyorlar. Reşo arkadaş; "Ne olursa olsun Kürdistan ele geçmemeli. Bir şeyler yapmalıyız," diyor ve kalkıp arkadaşlardan bomba, mermi topluyor. Yanımıza gelmek için çıkıyor. Tam boğaza ulaştığında düşman onu fark ediyor ve suikastla şehit düşürüyorlar. Erdal arkadaş, Reşo arkadaşın düştüğünü görünce hemen saldırıya geçiyor. Erdal'da Reşo arkadaşı çok seven, ona bağlı olan bir arkadaştı. Ben de her iki arkadaşı çok severdim, onlarla iyi anlaşırdım. İşte Erdal arkadaş, Reşo arkadaşa yetişiyor ve şehit olduğunu görüyor. Cenazeyi hemen omuzlayıp oradan çıkarmak istiyor. Düşman bunu görünce, Erdal arkadaşa da suikast yapıyorlar, O da şehit düşüyor. Arkadaşlar, bakıyorlar böyle olmayacak; bir grup alt taraftan saldırıya geçiyor. Çetelerle karakolun arasından giriyorlar. Çeteler orada sıkışınca geri çekilme yaptılar. Artık bizim üzerimize gelemeyeceklerini anlamışlardı. Takviye bize haber verdi o zaman; "Biz saldırıdayız, siz Kürdistan'ı uçurumlardan aşağı indirin doktor oraya gelecek," dediler. Ben göremediğim için bir arkadaş elimden tutarak beni yavaş yavaş uçurumlardan aşağı indirdi. Kayalara tutunarak iniyorduk. Aşağı indikten sonra bayılmışım. Kendime geldiğimde farklı bir yerde, bir arkadaşla birlikte bir kayanın altında olduğumu fark ettim. Nasıl olmuştu, oraya nasıl gelmiştim, ne kadar zamandır oradaydım, bilmiyordum. Arkadaşlar, kayanın önüne bir duvar örmüşlerdi. Ateş yakıp, mirtoxe pişirmişlerdi. Ben kalkıp ateşi karıştırdım. Köz falan kalmamış, küle dönmüştü. Yanımdaki arkadaşa baktım. Orhan Guyi arkadaştı. O da yaralanmış. Arkadaşlar ikimizi oraya bırakıp gitmişlerdi. Hava kararmış, hafif hafif yağmur yağıyor. Ortalık çok sessizdi. Ne

bir mermi sesi, ne de farklı hiçbir ses yoktu. Arkadaşlar bize ilk müdahaleyi yapmışlar, yaralarımızı sarmışlardı. Ben ortalığı kontrol etmek için kalktım. Kalkmamla düşmem bir oldu, tekrardan bayılmışım. Ne kadar zaman geçmiş, bilmiyorum ama tekrar kendime geldiğimde yine ayağa kalkmak istedim. Orhan arkadaş hiç kıpırdamıyordu. Ne kadar çabalasam da, kalkamıyordum. Ancak doğrulup sırtımı duvara vererek oturabildim. Bir-iki Orhan arkadaşa seslendim. O hiç cevap vermedi. Başından ve omzundan yaralanmıştı. Anlaşılan yarası ağırdı. Benim de sesim çok çıkmıyordu ve hareket edemiyordum. Ama durumumuzun ne olduğunu merak ediyor, bilmek istiyordum. Ne olmuştu, arkadaşlar neredeydi, çatışma ne olmuştu, biz ne zamandandır buradaydık? Sorularım fazlasıyla vardı. Öylece oturduğum yerde kah dalıyor, kah uyanıyor, uykuyla uyanıklık arası gidip geliyordum.

Sonbahar sonları olduğu için hava çok soğuktu. Bulunduğumuz yerde ceviz ağaçları vardı. Rüzgarla ağaçlar uğulduyor, yaprakları bulunduğumuz kaya dibine doluyordu. Diğer yandan yağmur da yağmaya devam ediyordu. Saat kaçtı bilmiyorum ama gece yarısını geçmiş olmalıydı. Ayak sesleri duydum. Ve bana atların ayak sesleri gibi geldi. Birden içimi bir korku aldı. Bunlar çete olabilir miydi? Çünkü onların köylerine çok yakındık ve olmayacak şey değildi. Arkadaşlar da yanımızda ne silah ne bir bomba bırakmamışlardı. Gece çok karanlık, göz gözü görmüyor. Sadece rüzgâr, yağmur ve giderek yaklaşan ayak sesleri var. Heval Orhan'a sesleniyorum. Sadece, "Hıımm," diyebiliyor. Heval diyorum, kalk sesler var. Ama heval Orhan kalkamıyor, konuşamıyordu. Yapacak bir şey yoktu. Ben de korkuyla duvarın dibine büzülerek, sesleri dinliyor, bizi fark etmemelerini umuyordum. Artık çok yakınımızdaydılar. Baktım tam bulunduğumuz yerin önüne gelmişler. Sonra konuşmaya başladılar. "Heval!" diye seslenince, derin bir nefes alarak rahatladım. İki arkadaş bizi almaya gelmişlerdi. İki de at getirmişlerdi. Heval Orhan için atın üzerine ottan sedye gibi bir şey yapmışlardı. Heval Orhan'ı yerleştirdikten sonra, bir arkadaş diğer ata binerek beni de arkasına bindirdi. Beni belimden kendi beline bağlamıştı. Çok kan kaybetmiş

olduğumdan bayılıp duruyordum. O şekilde noktaya, arkadaşlara yetiştik. Baktım arkadaşların moralleri çok iyi değil. "Nasıldı, eylem nasıl geçti?" diye sordum. Arkadaşlar, eylemin çok başarılı geçtiğini, silah kaldırdıklarını söylediler. Tabii kayıplarımız vardı. Baran arkadaşı biliyordum. Ama Reşo ve Erdal arkadaştan henüz haberim yoktu. Bize, "Diğer yaralı arkadaşların yanına gittiğinizde şahadetlerden bahsetmeyin, arkadaşlar etkilenmesinler," dediler. Ben gitmek istemediğimi, eylem toplantısına katılmak istediğimi söyledim. Çünkü Dewreş arkadaşa eleştirilerim vardı. Bize takviye gönderseydi, düşman bizi o kadar sıkıştıramazdı. Arkadaşlar bırakmadı, "Şimdi doktora gitmen gerekiyor, sonra görüşlerini söylersin yada notla iletirsin," dediler. Haftanin'de, Botan-Behtinan merkez hastanesi vardı. Arkadaşlar bir yerde bizi arabaya bindirerek oraya götürdüler.

Sonra arkadaşlar ziyaretimize geldiler. Ben eylem toplantısının nasıl geçtiğini sordum. Bana iyi geçtiğini, eylemi arkadaşların başarılı olarak değerlendirdiklerini ama kayıplarımızın da olduğunu söylediler. Ben kayıplarımızın kimler olduğunu sordum. Reşo ve Erdal arkadaş olduğunu söylediler, şahadetlerinin nasıl olduğunu anlattılar. Benim yüzümden yeniden saldırıya geçmişti Reşo arkadaş. Yoksa yeni saldırıdan gelmişlerdi ve yorgundular. Bu şahadetler beni çok etkilemiş, kötü olmuştum. Reşo arkadaş, Nusaybinli genç bir arkadaştı. Yaşamda hep yakınlık gösterirdi. Ben, hem takılır hem de uyarırdım onu. "Bak heval Reşo, sen hep yanıma geliyorsun. Arkadaşlar sonra Mardincilik yapıyorsunuz diye bizi eleştirirler." O da, "Olsun, kim ne derse desin. Sen benim kardeşim gibisin," derdi. 18 yaşının bütün delikanlılığıyla canlı, aktif, hiçbir tehlikeden çekinmeyen, gözükara bir arkadaştı. Arkadaşlar ona 'şêrê reş' diyorlardı. Yoldaşlarına bağlı, hesapsız biriydi. Her işe hesapsızca katılırdı. Bölükte en çok sevilen arkadaşlardandı. Çok esmer olduğu için Reşo diyorlardı. Savaşta, pratikte, yaşamda sorunu olmayan bir arkadaştı. Erdal arkadaş ise Amedli bir arkadaştı. Sessiz, konuşmayı çok seven biri değildi. Ama işinde çok titiz ve başarılıydı. Derin bir arkadaşlığı vardı. Herkes onunla göreve gitmek isterdi. Çünkü yoldaşlığında güven veriyordu insana. Gönül rahatlığıyla onunla her göreve gidebilirdin.

Yoldaşına sahip çıkacağını bilirdin. Uzun boylu, ince bir yapısı vardı. Buğday tenli ve mavi gözlüydü; çok da utangaçtı. Ben bazen takılırdım; "Amedli arkadaşlar sosyaldir, sen niye böyle utangaçsın?" derdim. Özellikle kadın arkadaşlardan çok utanırdı. Aslında kadın arkadaşları severdi ama uzaktan. Yakınlaşmaz, utanırdı. Reşo arkadaşla da yoldaşlıkları farklıydı. İlişkileri çok güçlüydü. Zaten o yüzden Reşo'yu kurtarmak için saldırıya girdi. O da tüm arkadaşlar tarafından sevilen bir arkadaştı.

Her iki arkadaşın şahadeti, benim yüreğimde derin bir yara açtı. Partide önüme konulan çalışmalarda, verilen görevleri yerine getirmeyi ne kadar yapmaya çalışsam da kendimi hep yaralı hissediyorum. Onların haklarını ödeyemiyorum diyorum. Bu hisleri anlatmak çok zor. Daha sonra Önderlik sahasına gittim. Beni başka görevlere göndermek istediler. Ben illa ülkeye gideceğim diyordum. Önderlik, "Neden bu kadar gitmek için dayatıyorsun?" diye sormuştu bana. "Başkanım, gitmek istiyorum. Çünkü arkadaşlar benim için şehit düştü ve benim savaşa katılmam gerekiyor," dedim. Diğer çalışmalarda onlara cevap olamazmışım gibime geliyordu. Savaşta ancak cevap olabilirim, savaşta layık olabilirim diyordum. Bilmiyorum ama hâlâ da öyle düşünüyorum, öyle hissediyorum. Belki arkadaşları fiziki olarak kaybediyorsun ama aslında yüreğinde yaşıyorlar ve yüreğin sana hep, "Onlara layık ol!" diye emrediyor. O yüzden arkadaşlığı fiziki ele almıyorum, manevi bir şeydir. Bir genç arkadaş gördüğümde, sanki bana ilgilenmem için emir veriyorlar. Savaşa gidecekse, onunla gitmeli ve savaşmalıyım diyorum. Sanki o genç arkadaşta onları görüyor ve onları yaşatmak istiyorum. PKK'de yaşadığım, yakaladığım yoldaşlık buydu. Ne kadar ayrı düşsem de; PKK yoldaşlığı, hep benimle, yüreğimin içinde yaşamamı sağlayan can damarlarımdan biridir.

Yaşadıklarımız, bizim için anlam ifade eden her şey yanımızdaki yoldaşımızda ifadesini bulur. Aldığım her nefeste o arkadaşların fedai ruhunu solur, hissederim. O yoldaşlık ruhuyla, yaşama daha bir bağlanırım.

Kürdistan Haftanin

Murat Operasyonu

Savaş tarihimizde Botan Eyaleti'nin değerli ve önemli bir yeri vardır. Savaşın başladığı, ilk kurşunun sıkıldığı yerdir Botan. Ben neredeyse bütün pratiğimi bu eyalette yürüttüm. Bu vesileyle bu kutsal topraklarda şehit düşen, özgürlük mücadelemizde şahadete ulaşan bütün yoldaşları bir kez daha saygıyla anmak istiyorum. Anlatacaklarımda bazı şehit arkadaşlardan bahsedeceğim. Şehit arkadaşlarla ilgili daha önce de anılar anlattım. Biliyorum ki onları ne kadar anlatsam da yetersiz, yarım kalıyor. O arkadaşlara olan borcumuzu hiçbir zaman ödeyemeyiz. Kendimi şehitler karşısında hep borçlu hissettim, hissediyorum.

Botan'da '94 yılından sonra düşman halka sistemli bir şekilde yönelmeye başlamıştı. Halka işkence, zulüm yapılmış, köyler yakılmış-yıkılmış ve halkı köylerinden sürmüşlerdi. Birçok köy boşaltılmıştı. Düşman gerillayı halktan koparmak için bunu yapmıştı. Gerillaya erzak yardımı yapılmasın diye halkı da açlığa mahkum etmişlerdi. Ambargo uygulanıyor, halkın aldığı erzak kontrol ediliyordu. Eğer biri fazladan bir torba bir şey aldıysa, bu kesin gerilla içindir denip o insan işkencelere maruz bırakılıyordu.

98'de Botan'ın Besta bölgesindeydik. Ciddi erzak sorunları yaşanıyordu. Baharın ilk aylarıydı. Sanırım nisan ayındaydık. Doğa yeni yeni canlanıyor, toprak bazı yerlerde yeşile bürünüyordu. Ağaçlar henüz yaprak açmamış, daha yeni tomurcuklanmıştı. Rahat hareket edebileceğimiz koşullar henüz oluşmamıştı. Altyapı konusunda sıkıntılar vardı. Özellikle erzak konusunda Besta'da zorluklar yaşanıyordu. Sıkıntılar, zorlanmalar vardı ama hiçbir arkadaş bunu engel olarak görmüyor, yürütülmesi gereken çalışmalara canla başla katılıyordu. Baharla birlikte düzenlemeler de

gündemdeydi. Geliş gidişler oluyordu. Düşmanın bazı belgeleri arkadaşların eline geçmişti. Bir operasyon bilgisi ile düşmanın hazırlıklarının olduğu söyleniyordu. Bu yeni yılla düşman bir önceki yılın intikamını almak istiyordu. Çünkü 97'de keskin savaşlar yaşanmış, düşman oldukça sıkıştırılmıştı. O yüzden 98'e girerken düşmanın kapsamlı hazırlık yapmış olmasının sebebi anlaşılırdı. Operasyonun adının da Murat Operasyonu olacağı söyleniyordu. Hani daha önce Çelik operasyonu vardı, böyle büyük, iddialı isimler takıyorlardı operasyonlarına.

Biz kısa bir operasyon olacağını tahmin ediyorduk. Birkaç günde biter diyorduk. O zamanlar Besta'da çok sayıda arkadaş vardı. Düzenlemeler süreci olduğundan, geliş gidişler fazlaydı. Başka alanlara gidecek olanlar, Besta'nın kendi gücü, yine bir hareketli tabur vardı. Kêla Memê ve Beytüşşebab gücü de oradaydı. Besta bir merkez rolü görüyordu.

Bazı güçler, Cudi'ye gidecek arkadaşlar, Beytüşşebab gücü Besta'dan çıktılar. Operasyona göre arkadaşlar konumlandırıldı. Ayın 11'inden sonra operasyon resmi olarak başladı. Bir grup arkadaş Önderlik sahasından gelmişlerdi. Gelen arkadaşların çoğu alan yönetiminde yer alacak arkadaşlardı. Zelal arkadaş vardı, eyalet yönetiminde yer alıyordu. Cudi Şuwêdî ve kadın Agirî arkadaş, bir de Kobanili olan erkek Agirî arkadaş vardı. Gülbotan arkadaş ve daha birçok arkadaş vardı. Hepsi yönetim düzeyinde gelmiş olan arkadaşlardı. Savaş keskin bir şekilde başladı. Cemal arkadaş da oradaydı. Düşman bunu biliyordu. Cihazlarda hep çağrı yapıyorlardı. Cemal arkadaşa hitaben konuşuyorlardı. Düşman psikolojik savaş da yürütüyordu. Dediğim gibi erzak sorunu da vardı. Ama ne düşmanın psikolojik savaşı, ne de erzakın olmayışı arkadaşları etkilemiyordu. Arkadaşlar oldukça moralliydiler. Bu koşullarda savaş sürüyordu. Düşman hem havadan hem de karadan saldırıyordu. Cemal arkadaşın Mewişke tarafında olduğunu öğrenmişlerdi. Düşman ağırlıklı olarak o tarafa yükleniyordu. Osyan köyü var orada. Hepsi korucuydu ve bu savaşta bize karşı savaşıyorlardı. Orada bütün arkadaşlar savaşa girmiş ve direnmişlerdi. Zelal arkadaş, yeni

Önderlik sahasından gelmişti. Daha önce de Botan'da pratik yürütmüş bir arkadaştı. Değerli ve güçlü bir komutandı. Komutanlığında kadın erkek ayrımı yapmaz; "Ben kadınım, sadece kadınlara komutanlık yaparım," demezdi. Erkek arkadaşlara da aynı şekilde yaklaşırdı. Gerçekten örnek bir arkadaştı. Orada büyük bir direniş sergiledi. Zelal, Gülbotan, Agirî (kadın arkadaş) arkadaşlarla pratikte beraber kalmıştık. Zorlu süreçler geçirmiştik. Bu operasyonda da düşman vahşi bir şekilde gelmişti. Buna rağmen istedikleri sonucu alamamışlardı. Tabii zorlukları vardı, kayıplarımız da oldu. Operasyon sadece Besta'yı değil; Cudi, Kêla Memê, Kato Marinos'u da kapsıyordu. Zincirleme operasyon yapıyorlardı. Kuzey Kürdistan'a daha ağır yönelmeye başlamışlardı ve buraya önem veriyorlardı. Çünkü '97-98 yılları için biz de zafer kazanacağımız yıllar diyorduk. Hamle üzerine hamle geliştiriyorduk. Düşman da bunun önünü almak için operasyonlar yapıyor ve operasyonlarda insanlık dışı tüm yöntemleri kullanıyordu. 21 Nisan'da operasyon geri çekildi. Düşman büyük bir darbe yemişti. Kayıpları çok fazla olmuştu. Bu yüzden geri çekilmek zorunda kaldılar.

Biz de diğer bir çok örgütsel ve pratik çalışmalarımızı yürütmek için yapılan planlamaları devreye koyduk. Toplantı olacaktı, sanırım Avyan'dı toplantı yeri. Toplantıyı Cemal arkadaş yaptı. Çok değerli arkadaşları şehit vermiştik. Yoldaşlarımızın kaybı ne kadar acı gelse de moralimizi güçlü tutmak zorundaydık. Şimdi anlatırken çok yerini tutmuyor olabilir yada kelimeler yetmiyor olabilir ama o koşullarda olmak ve değer verdiğin, beraber birçok zorluğu, acıyı göğüslediğin arkadaşların şahadetine tanık olmak insana dayanılmaz bir acı veriyor. Ama biz o acıları güce dönüştürüyor, mücadele azmimizi, intikam kararlılığımızı biliyorduk.

Toplantının ardından düzenlemeler oldu. Ben Kêla Memê alanına düzenlenmiştim. Kêla Memê, Besta'nın üst taraflarına düşüyordu. Daha önce de orada kalmıştım, arazisini tanıyordum. Coğrafya olarak dar bir alan ama stratejik önemi olan bir yerdir. Kuzey'le Güney arasında bir geçiş kapısıdır. Daha önce kalmış olmam, oradaki halkı da kısmen tanıyor olmam oraya tekrar git-

mem de avantaj sağlıyordu. Bu şekilde oraya gittim. Baharın sonuydu gittiğimde. Kêla Memê'de altı ay kış, altı ay yaz yaşanır. Baharı çok kısadır. Hatta hiç bahar görmezsiniz dersem yanlış olmaz. Zirvelerinde karlar eksilmez. Kêla Memê arazisi Xanke'den başlar, Gavile Memo'ya ulaşır -ki en yüksek tepesidir-, oradan Kela Biçukê'ye gider. En üstten gittiğinizde Kêla Biçukêye kadar olan kısmı L harfi görünümündedir. Sonra aşağı doğru eteklerinde köyler vardır. Xanke'nin altında Şexane, Segirke köyleri vardır. Bu köyler doludur. Aşağılara inildikçe boşaltılmış köylerle karşılaşırsınız. Buralar daha çok yaylak arazilerdir. Kêla Memê'nin yukarıları yaylak, aşağılara inildikçe ağaçlıklarla karşılaşırsınız. Orada Hilal diye bir köy var; gerçekten cennet parçası bir yerdir. Sularına doyamazsınız. Çok güzel bir köydür. Derler ki; İslamiyet Kürdistan'a girdiğinde, bir Arap komutanı, bu coğrafyayı gördüğünde, "Peygamberimizin bahsettiği cennet bura olmalı," demiş. Gerçekten de Kürdistan coğrafyası doğal güzellikleriyle, yeraltı yerüstü zenginlikleriyle bir cennettir. O yüzdendir ki hep dışarıdan gelenlerin ilgi odağı olmuş, bu cennete sahip olmak istemişler.

Orada en çok zorlandığımız şey erzaktı. Temel ihtiyaçlarımızdı. Dolu olan köyler koruculaşmıştı ve bize karşıydılar. Kürt tarihi acılı bir tarihtir. Hem ihaneti hem de direnişi çok olan bir tarihtir. Diğer köyler ise boşaltılmıştı. O yüzden ihtiyaçlarımızı karşılamada zorluklar yaşıyorduk. Kêla Memê'nin koşulları zorluydu. Düşman yine operasyona çıkmıştı. Bizim büyük cihazımız düşmanın eline geçti. Cemal arkadaş için "Karayılan'ı bitiriyoruz," diye antipropaganda yapıyorlardı. Saldırıları giderek keskinleşmişti. Durmadan uçaklarla vuruyorlardı. Atılan kazanların etkisinden coğrafya tümden değişmişti. Napalm bombası kullanıyorlardı. Napalmdan Xemgin arkadaş yanmış, yaralanmıştı. Önderlik sahasından gelen Rêdûr ve Yekda arkadaşlar vardı. Rêdûr arkadaşa bir parça isabet edince, arkadaş aşağı doğru koşmaya başlıyor. Çünkü yanıyor, koştukça bedenini saran ateş daha güçleniyor. Aralarında Xemgin arkadaş biraz tecrübelidir. Arkadaşlara kendilerini toprağın içine koymalarını söylüyor. Rêdûr arkadaş öyle yanarak şehit düştü.

Xemgin ve Yekta arkadaşlar yaralı kurtuldular. Oradan kimsenin sağ kurtulacağına hiç ihtimal vermiyorduk. Çünkü uçaklar durmadan bombalıyordu. Cemal arkadaş da orada hafif yaralanmıştı. Ama kimseye söylememişti. Arkadaşlarda moralsizlik olmasın diye. Cemal arkadaşın orada olduğunu biliyorlardı. Cihazda hep çağrı yapıyorlardı. "Karayılan, gelip senin yanında yemek yiyeceğiz," diyorlardı. Heval Cemal bu sözlere; "Tabii, buyurun," diyordu, "Ama bizim yemeklerimizi yemek kolay değildir. Size pahalıya mal olur." Doğruydu, düşman bütün imkânlarını seferber ediyor, her defasında bitireceğiz diyor ama geldiklerinde tüm imkânlarını tüketip, hiçbir sonuç alamadan geri gidiyorlardı.

Kêla Memê'de şehit düşen bazı arkadaşlar daha var. Onları biraz anlatmak istiyorum. '98 baharının sonları olmalıydı. Xelil Eskieruh, Sozdar Xelila (Mardin), Serhat arkadaş- biz eskiden de beraber kalmıştık. Çiyaye Reşke'den beraber kurtulmuştuk- Cigerwxun Serhat, Battal Yezidi, Zekiye Afrin, Partizan arkadaş, bir de Rojhat arkadaş vardı. Çok genç bir arkadaştı. Düşmanın baskılarından Güney'e göç etmek zorunda kalmış bir aileden geliyordu. Maxmur'dan katılmıştı. Genç, canlı, katılımda aktif, güzel bir arkadaştı.

Zahmeti bol bir yıldı ve Kêla Memê arazisi zorlu, sert bir araziydi. '98 baharının sonlarına yaklaşıyorduk. O zamana kadar birkaç eylem yapmıştık. Başarılı, sonuç alan eylemlerdi. Yaptığımız eylemleri abartmıyorduk ve çok da razı değildik ama küçük bir birliktik ve gücümüz oranında yaptığımız çalışmalardı. Düşmanın baharın başından beri başlatmış olduğu operasyon hâlâ devam ediyordu. Besta'dan başlamış, bütün Botan'ı baştanbaşa içine alan ve diğer alanlara, Amed'e kadar uzanan bir operasyondu. Kapsamlılığı kadar, düşman sonuç alıcı olması için aralıksız saldırılarını sürdürüyordu.

Kêla Memê koşullarını anlattım biraz. Bizim sorumlumuz Rojhat arkadaş vardı. Rojhat arkadaş, birkaç arkadaşla birlikte göreve gitmişti. Erzağımız kalmamıştı. Biz, birliğin kalan yönetimi olarak bir araya geldik. Bulunduğumuz noktadan çıkma kararı aldık. Noktamız Gavîle Hilale'nin üst tarafındaydı. Oradan erzağımız olmadığı için çıkacaktık. Benim bildiğim bir erzak deposu vardı. Arkadaş gönde-

rip erzakları getirmek zor olacağından, hepimizin oraya gitmesini uygun bulmuştuk. Depoda bir torba mercimeğimiz, bir teneke yağ ve biraz da şekerimiz olacaktı. Böylece akşama doğru bölük olarak yola çıktık. Gideceğimiz yer bize bir saat uzaklıktaydı. Oraya Noktê Şîyar diyorduk. Orası da Kêla Memê eteğindeydi. Yukarısında Micinî yaylası vardı. Depoda erzak olduğundan da çok emin değildim. Çünkü üzerinden neredeyse bir yıl geçmişti. Depoyu yaparken kalıcı olsun diye değil, geçici yapmıştık. O yüzden uzun vadeli zamana dayanacak bir depo değildi. Gece saat iki civarı varıyoruz noktaya. Açlık ve halsizlikten anca yetişebilmişiz. Orada küçük mağaralar, kaya altları var. Yerleşiyoruz. Ateş yaksak mı diye tartışıyoruz. Birçok arkadaş gelinen bu noktayı tanımadığından kaygılılar. Birkaç arkadaş tanıyoruz. Biz tanıyanlar rahatız, yakabileceğimizi söylüyoruz. Zaten mağarada ateş yakacağımızı ve küçük bir ateş olacağından dikkat çekmez diyoruz. Tedbirlerimizi de almıştık. Tepeci, devriye, nöbetçi, subay çıkarmışız. Biraz ilerimizde küçük bir tepe boğaz var, oraya da bir keşif grubu gönderelim diyorum. Serhat arkadaş da gitmek istediğini söylüyor, ben gerek olmadığını, sabaha beraber nokta aramak için keşfe çıkacağımızı söylüyorum. Heval Serhat, içi rahat etmediğinden kalkıp gidiyor. O arada mercimeğimiz kaynadı. Herkes çorbasını içtikten sonra arkadaşları dağıttık. Sabah oluyordu artık. Arkadaşlar dinlenip uyusunlar diyoruz. Yönetimdeki arkadaşlar olarak nokta yeri bakmak için harekete geçiyoruz. Xelil, Sozdar, Delil arkadaş, ben ve bir iki arkadaş küçük bir sırtın üstüne çıkıyoruz. Tam karşımızda Sirtê Mijinî var. Orada bir duman fark ediyoruz. O yüzden hareket etmemeye özen gösteriyoruz. Cihazla keşifçi arkadaşlarla bağlantı kurmak istiyorum ama cevap vermiyorlar. Biz de kesin cihazda bir sorun vardır diyoruz. Başka bir ihtimal aklımıza gelmiyor. Hele ihanet olabileceğini hiç düşünmüyoruz. Çünkü yoldaşlığın dürüstlüğü, sadakati, bağlılığı ile verilen sözlerimiz var, kim bunun aksini düşünebilir ki?

Birkaç mermi sesi duyuyoruz. Hemen cihazda tepecilerle bağlantı kuruyor, ne olduğunu soruyoruz. Tepeciler; "Aşağıdan sesler geliyor, sanki bizim arkadaşlardır," diyorlar. Bizden hiçbir arkadaşın

oralarda olmadığını biliyoruz. Olsa olsa gelen düşmandır diyoruz. Yani öyle rahat bir ortam değildi ki, arkadaşlar çok rahat gelsinler, mermi sıksınlar. Savaş koşullarıydı ve hepimiz çok temkinliydik. Serhat arkadaş tepedeydi. Bir süre sonra cihaz bağlantımız koptu. Zaten boğazdaki keşifçilerle hiç bağlantı kuramamıştık. Bir kadın arkadaş bizim biraz aşağımızda konumlanmıştı. Bize seslenerek, aşağı tarafta birilerinin olduğunu söyledi. Bu nasıl olurdu; tepeciler, yukarda birileri var diyorlardı, bu arkadaş aşağıdan birileri geliyor diyordu. İyice bir tereddüde düştük. Xelil arkadaş bana buralarda avcılığa gelebilecek birileri olabilir mi diye sordu. "Valla bildiğim kadarıyla olmaz," dedim. "Eğer avcılar gelmişse bizi avlamaya gelmişlerdir," diyorum. Sonra silahlarımızı alarak birkaç metre aşağı iniyoruz. Meğerse aşağıdan gelenler çeteymiş ve askerlere sesleniyorlarmış. Askerler de yukardan inmişler, tepede olan Serhat arkadaş onlarla çatışmaya giriyorlar. Serhat ve Partizan arkadaşlar şehit düşüyorlar. Birkaç kişi de ihanet edip teslim oluyorlar. Teslim olmayanlar direnerek, kahramanca şehit oluyorlar, diğerleri ise ihaneti seçiyorlar. Baktık çeteler geliyor. Aramızda kardan bir tepe var sadece. Üç kadın arkadaş kaya altlarında konumlanmışlar. Düşmana en yakın onlar. Bizim tarafa doğru yine kadın arkadaşlar var. Ben onlara oradan çıkmaları için sesleniyorum. Düşman her an görebilir. Arkadaşlar uyumuşlar. Sozdar arkadaşt da var içlerinde. Beni duyup kalkıyor ve yer değiştiriyorlar. O arada çatışmada başladı, düşman bizi çembere almıştı. Çatışmanın başlamasının hemen ardından Xelil arkadaş şehit düştü. Bulunduğumuz yer çatışmaya hiç uygun değildi. Ancak kendini koruyabilirdin. Saldırman mümkün değildi. Böyle çembere alınacağımızı hiç tahmin etmiyordum. Arkadaşlara alanda konumlanmak için en uygun yerin burası olacağını ben söylemiştim. Sanırım gece yaktığımız ateşle bulunduğumuz yeri deşifre etmiştik. Bu büyük bir eksiklikti. Bu, başta benim sorumluluğumda gelişen bir şeydi. Yani bu hata benimdi. Çatışma devam ediyordu. Öğlene kadar durum böyle devam etti. Sadece Xelil arkadaş şehit düşmüştü diye biliyoruz. Tepecilerimiz de şehit düşmüş ama bizim haberimiz yok. Diğer grupla ise bağlantımız yok. Sadece biz kalmışız. Sozdar arkadaşla ne yapa-

lım diye tartışıyoruz. Akşama kadar böyle sürdürüp, akşam kendimizi Kêla Memê'nin diğer tarafına Geliyê Tirşikê'ye veririz diye karar alıyoruz. Orada Beytüşşebab gücü yada Besta karargâhıyla bağlantıya geçebiliriz. Çatışma devam ediyor, arada bize teslim olun çağrıları yapıyorlardı. Bir süre sonra devreye uçaklar girdi. Bazı arkadaşların konumları çatışmak ve korunmak için hiç uygun değildi. Kimi arkadaşlar karın üzerinde kalmış, kimileri çok açıktaydılar. Çiya Şîweydî arkadaşa; "Yanındaki arkadaşlarla kendinizi yukarı verin," diye sesleniyorum. Orada Battal ve iki arkadaş şehit düştüler. Yavaş yavaş düşman çemberi daraltıyordu. Uçaklar, kobralar da habire vuruyorlardı. Sonra Sozdar arkadaş yaralandı. Arkadaşın yaralanması artık benim açımdan bir karar almayı hızlandırmayı gerekli kılmıştı. Hem vicdanen hem ahlaki olarak hem de sorumluluğum gereği daraldığımı, dünyanın başıma çökeceğini hissediyorum. İnsan böyle dar anlarda çıkış yapma, karar ve gücüne ulaşır. Bulunduğumuz yerin koşullarına bakıyorum. Zaten düşman çembere almış, diğer yandan kar var, yani bir yerden çemberi vurup yaracaksan ölümleri göze alacaksın. Biz de akşamı bekliyoruz. Karanlık çökünce bir yerden vurup çıkmaya çalışacağız. Saat üçte baktık mermi sesleri kesildi. "Tamam, geri çekildiler!" diye düşünüyorum. Meğerse ara vermişler. Biz hareket etmek isteyince yeniden atışlara başladılar. Bu sefer daha yoğun vuruyorlardı. Kendimizi savunmak giderek güçleşiyordu. Serhat arkadaşla bağlantı kurmaya çalışıyorum. Cihazdan bana Serhat'ın öldüğünü, telsizini ele geçirdiğini söylüyor düşman. Ben inanmadığımı söyleyince, bana 2. kanala geçmemi söyledi. Geçtiğimde bana cihazı tarif etmeye başladı; "Yesso marka bir telsizdir, üzerinde Abdullah Öcalan'ın küçük bir fotoğrafı var. Etrafında sarı, kırmızı ve yeşil renklerden çizgiler var," dediğinde doğru söylediğini anladım. Yönetimden Serhat arkadaş şehit düşmüştü. Geriye ben ve Sozdar arkadaş kalıyorduk. Ne yapalım, arkadaşları buradan nasıl çıkaralım üzerinden Sozdar arkadaşla tartışıyoruz. Ben heval Sozdar'a düşüncemi söylüyorum; "Sen arkadaşları al ve buradan çıkar. Ben ve birkaç arkadaş burada onları oyalarız," dedim. Sozdar arkadaş kabul etmedi. "Çıkacaksak beraber çıkarız, kalacaksak beraber kalır şehit düşeriz,"

diyor. "Hayır," diyorum; "Ben, Bawer, Çiya arkadaş kalır çatışmaya devam ederiz. Sen diğer arkadaşları buradan çıkar, kendinizi yukarı tarafa doğru verin." Heval Sozdar'a kabul ettiremiyorum. O da yoldaşlığın, komutanlığın verdiği sorumlulukla yaklaşıyor, gitmek istemiyordu. Zekiye arkadaş vardı. Afrinli, genç bir arkadaştı. Biraz aşağımızda bir taşın altındaydı. Birden gelen uçağın vuruşuyla o arkadaş şehit düştü. Basınç onu bulunduğu yerden karın üzerine fırlatmıştı. Yine Nergis arkadaşı da bombaların basıncı aynı şekilde fırlatıp atmıştı. Ancak heval Nergis yaralanmıştı. Ben hemen aşağıya inerek, yanlarına gitmek istedim. Onları o açıklıktan almak istedim. Heval Zekiye'nin cenazesi karların üzerindeydi. Beyaz karlar Zekiye arkadaşın kanı ile kızıla boyanmıştı. Bu görüntüler düşmanı iyice azdırmıştı. Büyük bir hırsla saldırılarını hızlandırdılar. Uçak tepemizden hiç gitmiyor ve durmadan vuruyor. Düşmanın bu azgınlığına artık tahammülüm kalmamıştı. Gözümün önünde teker teker yoldaşlarımın hepsini şehit düşürecekler! Gözüm kararmış; savaşsa savaş, ölmekse ölmek! Ama şereflice, onurluca ölmek diyorum. O hırsla BKC silahını kapıp bir taşın üstüne çıktım. BKC ile durmadan tarıyorum. Silah o kadar ısınmış ki ellerim yanmış ve ben bunu hiç hissetmedim. Operasyon bittikten, oradan kurtulduktan sonra fark ediyorum ellerimin yandığını ve hiçbir şey tutamadığımı.

Şimdi dile getirmede, ifade etmede güçlük çekiyorum. O zaman yaşananlar, hissedilenler, duygular... Şimdi tarif etmesi çok güç geliyor. Yani bir yoldaşlık görevi olarak ele alıyordum. Belki hata ve yetmezliklerim de olmuştu. Bir gerilla, bir komutan öyle kolay hatalara, tuzaklara düşmemelidir. İşte ben bu hatalar tuzağına düşmüştüm. Orada olan neydi? Tanım koymak kolay değil. Yaptığımı bir görev olarak görmüştüm. Şunu gördüm; ölümden kaçmamak gerekiyor; üzerine gitmek gerekiyor. Ölüm bizden korkmalıydı. Apocu militanlığın özü buydu. Ölüm olacaksa da namuslu, şerefli olacaktı. Apocu felsefeden öğrendiğim, anladığım buydu. Biz Önderliğin yanındayken; Mele Abdurahman'a diyordu; "Mele, su ibriği elindeyken ölüm senden korkuyor, Azrail gelmiyor. Benim korkum, bir gün ibrik elinde olmadığında Azrail'in seni

yakalamasıdır." Mele de Önderliğe şöyle cevap veriyordu; "Evet, ibriğin elimde olması benim için bir ilkedir. Ondan vazgeçmem. Ancak şimdi bende bir de Apo'nun felsefesi var. Ölümden hiç korkmam, ölüm benden korksun." Bunu 70-80 yaşına gelmiş bir ihtiyar söylüyordu. Eh bir ihtiyar böyle söylüyorsa, düşünün bir genç için ölüm ne kadar korkutucu olabilir ki? PKK'de ölümsüzlük destanları çokça yazılmıştır. Yaşanan kahramanlıklar bunun en güzel kanıtıdır. Şimdi burada yanlış anlaşılmasın; kendimi övmüyorum. Yaptığım bir yanlışı ve yaşanan bir gerçeği anlatıyorum. Velhasıl çok da uzatmak istemiyorum.

Elimde BKC ile taşın üzerinde tarama yaptığımda, hani Müslümanlar öleceklerini anladıkları anda kelime-i şahadet getirirler. Biz PKK'liler ise "Biji Serok Apo, Şehit Namirin!" diye slogan atar, yoldaşlarımıza veda ederiz. Ben de bir arkadaşlara bakıyor, bir kendi halime bakıyor; ölüm olacaksa onurluca olsun diyorum. Hesap vermek ağırdır. Evet, bir savaşa gitmişsen, bir eylemde kaybetmişsen, denetiminde şahadetler yaşanmışsa bunun hesabını verirsin. Ama basit bir sebepten, yaralı ve kayıp vermenin hesabı ağırdır. Arkadaşlara yiyecek vereceğiz diye bu duruma düşmüş, kayıplar vermiştik. Bunun hesabını vermek bana çok ağır geliyordu. O yüzden intihar edeceğim dedim. Bombamı da hazırlamışım taşın üstüne çıkarken. Aşağıda arkadaşlar var. Genelde yeni ve genç arkadaşlar. Bana bağırıyor, sesleniyor, ağlıyorlar. Belki onların çok anlam veremediği bir durumdu. Hesap vermenin ne demek olduğunu, bununla yaşamanın ne kadar ağır olduğunu bilmiyorlardı. O yüzden şaşkın bir halde ne yapacaklarını bilmeden bana bağırıp duruyorlardı. Ben ise bunu hak ettiğimi düşünüyorum. Rojhat arkadaş vardı. O Maxmurlu genç. Bana çok bağlıydı. Tabi ben de ona bağlıydım ve onuçok seviyordum. Beni öyle görünce, saklandığı taşın altından çıkarak bana doğru koşmaya başladı. O esnada bir uçağın vuruşuyla arkadaşın bedeni ikiye bölündü. Ben o manzarayı görünce iyice çılgına döndüm. Gözlerim iyice kararmıştı. Bombamın pimini çektim, arkadaşlara son olarak baktım ve sloganlar atarak bombayı koynuma koydum. O

haldeyken baştan aşağı buz kestiğimi hissediyorum. Sanki başımdan aşağı soğuk sular dökülmüş gibiydi. Ve içimden sayıyorum; 1,2,3... 6 saniye sonra bombanın patlaması lazım. Ben ise sayarken 10'a ulaştım ve bomba bir türlü patlamıyor. Ama şunu da söyleyeyim; hani diyorlar ya, ölüm anında insanın hayatı bir film şeridi gibi gözlerinin önünden geçer. Ben de bombayı koynuma koyup beklediğim o saniyelerde, arkadaşlarla o noktaya gelişimiz, her birinin yüz ifadesi, gülmeleri, konuşmaları, yürüyüşleri hepsi gözümün önünde canlanıyor. Mesela o Nergis arkadaş; genç ve yeni bir arkadaştı. Onunla daha önce bir tartışmamız olmuştu. O anda o sohbet geliyor aklıma. "Ceylanlar hep oldukları yerlerde, kendi mekanlarında ölürler. Şahinler ise hiçbir zaman kendi yerlerinde değil, başka yerlerde ölürler," demişti. Ben karşı çıkardım; "Öyle bir şey yoktur," derdim. O ise ısrarla bunu savunurdu. O an işte bu sözler aklıma geldi; kendime ben de bir ceylan değil, bir şahin olmalıyım diyorum. Benimki bir kahramanlık değil, bir hataydı. O hatamı anlatıyorum size. Bomba koynumda patlamayınca çıkarıyorum. Bu sefer üzerine uzanayım, ağırlığım çökerse patlar diyorum. Patlarsa bu vicdan azabından kurtulacağım. Bombanın üzerine uzandım, yine patlamadı. O esnada Sozdar arkadaş yetişti yanıma. O da yaralıydı zaten. Yanıma geldiğinde bana çok kızdı; "Sen ne yapmaya çalışıyorsun, düşmanın yaptığı yetmiyor mu, bir de sen bize azap çektiriyorsun," dedi. Başımı kaldırıp koltuğunun altına aldı. "Madem ölmek istiyorsun, hadi beraber ölelim," dedi. Saçları dağılmıştı. Yüzüme çarpıyordu saçları. O anı hiçbir zaman unutamıyorum. Sanki yüksek bir tepedeyim ve esen sert rüzgâr yüzüme vuruyor gibiydi. Sonra bana; "Kendini sevmiyorsun, ölmek istiyorsun. Ama senin sorumluluğunda bu kadar arkadaş var. Bunları bırakıp kaçmak istiyorsun. Ölüm kaçıştır. Sen kurtulmak istiyorsun, ama senin bu insanları kurtarmak gibi bir görevin var. Kaçamazsın," dedi. Ölüm kolaydı tabii. Bir saniyelik bir iş. Kimseye hesap verme sorunun yok. Sozdar arkadaşın söyledikleri etkili olmuştu. Kendimi öldürmekten vazgeçerek ayağa kalktım. Aşağıdaki arkadaşlar hâlâ bağırıyorlar. Şehit düşen arkadaşlar

zaten şehittiler artık. Ama yaşayan arkadaşlara karşı bir sorumluluğum vardı, onlara zarar vermemeliydim.

Yirmiden fazla arkadaşın yaşamı bana bağlıydı. Çünkü araziyi bilen bir tek ben varım. Yine hepsi genç ve tecrübesiz arkadaşlar. Onları bu şekilde bırakmamın ahlaki olmadığını anladım. Kendimi imha etmekle onların da imhasına sebep olacaktım. Evet, yoldaşlık görevimi yapacaktım. Militanlık diyemeyeceğim, çünkü bir militan benim yaptığımı yapmazdı. Orada toplam on sekiz kayıp vermiştik. Akşam olmuştu artık. Geri çekilme yapacaktık. Yukarı doğru arkadaşları çıkarmaya çalışıyoruz. Bu sırada düşman hiç durmuyor. Suikast yapıyorlardı. Gulan arkadaş, Xeyri diye bir arkadaş o suikastlarla şehit düştüler. O arkadaşlar alan gücü değillerdi. Haftanin'den gelmiş, Besta'ya gideceklerdi. Grupları altıyedi kişiden oluşuyordu. O gruptan dört arkadaş şehit düştü. Arkadaşları grup grup yukarı doğru çıkarıyorum. Bu şekilde tüm arkadaşları yukarı aktardık. Sozdar arkadaş aşağıda kalmıştı. Elinden tutarak onu da yukarı doğru götürüyordum ki birden, "Ax!" diyerek elimden sıyrıldı ve aşağı doğru kaydı. Elimde bir gariplik var, bakıyorum; kan var. Mermi değmiş. Elim o yüzden tutmamış. Sanki ikimize aynı kurşun değmişti. Hemen Sozdar arkadaşın yanına bırakıyorum kendimi. Hâlâ yaşıyordu. Bana; "Bir yanlışlık yapma, sen bu arkadaşları kurtaracak, arkadaşlara ulaştıracaksın," dedi. Kurşun tam boğazının altına denk gelmişti. Bir şeyler daha söyledi ama anlaşılmıyordu. Son sözleri bu oldu ve şahadete ulaştı. Kalan arkadaşlarla kendimizi yukarı vererek, Geliyê Tirşikê'ye ulaştık. Çatışmaya girdiğimiz yerde beş arkadaş kalmıştı. Battal arkadaşın şehit düştüğü yerde de dört arkadaş kendilerini bir kaya kovuğunda saklamışlardı. Düşman şehit düşen arkadaşların üzerine geliyor, kimsenin sağ kalmadığına kanaat getirerek oradan ayrılıyorlar. Kovuktaki arkadaşlar böyle kurtuluyorlar. Neyse Geliyê Tirşikê'ye ulaşınca arkadaşlarla bağlantı kurduk. Arkadaşlar bize erzak ve ilaç getirdiler. Grup orada biraz dinlendi. Sonra arkadaşlar bağlantı kurarak, bizi Kato Xelîla'ya çağırdılar. Yola çıkarak oraya gittik. Ancak benim arkadaşların yüzüne bakacak yüzüm

kalmamıştı. Ama örgütsel işleyiş olarak tekmil vermek zorundaydım. Utanarak gittim arkadaşların yanına. Cemal arkadaş oradaydı. Benimle tartıştı. Neler olduğunu anlattım. O sırada bizim bölük komutanı olan Rojhat arkadaş dta gittiği görevden dönmüştü. O da katıldı tartışmaya. Tartışma atmosferi çok ağırdı benim için. Acı veriyordu. Sözde söylemesi kolay ama yaşaması çok ağırdır bazı şeylerin. Orada yaşadıklarımız da öyleydi. Hâlâ da ağırlığını yaşıyorum. Vicdanen çok zorlanıyordum. Hesap vermek ağırdı. Ama daha çok insanın kendi vicdanına vereceği hesap ağırdır. Heval Cemal, o öfkeyle beni kovdu. "Git," dedi, "Nereye gidersen git." Yani kovmakla, yada bu sözleri söylemekle beni vicdanıma vereceğim hesapla baş başa bırakmıştı. Bu benim için çok ağırdı. Bir Apocu militan olarak, şimdiki aklımla o zamanki olayları değerlendiriyorum. Çok insani, vicdani bir davranıştı Cemal arkadaşın tavrı. Söz olarak, 'nereye gidersen git' dediyse de; vicdani ve ahlaki olarak kendimi sorgulamam önemliydi. Bu söz beni bu sonuca ulaştırmıştı. Çünkü kişi nereye giderse gitsin; vicdanını da kendisiyle götürüyor. Onu bırakıp gidemiyorsun.

Burada anlattığım hikâyede adı geçen şehitleri anlatmada yetersiz kaldığımı biliyorum. Onları ne kadar anlatsam azdır. Anlatımlar onları tam ifade etmiyor. Onlar hep yaşayacaklar. O yüzden Rêber Apo, "PKK, şehitler partisidir," diyor. Biz bu felsefe ve ahlakla PKK içerisinde büyüdük. Şehitlere bağlılığımız, kaynağını buradan alır. Adını anabildiğim ve anamadığım şehitlerimiz karşısında bu vesileyle bir kez daha saygıyla eğiliyorum. Yaşamımızı yaratan ve güzelleştiren şeyler tarihe kalacak ve tarih onları kutsayacaktır. Ama yaşamı bozan ve çirkinleştiren şeyleri ise bizim lanetlediğimiz gibi tarih de lanetleyecek ve görmeyecektir. İhanet de bu lanetlenen şeylerden biridir. Bizim için kahramanlıklar, direnişler çizgisinde mücadele yürütmek her zaman esas alınması gereken bir ilkedir.

Kendal Afrin

DERSİM

Çiya Arkadaş Adı Gibiydi

1 Haziran hamlesinden sonra, Kuzey'e giden gruplarda kayıplarımız fazlasıyla oldu. 2003-2004 yılları bu anlamda önemlidir. Grupların en çok geçtiği süreçlerdi. Bir yandan düşmanın yönelimleri, saldırıları vardı. Diğer yandan gidilen alanın coğrafyası, kültürü, düşmanın oradaki politikasının bilinmemesi kayıplara neden oluyordu. Bizim gittiğimiz Dersim alanı da böyle bir yerdi. Dersim'de daha çok doğal afet derler ya, onlardan dolayı kayıplarımız oluyordu. Suya kapılan arkadaşlar oldu. Çığda şehit düşen, yılan sokmasından şehit düşen arkadaşlar oldu.

Şehit Çiya arkadaş, 2003'te Dersim'e geçmişti. Orada en çok Aliboğazı'nda kalmış, pratik yürütmüştü. Koçgiri'ye geçmeyi çok istiyordu. Bu yönlü önerisi vardı. Zaten son kış kampından çıktıktan sonra, Koçgiri'ye geçecekti. Savaşçı olarak ve ardından komutan olarak Aliboğazı bölgesinde kalmıştı. Heval Çiya, Amedliydi. 96'da örgüte katılmıştı. '97 güney savaşında bulunmuştu. Belli bir tecrübesi vardı. Yaşamdaki duruşunda, katılımında, fedakârlığı temel özelliğiydi. İnsanları tanıma, özelliklerini çözmede uzmandı. İnsan sarrafıydı. Teorik, güçlü bir birikimden ziyade pratikçi biriydi. Arkadaşlarla bütünleşmede, her insanla ilişki kurmada, onun özelliklerine göre tutum almada çok iyiydi. Bu yönüyle arkadaşlar içerisinde sevilen birisiydi. Etrafına insan toplamada, toplumsallığı yaratma, örgütlendirip yürütmede yetenekliydi. Aynı zamanda mütevazi, utangaç biriydi de. Aliboğazı alanına bakıyordu. Oradaki çalışmaları daha çok o organize ediyordu. Bütün ayrıntılarla, her şeyle tek tek ilgileniyordu. Orada büyük emeği olan bir arkadaştı.

Aliboğazı, Yılandağı'nın uzantısının sonlarına doğru olan bir geçittir. Yılandağı bir yılana benzediği için bu isim verilmiş. O da,

Munzur dağının bir uzantısıdır. Aşağı Aliboğazı'na kadar iner. Yaban keçileri, ayıları meşhurdur. Sarp, zozanlık bir arazisi vardır, aşağılara indikçe ormanlıklarla karşılaşırsın.

Yine 2006-7 kış kampı hazırlıkları yapılıyordu. Kamp yaparken bütün faktörleri; düşmanı, doğayı, fırtınayı, çığı, gizliliği, kamufleyi velhasıl her şeyi hesaba katarak yaparsın. Dersim'in doğal arazi yapısı gerillaya oldukça fazla avantaj sunar. Gerilla olarak sana düşen, bu avantajları iyi kullanmaktır. O yıl TİKKO'cularla beraber üslenme yapmıştık. Ve sayımız çok fazlaydı. Neredeyse sayımız kırkı aşıyordu. Tabii bu sayı fazlası, güvenlik açısından bir tehlike yaratıyordu. Bir takımlık kadın arkadaşlar, işte Türk solu derken sayımız oldukça ağırlaşmıştı. O yüzden güvenlik konusunda herkes çok duyarlı yaklaşıyor, tedbirler ona göre alınıyordu. Şikeftin içerisinde koğuşlar yapılmıştı. Koğuş-koğuş kalınıyordu. Eğitim görülüyordu. Önderliğin 'Bir Halkı Savunmak' kitabı okunacak, sonra bölümler ayrı ayrı tekrar okunup tartışılacaktı. Eğitimin ilk günüydü. Hava yavaş yavaş bozuyordu. Kuzey'de öyledir; kış iyice bastırmadan, kar her yeri kaplamadan sen gönül rahatlığıyla eğitime başlamazsın. Çünkü o zamana kadar ne olacağı belli değildir. İşte o gün hem eğitimin ilk günü, aynı zamanda kar yağışının da ilk günüydü. Yönetimdeki arkadaşlar hemen bir araya gelip bir planlama yaptılar; eğitime ara verip bir grup arkadaşın suya gitmesi öngörüldü. Çünkü kar durduktan sonra hareket edilemezdi. Tedbir olarak birkaç matara suyumuzun olması gerekiyordu. Suya gitmek için de; atik, kayalıklarda iyi yürüyebilen, çevik arkadaşlar olmalıydı. Bu arada kar yağışı şiddetlenmiş, lapa lapa yağıyordu. TİKKO'cudan bir kişi, toplam yedi arkadaş gittiler suya. Karşı yamaçtaki küçük dereden alıyorduk suyu. Mesafe olarak çok uzak değildi. Şikeftin içerisinde naylondan bir havuz yapmıştık. Orada su biriktiriyorduk. Her gün gidip o dereden su alıyorduk. Bugün kar yağışı başlayınca son bir sefer yapılacaktı. Arkadaşlar bir sefer su getirmişlerdi. Bu ilk seferde kar henüz yeri tutmamıştı. Düştüğü gibi eriyordu. Sabah saatleriydi. Saat 7 falan olmalıydı. Gidip gelmeleri bir saati buluyordu. İlk seferde dön-

düklerinde şehit Abbas bir kere kaymıştı kayalıktan. Heval Çiya tutmuştu onu. Çok kötü olan bir dönemeç vardı. Kaya dümdüz aşağıya doğru iniyordu, sonrası uçurum zaten. Başka bir yerde yoktu, geçmek için. O kayadan geçmek zorundasın ve tutunacak, ayağını sağlam koyacağın bir çıkıntısı da yoktu. Kaya ıslandığı için kayganlaşmıştı. Abbas arkadaş orada kaymış, ama heval Çiya onu tutmuştu. Gerçekten heval Çiya oldu mu herkesin içi rahat ederdi. Herkes ona güvenirdi. O oldu mu kimseye bir şey olmaz denirdi. Öyle bir arkadaştı. Arkadaşlar bir sefer yapıp gelecekler ve eğitime katılacaklardı. Planlama böyleydi. Yağış olduğu için arkadaşlar ıslanmıştı. Arkadaşların dönmesi hepimizi rahatlatmıştı. Kimseye bir şey olmamıştı. Heval Çiya koordineydi. Arkadaşlar ıslak olduğu için eğitime giremiyorlardı. Öğlene kadar anca kururlardı. Heval Çiya, en iyisi bir su seferi daha yapalım diye düşünmüş. Henüz kar yeri tam tutmamışken, nasıl olsa eğitime de giremiyoruz. En azından su kaygımız kalkmış olur. Heval Çiya bu mantıkla düşünüyor. Heval Çiya arkadaşlara gidelim deyince, kimse olmaz demiyor. Çünkü heval Çiya ne derse yapılırdı. Kimse onu kırmaz, boşa çıkarmazdı. Bir de bu PKK'nin bir ahlakıydı, bir işe gitmişsen ondan bahsetmezsin, yada işe itiraz etmezsin. Gider işini yapar, başarıyı esas alırsın.

Grup tekrar su almaya gitti. Bu sefer arkadaşlar biraz gecikmişlerdi. Gruptan birkaç arkadaşı değiştirmişlerdi. Herkesin kaygısı o bahsettiğim kayaydı. Orayı aştın mı tamamdı. Diğer yerler de kayalıktı, sarptı ama öyle çok tehlike arz etmiyordu. İşte heval Çiya o kayalıktan kayıyor, arkadaşlar tutamıyorlar. Kayma esnasında sırtındaki yükü çıkarmaya çalışıyor. Bir kolunu kurtarabiliyor, diğeri kalıyor. Eğer matarayı atabilirse hafifleyecek, belki bir yerlere tutunabilecek. O yüzden mataradan kurtulmaya çalışıyor. Mataralar da 35 kiloluktur. Yetiştiremiyor, o hızla kayarken hem kendini tutacak, hem matarayı atacak; yapamıyor. Arkadaşların bağrışmalarını duyuyoruz. Hemen eğitime ara veriliyor. Bir olumsuzluk olduğunu, birinin kaymış olduğunu tahmin ediyoruz. Tahminden ziyade, herkes kötü bir şey olduğunu anlıyor. Çünkü o patikayı he-

pimiz biliyoruz. Tehlikelidir yani. Arkadaşlar dolanarak tekrardan dereye iniyorlar. Çiya arkadaşın yanına ulaşıyorlar. İlk iki arkadaş ulaştığında, heval Çiya hâlâ nefes alıyormuş ama bütün kemikleri kırılmış, her tarafı yaralanmıştı. Bir iki dakika içerisinde şehit düşüyor. Orada küçük bir mağara vardı. Arkadaşlar cenazeyi o mağaraya götürüyorlar. Kimse heval Çiya'nın bu şekilde şehit düşebileceğini aklının ucundan bile geçirmezdi. Çünkü Çiya arkadaş, çevik, atik bir arkadaştı. Öyle ki yaban keçilerinin bile gitmediği, gidemediği yerlere o giderdi. Kampta böyle bir kayıp yaşamamız herkesi çok etkilemişti. Psikolojik olarak hepimiz çok zorlanıyorduk. Hele bu kayıp heval Çiya ise. Çünkü o kampın yapımında en büyük emeği olan o idi. Kaç gün kampta bir yas havası vardı. Oturuyoruz, kalkıyoruz, yemek yiyoruz hep aklımıza geliyor. Kampın her yerinde heval Çiya'nın izleri vardı, emeği vardı. Hepimiz çok etkilenmiştik. Heval Çiya tüm arkadaşlar tarafından sevilen, sayılan birisiydi. TİKKO'cular da bizimle beraber çok etkilenmişlerdi. Onlar da heval Çiya'yı çok seviyorlardı. Ve böylesine bir kayıp çok ağırımıza gidiyor, kabul edemiyorduk. Arkadaşın cenazesi hâlâ oradadır. Şahadeti açıklandıktan sonra düşman bunu aileye karşı kullanmaya çalışmıştı. Sanki kaza değil de parti onu infaz etmiş gibi söylentiler çıkarmışlardı. Aileyi bize karşı düşman etmek için yapıyorlardı bunu. Tabii heval Çiya tanınan biriydi. Bir yıl kadar önce Çiya arkadaşın kardeşi ziyaretine gelmişti. Kardeşi de zındanda kalmış, çalışmalarda olan bir arkadaştı. Biz de görmüştük onu. Kısa boylu biriydi. Heval Çiya'ya takılırdı; "Bunca yıldır örgüttesin, kendini hiç geliştirmemişsin," derdi, sitem ederdi. Kendisi birikimli biriydi. İşte o görüşmeden bir yıl sonra heval Çiya şehit düştü. Kardeşi ve ailesi düşmanın bu oyununa inanmamış, tam tersi mücadeleyi daha çok sahiplenmişlerdi. Çiya arkadaş, aynı zamanda özel kuvvetler çalışmasındaydı. Alan komutanıydı, bu yüzden birçok çalışmayı o örgütlerdi. Yine TİKKO'cuların çalışmalarıyla da ilgilenirdi. Onlarla gider gelir, örgütleme çalışmalarına yardımcı olurdu. O yüzden genelde tanınan ve sevilen biriydi. Bunlar bizden değil, ne yaparlarsa yapsınlar yak-

laşımı onda hiç yoktu. Değerlere yaklaşımı da dikkat çekiciydi. İnsan sevgisi, insana değer verme, koruma olduğu kadar maddi değerleri de korumada çok titiz yaklaşırdı. Şehit düştüğü yere arkadaşlar onun ismini verdiler. O kaldığımız mağaraya "Şikefta Şehit Çiya" deniliyor şimdi.

Heval Çiya genç bir arkadaştı. Uzun boylu, esmer biriydi. Utangaç yanları vardı. Çok sessiz değildi ama kalabalıkçı da değildi. Sohbetleri çekiciydi. Bir şey söylediğinde kendini dinletirdi. Bir çalışma için görüş belirtiyorsa, herkes onu esas alırdı. Bilirlerdi ki; heval Çiya bunun üzerinde durmuş, yoğunlaşmış, bir şeylerin hesabını yapmış da söylüyor. Pratik zekâsı, öngörüsü güçlü bir arkadaştı. Kuzey koşullarında öyledir. Eğer sen doğru planlama yapmazsan, zararlı çıkarsın. Kayıp verirsin, pusuya düşersin planlamanı boşa çıkarırsın. Heval Çiya bunun bilinciyle hareket eder, planlamasını ona göre yapardı. O yüzden Çiya arkadaşın planlamaları isabetli olur, insana güven verirdi.

Bahar olup da kamptan çıktığımızda, bir yoldaşımızı orada bırakmış olmamız bizde kötü bir ruh hali oluşturuyordu. Yani şahadetler, kayıplarımız oluyordu, yaşıyorduk o acıları. Şahadet yaşamadığımız sadece bir yılı hatırlıyorum; 2006 yılıydı; o da, kayıplarımız olmamıştı. Dersimin batı cephesinde hiç kaybımız olmamıştı. Ondan önce heval Çiya pusuya düşmüştü. Yine Aliboğazı'ydı. Ama şahadet yaşanmamıştı. Diğer alanlarda yine kayıplarımız olmuştu. Batı cephesinde o yıl hiç kayıp yaşamamıştık. Onun ardından kış kampında kayıp vermiş olmamız, moralleri, psikolojileri etkiliyordu. Kampımız güzeldi. Kampımızın bileşimi nitelikliydi, güçlüydü. Elbette daha önce kayıplar görmüş, şahadetler yaşamıştık hepimiz. Ama bu şekilde, kayıp vermek insanın çok zoruna gidiyordu. Hani bir savaş esnasında, bir çatışma ortamında kayıp verseydik, zorumuza gitmezdi. Heval Çiya böyle bir şahadeti hak etmiyordu. O yüzden kamp yasa girmişti. Ama bu kaybı, acıyı güce dönüştürmemiz gerekiyordu. Yoksa sürekli yasta olmak, üzülmek, yaşamdan soğumak, kendi kabuğuna çekilmek şehit Çiya'ya hakaret olurdu, sadece ona değil hangi şehidimiz olsa da böyle yakla-

şamazdık. Zaten bizim kültürümüzde bu yoktur yani. O yüzden o atmosferden çıkmamız, kendimizi bahara hazırlamamız gerekiyordu. Eğitimlerimize devam ederek, yoğunlaşmalarımızı sürdürdük. Kışın cihazlar kullanılmadığı için arkadaşlara haber verememiştik. Kış kampından çıktıktan sonra, arkadaşlara haber verildi. Kışın birkaç kere helikopter saldırıları olmuştu. Düşman somut bilgi üzerinden gelmemişti. Rastgele arama-tarama yapıyor, araziyi vuruyordu. Psikolojik savaştı. Bize, "hep tepenizdeyiz" mesajı veriyorlardı. Yerimiz sağlamdı, o yüzden bir şey olmamıştı.

Baharda araziye çıktığımızda, yine her yerde şehit Çiya'nın izlerini görüyorduk. Her yerde anılarımız vardı. Birçok yeri onun ismiyle anar olduk. Bu doğal olarak gelişiyordu. O alanın her yerinde emeği olan bir arkadaştı. Verdiği emekleriyle asla unutulamayacak arkadaşlardan birisidir.

Kawa

Kızılkayalar

97'de Dersim, Kızılkayalar'daydık. Kızılkayalar, Dersim merkezin karşısına düşen bir tepeydi. Hem karakol vardı o tepede, hem de vericiydi. 7 yıl boyunca etrafında dolanıp durduk o tepenin. Bir türlü oraya eylem yapmaya cesaret edemiyorduk. Bize dokunulmaz geliyordu. Işıklandırması çok güçlüydü. Sarp bir yerdi ama sarplığından ziyade ışıklarının çokluğundan çekiniyorduk. Bu ışıklarda görüntü vermeden asla o tepeye ulaşamayız, dolayısıyla baştan yapacağımız eylemi kaybetmiş oluruz diye düşünüyorduk.

Tepeye Kızılkayalar ismini arkadaşlar veriyor. Kazım Kulu (şehit Şiyar) bir gün bir grup arkadaşla mağarada oturmuş kitap okuyorlar. Kitap, Çin devrimini anlatan 'Kızılkayalar'dır. Orada da bir mağara var, kayalıklar var, mağaraları tam şehrin karşısına düşüyor. İşte Kazım arkadaşlar kitabı okudukça, kendi bulundukları yere, koşullara çok benzetiyorlar. Böylece bulundukları yere Kızılkayalar adını veriyorlar ve bu isim öyle kalıyor.

İşte biz 97'de Kızılkayalar'a geldik. Arkadaşlar bu verici tepesine eylem yapalım diyorlar. Eylem planlaması yapıyoruz, eylem düzenlemesi oluyor, gruplar ayarlanıyor. O gün son keşfimizi yapacağız ve ertesi gün eylemi gerçekleştireceğiz. Bizim bir grup arkadaş da merkeze daha yakın bir yere, göreve gittiler o gün. Gece silah sesleriyle uyandık. Göreve giden arkadaşlar merkezin hemen önünde kalıyorlar. Uyumuşlar. Özel timler baskın yapıp arkadaşları şehit düşürüyorlar. Üç arkadaşımız bu şekilde şehit düştü. Bizim bu şahadetlere hemen cevap vermemiz gerekiyordu. O yıl Dersim Eyaleti olarak darbe yemiş, çok kayıp vermiştik. Biz doğu gücü olarak, baharda çok kayıp vermiştik. Bu son üç arkadaşı da şehit verince, bu eylemi mutlaka yapmamız gerektiğinde kararlaşı-

yoruz. O karakolu kaldırmalıyız diyoruz. Ben, şehit Brusk, şehit Diren (Batman) üçümüz saldırı grubundayız. Bizimle paralel, biraz arkamızda savunma grubu olacaktı. Savunmayla birlikte yola çıktık. Bir de taciz grubu vardı. Biz rahat hareket edebilelim diye onlar karakolu taciz edecek, dikkatlerini dağıtacaklardı. Akşamüzeri yola çıktık. Yavaş yavaş tepeye tırmanıyoruz. O zamanlar nerden bulmuşlarsa bir telefon elimize geçmiş. Telefona falan da yabancıyız. Tepeyi yarıladığımızda dinlenmek için ara verdik. Arkadaşlar hadi telefon açalım dediler. Bazıları ailelerini, bazıları arkadaşlarını arıyorlar. Bana, "Sen de gel ara," dediler. Beş yıldır katılmıştım ve o zamana kadar hiç aileyi aramamışım. Aramak da aklıma gelmemiş. Şimdi arasam mı diye soruyorum kendime. Düşününce bunun iyi bir fikir olmadığını söylüyorum. Ben şimdi bir eyleme gidiyorum ve saldırı grubundayım. Ne olacağı belli olmaz. Beş yıldır aile benden haber almıyor, şimdi konuşsam çok sevinecekler, yaşadığımı öğrenecekler. Ardından da şehit düşsem ailemi çok üzmüş olacağım. En iyisi aramamak. O yılda çok arkadaşı şehit verdiğimiz için aşırı bir duygusallığımız var. Her an şehit düşmeyi bekliyoruz. O yüzden aileyi aramaktan vazgeçtim. Arkadaşlar çok ısrar ettiler ama ben aramadım. Sonra kalkıp yolumuza devam ettik. O tepenin ışıkları o kadar güçlü ki, Dersim'in her yerinden görülüyor. İşte o ışıkların hepimiz üzerinde yarattığı psikolojik etki ile içimizi saran korkuyu birbirimize sezdirmeden yürüyoruz. Eylül ayındayız, hava serindir. Akşam iyice çökmüş, ışıklar her yanı aydınlatıyor. Biz artık saklanarak sızmaya başladık. Taciz grubumuz yerini almıştı. Işıklar o kadar güçlü ki, mutlaka bizi görmüşlerdir diyoruz. Bayağı bir ilerlemişiz. Önümüze bir tel örgü çıktı. İçimden, hayret diyorum buraya kadar geldik ve bizi görmediler mi yani? Orayı kendimize sınır belirledik. Bundan sonra bir adım atarsak kesin görülürüz diyoruz. En iyisi bu mesafeden vurmak, zaten yakın bir mesafedir. Önce buradan vuralım, sonra kalkıp girelim biçiminde anlaşıyoruz. Önce bisivingle vuracağız. Bizim Kokim Xebat arkadaş (Şırnaklı), bisivingi o atacak. İlk bisivingi mevziye attı. Ama mevzi boştu. Bisiving patlar patlamaz biz saldırı grubu olarak hemen tel örgüyü aşıp sal-

dünya geçtik. Yöneldiğimiz ilk mevziyi düşürdük. İçindeki silahları dışarı çıkardık. Koşarak diğer bir mevziye yöneldik. Benle şehit Brusk arkadaş önden gidiyoruz, Diren arkadaş ise arkamızdan geliyor. Şimdi ilk mevziye giderken şehit Brusk arkadaş bombasını çıkarmıştı. Sonra ihtiyaç olmayınca cebine koymuş. İkinci mevziye koşuyoruz. Tarama yaparak koşuyoruz. Birden heval Brusk durdu. O durunca ben de kendimi hemen mevziye attım. Hani saldırıda biri önden gidince, diğeri savunma yapar. Ben, heval Brusk'un savunma için kaldığını sanıyorum. Baktım, mevzide üç asker ölmüş. Silahlarını toplayıp dışarı atıyorum. Geri çekilme yaparken, silahları rahatlıkla alıp zaman kaybetmeden gidelim diye hazır olsunlar diyorum. Işıklar bulunduğumuz yere vurmuyor, karanlıktır. Benim fark etmediğim, Brusk arkadaşın bombasını hazırlamış olduğuydu. Meğer hazırlayıp cebine koymuş, unutmuş. O yüzden durmuş meğer. Birden Navdar diye bağırdı. O bağırınca ben kötü bir şey olduğunu anlıyor ve kendimi yere atıyorum. Bir ayağım askerin üzerinde kalmış. Kendimi yere atmamla bombanın patlaması bir oldu. Onun attığını anlıyorum. Çünkü o bağırmıştı. Ayağım askerin üzerinde takılı kaldığından ayağıma parçalar isabet ediyor. Toplam 13 parça isabet etmişti ayağıma. Topuğumdan vurulmuştum. Aşil kemiği diyorlar ya, oraya denk gelmiş. Rahat hareket edemiyor, ayağıma basamıyordum. Yine de kendimi mevziden dışarı attım. Brusk ve Diren arkadaşlar yanıma geldiler. Yaralandığımı öğrenince onlarda panikledi. Saldırı grubundan biri yaralanınca zorlayıcı oluyor. "Benimle uğraşmayın, savunmadakiler gelirler yanıma, siz devam edin," dedim. Savunmadan arkadaşlar yanıma gelince Diren ve Brusk arkadaşlar kalan mevzileri düşürmek için hızla koşup uzaklaştılar. Askerler neye uğradıklarını şaşırarak bırakıp kaçtılar. Böylece karakolun ön tarafı alınmış oldu. Taciz grubumuz cihazdan tepeyi düşürdüğümüzü duyuyorlar. O grupta Devran arkadaş vardı. Elinde karnas silahı var, ayağa kalkıp silahı kullanmak istiyor. Arkadaşlar bunu aşağı çekmeye çalışıyorlar, bir türlü oturmuyor ve bütün ışıklar onun üzerinde. Normalde karnas ayakta kullanılan bir silah değildir. Bir savunma silahıdır ve tepmesi fazladır. Se-

vinçten miydi, farklı bir nedeni mi vardı? Düşman fark ediyor ve suikast ediyorlar. Kafasına değen bir mermiyle şehit düştü. O arkadaş neden öyle davrandı, neden arkadaşları dinlemedi, sonrasında da anlayamadık. Çok yersiz bir kayıp vermiş olduk. Eylemin başka kaybı olmadı. Tek yaralanan bendim.

Savunma grubu gelip hem beni hem de kaldırdığımız silahları aldılar ve oradan uzaklaştık. Yedi yıldır hiç yanaşmadığımız, gözümüzde büyüttüğümüz, hep etrafından dolanıp durduğumuz tepeyi bir çırpıda düşürmüştük. Çok kolay olmuştu üstelik. Bir şehit ve bir yaralı vermiştik sadece. O da bizim kendi hatamızdı. Devran arkadaşın şahadeti ve benim yaralanmam, düşmanın güçlü olmasından kaynaklanmıyordu; bizim hatalı, tedbirsiz yaklaşmamızdan kaynaklıydı.

O karakolun düşürülmesi bizim için bir moral oldu. O yıl Dersim'de otuz şehit vermiştik. Zorlandığımız bir yıl olmuştu. Çok güçlü olmasa da şehit edilen yoldaşlarımıza cevap olma anlamında bir eylemdi bu. Onların intikamını almada küçük de olsa bir cevaptı. Yine o karakolun kalkması, bizim üzerimizdeki tehditlerin ve etkilerin kalkması anlamına geliyordu. Çünkü o karakol çevresindeki köylere rahat giremiyorduk. Hep o karakolla tehdit ederlerdi bizi. Biz de buna inanırdık. Işıkları o kadar güçlüydü ki her yanı aydınlattığından hiç yaklaşmamış, nasıl olduğuna bakmamıştık. Uzağından, etrafından dolanmış, hiç keşfetmemiştik. İşte karakolun kalkması hem rahat hareket etmemizi sağlamış, hem de köylerin bize karşı kullandığı tehdit ve mazeret olmaktan çıkmıştı. Köylüler de bu eylemden etkilenmişti. Yıkılmaz dedikleri karakolu ateşe vermiştik, bu, onlarda gerillanın güçlü olduğu kanısı oluşturmuştu. Devletin karakollarını yerle bir ediyorlarsa demek ki çok güçlüler diyorlardı.

O eylemde şehit verdiğimiz Devran arkadaş Muşlu, '92 katılımlı bir arkadaştı. Yaşamda coşkulu, moralli bir arkadaştı. Sevilen bir arkadaştı, herkesle şakalaşıp gülen, çevresine moral veren bir arkadaştı. O eylemde neden öyle davrandı bilemedik. Ayağa kalkmasa yada arkadaşların uyarılarını dinlese bu kaybı yaşamış olmayacaktık. Tabi bu kayıp oradaki tüm arkadaşları etkilemişti, hepimiz çok üzülmüştük.

Yaralandığım için arkadaşlar beni iyileştirme çabasına girdiler. Burada eylem öncesi hazırlık evremizi anlatmamda fayda var. Şimdi biz eyleme gitmeden önce hazırlıklarımızı yapıyoruz. Herkes eksiklerini tamamlama telaşında, benimde çorabım yoktu. Erkek arkadaşlardan çorap soruyorum. Kimsede fazlası yok. Bir kadın arkadaş, benim çorap aradığımı duymuş. Bana sordu. "Çorabın mı yok?" diye. Ben de, "Evet ama bir şey olmaz, böyle giderim," dedim. Yanında fazla çorap olduğunu söyledi. "Bekle, gidip getireyim," dedi. "Yok, gerek yok," dedimse de dinlemedi. Gidip getirdi. Getirdiği çorap da kırmızı bir çoraptı. Eh bizde de feodallik var şimdi. Nasıl kırmızı bir çorap giyerdim? Üstelik kadın çorabı. Bir de o zamanlar, bir kadın arkadaştan bir şey almak, bir kadın eşyasını kullanmak, günlerce arkadaşların dilinde olman demekti. Ortamda teşhir oldun gitti. "Heval, bu kadın çorabıdır. Bana olmaz, küçüktür," falan diyorum ama arkadaşa dinletemiyorum. "Yok illa alacaksın," diyor, "Eyleme yalın ayak gidemezsin herhalde." Eh bakıyorum doğru söylüyor; mecbur aldım çorabı. Neyse diyorum, arkadaşlardan gizli gece giyeceğim zaten, kimse görmez. Eylemden sonra da icabına bakarım. Benim hesap çarşıya uymadı tabii. Eylemde yaralandığımda çorabıma üç tane parça değmişti. Neyse arkadaşlar beni eylem yerinden çıkarıp bir boğaza getirdiler. Güvenlik açısından uygun bir yerdi. Arkadaşlar beni indirip yarama bakmak istediler. Arkadaşlar şalımın paçasını yırtacaklar, elbisemi yeni almışım. Kıyamıyorum, bir de o koşullarda öyle kolay elbise bulamıyorsun. Benimle uğraşan arkadaş, bana kızıyor; "Ya arkadaş ayağın gitmiş, sen şalvarın derdindesin." Neyse jiletle biraz kestiler. Şalvardan geçtik, baktım çorabım yok ayağımda. "Hani nerde çorabım?" diye soruyorum. "Valla attık," dedi bir arkadaş. "Olmaz," diyorum, "Ben çorabımı istiyorum, gidip getireceksiniz. O çorabı bir arkadaş bana hediye etti, sahip çıkmam lazım, getireceksiniz!" diyorum. "Yahu bu karanlıkta zar zor seni buraya yetiştirdik. Kendimizi zor buraya attık, sen çorap derdindesin," diyorlar. Yani beni o kadar taşımışlar, kendi kefiyelerini üzerime örtmüşler, ayağımı pansuman etmeye çalışıyorlar ben de kalkmış çoraptan bahsediyo-

rum. Olacak şey değil. Bünyem de zayıf benim. Ara sıra kendimden geçiyorum, çorap diye sayıklıyormuşum. Ha çorap! ha çorap! Arkadaşlar benim bu halime gülüyorlar. Bir türlü anlam veremiyorlar. Bir çorabın peşine düşmüş diyorlar. Neyse gidip çorabı bulup getirdiler. Aslında ben böyle küçük şeylere çok önem verir, takardım. Arkadaşlar benim bu yönümü bildikleri için fazla yadırgamıyorlar da. Bir çorap onlar için önemsizdi, bir anlamı yoktu belki o koşullarda. Ama benim için anlamlıydı, önemliydi. Kanlı, delinmiş bir çorap. Ben almış göğsüme koymuşum çorabı. Sabah bir yere geldik. Ben kalktım, arkadaşlar, "Ne yapıyorsun, hareket etmemen lazım, yürüme," diyorlar. Ben, "Suya gidip çorabımı yıkayacağım," dedim. "Yahu ne çorabı, sırası mı şimdi?" Arkadaşlar baktılar ayağımda bir tek çorap var. O da kırmızı, kısa kadın çorabı. Ben kendimi ele vermiş, deşifre olmuştum. Hep bana gülüyor, takılıyordu arkadaşlar. Uzun süre benim kırmızı çorap meselem arkadaşlar arasında muhabbet konusu oldu. Her anlatışta bol bol gülüyorlardı. İşte ben o çorabı hep sakladım. Bana veren arkadaşa da anlatmıştım. Dersim'de fazla eşyalarımı sakladığım gömmem vardı, o çorapta orada kaldı.

Dersim coğrafyasını bana sorarsanız, çok güzel bir coğrafyadır derim. Kaldığımız, alıştığımız, sevdiğimiz mekânlar her zaman bize çok güzel gelir. Anlata anlata bitiremeyiz. Şimdi Faraşin yaylalarında kalmış bir arkadaşa sorarsanız, ona göre oralar çok güzeldir, cennettir. Ama bana sorarsanız çırılçıplak bir yerdir derim. Emek verdiğin yer her zaman dünyanın en güzel yeridir. Orada yaşama emeğinle anlam biçiyorsun ve bu normaldir. Herkes bunu yapar. Biz de Dersim'de öyleydik. Orada yaşarken bunun çok farkında değilsin, oradan çıktıktan sonra farkına varır, bunu konuşursun. Oradayken de hep derdik; buraların güzelliğini, doğanın, coğrafyanın harikalığını çok fark etmiyor, bu güzellikleri sindirerek yaşayamıyoruz diye.

Hep askeri mantıkla bakıyorduk ya coğrafyaya; konumlanacak nokta, hedefler, yollar, mevzilenme, düşmana göre coğrafyayı kullanma; bunlar daha çok ön plandaydı. Ama Dersim coğrafyasının

şöyle bir özelliği var; seni büyülüyor, onu hissetmeden, onu konuşmadan, onu solumadan yapamıyorsun. Yüksek bir tepeye çıkıp izlerken, o sarp dağları, kayalıkları, sularını, ormanını, yeşilini görüp de etkilenmemen mümkün değildir. Mesela yıllarca kaldığım bir yerdi. Ama her defasında sanki yeni gelmişim oralara, o araziyi yeni görüyormuşum gibi büyülenir, etkilenirdim. İnsanda hep taze kalıyor, hep tazelik hissi veriyor.

Dersim'i anınca ilk gidiş hatıramı da anlatmadan geçmek olmaz. Biz '93 yılında yola çıkacaktık, Amed'ten Dersim'e gideceğiz. Ateşkes süreciydi. Amed eyalet konferansı yapılmıştı; alınan kararlardan biri de, orada bulunan dokuz taburdan biri Dersim'e gidecekti. İşte gidecek tabur bizimkiydi. Tabur komutanımız Zeynel arkadaştı. Savaşçılarıyla arkadaş gibiydi. PKK komutanlığını özüyle, pratiğiyle ortaya koyan biriydi. Hep bizimleydi. Olmadığında yokluğunu çok hissederdik. O olmasa bile, davranışlarımızın hep heval Zeynel tarafından gözetildiğini düşünür, ona göre hareket ederdik. Gençtik ve heval Zeynel'e çok bağlıydık. Bizim için örnek bir militan ve komutandı. Heval Zeynel Bingöllüydü. Dersim'i biliyordu. Tarihi bilgisi olan, bilinçli biriydi. Bize hep tarihiyle Dersimi anlatıyor, "Sizi oralara götüreceğim," diyor. Biz, büyüklerimizden yaşanılan acı tarihi masal tarzında duymuştuk sadece. Dersim'e dair bilgimiz bu kadardı. Ama Zeynel arkadaş, bize tarihini, toplumunu bilimsel bir dille anlatır, verilen mücadelelerin bize mirasi değerinden bahsederdi. Dersim'i artık o kadar çok merak ediyorduk ki, bir an önce oraya varmak istiyorduk. Bir de şehit Zeynel, Karadeniz'den çok bahsederdi; Önderliğin gerillanın önüne koyduğu Karadeniz'e açılım hedefinden heyecanla söz eder, Dersim'den Karadeniz'e geçmemiz gerektiğini söylerdi. Dersim'e varıp gördükten sonra Zeynel arkadaşın Dersim için söyledikleri bizde yerli yerine oturdu. Dersim'de ne ararsan bulabilirsin. Hani derler; bir insanın neye ihtiyacı varsa onu arar. Dersim öyle bir coğrafya ki her insan orada ne arıyorsa bulabilir. Turistinden ressamına, çobanından yazarına, gerillasına kadar herkese cevap olabilecek bir yerdir. Hele bir de tarihini tanıdıktan sonra, o coğrafyanın anlamı daha bir derinleşiyordu. Belki

de bizi en çok etkileyen buydu. Baktığımız her yerde tarihini görüyorduk. Seyit Rızalar, Beseler, Zarifeler, Alişerler; onların direnişleri. Halkın yaşadığı acılar, işkenceler, katliamlar. Orada halkla sohbetlerimiz olurdu. Özellikle yaşlılar çok anlatırlardı bu acılı tarihi. Şimdi bakıyorum da bu yaşa gelmemizde, örgüt içinde bunca yıldır mücadele yürütmemizde bu anlatımların, bu tarihi buluşmaların çok büyük bir önemi olduğunu anlıyorum. Tarihi bilmediğimiz için bu masallara ve tarihin bir parçası olduğumuza inanıyorum. O direniş masallarından, o acılı tarihten biz de yaşayarak payımızı aldık. Dersim'in bendeki anlamı, yeri böyledir. Bir de Dersim'in bir yasak mıntıkası vardır. 1938 yılında yasak edilip kapatılan bir yerdir. Oralarda, mağaralarda hâlâ katliamdan kalma kemikler var. İşte o yıldan sonra oraya düşman bile hiç gelmemiş. Halk öyle anlatıyordu. Biz de gerilla mücadelemizin başladığından beri ilk kez 94'te düşmanın gelmesine tanık olduk. Aslında düşmanın gelmesine de çok gerek yokmuş. Halk pasifleşmiş, sindirilmiş, geçmişini unutmaya çalışan, anlatırsa da gizli gizli anlatan bir gerçekliği yaşar durumda. Yani düşman için tehlike arz eden bir konumları yok. Kendi hallerinde, yaşamlarını devam ettirmeye çalışıyorlar sadece. Akvanos diye bir yer vardı. Mesela oraya asker hiç girmemişti. '94 yılında ilk geldiklerinde biz onların on iki askerini vurmuş, ilerlemelerini durdurmuştuk. Diğer yıl bir daha geldiler. O zaman işte bu mıntıkaya girdiler.

Dersim için Türkiye'nin Bekaa'sı diyorlar. Bir anlamıyla doğrudur. Nasıl ki Bekaa vadisinde birçok sol örgüt, özgürlük arayışçısı hareketler orada toplandıysa, Dersim de biraz öyledir. Türkiye'nin birçok sol örgütünü orada görebilirsiniz. Herkesi besleyecek, herkesi koruyacak, herkese analık yapabilecek bir araziye sahiptir. O yüzden Dersim dendiğinde devrim, devrimcilik akla gelir. Biz ilk oraya gittiğimizde her gece yürüyüşünde mutlaka bir grupla karşılaşırdık. Biz hemen yere yatar, onlar kendilerini yere atardı; "Kamo?" diye seslendi mi, bunların TİKKO'cu olduklarını anlamamız gerekirdi. İlk başlarda bilmiyorduk. Kamo, kimsin demek zazacada ve en çok TİKKO'cular kullanıyormuş. Zamanla biz de öğrenip alıştık. Amed'de sadece PKK var. Sadece

onu biliyoruz. Geldik Dersim'e bakıyoruz farklı farklı gruplar. Sayıları, sempatizanları bizden çoktular. Bunlar nereden çıktı diyorduk. Sonra alıştık. Evlere gittiğimizde, ev halkından her birey farklı bir fraksiyona bağlı olduğunu söylüyordu. Bir evde her görüşten insanları görmen mümkün oluyordu. Bu kadar parçalılık vardı ailelerde. Gittiğimiz bir ailede küçük bir çocuk vardı. Her gidişimizde onu sever, onunla ilgilenirdik. Sonunda çocuğa, "Biji Serok Apo" demeyi öğrettik. Çocuk hep bu sloganı söylemeye başladı. Aile bize, "Helal olsun size, biz o kadar uğraştık, sonunda çocuğumuzu siz kazandınız," diyorlardı. Eh, evde herkes ayrı bir partiden, herkes küçük çocuğu kendine çekmeye çalışıyor. Çocuğun da kafası iyice karışmış. Sanırım o karışıklığı biz düzeltmiş olduk.

Dersim tarihiyle, kültürüyle, coğrafyasıyla o kadar zengin bir yer ki böyle küçük bir anıya bağlı olarak anlatmak yetmez. Onu daha çok anlatıp yazmak gerekecek. Tabi gerillanın kadim mekânlarından biri olarak bize beşiklik eden Dersim'i, orada şehit düşen yoldaşları, orada yaşadığımız acı, tatlı birçok anıyı, mücadeleyi, emeği unutmak asla mümkün olmayacaktır.

Navdar Amed

Söz Eylemindir Artık!

"Hepimiz pür dikkat kesilmiş, yaklaşan arabanın mayına çarpmasını bekliyorduk."

Kış süreciyle birlikte, bulunduğumuz Doğu karargahından bir grup arkadaşla birlikte, Batı karargahına gönderildik. Alana hakimiyeti ve iyi tanımasından dolayı Faik arkadaş da bu alana gelmişti (Batı karargahı alan itibariyle; Ovacık, Pertek, Çemişgezek, Hozat ve Dersim şehir merkezinin bir bölümünü kapsayan coğrafyaydı, engebeli sarp ve ormanlık alanları vardı). Etrafı üç şehir merkeziyle çevriliydi. Elazığ, Erzincan ve Dersim'in arasındaydı. Bizim alandan ayrılışımız, Önderliğin Roma'ya çıkışının yaşandığı süreçti.

Bahara iyi bir çıkış için, eğitim ve hazırlık düzeyinde güçlenmeyi, bu iki aylık süreci en iyi şekilde değerlendirmeyi esas almıştık. Kampımızın yerinin deşifre olmasından dolayı, düşman yönelimleri eğitimlerimizi sabote etmişti. Dersim'in sarp ve karın çok yağmış olması, hareketlenmeyi oldukça güçleştiriyordu. Yarı hareketli bir şekilde, karın da fazla tutmadığı Dersim şehir merkezine yakın bir yerde üslenmiştik. Böylelikle hem bizim hareket etmemiz açısından, hem de şehir merkezinden çıkacak düşman hareketliliğini denetlemek açısından avantajlı bir konumlanma sağlamıştık. Amacımız gücümüzü duyarlı ve diri tutmak, bahar atılımını buradan başlatmaktı.

Eyaletin diğer bölgeleriyle bağlantılanmızda gerek manevralardan, gerekse doğa koşullarından dolayı sorunlar yaşanıyordu. Fakat, parti merkezinin tüm talimat ve değerlendirmelerini alabiliyorduk. Bu direktifler temelinde, Önderliğin Roma çıkışı ve yaşanan gelişmeleri tartışıyorduk. Bu nedenle, eyaletimizin ve özelde de bizim almamız gereken rol ve hazırlıklar temelinde çalışmalarımızı yürütüyorduk.

Radyolar aracılığıyla, Önderliğin durumunu ve 15 Şubat sürecini öğrendik. Bu duruma inanmadık. çünkü düşmanın Önderliğe ve bizlere yönelik yalan yanlış haberlerle, gerilla ve halkın moralini bozmak istediğini, psikolojik savaş yürüttüğünü yıllardan beri biliyorduk. Bunun da böyle bir haber olduğunu düşünüyorduk. Ecevit'in bir gün sonraki açıklaması titrek ve heyecanlı konuşması bizleri kuşkulandırmıştı. Önderliğin götürüldüğü yer ve koşulları zihnimizdeki verileri de kullanarak tartışıyorduk. Ama yapıya yansıtmamaya çalışıyorduk. Çünkü bu konuda, partinin henüz herhangi bir açıklaması olmamıştı. Bir sonraki gün, Avrupa örgütündeki arkadaşlarımızın açıklaması büyük bir dalgalanma yarattı. Önderliğin esareti, Türkiye'ye getirilişi yapımızda kin, öfke seline neden olmuş, duygusal kabarışları geliştiriyordu. Aklımıza bile getiremediğimiz bir şeydi bu. Özellikle her şeyimiz olan Önderliğimize karşı, böyle bir durum bizi şok etmişti. Bütün mücadele yaşamımız boyunca, içine girdiğimiz hatalar, yapamadıklarımız, yetmezliklerimiz, gözlerimizin önünde canlanıyordu. Büyük bir pişmanlığı duyumsamamıza neden oluyordu. Bu durum karşısında, gözyaşlarını tutamayanlarımız az değildi. Partinin açıklamalarını ve talimatlarını alıyorduk. Bu da yapıya daha fazla canlılık kazandırıyor, yönelme, hırs ve intikam duygularını keskinleştiriyordu.

Parti merkezimiz, genel olarak ülkede 15 Nisan-15 Mayıs tarihleri arasını "Fedai Tarz" eylemlilik süreci olarak belirledi. Eyaletle bağlantı sorunlarımız olduğundan, diğer güçlerimize bu bilgiyi aktaramıyorduk. Doğalında ilk elden girişimi bizim yapmamız gerekiyordu. Birkaç kez düşman hedeflerine yöneldiysek de, sonuç alamamıştık. Aliboğazı'na yakın bir yerde üstlenen Batı karargahımızın sorumlusu Faik arkadaş, yanına aldığı on iki arkadaşla birlikte, Pertek merkeze yönelmişlerdi. Bu yönelimlerinde, polis noktaları ve lojmanlar hedeflenmiş ve sonuç almışlardı. Eylemden sonra küçük cihazla bağlantı kurup Jargit'de buluştuğumuzda öğrenmiştik. Jargit alanı, Dersim merkezine yakın, yaz aylarında kullandığımız eski bir noktamızdı. Faik ve diğer on iki arkadaşla burada görüşmüştük.

Faik arkadaş Bingöllüydü. Askeri yeteneği, güven dolu duruşu

ve arazideki hakimiyetinden dolayı, kendini sevdirmiş ve kabul ettirmiş bir arkadaştı. Düşmana güçlü darbeler vurması ve zorlaması, düşmanın araziye girmesinde korkulu rüyası olmuştu. Faik arkadaş, 1991'de Dersim'de mücadeleye katılmıştı. 1996'da gittiği Önderlik sahasından dönmüş, eyalet yürütmesinde yer alıyordu. Kıvırcık, kızıl saçları, uzun, ince bir boyu vardı.

Önderliğin durumundan dolayı yaşadıklarımızın zirvesini yaşıyordu Faik arkadaş. "Önderliğe bağlılığın gereği söz eylemindir artık," demiş ve on iki yoldaşla birlikte ilk eyalet eylemini yapmışlardı. Onunla birlikte, Hozatlı Berçem, Vahap (98'de Botan'dan gelmişti) Pertekli Renas (bu dört arkadaş takım komutanı düzeyindeydi) Muşlu Zine, Pertekli Rozerin, Dersimli Şervan, Şiyar (97 Dersim katılımlı) Erganili Militan, Urfalı Serdar (Önderlik sahasından eyalete birlikte gelmişti), Amedli Bagok arkadaşlarla birlikte eylemi gerçekleştirmişlerdi.

Bir süre buluştuğumuz noktada kaldık. Onlara durumları aktardıktan sonra, Faik arkadaşla gelişmeler üzerine konuştuk. Partinin Nisan ve Mayıs'ın 15'ine kadar olan zamanı genel hamle süreci olarak belirlediğini, eylem girişimlerimiz olmasına rağmen boşa çıktığını, operasyonların çok geliştiğini anlattık. Tartışmalarımız sonucunda ortak bir eylem kararı almıştık.

Buna göre, 18 Nisan'da genel seçimler olacaktı. Düşman araziye çıkmasa da, genel güvenliği almak için çıkabilirdi. Hedefimiz Dersim'e giden yolu, Çiçekli karakolu civarında pusulamaktı. O gece ani bir operasyon gelişince, manevra yapmak zorunda kalmıştık. Operasyon bitiminde tekrar bir alanda buluştuk. Planımızı gerçekleştirmek için, eylem düzenlememizi yapmaya başladık.

Faik arkadaşın kini ve öfkesi daha farklıydı. Amacı, sözün bağlılığı gereği, Önderliğe layık olmak, etrafında oluşan komployu boşa çıkarmaktı. Tartışma ve sohbetlerimizde hep şöyle derdi; "Önderliğin emekleri doğrultusunda, bizden beklenen rolü öyle bir oynamalıyız ki, ona layık olalım ve kutlama mesajı alalım." Eylemden önce bunları hep dillendiriyordu. Daha atak bir durumda planlıyor, eylem safhalarını geliştiriyordu.

Toplam gücümüz elli beş arkadaştı. Pusuda hem güçlü, hem etkili darbe vurmak ve gizlilik esas olduğu için on iki arkadaş, iki gruptan karma seçilmişti. Ancak, arkadaş yapımızın itirazı ve herkesin eyleme katılma isteminden dolayı planlamayı yeniden tartışmıştık. Sonuçta mayın grubu, savunma grubu seçilmiş, kalan diğer arkadaşlar da farklı güvenlik işlerinde görevlendirilerek pusu grubunu yirmi iki arkadaşla sınırlamıştık. Eylem planımızın ilk safhası, yolun dört-beş metre üstünde, hakim bir şekilde kamufleli mevziler yapmak, görüntü vermeden askeri konvoyu beklemekti.

İkinci safhada, bir grup arkadaş yolun üstünü mayınlayacaktı. Üçüncü safhada ise, başka bir grup arkadaş savunmamızı almak için üstümüzdeki sırtta konumlanacaktı. Hedef, pusuya düşen düşman konvoyunu imha etmekti. Dolayısıyla mevzilerde bekleyecek arkadaşlar yeniden gözden geçirilmişti. Faik arkadaş, tüm arkadaşların katıldığı toplantıda ayrıntılı kroki ve çizimlerle eylemin nasıl gelişeceğini anlatmıştı. Fazla zamanımızın olmadığını, çok fazla ayrıntılı tartışmayla sürecin beklentilerine cevap olunamayacağını, her arkadaşın kendisinden bekleneni yerine getireceğine inandığını belirtmişti.

Eylemde yer almayan arkadaşlar da artık işin tarihsel ve güncel yanını bilince çıkarmış, tamamıyla ikna olmuşlardı. Faik arkadaşın pusu yerinde saldırıya katılacağını belirtmesi yönetimde yer alan diğer arkadaşlar tarafından kabul edilmemiş, ısrarı geri çevrilmişti. Eylemin koordinesiydi ve savunmanın yanında kalmalıydı. İstemese de arkadaşların önerisini kabul etti.

Pusu yerine ulaşmıştık. Mevzilerimizi sabaha kadar tamamladık. Bir grup da yola mayın döşemişti. Faik arkadaş, mevzilerin yapımıyla ilgileniyor, mayınlama ile ilgili bilgi alıyordu. Çiçekli karakolu beş yüz metre yan tarafımızda kalıyordu. Alaca karanlıkta herkes yerlerine geçtiğinde, ortalık ıssızlaştı. Tüm arkadaşlar görünmeyen mevzilere girmiş, diğerleri uzaklaşarak yerlerine geçmişlerdi. Karakol veya çevresindeki köylere dikkat çekici en ufak bir şey yansıtmamız halinde, istenmeyen durumlar gelişebilirdi. Bağlantı amacıyla, bir telsiz bende diğeri de Faik arkadaştaydı. Faik

arkadaş sırtta, savunma grubuyla beraber çevreyi gözlüyordu. Dersim şehir merkezi tam karşımızdaydı. Üç günümüz beklemekle geçti. Gündüz mevzilerde kalıyor, gece yamaca çekilip dinleniyorduk. Altımızda kalan stabilize yol, kenardan dökülen toprak yığını ve yol yapmak için getirdikleri kumdan dolayı iki şeritten bir şeride düşmüştü. Böyle olması, bizim açımızdan daha avantajlıydı. Arabalar gelirse, tam önümüzden geçerken yavaşlamak zorundaydı. Bu da ortada gelen arabaların birbirlerine yanaşmalarına neden olacak, attığımız mermiler boşa gitmeyecekti. Diğer olumlu bir yan ise, zırhlı araçlar bu durumda müdahaleye gelemeyeceklerdi. Eylem, mayınların patlatılmasıyla başlayacağından sabırsızlıkla patlamayı bekliyorduk.

Nisanın 16'sı, saat 05.00 civarında düşman konvoyunun Dersim şehir merkezinden tren katarı gibi çıktığını gördük. Sesleri uzaklardan işitiliyordu. Sabahın erken saatlerinde, karakolun bu kadar yakınlarında olabileceğimizi tahmin edemezlerdi. Dolayısıyla, konvoy çok rahat bir şekilde bize doğru geliyordu. Apaydınlık bir günün şafağı, yeni yeni söküyordu.

Herkes pür dikkat, yaklaşan arabaların mayına çarpmasını bekliyordu. Mayın patlamadı. O anda artık ferdi silahlarla devreye girmiştik. Eylemi, içini görecek kadar yakından aramıza aldığımız dört revoda kilitledik. Durumu aktarmak için, Faik arkadaşla sürekli bağlantı kuruyorduk. Eylem planladığımız gibi hayata geçmişti. Dört revo da imha edilmişti. Arkadaki araba katarı, şaşkınlık ve panikle boşalmış, dağılmıştı. Hızla Faik arkadaşın bulunduğu savunma yerine yöneldik.

Yarı yolda, Vahap arkadaşın silahını bir tarafa atmış, öfkeden kıpkırmızı kesilmiş bir halde oturmakta olduğunu gördük. Biz hızla geri çekilirken ve arkamızdan yağmur gibi mermi yağarken, niye oturduğunu sorduğumda, pusuda silahının durduğunu ve eyleme katılamadığını söyledi. Onu zorla ikna ederek yukarıya, arkadaşların yanına ulaştırdık. Faik arkadaş, hazırlanmış bizi bekliyordu. Tüm arkadaşların sevinç ve coşkuları yüzlerinden okunuyordu. Sayılarımız kontrol edildikten sonra, harekete geçtik. Tek bir arkada-

şın bile burnu kanamadan düşmana güçlü bir darbe indirmiştik. (Otuz yedi kayıp verdiklerini sonradan öğrenecektik.)

Sırta ulaştığımızda, bir helikopter üstümüzde dolaşmaya başladı. Arkadaşların tümü helikopteri görünce nişan alarak ateş ettiler. Cihazdan düşmanı dinliyorduk, helikoptere, "Arkandan, sırttan ateş ediyorlar," diyorlardı. O zaman düşmanın karşı tepelerde olduğunu anladık. Tuzaklamış olduğumuz eski noktalarımızın bulunduğu yerlerdeki mayınların patlaması, geniş çaplı bir operasyonun başladığını işaret ediyordu. Biz de böylelikle yerimizi göstermiş olduk. (Sonradan öğrenecektik ki, vurduğumuz konvoy bu operasyonun yol güvenliğini almak için gelen operasyon gücüydü.)

Üstünde bulunduğumuz arazideki sırtların birleşerek, Dinar vadisine uzandığı yerde bulunan yaprakları henüz açmamış, seyrek ormanlık bizi gizleyemezdi. Bir tarafımız Mügeyik'e, diğer tarafımız ise Munzur suyuna açılıyordu. Yer yer kayalık, geçit vermez sarp yerleri de vardı. Geri çekilme yapacağımız alanı düşman kuşatmıştı. Zaman kaybetmeden uygun bir yere çekilmemiz gerekiyordu. Faik arkadaş, sırtın uzantısında kayalıklı bir yeri işaret ederek, hızla oraya yetişip mevzilenmemiz gerektiğini belirtti. Grubun hareket ettiğini gören düşman, mermi yağdırmaya başlamıştı. Kopmalar oldu. Faik arkadaş öndeki grupta, biz ise arkadaki grupta kalmıştık. Yoğun ateşle birlikte Faik arkadaş, daha önce buluştuğumuz mevzilerin bulunduğu yere ulaşmayı hedeflemişti. Biz kayalıkta kaldık, onlar suyun karşı tarafına geçmişti. Kobralar da saldırılarını yoğunlaştırmışlardı. Faik arkadaşla cihaz bağlantısı kurduk, yanlarına ulaşmamızı söylüyordu. Zaman kaybetmeden yanlarına vardık. Keşif ve kontrol için, dört arkadaşı eski mevzilerimizin bulunduğu noktaya gönderdik. Faik arkadaş, "Yapacağımız bir şey yok, her tarafı düşman tutmuş, mevzilerimiz boşsa mevzileneceğiz, kobra saldırılarından korunmak için de düşmanı üstümüze çekeceğiz. Orada onları vuracağız. Böylece biz çatışırken kobra yoğun saldırı yapamayacak," dedi. Bu arada helikopter pilotu, yerdeki düşman güçleriyle bağlantı kurmuş arazide bizim arkadaşların gittiği yönü göstererek, o tarafta asker olup olmadığını soruyordu. Biz, "Arka-

daşları fark ettiler," dedik, Faik arkadaş; "Fark etselerdi vururlardı. Keşif yapar gider. Tek yapacağımız, görüntü vermeden mevzilere ulaşmaktır," dedi. Giden arkadaşlarla yaptığımız bağlantıda arkadaşlar yanlarına ulaşmamız gerektiğini, mevzilerin boş olduğunu, düşmanın çok yakınımızda bulunduğunu söylüyorlardı. Hızla oraya ulaştık. Daha mevzilenmeye çalışırken, başımızın üstünde durmadan bizi vuran kobra sayısının üçten beşe çıktığını gördük.

Mevzilerimiz çatışma mevzileriydi. Eskiydi ve üstleri açıktı. Helikopter yerdeki düşman güçlerine ilk önce dört, sonra yirmi iki arkadaşın mevzi düzenini, mevzilerde kaçar kişinin bulunduğunu bildiriyordu. Kobralar bizi rahatlıkla gördüklerinden, aşağıdaki güçlerine yerlerinde kalmaları talimatı verilmişti. Artık kobralar daha yoğun saldırmaya başlamışlardı. Kobrayı etkisiz kılacak silahlarımızın bulunmaması, helikopterlerin pervasızca hareket etmelerine neden oluyordu. Etrafımızda arı gibi vızıldayarak dönüyor, roket ve bombaatarları bulunduğumuz mevzilere fırlatıyorlardı.

Bu yoğun saldırılarda anlık fırsatları değerlendiriyor, bağırarak diğer mevzilerle bağlantı kuruyorduk. İlk Baran arkadaş yaralanmıştı. En ufak bir hareketimiz anında görüldüğünden, bağırarak ne yapılması gerektiğini belirtiyor, yeni durumları öğreniyorduk. Faik arkadaş, sol tarafımızdaki mevzideydi. Yine arkadaşlarla haberleşme esnasında, iki arkadaşın şahadet haberi geldi. Faik arkadaş sürünerek o tarafa gittiği bir anda, yoğun kobra atışlarından dolayı parça aldı. O haliyle grubu toplamış, Dinar vadisinin yamacına doğru yaralı arkadaşları da yanına alarak ayrılmış. Bizim de onlarla birlikte olduğumuzu sanmış. Bu durumu, daha sonra mevzileri kontrol ettiğimizde fark ettik. Helikopter telsizle karadakilere son atışları yapacaklarını, askerlere dikkatli girmelerini belirtiyordu. Anladık ki, yapacağı saldırı son saldırıydı ve düşman artık karadan saldıracaktı. Bu haberi duyar duymaz, Faik arkadaşa iletmek istedim. Mevzisinde ses seda yoktu. Kobra atışları durunca, hızla yerimizden çıkarak mevzileri kontrol ettik, kimse yoktu. Grubun tümden gittiğine seviniyorduk. Biz kalan üç arkadaş karadan gelecek düşman güçlerini vurarak zaman kazandıracaktık. Düşman gelmeden, üstteki daha

hakim ve stratejik kayalığa doğru tırmandık. Bu arada Agir arkadaş, sırtının çok ağrıdığını, bir bakmamı istedi. Kobraların yaptığı roket saldırılarında parça almış, yaralanmıştı. Etkilenmemesi için parçanın sıyırıp geçtiğini söyledim. Ben ve Agır arkadaş, oraya yetişmeye çalıştık. Artık yukarıya çıkıyorduk. Oraya yetişmeye çabalarken, gruptan kopan Şiyar arkadaşa rastladık. Elinde BKC vardı. Ağır silahımızın olmasına sevinmiştik. Yardımlaşarak yaralı arkadaşlarla beraber yürüdük. Görüntümüzü alan düşman, hem havadan hem karadan ateş ediyordu. Kobralar yeniden devreye girmişti. Kobraların bu yoğun saldırılarında ben ve Agir arkadaş bir tarafa, Şiyar arkadaş biri tarafa savrulmuştuk. Bir kayalığın altına zar zor ulaştık. Kobra atışları orada bizi etkilemiyordu. Diğer arkadaşlara baktık, görünmüyorlardı. Akşama kadar kayanın altında bekledik. Bu arada, tam karşımızda, suyun karşı yamacında kobralar yoğun saldırılarını sürdürüyorlardı. "Arkadaşlar oraya geçtiler herhalde," dedim. Beklememize rağmen, düşman üstümüze gelmedi. Havanın kararmasıyla oradan ayrıldılar. Onların uzaklaşmasıyla, Şiyar arkadaşı savrulduğu yerde aradık ama bulamadık. Kendilerini Faik arkadaşların gittikleri yöne bıraktıklarını düşündük.

Karşı yamaçta Faik arkadaşların olabileceğini tahmin ederek, hızla o tarafa yöneldik. Dördüncü günde artık açlık, yorgunluk ve bitkinlik etkisini göstermeye başlamıştı. Araziyi Agir arkadaş biraz biliyordu. Ben tanımıyordum. Arkadaşların nerede olduklarını da bilmiyorduk ama o yamacı hedefleyerek yürüdük. Bir sonraki gün, saat on bir civarında düşmanın geri çekildiğini gördük. Agir arkadaşla beraber, arkadaşları saatlerce aramamıza rağmen bulamamıştık.

İki gün sonra bir köye uğradık. Oradan da arkadaşların yanına varmıştık. Eylem ve operasyona ilişkin bilgiler aldık. Duymak, inanmak istemediğimiz şeyler söyleniyordu. Mevzilerden gücü toplayarak ayrılan Faik arkadaş, güçle birlikte yamaca ulaştıklarında, grup kalabalık olduğundan düşman tarafından fark ediliyor. Düşman kobralarla saldırıyor. Faik arkadaş, bizim onlarla birlikte olmadığımızı o zaman fark ediyor. Mevziimize yoğun kobra atışları yapıldığından, şehit düştüğümüzü düşünüyor. Karadan da sal-

dırı geleceği ihtimalini hesaplayarak, Vahap arkadaşı yanına alıyor. Silah, raxt ne malzemesi varsa arkadaşlara veriyor ve kendi silahını yeni bir arkadaşın silahı ile değiştiriyor. Orada kalıp düşmanı karşılayacağını, grubun gitmesini söylüyor. Böylece gidecek grubun işinin kolaylaşacağını, eğer kalırlarsa kayıpların daha fazla olacağını söyleyerek arkadaşları ikna etmeye çalışıyor. Gruptakiler kalmaları yönünde çok ısrar ediyorlar, ama sonuç vermiyor. Berçem ve Renas arkadaş da Faik arkadaşla kalıyorlar, diğer grup ise oradan ayrılıyor. Faik, Berçem, Vahap, Renas arkadaşlar orada düşmanla çatışma pozisyonunda yerleşiyorlar. O gece düşman gelmiyor. Bir sonraki gün, düşman üzerlerine gelince çatışıyorlar. Renas ve Vahap arkadaşlar şehit düşüyor. Faik ve Berçem arkadaş ise, silahlarını kırdıktan sonra kendi bombalarıyla şahadete ulaşıyorlar. Gruptan arkadaşlara ulaşana kadar yolda şehit düşenler oluyor. Daha sonra arkadaşlara ulaşıyorlar. Bizden kopan Şiyar arkadaş düşman çemberine giriyor. Şiyar arkadaş direniyor. Sağ ele geçirdikleri Şiyar arkadaşı düşman, bizim konvoyu vurduğumuz yerde helikopterden aşağı atıyorlar.

Köylüler asker cenazelerini görmüşlerdi. Düşman zorla onlara cenazeleri karakola taşıttırmıştı. Oradan helikopterlerle şehir merkezine götürmüşler. Otuz yedi olarak bildiğimiz ölü sayısını, köylüler elli beş olarak bildirdiler. Şiyar arkadaşın cenazesini de daha sonra köye getirmişlerdi. Faik arkadaşla birlikte toplam dokuz kaybımız vardı.

Düşmana güçlü bir darbe vurduğumuz ve bir nebze de olsa sürecin beklentisine cevap olduğumuz için seviniyor, öte yandan beklemediğimiz kayıplardan dolayı da kahroluyorduk.

Güçlü bir eylemle döneme cevap verilmişti. Önderliğe bağlılığın gereği ve uluslararası komploya kin, öfke ve intikamla yanıtımızdı bu eylem. Ardılları da, şahadetlerin özgürlüğün bedeli olduğu bilinciyle daha güçlü çıkışları bağrında taşıyordu.

Ama Önderliğimizin 2 Ağustos çağrısı ve 1 Eylül süreciyle birlikte, talimatı yerine getirmek için geri çekilme durumumuz yaşandı.

Önderlik her şeyimizdi. Belirttiği her şeyi yerine getirmek boyun borcumuzdu. Yirmi beş kişilik bir grupla, Dersim eyale-

tinden 14 Eylül'de yola çıktık. Zorlu bir yürüyüşle, 16 Aralık'ta Güney sahasına ulaştık. Parti merkezimize yetişmemiz büyük bir görevdi. Görevi yerine getirmiştik. Artık her şey, yeni başlangıçlara gebeydi.

Mahir Dersim

SERHAT

Bir Öykü Değil; Bir Gerçekti

I.

Bir grup arkadaşla Serhat'a doğru yola çıktık. İlk gerilla pratiğimin geçtiği alan olan Serhat, beni daha birçok ilkle tanıştıracak yerin de adı olacaktı. Büyük bir coşku ve kararlılıkla yola çıkmıştık. Bu kararlılığımız, '93-94 operasyonlarında düşmanın topyekün imha saldırılarına, acımasız doğa koşullarına karşı daha da büyüyecekti. İlk yoldaş kaybetmenin acısını, açlığı, susuzluğu, amansız kış koşullarını ve tabi ki bütün bunlara rağmen ortaya çıkan sevgi ve bağlılığı da yaşayacak ve yaşayarak öğrenecektim.

Asi, mağrur, dört bir tarafı ovayla çevrili, bir tarafında İran, bir tarafında Ermenistan ve bir tarafında Türkiye devletinin sınırları bulunan Ağrı dağına bir grup arkadaşla gittik. Burada Ali Dirêj arkadaşın bulunduğu karargâhta bir süre kaldıktan sonra Beniştok alanına düzenlemem yapıldı. Bu alanda pratik güçler bulunuyordu. Hem halk, hem de gerilla boyutunda büyük çalışmalar yürütülüyordu. İnisiyatif gerillanın elindeydi. Gerillanın alandaki hâkimiyeti halk üzerinde büyük bir etki yaratmıştı. Halkla ilişkiler, ileri düzeyde seyrediyordu. Düşman bu süreci sadece halkın ve gerillanın tarzını izlemekle geçiriyordu ve inisiyatifi eline geçirmek için hazırlık yapıyordu. Düşmanın bu izleme politikası Mart ayına kadar devam etti. Daha sonra küçük çaplı bir operasyon başlattı. Düşman bu operasyonla, aslında biraz da gerillanın tarzını ve elinde bulunan mevzilerini öğrenmeyi amaçlıyordu. Bu operasyonda düşman büyük bir darbe yedi. Biz de, operasyondan sonra noktalarımızı değiştirdik. Grê Stila alanındaki bir mağaraya 180 arkadaş toplanmıştık. Bir aya yakın Grê Stila taraflarında kaldık. Düşmanın dikkatini dağıtmak için tekrar eski yerimize dönme kararı aldık ve belli bir süre orada kaldık. Düşman daha kapsamlı bir operasyon hazırlığındaydı.

Düşmanın bütün hazırlıklarını biz de izliyorduk. Yine alanda nitelikli ve sayıca büyük bir gücümüz bulunuyordu. İlk operasyonda büyük bir darbe vurulmuştu düşmana. Bütün bunlara dayanarak çok fazla tedbir alamamıştık.

Düşmanın beklenen operasyonu başlamıştı. Geceydi. Bütün gücümüz mağarada bulunuyordu. Düşmanın genel durumu değerlendirildi. Tansu Çiller'in, "Ya bitireceğiz, ya bitireceğiz!" sloganına karşı Önderliğimiz, "Ya kazanacağız ya kazanacağız!" şiarı ile gerillaya, bütün imha operasyonlarına karşı direnişin yolunu göstermişti. Gece 11 civarlarına kadar toplantımız devam etti. Saat 12'ye kadar düzenlemeler yapıldı. Sloganlar eşliğinde çekilen halay gerillanın bütün zorluk ve saldırılara karşı direneceğinin ilk sesleri olarak mağarada yankılanıyordu. Saat 12:30 civarlarında gruplar birbirine başarılar dileyerek dağıldı. Herkes kendi yerine gitmek üzere harekete geçti.

Serhat'ın uzun kış geceleri ateş başında anlatılan masallar, destan öyküleriyle devrilir... Uzun ve zorludur kışlarıyla Serhat... Bu yüzden Serhat denince acımasız uzun kış koşulları akla gelir. Metrelerce kar, hiç ummadığın anda karşına çıkan fırtınalar, ağzındaki buharı anında donduran soğuğun hüküm sürdüğü Serhat'ta, Kürdistan gerillasının öyküsüydü artık anlatılan ateş başlarında... Bir öykü değil, bir gerçekti.

Sekiz kişilik bir grupla biz de Ağrı'nın eteklerinde bulunan, ama yüksek bir alan olan Kızıl Alan'a gidecektik. Düşmanın buralara kadar gelmesine pek ihtimal vermiyorduk. Ancak eğer indirme gibi bir durum olursa, bunun önünü almak için burada mevzilenecektik. Kol kolaydı, gece ve kar... Biz de yürüyorduk gecenin ve karın koynunda... Yürümek zorundaydık, başka şansımız yoktu çünkü... Ayaklarımızın buz kesmesine ve bıçak keser gibi vücudumuza değen soğuğa rağmen tepeye kadar yürüdük. Gideceğimiz tepenin önünde bulunan bir tepede dört arkadaş, diğerleri de biraz daha ileride bulunan tepede mevzilenmek üzere ayrıldık. Tepeye vardığımızda güneş Ağrı dağından süzülerek, kızıl bir kütle gibi etrafa ışınlarını saçmıştı. Ama doğan güneş Ağrı dağının soğuğunu

ısıtamıyordu ne yazık ki... Üzerimizde kar elbiseleri vardı. Bu elbiseler sadece kamuflajı sağlamak için giyilmişti. Sabah dokuz-on civarında düşman tam karşımıza geldi. İzlerimizi görmüşlerdi. Belli bir uzaklıkta kaldılar. Kendi içinde düzenlemelerini yaparak, dört kol halinde araziye dağıldılar. Düşmanın üç kolu bulunduğumuz alanın üstünden geçti. Diğer kol da bulunduğumuz tepenin karşısında bulunan tepenin altından gelerek, bizi çembere almak istedi. Yanımızda cihaz da yoktu. Düşmanın gücü çok fazlaydı. Bir arkadaş diğer tarafta kalan dört arkadaşın yanına giderek onların da yanımıza gelmesi için haber verdi. Bulunduğumuz tepede gücümüzü artırmak zorundaydık. Üç kişi kaldık. Bulunduğumuz tepenin üst kısmından geçen düşman kolu, üzerimize doğru gelmeye başladı. Aramızdaki mesafe çok kısaydı. Hareketimizi görmek için biraz daha yakınlaştılar. Düşmanın üzerimize gelmesini engellemek için vurmaktan başka çaremiz kalmamıştı. BKC silahı ile ilk taramada yirmi dört düşman askeri vuruldu. Düşmanın ilk kolunu kırdığımızdan bu koldaki diğer düşman askerleri yerlerinde kaldılar. Fakat diğer üç kol üzerimizden geçerek geniş bir çember attılar. Bizi çembere alan düşmanla aramızda çatışma başladı. Bölük komutanımız kolundan hafif bir yara aldı. Çatışma uzun sürdü. Yaklaşık iki saat sonra diğer dört arkadaş da yanımıza geldi. Karın içinde mevzi savaşına girmiştik. Ama iliklerimize kadar işleyen soğuktan dolayı ellerimiz silahı tutmakta zorlanıyordu. Arkadaşların üslendikleri tarafları da düşman tutmuştu. Bir tarafta kar ve soğuk, bir tarafta düşman; yani iki cepheden savaşıyorduk. Düşman askerleri çok vahşice üzerimize geliyordu. Bizi o vahşi saldırıları değil, kendi arkadaşlarının cenazelerine basarak saldırı yapmaları hayrete düşürüyordu. Nasıl olurdu bir insan aynı cephede savaştığı arkadaşının cenazesine basarak geçebilirdi!

Her şeye rağmen düşman büyük kayıplar vermişti. Akşam saatlerine kadar çatışmalar sürdü. İki kez takviye istedik, ancak bizimle arkadaşlar arasında düşman olduğundan, bize ulaşmakta zorlandılar. Düşmanın çemberine rağmen arkadaşlar bize ulaşmaya kararlıydılar. Bize takviye için gelen arkadaşlar çatışmaya girdiler.

Bu çatışmada Devrim ve Piling adında iki arkadaş şehit düştü. Diğer arkadaşlar da geri çekilmek zorunda kaldılar. Bütün gün çatışma devam etti. Karanlık çöktükten sonra biraz toparlandık. Her tarafı düşman tutmuştu. Yanımızdaki bölük komutanı arkadaş araziyi iyi tanıyordu. Ovadan geçerek İran sınırına geçeceğimizi söyledi. Kamptaki arkadaşlarla kurulan bağlantıda durumlarının iyi olduğunu öğrenmek de bize moral veriyordu. Hem açlıktan, hem dondurucu soğuktan ve hem de barut kokusundan çok fazla bitkin düşmemize rağmen düşmana verdiğimiz kayıplardan dolayı moralimiz çok yüksekti. Bizimle bağlantıya geçen arkadaş, araziye hâkim bir arkadaştı ve daha önce de Serhat'ta kalmıştı. Düşmanın tuttuğu alanları takip ediyordu. Çemberi aşarak çıkmamız gerektiğini, yoksa imha olacağımızı söyledi. Bütün gün çatışmıştık, ama artık buradan çıkmamız gerekiyordu. Savunmalı bir şekilde çemberi kırarak arkadaşların üslendikleri yere ulaştık. Ancak üslenme yerine ulaştığımızda yalnızca bir grup arkadaşı bulabilmiştik. Dört arkadaşın yaralandığını da burada öğrendik. İki arkadaş bizim yanımıza gelmek isterken, iki kadın arkadaş da diğer tarafta çıkan çatışmada şehit düşmüştü. Bu arkadaşlardan şu anda yalnızca ismini hatırladığım Sultan adındaki kadın arkadaştır.

Akşam saatlerine kadar çatışma devam etti. Düşman skorskylerle yaralılarını ve cenazelerini taşıyordu durmadan. Çok fazla kayıp vermesine rağmen gerillayı imha etmekten vazgeçmiyorlardı. İlk defa savaşta kadınları kullandıklarını görüyorduk. Askerleri tahrik etmek için kadını da bu vahşi saldırılarında kullanıyorlardı.

Arkadaşların yanına geldiğimizde, bütün arkadaşlar geri çekilme yapmışlardı. Kele köyüne geldik. Bu köyde yalnızca yaşlı bir kadın kalmıştı. Bu yaşlı kadının her şeyini arkadaşlar veriyordu. Köyünden çıkmak istemiyordu. "Ölürsem cenazemi gerilla kaldırsın," diyor ve ne olursa olsun köyden ayrılmayacağını söylüyordu. Şehirlere gitmek istemiyordu. "Düşman beni öldürse de gerillayı bırakıp gitmeyeceğim," diyordu. Birkaç arkadaş bu yaşlı ananın evindeydi. Orada bir çay içtikten sonra Agit tepesine giderek mevzilendik. Agit tepesine ulaştığımızda büyük bir kar fır-

tınası başladı. Düşman askerinden önce kar ve fırtına bize savaş açmıştı. Silaha elimizi dokundurduğumuzda elimiz buz kesiliyordu. Düşman üslenme yerimizi ele geçirdiğinden bütün erzağımız da ele geçmişti.

Serhat'ın arazisi çoğunlukla zozanlıktır. Bu yüzden yakmak için pek odun bulunmaz. Altyapı sorunları büyük zorlanmalar yaratsa da, var olan irade her koşula karşı savaşma gücü veriyordu. Normal bir insanın bir gün dahi dayanamayacağı koşullardı. Ancak başarının dışında başka bir yol düşünülmüyordu. Beşn altı gün mevzilerde kaldık. Düşman da bulunduğumuz yerin on on beş dakika yukarısında bulunuyordu. Soğuk hava, kar, fırtına hem bizim, hem de düşmanın hareketini zorluyordu. Biz de, onlar da saldırı yapamıyorduk. Düşmanın yirmi bir askeri soğuktan donarak ölmüştü. Ova tarafları biraz daha sıcaktı. Ancak o koşullarda ovaya inmemiz zordu. Düşman, çemberi her gün biraz daha daraltıyordu. Birçok stratejik alanı ele geçirmişti. Bir süre direnebilirdik ama büyük kayıpların verileceği göz ardı edilemezdi. Sınır tarafına geri çekilme yapma kararı alınacaktı. Bunun için genel güçle bir toplantı yapıldı. Toplantıda önümüzde uzun bir yol olduğu, bu yolu aşarak sağlam bir yere ulaşmamız gerektiği söylendi. Arkadaşların çoğu bu kararı çok fazla benimsemiyordu. Ancak İran sınırına geri çekilme yapmak zorunda olduğumuz kararı çıkmıştı.

Yeniden kar ve fırtınanın içinde yürüyorduk. Yollar ve akan her saniye önümüzde durmadan uzuyordu. Sayı olarak gücümüz fazlaydı. Bu yüzden bir saatte alınacak yol, dört-beş saatte alınıyordu. Bir günlük yolu iki günde gitmiştik. Bir ovanın başına geldiğimizde sabah olmak üzereydi. Sınırda bulunan karakola bir saatlik mesafe kalmıştı. Yetmiş-seksen arkadaşla orada bulunan bir vadinin içine girdik. Herhangi bir şey olursa ovadan kurtulmak çok zordu. Büyük bir riski göze almıştık, ama başka yolumuz da yoktu. Bütün arazi mayınlıydı. Diğer tarafta da İran pastarları vardı. Bu vadide gündüz saat 11'e kadar bekledik. Ardından iki kobranın geldiğini gördük. Bulunduğumuz vadinin üzerinden birkaç tur attıktan sonra gitti. Vadinin içinde su olduğundan izlerimiz kaybolmuştu.

Fakat düşmanın amacı, gücümüzü içte zorlayarak kurtuluş yolu bırakmamaktı. Bir de gücü sınırda imha etmek istiyordu. İç alanlarda olduğu kadar sınıra da büyük bir güç yığmıştı. Fakat bunu fark etmemiştik. Akşama kadar herhangi bir şey olmadı. Akşam saatlerinde arkadaşlar "Henê'nin annesinin evi" denen bir eve gittiler. Buradan her arkadaşa bir ekmek getirdiler. Günlerce süren açlıktan sonra bir ekmek bize büyük bir ziyafet gibi gelmişti.

İkindi vakti sınırı geçmek için yola çıktık. Henüz yarım saat yürümüştük ki, atılan ışıldaklarla düşmanın bizi fark ettiğini anladık. Herkes yerinde durdu. Ancak düşman bizi fark etmişti. İki kol halinde yürüyorduk. Pusu atılan yerlere düşman büyük bir güç yığmıştı. Bu yolları kullanamadığımızdan pusu atılan yerle karakolun arasındaki yolu kullanmak zorunda kaldık. Bu yolun da büyük bir tehlikesi vardı, o da arazinin tamamen mayınlı olmasıydı. Bu mayınlı araziden geçecektik. Öncü arkadaş alana hâkim bir arkadaştı. İki kol halinde mayınların bulunduğu alana doğru harekete geçmiştik. Grubun başı henüz mayınlı alana geçmemişti, Caddenin üzerinde bulunuyorduk. Bize patikadan çıkmamız söylenmişti, ama arazinin tamamen mayınlı olduğu söylenmemişti. Çünkü tek çıkış yolumuz buydu ve mayınlı olduğu söylense psikolojik olarak olumsuz etki yaratabilirdi. Grubun başı mayınlı alanı daha yeni geçmişti ki, fark edildik. Birden her tarafta patlamalar oldu. Düşman tank atışıyla bizi vurmaya başladı. Her karışı mayınla döşeli olan arazinin içinde düşmanın tank atışına hedef olmuştuk. Grubun mayınlı araziye geçen kısmı tank atışından dolayı arazide dağılmak zorunda kalmıştı. Biz ise, henüz mayınlı araziye geçmemiştik. Bir taraftan düşman tankları diğer tarafta da patlayan mayınların sesleri birbirine karışmıştı. Grup kopmuştu.

Üç arkadaş önümüzdeydi. Tank vurduğunda gruptan koptuk. Eski bir arkadaş vardı, bu arkadaş daha sonra Behdinan eyaletine gittikten sonra şehit düşecekti. Biraz tecrübesi olan bir arkadaştı. Dokuz kişiydik. O arkadaş, grubun bölündüğünü görünce sinirlendi. Biz alanı tanımıyorduk. Tank atışı yapıldığında toplar daha patlamadan kendimizi yere atıyorduk. Biraz yürüdükten sonra yeniden tank atı-

şına hedef olduk. Üç arkadaş daha gruptan koptu. Geriye dört arkadaş kalmıştık. Zindan adında bir arkadaş öncülüğünde mayınlı arazide yürümeye devam ettik. Ama sürekli önümüz arkamız tankla vuruluyordu. Her tarafımızdan gelen şiddetli patlama sesleri büyük bir basınç etkisi yapıyor, kulaklarımız patlayacakmış gibi oluyordu. Her an nerede önümüze çıkacağı belli olmayan mayınların belirsizliği ve diğer taraftan düşmanın top atışları... Büyük bir gruptan geriye dört arkadaş kalmıştık. Diğer arkadaşlar nereye gitmişlerdi? Bu soru o an dünyanın en zor sorusuydu.

İran sınırındaki caddenin yanına geldiğimizde uzaktan bir arabanın geldiğini fark ettik. Sınırda karakol ve büyük bir düşman yığınağı olduğundan, görüntü vermeden caddenin diğer tarafına geçmemiz gerekiyordu. Bu arabayla birlikte kendimizi çok hızlı bir şekilde karşı tarafa atmayı planlıyorduk. Arabayla aramızda kırk-elli metre kalmıştı. Biraz yürüdük. Ama araba bize yaklaştığında bize doğru gelenin bir tank olduğunu fark ettik. Hemen kendimizi yere attık. Tank bizi fark etmeden onun görüntüsünden faydalanarak sınırın diğer tarafına geçtik. Artık Kürdistan'ın Doğu parçasındaydık. Sınırı geçmek için harekete geçtiğimizde kalabalık bir güçtük. Ancak şu anda küçük bir grupla kalmıştık. Diğer arkadaşların da kurtulmuş olma umudunu her şeyden büyük tutmaya çalışıyorduk.

Sabaha doğru koptuğumuz diğer arkadaşlardan bazıları yanımıza geldiler. Arkadaşların üstleri kanlıydı. Birçok arkadaşın şehit düştüğünü ve yaralı arkadaşların olduğunu o zaman öğrenmiştik. Yanlarında getirdikleri iki yaralı arkadaşı da İran sınırına yakın bir yerde bıraktıklarını söylediler. Bu arkadaşlar yürümekte zorlandıkları için yanlarına bombaları verilebilmişti yalnızca. Gündüz olduğundan dolayı arkadaşların yanına gidemiyorduk. Çünkü sınırları Türk ve İran askerleri tutmuştu.

Doğu Kürdistan topraklarında bulunan arkadaşlara ulaşmamız gerekiyordu. Köylülerden arkadaşların yerini tespit etmek için bir köye gittik. Ramazan ayıydı. Halkın olumlu yaklaşımları bize çok moral vermişti. Daha sonra bizi arkadaşların yanına götürdüler. O zaman Bager arkadaş da oradaydı. Durumumuzu anlattıktan sonra

diğer arkadaşların durumlarını sorduk. Toplam otuz yedi arkadaş şehit düşmüştü. İran on altı yaralı ve şehit arkadaşları Türkiye'ye teslim etmişti. Birçok arkadaş da hâlâ kayıptı. Şehit düşen arkadaşların içinde Gever adında bir arkadaş da vardı. Beni Serhat'a kendisiyle birlikte götüren bu arkadaşın şahadet haberi karşısında çok sarsılmıştım. Yine Bager ve Vedat adındaki arkadaşlar da sınırı aştıktan sonra tankla şehit düşmüşlerdi. Bu kadar kayıp ve özellikle arkadaşların şahadet haberi bizi oldukça etkilemişti. Gever, Bager, Doktor Afat, Ömer ve daha adını sayamadığım onlarca arkadaş Ağrı dağının mağrurluğunda, şehitler kervanına katılmışlardı...

II.

Sonbaharda üslenme çalışmalarını başlatmıştık. Bahara kadarki tüm hazırlıklarımızı yapmayı planlıyorduk. Düşman ise içeride hazırlık yapmamızı istemiyordu. Sınırın dışına çıkmamız, düşman için büyük bir başarı demekti. Onuncu ayda Hallac Köprüsü'nde üslenme yapmıştık. Karakol bize yakın olmasına rağmen, bulunduğumuz yerde birçok mağara ve iki de sarnıcımız vardı. Serhat'ta kışın su bulunmadığından, bütün su ihtiyacı kar eritilerek karşılanıyordu. Hemen üslenme faaliyetine başlanmış, kimin nereye gideceği netleştirilmişti. Kirêkor tarafında bulunan Deniz arkadaşın gücü cephane için yanımıza gelmişti. Yanımızda bulunan bütün cephaneyi onlara vermiştik; benim sadece altmış mermim, arkadaşların da birkaç şarjörü kalmıştı.

Cephane ve ayakkabı gibi ihtiyaçlarımızı karşılamak için bizim gruptan birkaç arkadaş Kirêkor tarafına, şehit Çem arkadaşın üzerinde bulunduğu bir grup üslenme yerine, üç arkadaş da ovaya gidecekti. Kalan arkadaşlar da üslenme yerine odun çıkaracaktı. Hava koşulları çok kötü olduğundan, odunları sabaha kadar ancak bir yere kadar götürebilmiş, yolun ortasına dahi yetişememiştik. Bunun üzerine biz de odunları bırakarak tekrar arkadaşların yanına gitmiştik.

Diğer gruplar kendi yerlerine gitmek için yola koyulacaklardı. O zaman bölge komutanı düzeyindeki şehit Çiya arkadaş yanımızdaydı ve o da bizimle birlikte gelmişti. Çiya, Simko Derik ve

adını hatırlayamadığım birkaç arkadaşla birlikte randevu verdiğimiz yere gitmiştik. Sabah olduğunda karı temizleyerek bir kayalığın altını kazmıştık. Tam bulduğumuz bir çaydanlığı temizleyerek içinde kar eritmiştik ki, o sırada havan ve tank atışlarının sesini duymuştuk. Çatışma başlamıştı... Gruplar dağıldığında Rojhat arkadaş grupları denetlemek için iki güvenliği ve fiziki olarak zorlanan birkaç arkadaşla birlikte köyün yakınında kalmıştı. Ancak düşman arkadaşları fark etmiş ve sabah saatlerinde arkadaşları çembere almıştı. Arkadaşlar çatışarak bize yarım saat uzak olan bir yere kadar gelmişlerdi. Fakat düşman burada da önlerini tutmuştu. Fakat bulunduğumuz yer itibariyle bizim müdahale etme durumumuz söz konusu değildi. Arkadaşlar beş saat süren bir yerden kendilerini ovaya bırakmasına rağmen, düşman bir türlü peşlerini bırakmıyordu. Ancak akşam olduktan sonra arkadaşlar bu çemberden kurtularak bize ulaşmışlardı. Üç saatlik yolu çatışarak yanımıza gelmişlerdi. Yanımıza geldiklerinde de çatışmanın nasıl başladığını anlatmışlardı.

Anlatımlarına göre; Ali Dirêj arkadaşın karargâhı dediğimiz yere geldiklerinde çok yorgun olduklarından uyuyakalmışlardı. Sabah uyandıklarında ise karşılarında bir asker görmüşlerdi. Ali arkadaş karnas silahıyla ateş ederek askeri öldürmüş ve böylece çatışma başlamıştı. Zaten biz de silah seslerini duyduğumuzda hemen yakınımızdaki tepeleri tutmuştuk. Bu çatışmada bir arkadaş yaralanmıştı. Yaralı arkadaşı yanlarında götüremedikleri için bir battaniyeye sararak bir ağaç kovuğuna saklamışlardı. Bu şekilde onu sağlama almak istemişlerdi. Yaralanan arkadaş, Kazım adında on yedi yaşında bir arkadaştı. Önceden Erci köyünde çobanlık yapmış olan ve çok sevilen bir arkadaştı. Herkes ona 'Kalo' diyordu ve biraz kamburu vardı. O an Kalo için hiçbir şey yapamıyorduk. Ertesi gün yanına gitmeyi planlamıştık, ama düşman çemberi iyice daraltmıştı...

Kirêkor tarafına giden grubumuz bizimle bağlantıya geçmişti. Bir ateş gördüklerini, bunun arkadaşların mı, yoksa düşmanın mı olduğunu netleştirmek istediklerini söylemişlerdi. Ateşe doğru ge-

lirlerken, arkadaşlar gördükleri ateşin düşmanın olduğunu söylemişlerdi. Arkadaşlar yanımıza ulaştıklarında kendileriyle birlikte birçok eşya (çorap, mont) da getirmişlerdi. Ancak ayakkabımız yoktu. Birçok arkadaş ayakkabılarını şütikle bağlayarak ayaklarında tutmaya çalışıyordu.

Tekrar bir planlama yapılmıştı. Manga komutanımız, Güney Savaşı'nda da yer almış olan Cizreli Mêrxas arkadaştı. Ben de Mêrxas arkadaşın yardımcısıydım. O gece Mix tepesini tutmamız gerekiyordu. Bawer Siverek ve iki kadın arkadaşın da içinde olduğu altı kişilik bir grup olarak tepeye gitmiştik. Mêrxas arkadaşın ayakları soğuktan şişmişti. Sabah olduğunda düşmanın büyük bir yığınak yaptığını gördük. Mêrxas arkadaş ayağından dolayı çok zorlanıyordu. Ona arkadaşların yanına gitmesini söylemiştim ancak kabul etmemişti. Merxas arkadaşı Bawer arkadaşla birlikte biraz zor da olsa ikna etmiştik.

Mêrxas arkadaş aşağı inmek üzereyken, düşmanın tepeye doğru geldiğini görmüştük. Yanımızda çok fazla cephane de yoktu. Elimizde bulunan cephaneyi çok sınırlı bir şekilde kullanarak düşmanın tepeye çıkmasını engellemeye çalışıyorduk. Mermileri tek tek atıyorduk. Bu çatışmada dört düşman askeri vurulmuştu. Akşama doğru sis çökmüş ve düşman geri çekilmek zorunda kalmıştı.

İkindi vakti bir arkadaş daha yanımıza gelmişti ve iki kadın arkadaşı önceden gönderdiğimizden, dört erkek arkadaş kalmıştık. Arkadaşlar kendileriyle birlikte dört tane yağlı ekmek ve birkaç odun parçası getirmişlerdi. Yanımızda sadece bir battaniyemiz vardı. Sabaha kadar bir ağacın altında beklemiştik. Arkadaşların gelişleri ve yanlarında odun getirmeleri bizi çok sevindirmişti. Arkadaşlar ayrıca düşmanın durumuna ilişkin olarak da bize bilgi getirmişlerdi. Operasyonu yöneten Türk komutanı, askerlere dağdaki bütün Apocu militanları bitirmeden operasyonu sonlandırmamaları yönünde talimat vermişti. Ancak operasyonu fiili yöneten komutanlar ise; stratejik yerleri tuttuğumuzdan üzerimize gelemeyeceklerini biliyordu. Bu yüzden üstlerine, "Eğer sen yapabiliyorsan işte ordu sana, sen gel yönet!" cevabını vermişti. Bu esnada Çem arkadaş da yerine ulaşmış ve istenen malzemeleri de kendi-

siyle birlikte getirmişti. Çem arkadaş ve grubu elbette ki içine girdiğimiz durumu bilmiyorlardı. Düşmanın karargâhını geçmiş ve yukarıda güvenli bir yer olduğunu düşünerek orada uyumuşlardı. Sabaha doğru tekrar yola çıktıklarında Küçük ve Büyük Ağrı dağının arasında hareket olduğunu görmüş fakat bu hareketin arkadaşların hareketi olduğunu düşünmüşlerdi. Fakat kısa bir süre sonra, düşmanın tepeden üç kol halinde üzerlerine doğru geldiğini görmüşlerdi. Bunun üzerine eşyalarını bir taşın altına koyup üslenme yerine doğru koşmaya başlamışlardı. Düşman tarama yapmış ve üç arkadaş kolundan yaralanmıştı. Arkadaşlar yaralı arkadaşları da kurtarmış ve üslenme yerindeki mağaralara saklanmışlardı. Düşman da çok fazla üzerlerine gidememişti.

Düşmanla çatışmaya girerek kendilerini ova tarafına veren arkadaşlardan da haber alamamıştık. Ancak Gever adında biri yakalanmış ve yerlerimizi düşmana göstermişti. Düşman, cephanenin olduğu yere gelerek iki doçka silahımızı ve diğer cephanelerimizi almıştı. Üslenme yerimize diğer bir koldan inen düşman, tam olarak üslenme yerimize giremedi. Her yeri tespit ettiklerini artık biliyorduk. Bir taraftan Çem arkadaşlar kopmuştu, bir taraftan da Gever teslim olmuştu. Tarih bir kez daha ateşin ve güneşin çocuklarının gücünü, iradesini, yüreğini sınıyordu adeta. Çünkü bu kadar yoğun bir kuşatma altında umudu, inancı diri tutmak gerçekten çok önemliydi. Ve bu tarihe, halka ve Önderliğe karşı asla vazgeçilmeyecek bir görevdi. Yiyecek hiçbir şeyimiz kalmamıştı. Yalnızca biraz unumuz vardı ve bununla un çorbası yaparak karnımızı doyurmaya çalışıyorduk. Tek bir çaremiz kalmıştı; sınıra ulaşma...

Bir can, yaralı halde arkadaşlardan ayrı düşmüştü. Evet, şirin yoldaş Kalo'muzdu bu. Yoldaşları ne olursa olsun ona ulaşacaklardı. Ve ikinci gün arkadaşlar sızma yaparak Kazım Kalo'nun yanına ulaşmışlardı. Ancak onlar ulaştıklarında Kalo çoktan yüreğini ülkesine gömmüş, genç Kalo'muz şehit düşmüştü. Bu çatışmada Kazım, yani Kalo arkadaşla birlikte iki şehit vermiştik. İntikam adında bir arkadaş da kolundan hafif yaralanmıştı.

Düşmanın çemberini birkaç yerde kırmamız gerekiyordu. Savunmalı bir şekilde harekete geçerek üslenme yaptığımız yere git-

miştik. Bu kadar çemberi kırarak geçmiş olmamız bize oldukça büyük bir moral vermişti. Çem arkadaşla bağlantı kuramıyorduk. Gevro arkadaşların da düşmanın eline geçtiğini biliyorduk. Ancak durumu tam olarak bilemiyorduk. Karakolun tam altında her tarafı düz olan bir yer vardı. Burada kalmıştık ve birkaç arkadaş üslenme yerine giderek iki teneke kavurma getirmişti. Uzun süre hem açlıktan, hem de yorgunluktan bitkin düşmüştük. Bütün arkadaşlar soğuktan öksürüyordu. Ancak düşmana çok yakın olduğumuzdan, ses çıkarmamamız gerekiyordu. Çok sıkı bir alandı. İran tarafı mayınlıydı, diğer üç tarafta da TC karakolları vardı. Akşama kadar bekledik. Fark edilirsek, üstümüzdeki karakol tarafından imha edilebilirdik. Öksürürken kefiyemizi ağzımıza koyuyorduk. Akşama kadar o taşların üzerinde kaldıktan sonra ikindi vakti sınıra yakın bir yerde keşif yapmaları için keşifçilerimizi çıkartmıştık. Keşifçilerimiz düşmanın son hazırlıklarını yaptığını ve geri çekilme yapacağını söylemişlerdi. Her tarafa sis çökmüştü. Yarım saat boyunca sızma yaparak nizamiyeye yaklaşmıştık. Bu yarım saat bize yıllar gibi gelmişti. En küçük bir ses hepimizin imhası anlamına geliyordu.

Düşman bütün alanı tutmuş ve izlerimizi de görmüştü. Çok kritik bir durumdu ve beklemekten başka bir şey elimizden gelmiyordu. Birden düşmanın tepeyi bıraktığını gördük. Elli metrelik virajı geçtikten sonra biz de yola çıkarak caddeye indik. Teller yolda ayağımıza, vücudumuza batıyordu; ama bunlar bize engel teşkil etmiyordu. Tel örgüyü aşarak yüz-iki yüz metrelik bir mesafeyi tel örgüler arasında yürüdük. Kısa bir mesafe kalmıştı. Bir tepe vardı ve o tepeye doğru yürüyorduk. O tepeyi de aşsak diğer tarafa, yani İran sınırına geçecek ve tehlikeyi atlatmış olacaktık. Çok az bir mesafe kalmıştı ki, tankların sesini duyduk.

Rojhat arkadaş çok acele bir şekilde hareket etmemiz gerektiğini söylemişti. Yüz adımda aşmazsak hepimiz imha olacaktık. Bitkin düşmüştük... Tank sesi halen geliyordu... Tam tepeyi aşacağımız anda, bizi taramaya başlamışlardı. Ancak hiçbir topları bize isabet etmemiş ve kayıp vermeden kendimizi sınırın diğer tarafına atmıştık.

İran tarafına geçmiştik ve yakındaki bir Doğu Kürdistan köyüne ulaşmıştık. Bütün arkadaşlar bir deri bir kemik kalmışlardı.

Bu esnada bağlantı kurulmuştu, Çem arkadaşın grubu da geçmiş ve yaralıları tedaviye göndermişlerdi. Bu da bize büyük bir moral vermişti. Alanda, cepheci arkadaşlar ve İhsan arkadaş bulunuyordu. Piro arkadaşın kardeşi olan Mithat arkadaşla bağlantı kurarak milislerimizin bulunduğu bir köye gittik ve orada bizim için hemen hazırlık yaptılar.

Üslenme yerimizi değiştirmek zorunda kalmıştık ve Rojhat arkadaş hemen ertesi günü o çevrede üslenme hazırlıklarına girişmişti. O kış güçlü bir eğitim görecektik. Düşman Serhat alanına yönelik bir taktik belirlemişti. Bir yere yönelim yapıyor, sonra başka bir alana yöneliyordu. Böyle olmazsa sonuç alması mümkün değildi çünkü.

Alanda genel olarak kış koşulları çok ağırdı. Biz alandan çıktıktan sonra düşman başka bir grubumuza yönelmiş ve o grubumuz da alandan ayrılmak zorunda kalmış, daha sonra o grup da bizim bulunduğumuz alana ulaşmıştı.

Toplum yaşamında birisi öldüğünde onun için ağlar fakat ne için ağladığımızı tam olarak bilmezdik. Fakat mücadele içinde, genç yaşta ölenlerin ne için öldüğünü biliyorduk. Yaşam uğruna yaşamlarını feda etmenin, erdemin simgesiydi ölümlerimiz... Ve bu yüzden ağlarken, bütün insanlık için ağladığımızı biliyorduk. Bütün bunlar büyük bir fedakârlığın sonucu gelişmişti. Eğer bu irade olmasaydı, bütün bu zorluklara dayanmak gerçekten çok zor olacaktı. Ve eğer ideolojimiz bu kadar güçlü olmasaydı, bu zorluklara bir hafta bile dayanmak mümkün değildi. Bu kadar fedakârlık ve kahramanlıkla örülü bir tarihin bugüne bıraktığı büyük değerler günden güne büyüyerek yarınlara akıyor ve hep akacak.

Sabır Sesero

Tendürek'te Serpilen Direniş

Büyük kahramanlıkların, direnişlerin, yaşanmadıkça anlaşılması güç olan zor koşulların ve bunlara karşı gösterilen keskin irade savaşımının sığdırıldığı; bütün zorluklarına, acılarına rağmen yaşama, insana ve mücadeleye dair inancın, sevginin, bağlılığın bitmediği bir tarihin içinden bir anı seçip çıkarmak ve bunu dile getirmeye çalışmak kimi zaman yaşamaktan daha zor geliyor. Ama bu mücadelenin dünü de bugünü de saklıdır. Ve bugünü, dünümüzü anlamadan, yaşanılanların anısına bağlı kalmadan ve o manevi ruhu kendimizde yeşertmeden an'a mücadelemiz içinde doğru bir cevap vermek hiç de kolay olmayacaktır. Bu ruh; dünümüz bugünümüz ve geleceğimiz olan Başkan Apo'nun, binlerce kahraman şehidimizin ruhudur.

1993 yılı, gerilla eylemliliklerinin ve halk serhildanlarının en üst düzeyde seyrettiği bir yıldı. Yine bu yıllarda binlerce yeni katılımla ARGK gittikçe büyüme kaydediyordu. Büyük başarı pratiklerinin ortaya çıktığı yıllardı. Düşman, gerilla ve halk mücadelesinin birlikte gösterdiği bu büyüme karşısında büyük bir paniğe girmiş ve topyekûn imha konseptini geliştirmişti. Topyekûn imha konseptine karşı hareket olarak, topyekûn direnişi sergilemenin dışında bir yol yoktu zaten. 1994 yılında gelişen operasyonlarda, gerillanın üzerine çok vahşice yöneliyordu düşman.

Sarıkamış-Artvin tarafında yaşanan ihanet, gerillanın o zor kış koşullarında düşmanın hedefi olmasına neden olmuştu. Çok zor kış koşullarında düşman gerillayı imha etmek için, dışardan aldığı teknik destekle de uzun süreli operasyonlar başlattı. O dönem Serhat Eyaleti, iki komutanlık biçiminde örgütlendirilmişti. Birinci komutanlık şehit Dirêj Alî arkadaşın, ikinci komutanlık da şehit Seyfi arkadaşın denetimindeydi. Düşman ilkin ikinci, daha son-

rada birinci komutanlığa yöneldi. Düşmanın cihazda, "Ali ve Seyfi'yi imha ettik. Şimdi sıra Tendürek'te," biçimindeki konuşmasıyla operasyonun başladığını anlamıştık. Tendürek'te üç yüz elli kişilik bir gücümüz vardı. Hepimiz sonuna kadar direnecektik. Ama yalnızca düşmana karşı değil; kara, soğuğa günlerce süren açlığa, susuzluğa ve uykusuzluğa da direnecektik. Serhat'ın bu acımasız kış koşulları bize mevzi savaşı dışında bir yol bırakmıyordu -ki bu en zor olan ve çok kayıp verdiren bir savaş biçimiydi. ARGK militanları, o dönemin savaş iktidarı olan Tansu Çiller'in "İmha edeceğiz, yok edeceğiz!" sloganına karşı, Tendürek'te bir direniş destanı yazmaya kararlıydılar...

8 Mart 1994 yılında, Tendürek'te operasyonlar başladı. Havadan, karadan yani dört bir taraftan düşman üzerimize geliyordu. Bütün hızıyla devam eden operasyonun birinci gününü bugün gibi hatırlıyorum. 8 Mart gecesi saat on-on bir civarlarıydı. Mağaradan dışarı çıkan bir arkadaş dışarıdan sesler geldiğini söyledi. Bölük komutanımız şehit Reşo arkadaş dışarıyı kontrol etmek için mağaradan çıktı. Geri döndüğünde etrafımızın sarıldığını söyledi. Biz de operasyonu bekliyorduk, ancak sabaha doğru olacağını tahmin ediyorduk. Yani beklediğimizden biraz erken patlayacaktı silahlar. Bunun üzerine planlamamızı yaptık. Saldırı yapmanın dışında başka çaremiz yoktu, aksi durumda bütün arkadaşlar orada imha olacaktı. Herkes bu direniş için hazırdı. Üç saldırı timi çıkartıldı. Bu timler mağaranın üç tarafından düşmana saldırı gerçekleştirdiler. Gece olduğundan alanın keşfini yapamayan düşman, bir nevi hazırlıksız yakalanmış ve saldırı karşısında geri çekilmek zorunda kalmıştı. Sabah saatlerinde çatışma başladı. Dört kobra ve iki uçak sürekli havadan bizi vuruyordu. Üç kamp halinde üslenmiştik. Biri Şehit Doğan kampı, ikincisi Şehit Kemal kampı diğeri de Şehit Mahir kampıydı. Çatışmaya ilk giren benim de bulunduğum Şehit Doğan kampıydı. Reşo arkadaşın bölüğündeki güç on beş gün hiç aralıksız çatıştı. Savaş tarzımız mevzi savaşı olduğu için herkes yerinde sabit savaşıyordu. Hiçbir teknik gücümüz yoktu, tek gücümüz irade ve direniş ruhumuzdu. Düşmanın saldırılarının yanında acımasız kış koşullarına karşı da büyük bir irade savaşı veriliyordu.

Serhat'ta mart ayı demek, kışın yarılanması demektir. Yani bahar ayı olan martta bile havalar çok soğuk olur Serhat'ta. On beş gün boyunca değil sıcak bir çay, kendimizi ısıtabileceğimiz bir soba, ayaklarımızın basacağı bir adımlık karsız yer bile yoktu. Günlerce savaştığın mevzide kolunu yasladığın ve başını üzerine koyduğun yer, karla kaplı taşlardır. Şehit Doğan tepesinde on beş arkadaş çatışmadaydı. Bu arkadaşlar on beş gün boyunca tek bir damla su görmeden savaştılar. Tendürek'te çeşmeler pek yoktur. Sadece sarnıçlar vardır. Bunlar da kışın kar altında kaldığından pek kullanılamıyordu. Kış kamplarında erittiğimiz karın suyunu içiyorduk. Çatışmanın sürdüğü tepeye yardım gönderemiyorduk. Savaş Şehit Doğan tepesinde gittikçe şiddetleniyordu. Her şey bir irade savaşına dönmüştü artık. Düşman elli bin asker yerleştirmişti. Dört bir tarafımız karla kaplıydı ve manevra alanımız yoktu. Kamplardan çıkmak başlı başına imha demekti. On beş gün süren çatışmada ilkin sekiz arkadaş şehit düştü. Kalan yedi arkadaş da kahramanca direndiler. Ancak yoğun hava saldırısında bu yedi arkadaş da şehit düştü. On beş gün süren bu mevzi savaşından sonra bütün zorluklara ve risklere rağmen savaş tarzımızı değiştirmek zorundaydık. Alan içinde hareketli olacaktık. Operasyonun ulaştığı düzeyde artık bize sadece kendimizi savunmak kalmıştı. Şehit Doğan tepesini bırakmak zorunda kaldık.

Bütün güç Şehit Kemal ve Şehit Mahir alanlarına geçerek oralarda hemen harekete geçecekti. Düşman bizim, biz de düşmanın hareket tarzını takip ediyorduk. Arazi çıplak ve karla örtülü olduğu için ayak izlerimizden yerimizi hemen tespit edebiliyorlardı. Üç yüz elli kişilik gücümüzden on beş arkadaş şehit düşmüş, on iki arkadaş da yaralanmıştı. Geriye kalan gücümüz de Şehit Mahir kampına geçti. Bütün alanın savunması Şehit Mahir kampından yapılıyordu artık. Düşman gücümüzün bu alanda toplandığını bildiğinden, bütün yönelimini bu alana yöneltmişti. Tabur komutanı olan Mardinli Dilager arkadaş, "Akşam saatlerinde aşağı inip duruma bakacağım, eğer geri dönmemiz gerekiyorsa size haber veririm. Yok, eğer geri dönemeyeceksek o zaman takviye yapılır ve alanın etrafını tutarız. Mağarada

yakalanmamamız gerekiyor," dedi. Şehit Mahir tepesine, gün ortasında düşmanın yönelimleri arttı. Bunun için takviye güç gerekiyordu. Kamptan bir takımlık güç yanımıza gelmek isterken, isimlerini hatırlayamadığım iki arkadaş bombayla şehit düştü. İkisi de Küçük Güneyliydi. Dilager arkadaş yanımızdan ayrılmıştı. Bir telsizimiz vardı, ama bant olmadığından şûtikle pillerini bağlamıştık ve piller sürekli şûtik parçasının arasından kayıyordu. Gece on bir sıralarında bizi çağırdılar. Aşağı indiğimizde arkadaşlar gitmişlerdi. Bize çay yapmışlardı. Biraz da pilav ve pasta vardı. Bunlar elimizde kalan son erzakımızdı. Kampta kalan bir jeneratör vardı. Bu jeneratörü saklamamız gerekiyordu. Bunun için ben ve bir arkadaş jeneratörü aldık. Diğer arkadaşlar da gruba yetişmek için bizden ayrıldılar. Hava çok soğuktu, kaygan karın üzerinden bir kişinin kaldıracağı bir yükü, iki kişinin birlikte aynı patikada taşıması hayli zor oldu. Jeneratörü bir yere gömdükten sonra arkadaşlara yetişmemiz gerekiyordu. Bunun için bir taşı kaldırmak isterken, ayağım taşın boşluğuna girdi. Taş elimin üzerine düştü. Büyük bir acı ve öfke duymuştum. Bir an jeneratörü atasım geldi ama değerlere olan bağlılığımız buna izin vermedi. Jeneratörü sakladıktan sonra yolumuza devam ettik. Ancak arkadaşların çoğu gitmiş, geriye bir takımlık güç ve on iki kişilik yaralı bir grup kalmıştı. Ne yaptıklarını sorduğumuzda, yaralı arkadaşları uygun bir yerde saklayacaklarını söylediler. Biz de onlara yardım etmek için kaldık. Yaralı arkadaşlar için bir torba pasta, iki teneke murtoxa ile bir tüp ocak bırakmışlardı. Yaralı arkadaşların yanında bir de sağlıkçı bir arkadaş kalacaktı. Yaralı arkadaşları uygun bir yere sakladıktan sonra oradan ayrıldık.

Takım komutanımız Metin Kobra adında bir arkadaştı. Metin arkadaşın kobra lakabını nereden aldığını da burada anlatmadan geçemeyeceğim. Bir gün hareket halindeyken, arkadaşların tencereyi almadıklarını görüyor ve neden tencereyi yerde bıraktıklarını soruyor. Ancak kimse cevap vermiyor. Bunun üzerine çok sinirlenen Metin arkadaş, tencereyi alarak bir taşın üzerine çıkıyor. Tencereyi aşağı doğru fırlatıyor. Tencereyi attığında arkadaşlar gülerek, "Kobra kazan attı," diyorlar ve bu olaydan sonra arkadaşlar ona hep 'Kobra Metin' diye hitap etmeye başlamışlar.

Bütün arkadaşlar sabaha doğru hareket etmede hemfikirdiler, ancak Metin arkadaş hemen yola devam etmemiz gerektiğini söyledi. Çünkü diğer arkadaşlara yetişmemiz gerekiyordu. Bunun üzerine harekete geçtik. Ancak karın üzerinde düşman tarafından fark edilmemiz zor olmamıştı. Düşmanın ateş çemberinde üç grup halinde koşmaya başladık. Bir grup önden, biri ortadan, diğeri de geriye doğru koşmaya başladı. Hem koşuyor, hem çatışıyorduk. Yirmi kişilik bir gruptuk. Üzerimize gelen kobra ters tarafa doğru koşan arkadaşları takip etmişti. Aşağımızda bulunan diğer gruptaki arkadaşlar da meğer karın altında çok zekice bir yöntemle saklanmışlar. Arkadaşlar kazıdıkları çukurların içine naylon sermiş, naylonun üzerine de battaniye sermişler. Bu battaniyenin içine girerek üstlerini de tekrar naylon ve karla örtmüşlerdi. Bizim saklanan gruptan haberimiz yoktu. Savaşarak koşuyorduk. Karın altında saklanan gruba Sabri arkadaş bakıyordu. Sabri arkadaş bölge komutanı yardımcısıydı. Koştuğumuzu gören Sabri arkadaş bize kızarak aşağı inmemizi söyledi. Aşağı indiğimizde bütün arkadaşları karın altında bulduk. Ama öğle vakti herkesin karın altından çıkarak koşması gerekiyordu. Öğle olduğunda bütün arkadaşlar karın altından çıkarak koşmaya başladık. O esnada Çaldıran taraflarından bir kobra geldi. Çok alçaktan uçuyordu. Savaşta güçlü olan Sabri arkadaş hepimize yerlerimizde oturmamızı söyledi. Ancak o kadar alçaktan uçan kobranın bizi görüp görmediğini pek anlayamadık. Reşo arkadaşın grubunun bulunduğu noktanın alt tarafına gittik. Reşo arkadaş bir grupla ön tarafta mevzilendi. Geriye kalan gücümüzden de bir grup karın biraz az olduğu yere, diğerleri de iki tepede mevzilendiler. Bütün arkadaşlar günlerce süren çatışmalardan, uykusuzluktan ve açlıktan bitkin düşmüştü. O an herkesin tek istediği, içimizi ısıtacak bir bardak sıcak çaydı. Bazı arkadaşlar bir aya yakın hiç çay içememişlerdi. Elimizde bir-iki öğünlük çok az bir erzak vardı. Ayak izlerimizden düşman yerimizi hemen tespit etmişti. Ve gittiğimiz yerde yeniden çatışma başladı. Akşama kadar sürdü bu çatışma.

Akşam saatlerinde Çaldıran tarafına gidecektik. Düşmanın bütün beklentisi bizi sınıra sürmekti. Çünkü bütün hazırlıklarını orada yap-

mıştı. Nasıl ki Ağrı dağında bütün gücü sınırda sıkıştırıp tanklarla vurduysa, bizi de aynı duruma sokmak istiyordu. Akşam olunca Çaldıran'a gittik. Birkaç gün geçti. Ama kahramanca çatışarak yaralanan arkadaşların durumlarını merak ediyorduk. Bütün zorluklara ve tehlikelere rağmen onların durumunu sormamız, öğrenmemiz gerekiyordu. Bunun için bir grup çıkartıldı. Ben de bu gruptaydım. Ancak yaralı yoldaşlarımıza götürebileceğimiz hiçbir yiyecek maddemiz yoktu. Düşmanın bazı noktalarda bıraktığı birkaç konserveyi yanımıza alarak arkadaşları sakladığımız yere gittik. Aradan sekiz-dokuz gün geçmişti. Ve havalar ısınmış, bazı yerlerde karlar yavaş yavaş erimeye başlıyordu. Hem karların erimiş olmasından, hem de gece olmasından dolayı arkadaşların yerini bulamıyorduk. Bunun üzerine arkadaşlara seslenmeye başladık. Arkadaşlar sesimizi duyuyorlar, ancak kaçanların olmuş olabileceğini düşünerek ses çıkarmıyorlar. Biz de bir süre sonra ya bir ihanet, yada bir tesadüf sonucu düşmanın yerlerini tespit etmiş olabileceklerini düşündük. Ama umudumuz hâlâ tazeydi. Yeniden seslenmeye başladık. Ve tek tek isimlerimizi söyledik. Bunun üzerine yaralı arkadaşlar düşman olmadığımıza inandılar ve onlar da bize seslenmeye başladılar. Hemen onların yanına gittik. Günlerce yanında şehit düşen yoldaşının cenazesiyle kapalı bir ortamı paylaşmanın nasıl bir duyguyu içerdiğini anlatmak çok zor. Zaten bazı şeyler vardır ki anlatılamaz. Buna ne şiir, ne de romanların dili yeter. Eğer yanlış değilsem, Mordem isimli bir arkadaştı şehit düşen. Sırtından aldığı mermi, birkaç gün sonra iç kanamadan şehit düşmesine neden olmuştu. Bütün arkadaşlar yaralı ve hareketsiz bir mekânda oldukları için Mordem arkadaşı kurtaramamışlardı. Şehit düşen yoldaşımız için bir dakikalık saygı duruşu yaptık. Ardından Mordem arkadaşın cenazesini gömdükten sonra, diğer arkadaşların yaralarını elimizdeki imkânlarla pansuman ettik. Bir arkadaş da hareketsizlikten dolayı felç olmuştu. Çok ağır koşullardı ve bu gerçekliğin dışında birinin bu koşulları kaldırması mümkün değildi. Ancak yaralıları yanımızda götüremezdik. Arkadaşları tekrar orada bırakmak hepimize çok zor gelse de koşullar onları götürmemize el vermiyordu. Ancak yaralı arkadaşlar kendileri için bir endişeleri olmadığını, diğer arkadaşları merak ettiklerini söylüyorlardı.

Çatışmanın ve şahadetlerin yaşanmadığı tek bir gün yoktu. Bundan sonra ne yapacağımızı tartışıyorduk ki, yaralı arkadaşlar başlarından geçen bir olayı anlatacaklarını söylediler. Arkadaşları sakladığımız gün düşman o noktanın üzerine geliyor. Bir asker gelip o deliğin üzerindeki taşı kaldırıyor ve tekrar taşı yerine bırakıyor. Düşman komutanı bir şey var mı diye soruyor, ancak asker bir şey olmadığın söylüyor. Ardından bir asker daha oraya bakmak istiyor. Taşı kaldırdıktan sonra komutanına seslenerek; "Komutanım buradan kan ve sigara kokusu geliyor," diyor. Komutanı da, "Oğlum sen köpek misin ki o kadar koku alabiliyorsun. O zaman bir köpek isteyelim," diyor. İçerde de arkadaşlar endişeyle bekliyorlar. Dizinden yara alan bölük komutanı Mazlum Mampiri arkadaş bütün arkadaşların kulağına eğilerek durumun ciddiyetini anlatıyor. Ve ne olursa olsun ses çıkarmamalarını, eğer düşman onları fark edecek olursa bombalarını kendilerinde patlatacaklarını söylüyor. Büyük bir irade gücüyle dayanmaları gerektiğini belirtiyor. Düşman köpek getirtilmesi için cihazla bağlantı kuruyor. Ama işte ölüm ve yaşamın o ince çizgisinde arkadaşları kurtaran bir olay oluyor. Buna tesadüf mü yoksa başka bir şey mi demek gerekiyor bilemiyorum. Bir grup arkadaş o alanda düşmanla çatışmaya giriyor ve düşman köpek istemeyi unutuyor. Fakat düşman henüz oradan ayrılmış değil. Çadırlarını arkadaşların bulunduğu yerin tam üstüne kuruyorlar. En ufak bir ses, hışırtı arkadaşların imhası demektir. Üç gün boyunca arkadaşlar bütün yaralarının ağrılarına rağmen en ufak bir ses çıkartmadan bekliyorlar. En sonunda düşman oradan ayrılıyor. Arkadaşların anlattıklarını dinlediğimizde tüylerimiz diken diken olmuştu. Hem arkadaşların gösterdikleri büyük irade, hem de bir anda arkadaşların ölümle burun buruna geldikleri anı düşünmekten kendimizi alamıyorduk.

Arkadaşlardan ayrıldıktan sonra Çaldıran'a doğru yolumuza devam ettik. İki gün orada kaldık. Savaşın Çaldıran tarafında devam edeceğini bildiğimizden, gücümüzün büyük bir kısmı, Gordê tarafına, yani yaralıların olduğu yere gidecek, iki bölük de Çaldıran'da kalacaktı. Yiyecek hiçbir şeyimiz yoktu. Bize çok uzak

olmayan bir köy vardı, köyün durumunu fazla iyi bilmiyorduk. Ancak başka şansımız olmadığından yirmi beş kişilik grupla köye gittik. Düşman saldırılarını yalnızca ARGK'ye karşı değil, halka karşı da yoğunlaştırmıştı. Bu köyden iki koyun, on kilo un ve on kilo pirinç satın aldıktan sonra noktaya geldik. Koyunlar kesilmiş ama henüz et ateşe konmamıştı ki, çatışma başladı. Pişmemiş eti ve yoğurduğumuz hamuru sırtlayıp etrafa dağıldık. Herkes bir yerden çatışıyordu. Çatışma akşama kadar devam etti. Eti ve ekmeği pişirmeye imkânımız yoktu. Pişmemiş eti yediğimizi söylersek herhalde o koşulları yaşamayanlar için inanmak mümkün olmayabilir, yada garipsenebilir. Akşama kadar süren çatışmada kayıp vermemiştik. Akşam saatlerinde de karla karışık yağmur başladı. Gecenin zifiri karanlığını parçalayan izli mermiler ve bombalardı. Birbirimize seslenerek ancak ulaşabiliyorduk. Sabah olduğunda birinin kaçtığını fark ettik. Yerimizi bırakmamıza gerek yoktu. Çünkü hareket halinde zaten izlerden yerimizi hemen bulacaklardı. Bu yüzden akşama kadar bekledik. Akşam Gordê tarafına gittik. Düşman bütün gücünü Çaldıran tarafına yığmıştı. Diğer arkadaşlar da yaralı olan arkadaşların yanına gitmiş ve yürüyebilecek olanları yanlarına almış, bazılarını da tedavi için Doğubayazıt'a göndermişlerdi. Yaraları ağır olan iki üç arkadaş ise yerlerinde bırakılmıştı. Biz de onların yanına gidip orada kaldık.

Sabah kalktığımızda her taraf sisti. Kar yağıyordu. Arkadaşlar eski kamp yerimizde bir miktar erzak kaldığını söylediler. Bir arkadaşla yola çıktım. Ancak yolun yarısına geldiğimizde sis kalktı. Düşmanın Gordê'ye doğru geldiğini gördük. Yanımızda cihaz olmadığından arkadaşların yanına giderek haber vermek zorunda kaldık. Bütün güç Gordê'de bir mağaranın içinde kalıyordu. Şehit Tepesi denilen bir yerden düşman üzerimize doğru geliyordu. Bir süre sonra çatışma başladı. Ve akşama kadar devam etti. Kar yağıyordu. Diyadin taraflarına gitmeye karar verdik. Artık erzak değil, karın olmadığı, ayaklarımızı basacağımız kuru bir toprak arıyorduk. Bir arkadaşın sırtında bir teneke yağ vardı. Bu yağı belki gideceğimiz yerde otlar çıkmıştır, onları pişiririz diye yanımızda

taşıyorduk. Ancak arkadaşlar açlıktan hareket etmekte ve yürümekte zorlanıyorlardı artık. Bir arkadaş bu yağdan biraz yemişti. Ancak karın ağrısından çığlıklarını bastırmak mümkün değildi.

Şehit Azad tepesi denilen yere doğru harekete geçtik. Hava çok sisliydi ve önümüzdeki arkadaşı görmekte bile zorlanıyorduk. Sisten dolayı önümüzü keşfedemiyorduk. Bir anda kendimizi bir düşman taburunun içinde bulduk. Çadırların arasından elli kişilik kalabalık bir güçle geçiyoruz. Birden düşmanın sesini duyduk. En ufak bir ses hepimizin imhası demekti. Gerilimli bir film sahnesi gibiydi her şey. Gelen talimat, düşman gücünün içinde olduğumuzu ve bu yüzden çok sessiz bir şekilde geri çekilmemiz gerektiğini söyledi. Eğer fark edilseydik çatışmak zorunda kalacaktık, ama bu da toplu imha demekti. Herkes çok sessiz bir şekilde geri çekilme yaptı. Gordê tarafındaki eski nokta yerlerimize doğru hareket ettik. Burada üç ayrı noktamız vardı. Peynir, Mem û Zin ve Diyadin noktalarıydı bunlar. Bu noktalarımızda 93'ten kalma depolarımız vardı. Yaklaşık bir aydır hiç çay içmemiştik. Şeker ve çay bulmuştuk. 'Reşo* ateşin üzerine konulmuştu. Bütün arkadaşlar birazdan sıcak bir çay içmek için sabırsızlanıyorlardı. Bir bardak sıcak çayın insanı bu kadar mutlu ettiği bir anın duyguları nasıl anlatılır bilemiyorum. Bu çayı içebilecek miyiz bu da belli değil. 'Reşo'yu ateşten indirdik ama çay içmek için sadece iki bardağımız vardı. Bu yüzden sırayla içecektik. Bir de tütün olsaydı diyen arkadaşların günlerce süren çatışmanın yorgunluğu ve açlığın ardından bir bardak çay için bekleyişleri sürüyordu. İki arkadaş çayını içti. Üçüncü arkadaş çayından bir yudum aldıktan sonra bardağını taşın üzerine bıraktı. Bir tesadüf mü demek gerekir bilemiyorum, ama noktaya açılan ilk ateşte kurşun bardağa değdi. Yalnızca iki üç arkadaş çay içebilmişti. Yine çay içememiştik... Yeniden çatışma başladı. Çeteler de çatışmaya katılmışlardı. Bir gün önce kar ve yağmur yağıyordu, ama bir gün sonrası tıpkı Meryem Hatun'un Ahmet Ağa'nın yüzüne dökülen gözyaşlarından sonra Ahmet Ağa'nın, "Ayaz olan hava nasıl oldu da bulutlandı birden," diyen sözlerini hatırlatıyordu. Pırıl pırıl bir güneş vardı. Bir de yemyeşil bir çimen olsaydı üzerine uzanıp günlerin yorgunluğunu giderebilseydik...

* Gerilla literatüründe çaydanlığa verilen ad.

Çatışma devam ediyordu. Xaşkan köyü diye bir çete köyü vardı. Bu köye girmek zorunda kaldık. Arazisi açık olan bu köyde düşman yerimizi tespit etmişti. Her taraftan indirme yapıyordu. Düşmanla iç içe girmiştik. Bu yüzden düşman havadan ve ağır silahlarla üzerimize gelemiyordu. Birinci cephede Reşo arkadaş bir grup arkadaşla savaşıyordu. Reşo; evli, Çeto adında bir oğlu olan, Ercişli bir arkadaştı. Başarı ona her zaman büyük bir coşku verir ve her başarıdan sonra yeni bir başarıya koşardı. Düşman askerleri Reşo arkadaşın grubunun bulunduğu tepeciğin altına geliyor. Öğle yemeği yiyecekleri bir sırada, Reşo arkadaşın grubunun açtıkları ateşin altında kalıyorlar. Bu çatışmada düşmana büyük kayıplar verdirilmişti. Ancak Reşo arkadaş ayağa kalkınca suikastla vuruluyor. Reşo arkadaşın şahadet haberi bütün arkadaşlara o anda söylenmedi, çünkü çok sevilen bir arkadaştı. Çatışma devam ediyordu. Bu çatışmada Şêr adındaki bir arkadaş da şehit düşmüştü. Şêr arkadaş B-7 kullanıyordu. Yerini değiştirmek isterken düşman tarafından vuruluyor. Akşama doğru hava bulutlanmaya başladı. Arkasından da kar yağmaya başladı. Her tarafa yine sis çökmüştü. Bu, kurtulmanın fırsatıydı. Çemberi kırmak için olumlu bir ortamdı. Bunu fark eden düşman geri çekilmek zorunda kaldı. Ancak her an şiddetli bir çatışmanın olasılığı yüksekti. Altyapı ve cephane sorunu vardı. Çemberden çıktıktan sonra gücün dağılması gerekiyordu. Bir grup arkadaş orada kaldı. Diğer arkadaşlarla da iki grup halinde Çaldıran tarafına hareket ettik. Artık yeni bir çatışmaya hazırdık.

Rubar Seperti

ZAGROS

Ahmet Tozo

2006 yılında, Ahmet arkadaş Cilo'nun sorumlusuydu. Cilo, Çukurca, Hakkâri'de bulunan güçler bir taburu oluşturuyordu. Tabur üç bölgeyi kapsıyordu. Bizim bölük, Geliyê Zap bölüğüydü. Üç takımımız vardı. Bir bölük, Ertuş tarafındaydı. Sınır hattıydı. Haziran ayındayız. Birden düşman helikopterlerle alana indirme yapmaya başladı. Birkaç saat içerisinde binlerce askeri alana indirmişti. Dola Belunê'de bir bölük arkadaş vardı. Seywan arkadaş bölüğe bakıyordu. Zilan Gûzareş arkadaş, takım komutanıydı. Sabahın 8'inde o bölükteki arkadaşlar çatışmaya girdiler. O vadide büyük kahramanlıklar yaşandı. Seywan ve Zilan arkadaşlar, arkadaşları kurtarmak için kendilerini feda ediyorlar. "Biz mevzi tutacağız, siz doldan çıkacaksınız," diyorlar. Çatışarak şehit düşüyorlar. Agit Koçer arkadaş, Lewend Kobani arkadaş biksileriyle savunma yapıyorlar, arkadaşlar çıkabilsin diye. Latif arkadaş, Mazlum Kamişlo arkadaş vardı. Bu şekilde yedi arkadaş, kendilerini diğer arkadaşların kurtulması için feda ettiler. Kahramanca şehit düştüler.

Ben, arka taraftaydım. Arkadan düşmanı vuruyorduk. Büyük Gare Boğazı vardır. Tepe telefone'de düşman koordinesi vardı. Biz oraya saldırdık. Ben, Delil Garisa arkadaş (daha sonra şehit düştü bu arkadaş), bir kadın ve bir erkek arkadaş daha vardı saldırı grubunda. Dört arkadaştık. Ben de orada yaralandım. Düşman tamamen imha etmek için gelmişti. Ölüm darbesi gibiydi. Savaş, çatışma çok sıcaktı. Savaş alanı toz duman içindeydi. Yaralanan çok arkadaş oldu. Zorumuza giden; düşmanın gelip alanımızda bize darbe vurmasıydı. Baskına uğramıştık yani. Düşmanında bayağı bir kaybı oldu. Bizim bildiğimiz 27 askerin öldüğüydü. Akşama kadar sürmüştü çatışma.

Dola Belunê'de çok çığ olur ve büyük kar yığınları oluşur. Bu kar orada hiç eksik olmaz. Kalan arkadaşlar bu kar yığınlarını kendilerine siper ediyorlar. Düşmanın attığı mermiler, roketler bu kar sayesinde etkisizleşiyor. Karın altından, kıyılarından yürüyerek, Dola Xisro'ya sağ salim ulaşıyorlar.

Sonra geri çekilmeyle bütün arkadaşlar toplandılar. Taburumuz toplanmıştı. Bir intikam eylemi yapmayı planlıyorduk. Yedi arkadaşımız şehit düşmüştü ve bu arkadaşların intikamları alınmalıydı.

Heval Amet Tozo Cilo'dan gelmişti. Bir keresinde kendisine neden Tozo denildiğini sormuştum. Gülerek anlatmıştı o da; ben ateşin başında oturunca, ateşi karıştırmadan duramam, eh karıştırınca da çok kül ve toz çıkıyor ve beni kirletiyor. O yüzden arkadaşlar bu ismi vermişler bana. Heval Ahmet '91 katılımlıydı. Kuzey'in birçok alanında kalmış, savaş tecrübesi çok olan bir arkadaştı. Duruşunda bir ciddiyet vardı. Onun bölüğünde kaldığım için ona dair anılarım çoktur. Bir keresinde kavurma yapıyorduk; kavurma soğuduktan sonra bidonlara koyuyorduk. Et bidonlara konulurken, içindeki yağda hep bidonların etrafına bulaşırdı. Ben ve birkaç arkadaşa bu bidonları alıp havuzlara götürmemizi söyledi. Ben de bu bidonların yağlı olduğunu, elbiselerimizin batacağını söyledim, "Kendini öldür de daha kolay," dedim. Beni çağırıp ciddiyet üzerine yarım saatten fazla konuştu. Sen ciddiyetsizsin dedi. Ciddiyetin ne olduğu üzerine bana iyi bir ders verdi.

Neyse, eylem yapmak için hazırlıklara başladık. Geman'a yapacaktık eylemi. Geman, Zap suyu kenarında bir köydür. Köyün yarısı korucudur. Hakkâri-Çukurca asfalt yolu yanından geçer. Çok işlek bir yoldur. Köyde karakol var ve bir de tepesi var. Eylemin altyapı hazırlıkları yapıldı, keşifler gerçekleştirildi, hemen hemen her şey tamamlanmıştı. Eylem için harekete geçtik. Çukurca tarafından, ormanların içinden geçtik ve düşmana bir yarım saat kala durduk. Bir gün boyunca orada bekledik. Hedefimiz tepeydi. Tepeye saldıracaktık. Karakola da taciz yapılacaktı ki bize müdahale etmesin. O gün boyunca Ahmet arkadaş, bizi psikolojik olarak hazırlıyordu. Saldırı nasıl yapılır, düşmanın nelerine dikkat edilir, za-

yıflıklar nasıl tespit edilir? Bunların hepsini bize anlattı. Yine kendini koruma, tedbirini alma, kendinin ve yanındaki arkadaşın güvenliğine dikkat etme nasıl olur hepsini anlattı. Harekete geçtiğimizde gerçekten heval Ahmet'in anlatımlarıyla psikolojimiz rahatlamış, gayet rahat ve kendimize güvenen, kendinden emin haldeydik. Akşamın dokuzunda eylem başladı. Delilê Reş arkadaş, genel savunmaya bakıyordu. Ahmet Tozo arkadaş ise saldırı gruplarından sorumluydu. Eylem başlar başlamaz, ben artık etrafımda kimseyi görmedim. Anormal bir hızla başlamıştı her şey. Arkadaşlar tepeye nasıl girdi, kulübeyi nasıl aldılar anlayamadım. Her şey çok hızlı gelişmişti. Eylem çok başarılı ilerliyordu. Tepede bir ara yine Ahmet arkadaş bana kızdı. Bir anlaşmazlık olmuştu, neydi tam hatırlamıyorum. Sanırım ben acele etmiştim. Beni tuttu; "Sen burada dur, düşman seni vurmazsa ben seni vuracağım," dedi. "Beni bırak gideyim," diye bağırıyorum. O da, "Sabırlı olup burada kalacaksın," dedi. Tam o esnada, bir kadın arkadaş yaralandı. Dizine bir mermi isabet etmişti. Heval Ahmet, bana arkadaşı oradan uzaklaştırmamı söyledi. Ben hemen arkadaşın üzerine eğildim, neresinden yaralıdır diye bakıyordum. Heval Ahmet arkamdaydı. "Durumu nedir?" diye sordu bana. Ben de çok kötü olmadığını söyledim. Meğer o esnada bir mermi heval Ahmed'in tam alnına değiyor. Ben arkam dönük olduğu için fark etmiyorum. Yaralı arkadaşı sürükleyerek mevzi duvarının önüne çektim. Biraz daha sağlamdı orası. Sonra tekrar heval Ahmed'in yanına dönüyorum. Bir baktım arkadaş, yüzükoyun yerde. Hemen yanına oturup çevirdim onu. Şehit düştüğünü anladım.

Tepe tamamıyla düşmüş, 15 düşman cenazesi ve çok sayıda silah ele geçirilmişti. Başarılı bir eylem olmuştu. Ama Ahmet arkadaşın şahadeti, eylemin başarısının sevincini yaşamamıza engeldi. Heval Ahmet çok değerli bir arkadaştı. Ve biz, şehit düşmüş birçok değerli arkadaşın intikamını almak için yapmıştık bu eylemi. Eylemi yaparken yine çok değerli bir bedel vermiştik. Heval Ahmet'in şahadeti kendi tedbirsizliğiydi. Silahı kolundaydı ve o çatışma ortamında hiç kendini eğmeden, korumadan dik yürü-

yordu. Düşman arada bir ışıldak atıyor, ortalık aydınlanıyordu. O anlarda heval Ahmet'i görürdüm. Hep ayakta, arkadaşları koordine etmeye çalışıyordu. Demek ki düşman da bunu fark etmiş ve vurmuşlardı. Heval Ahmet şehit düşünce Kamuran arkadaş hemen onun yerini aldı. Bizim moralimizin bozulmasını, dağılmamızı engelledi. Bizi toparlayarak eylemimizi tamamlamamızı sağladı. Sonra Ahmet arkadaşın cenazesini tepeden aşağı indirerek sakladık. Daha sonra gelip alacaktık. Birkaç gün sonra geldiğimizde, düşmanın cenazeyi bulduğunu fark ettik. Cenazeyi çıkarıp parçalamışlardı. Cenazenin olduğu alana hep pusu atıyorlardı. Çünkü bizim gidip cenazeyi alacağımızı biliyorlardı. Üç ay boyunca hep uğraştık. En sonunda cenazeye ulaşmayı başardık. Cenaze dediğim arkadaşın sadece birkaç parça kemiği kalmıştı. Düşmanın bütün çabasına rağmen arkadaşımızın kalan kemiklerini getirmeyi başarmıştık. Çemço şehitliğine, onu da diğer şehit yoldaşların yanına toprağa verdik.

Şoreş Afrin

Bir İntikam Eylemi

2007 yılında yaşananlar bizim için çok ağırdı. Önderliğin tecrit koşulları ağırlaştırılmış, Önderliğe zehir verildiği açığa çıkmıştı. Bu durum bütün arkadaşlarda müthiş bir öfkeye sebep olmuş, mutlaka düşmandan bunun hesabının sorulması gerektiğine herkes inanmıştı. Ben o zamanlar Zagros'taydım. Bize yakın olan düşmanın Bilican taburu vardı. O taburu vurmaya karar vermiştik. Bazı eksiklik ve yetersizlikten kaynaklı bu planlama deşifre oldu ve yapılamadı. Bunun üzerine arkadaşlar başka bir planlama yapmaya karar verdiler. Üç bölüklük güç bir araya toplandık. Heval şehit Reşit, heval şehit Hüseyin de o zaman bizim yanımızdaydılar. Dersim'de Medeni arkadaşların şahadeti olmuştu. Botan'da Şiyar arkadaş onlar şehit düşmüştü. Ve mutlaka bu şahadetlerin intikamı alınmalıydı. Colemerg'e yakın Tepe Dale denilen bir tepe vardı. O tepede düşmanın bir taburluk gücü konumlanmıştı. O tepeye eylem yapılmasına karar verildi. Keşifleri tamamlandı, düzenlemeleri yapıldı. Yaklaşık 45 arkadaş bu eylemde yer alacaktı. Heval Reşit ve heval Hüseyin bu eylemin koordinesinde yer alıyorlardı. Bu eylemde yer alan birçok arkadaş daha sonra şehit düştüler. Eylemi mutlaka yapmak istiyorduk. Çünkü süreç bizden bunu istiyordu. Her arkadaşa baktığımda, moral, cesaret ve güç alıyordum. Bütün arkadaşların gözlerinde intikam ateşinin kıvılcımlarını görmek mümkündü. Bu eylem mutlaka başarıya ulaşmalıydı.

17 Ağustos'tu ve hava çok sıcaktı. Otlar sararmış ve kurumuştu. Yürüdükçe otlar çatır çatır ses çıkarıyor. Biz de ses çıkarmamak için o kadar çaba sarf ediyoruz ki. Tepenin altına varmıştık. Ulaşmamıza bir yirmi dakika falan kalmış. Birden bir baktık tepemizde karabulutlar toplanmış. Ne iyi olmuştu bu bulutlar ve aniden yağmaya baş-

ladı. Yaz yağmuru böyledir zaten; hiç beklemediğin anda birden çıkar gelir karabulutlar, yükünü boşaltır gider. Şansımıza bulutların bu yüklerini boşaltması çok iyi olmuştu. Yağmurun yağmasıyla bütün otlar yumuşamıştı. Böylece çok rahat yürüyecek, ses çıkarmadan hedefe ulaşabilecektik. Yağmur bize çok yardımcı olmuştu.

Dale tepesi uzun bir sırt ve sonunda yüksekçe bir tepesi vardı. Düşmanın koordinesi orada konumlanmıştı. O uzun sırtı 6-7 dakika içerisinde düşürmüştük. Koordinenin bulunduğu tepe biraz daha fazla direnmişti ama sonunda o da düşmüştü. Orada Botan arkadaş şehit düştü. Saldırı grubundaydı. Heval Botan, Amedli, genç bir arkadaştı. Botan arkadaşın yanında Ciwan Colemerg arkadaş vardı. Bu iki arkadaş tek başlarına düşmanın birçok mevzisini kaldırdılar orada. Sonra düşman çadırının önünde şehit düşüyor Botan. Şahadeti beni çok etkilemişti. Uzun süre beraber kaldığım bir arkadaştı. Beraber eylemlere katılmış, zorluklar yaşamış, birçok güzelliği paylaşmıştık onunla. Sadece ben değil bütün arkadaşlar onu çok severdi. Yaşamdaki duruşu ve katılımıyla herkesi etkilerdi.

O tepenin altındaki uzantılar, dediğim gibi boşaltılmıştı. Berxwedan arkadaş -yanılmıyorsam Urfalıydı- ben ve Serhildan arkadaş oradaydık. Karanlıktı. Berxwedan arkadaşın elinde bomba varmış, o bombanın pimini ne zaman düzeltmiş, unutmuş mu nasıl olmuş bilmiyorum ama elinde patlamasıyla hepimiz bir tarafa uçtuk. Ben kendime geldiğimde yaralanmış olduğumu anladım. Baktım yanı başımda biri inliyor; heval Serhildan'dı. Çok ağır yaralanmıştı. Berxwedan arkadaş hemen şehit düşmüştü. Heval Serhildan ancak bir yarım saat yaşayabildi. Sonra o da şehit düştü. Bizim kendi eksikliğimizden kaynaklı iki arkadaşı şehit vermiştik. Benim dışımda iki arkadaş daha yaralanmıştı. Düşman sadece bir arkadaşımızı şehit düşürmüştü. Ama biz kendimiz, dikkatsizlikten kaynaklı hem şehit, hem de yaralı vermiştik. Eylemden sonra üç cenazemizi tepeden indirdik. Berxwedan arkadaşın cenazesini ben ve bir arkadaş taşıyıp aşağı getirmiştik. Şehit düştüğüne inanmıyordum. Belki yaralıdır diyordum. Oradaki arkadaşlara "Siz de bakın," dedim. Arkadaşlar, şehit düştüğünü söylediler. Üç cenazeyi yan yana koy-

muştuk. Arkadaşlar cenazeleri orada saklayacaklardı. Ben yaralı olduğum için arkadaşlar beni oradan götürdüler. Tedaviye gittim. Arkadaşlar cenazeleri saklayıp oradan gidiyorlar. Aradan bir hafta geçtikten sonra cenazeleri almak için arkadaşlar oraya geri dönüyorlar. Döndüklerinde sadece Botan ve Serhildan arkadaşın cenazesini buluyorlar. Berxwedan arkadaşın cenazesi yok. Arayıp tarıyorlar uzun süre ama bulamıyorlar. Sonra diğer her iki cenazeyi getiriyor ve Çemço şehitliğinde gömüyorlar. Olayı duyduğumda çok etkilenmiştim. Sonra kaç kez rüyalarımda heval Berxwedan'ı gördüm. Beni neden düşmanın içinde bıraktınız diye sitem ediyordu. Daha sonra ben de oraya, cenazeleri bıraktığımız yere gittim. Çok aradım oraları; belki arkadaşın kemiklerini bulurum diye. Ama hiçbir şey yoktu. Tabi bu olay heval Berxwedan'ı tanıyan herkesi çok etkilemiş, üzmüştü. Arkadaşın cenazesini toprağa verip törenle onu uğurlasaydık bu kadar etkilenmeyecektik. Bu olayı bazı arkadaşlar; "Doğanın hikmeti işte, doğaya karışıp gitti," diye yorumlamış, bazılarımız da; bunun düşmanın bir oyunu olabileceğini düşünmüştük. Bizim psikolojilerimizi bozmak için sadece bir cenazeyi almış, diğerlerini bırakmıştır şeklinde yorumlamıştık. Ancak sonuçta bu olayı netleştirememiştik. Şehit Serhildan arkadaş Urmiyeli bir arkadaştı. Takım komutanıydı. Yoldaşlığıyla, katılımıyla, emeğiyle sevilen, sayılan bir arkadaştı.

Şoreş Afrin

AMANOS

Zamanın Ruhu

Anlatmak, bir şeyi eksiltir korkusu yaratır. Sanki bir kitabı alır, sayfalarını keser, ortalığa atarsanız. Bizde anı ve yaşam o kadar iç içe ki, öyle oturup anlatmak çok zor gelir. Olduğu gibi anlatamamaktan çekinirsiniz. Hani, "cümleler bunu anlatamayabilir" dersiniz ya, işte ona benzer bir şey. Çok şey var, ama çok az anlatılır. Sorun ketum olmak değil, anlatmaya ihtiyaç duymayan bir yaşam ve onun anıları sözkonusu. Bir kesit, bir an yaşanılmış yaşamı anlatamaz. Bazen olaylar ifade ettiğim yaşamın sadece ufak bir parçası olmaktadır. Akılda ne oluyor, ya duygular; işte işi zorlaştıran şeylere geliyoruz. Bunların anlatımıdır işi zorlaştıran.

Amanosları anlatacağım. Olaylar zinciri içinden bir halka olacak anlatacağım şeyler. Amanoslarda uzun bir zaman gerillacılık yaptım. Her dönemin ayrı duygu ve düşüncesi olmuştur. Amanoslara ilk gidişi anlatma imkânım olsaydı size anlatacağım anıdan daha farklı olurdu. İlk halkanın oluşması, bir yaşam anısı haline gelmesi çok daha anlamlıdır. Bir adım atmak bile hafızanızda iz bırakır. Çok garip bir şey ki o anı tekrarlamaya heves eder; bir defa daha yaşamak istersiniz. Tekrarı sizi sıkmaz. Yaşam haline gelmiş, anı olmuş ve biraz da başarılmış şeyler saklıdır onun içinde. Amanoslara her gidiş ve çıkışta aslında o bahsettiğim anılara eklenmiş, onun üzerinden vücut bulmuş anılar olmaktadır. İşte hayat bir yaşadığınız an, bir de geçmişte kalmış anılardan meydana geliyor. Somut bir coğrafyada olsanız bile içine daldığınız şey algınızda yer tutmuş anılar olmaktadır. Anılarınıza koşarsınız.

2006 yılının baharında, anakarargah tarafından Behdinan alanına çağrıldım. O zaman Kandil sahasındaydım. Önderliğin zehirlendiği zamandı. Bana ikinci uluslararası komplo gibi gelmişti. Birinci kom-

ploda çok zorlandım. Ama birinci komploda düşündüğüm şeylerin hepsi ihtimallerdi. İhtimal bile ufak bir umut verebilir. Bu umudumun olduğunu söylemiyorum ama en azından ne olacağını kestiremiyorsunuz. Esaret altına alınmış bir Önderliğiniz var ve siz gerillasınız. Savaş meydanındasınız. Sonsuz eylem yapma seçeneğiniz vardır. İlki çok zordu ama bu ikinci olay beni daha fazla etkiledi. Çok önceleri ihtimal olarak düşündüğünüz şey, gerçek halini alıyordu. Yerimde duramıyordum. Bütün anılarım Önderlik sahası üzerinden gelişmişti. Her defasında, ne zaman ki Amanos'u düşünsem Önderlik aklıma geliyordu. Sahaya çok gitmiştim. Çoğu kez, "Artık bir daha bu eyalete gitmeyeceğim," derdim. Her sahaya gidişte aslında bu pratiğe bir son verme, başka bir alana gitme umudu taşırdım. Ama Önderlik ısrarla beni o eyalet için hazırlardı. Onun için benim açımdan Amanoslar demek, biraz da Önderlik demekti. 2006 baharında, Amanoslar sanki beni çekiyordu. Beni çeken şey o ilk halkaydı. Yani ilk anıydı. Önderlikle yoğrulmuş o anılarım, o baharda derinlemesine yoğunlaşmıştı. Düşmana verilen ateşkes süresi 18 Mayıs'ta bitiyordu. Aslında bizim açımızdan çoktan bitmişti. Ateşkes zamanında Önderliğimizi zehirlemeye çalışmışlardı. Mayıs sonrası savaşın boyutu da farklı olacaktı. Amanoslar, işte bu farklılığı hayata geçireceğim bir zemin olacaktı.

"İlk neden sonu belirler," derler. Anıların da insan hayatında böyle garip çekim biçimleri vardır. İnsan anılarla anılsaydı, acaba kaç yaşında olurdu? İlkler bu şekilde ilginç enerjiler yaratırlar. Genç olduğumu hissediyordum. İlk anıya koşuş savaş azmimi de güçlendiriyordu. Savaşan şey aslında anılardı. Baharda Behdinan alanına geçtim. 2007 yazına kadar orada kaldım. Ateşkes süresi uzatılmıştı. Amanos gurubumuzun hazırlıkları tamamlanmış, gideceğimiz yere uzak bir bölgeden hareket edecektik. Bu gidiş benim açımdan her yönüyle farklı olmaktaydı. Aslında anılar farklıydı. Bendeki bu değişikliği yaratan şey o anılardı. Zaman yılları katlamıştı. İlklere izdüşümü yapmak, onlarla geçmişe gitmek bu sefer çok ağırdı. Yüreğim düşüncemin önüne geçiyor, koskoca bir zamanı bariyer haline getiriyordu. "Anılar izdüşümü yapacak mıydı?" ihtimaline kocaman değişikler sanki engel oluyordu. Ama yine de can havliyle o anıları dirileştirmeye çalışıyordum. Amanos'a gider-

ken hep sahadan yol almıştık. Bu bana çok acı veriyordu. Çocuk değildim ama o anda çocukluğu her şeye yeğlerdim. Çocukluk dışında beni yaşamın acı gerçeğinden sıyıracak başka bir şey de bulamıyordum. Zamanı geri getirememek ağır olsa da, kendimi zamanın gerisine götürmeyi bir mutluluk olarak görüyordum. Farklı bir coğrafya ve zamanda geçmişe gidebilmenin anılar sayesinde olduğunu biliyordum. Farklı bir mekânda olmama rağmen, geçmiş zamanla uzun bir yol aldığımı söyleyebilirim. Şam, Halep ve oradan da Samandağı yolculukları geride kalmıştı. Yani sadece bir anıydı. Ama sanki o zamandayım ve yollardan yol alıyordum. Araziyi ve yolu en iyi tanıyan ben, geçmiş zamanda yolculuk yapıyor, anıların tümüyle o zamanla sınırlı kalıyordu. Bu zamanı o zamana taşırmak gerçekçi değildi; hele hele savaşta olup geçmişe gitmek riskliydi ama durumum böyleydi. "Ne değişmişti acaba, ne ile karşılaşacaktık?" gibisinden sorularım pek fazla yoktu. Değişen şeyler vardı. Sınırlar çoğalmıştı. Eskiden sınır Hatay'la başlardı. Ama şimdi geçtiğimiz yerlerin hepsi birer sınır haline gelmişti. Velhasıl Amanoslara varmıştık. Zamanı hep geçmişle kıyaslardım. Amanos ayrı bir dünya. Sınırı geçtiğinizde bunu farkedersiniz. Arazi ve demografik yapı artık farklı hareket etmenize sebep olur. Orada ister istemez amacınızın ideolojik boyutları devreye girer. Bir taktik için mi yoksa hakların kardeşliği için mi mücadele ediyorsunuz gerçeği kendisini dayatır. Bunda netseniz iyi mücadele edersiniz. "Orası bir düşman alanı mı yoksa halklar için bir köprü müdür?" soruları cevap ister. Bunları aşmıştım. Zaten sınır ve demografik yapı olmasa araziden yola çıkarak bu farkı yaşamazsınız.

Coğrafya Kilis'ten sonra değişime başlar. Güney tarafından yani Afrin coğrafyası ile benzerlikler var. Amanos'un düzlük yerleri ile Afrin coğrafyası benzerdir. Dağlık alanın bitki örtüsü farklıdır. Denizin etkisi vardır. Dağ yapısının hem kayalık hem de toprak biçimi Kürdistan'la aynıdır. Ama çam ağaçların bol oluşu büyük ihtimalle iklim yapısı ile ilgilidir. Çok nemli bir arazidir. İşte bu coğrafik yapı benim hayatımın yarısını oluşturmuştu. Bir şiirin yarısı gibi. Güzele ilişkin yapacağım bir tarif orası ile ilgili olur. Farklı görür, farklı duyumsarsınız. Havası çok sert değildir. Bu havaya karışan bir deniz ko-

kusu vardır. Deniz kokusu boydan boya bütün bitki yapısına siner. Meltemleri çoktur ve Kürdistan'ın asi rüzgârlarıyla karşılaştırılamaz. Bu hava biçimi uzun zaman oralarda yaşayan insanların hayat tarzını etkileyebilir; çünkü benimkisi uzun bir zaman olmasa da bu farkı hissediyordum. Arazinin karşılaştırmasını ilk gelişimde fazla yapmamıştım. Bizim oraların da Amanoslara benzer yanları vardı. Kürdistan'ın diğer bölgelerini görmemiştim. Ama bu sefer her şey farklıydı. Kandil, Xinere ve Behdinan alanlarının hepsini görme imkanım olmuştu. Biraz Kürdistanlı, biraz da Amanoslu olmuştum.

Arazide zorluk çekmiyordum. Araziyi tanıyor ve arkadaşların kalacağı yerleri ihtimal dahilinde tahmin ediyordum. Grupta ben olduğum zaman arkadaşlar genelde rahattı. Alanda belki de arazinin en derin yerlerini ben biliyordum. Ben de bu konuda çok rahattım. Behdinan grubuyla arkadaşlara ulaştıktan sonra, birkaç gün birlikte kaldık. Ondan sonra bir grup arkadaşla birlikte göreve gittik. Sanki her şeye yeni baştan başlıyor, yada anılarımı tekrarlıyordum. Hemen hemen her şey aynıydı. Bazen bir ot tanesi bile on defa kuruyup tekrar yeşerse de sonuçta aynı yerde filizlenir. Onu hiç kimseye anlatmaz, buna pek de gerek duymazsınız fakat anınızda yerini tutar. O sizi başka bir zamana, başka bir anıya götürür. Kaç sene önce burada bir kopuş olayı yaşanmıştı. Olay Davut arkadaşın başından geçmiş, hepimiz onu aramaya çıkmıştık. Şimdi aynı yerdeyiz. Geçmiş anılarla haşir neşirken, bir köye yakın gelmiştik. Orayı geçmemiz gerekiyordu. Karanlık basıncaya kadar bekledik. Köyün çevresini iyice kontrol ettikten sonra harekete geçtik. Köye bir yol gidip hafif kavis çiziyordu. Kavisin kıvrıldığı noktayı tam göremiyorduk. Ben öndeydim. Kavisin başladığı yerde dikkatli yürümeye başlamıştım. Tam o esnada üç metre önümde elinde silah olan bir askerle karşılaştım. Ne ben durdum ne de o. Burun buruna geldik. Elimde M-16 silahı vardı. Türkçe konuşup, "Arazide bizim dışımızda ne arıyorsunuz, kim size talimat verdi?" dedim. "Az kala pusuya düşecektiniz. Arazide olduğumuzu size haber vermediler mi?" diye ekledim. "Siz kimsiniz?" diye cevap verdi. "Alan keşif timi biziz, niye bizim haberimiz yok?" deyince elimi emniyete attım. Herhalde aynı anda bunu yaptık. Bizim arkadaşlar durumu hâlâ

anlamamıştı. Zaten ben askerden değil bizimkilerden çekiniyordum. İkimiz de atış menzilindeydik. Geçmişte böylesi olaylar genelde kazaya yol açmıştı. Gruptaki arkadaşlar viraja ulaşmadan önce işi bitirmem gerekiyordu. Durumu ben biliyordum. Asker hâlâ net değildi. Nasıl böyle hızlı düşündüğümü kestirmek çok zor oluyor. Karşı karşıyayız. İnisiyatif bende ama aramızdaki mesafe çok kısa... Söze önce ben başlamıştım. Belki de onu durduran bu sözlerim olmuştu. Sözler silahtan daha hızlı olmuş, silaha davranmaya zaman bulamamıştım. Peki, bu oyunu nasıl sürdürecektim? Bilinmezlik şimşek hızında kafama çarpıyor, bu tiyatroyu bitirmenin yollarını arıyorum. Parmağımı tetiğe bassam silah patlayacak mıydı? Silah patlamasa ne olacaktı? Peki ya mermilerin durumu neydi? Acaba namluya mermi sürmüş müydüm? Pek emin değildim. Emin olmamam gözlerimi ışık hızında askerin üzerinde gezdirmeme, başka seçenekler aramama neden oluyordu. Uzun boyluydu. Kilosu benimkinden daha fazlaydı. Tiyatroyu ben idare ediyordum. Onun düşman olduğunu bilirken, o benden pek emin değildi. Ama düşman olduğumu da bilmiyordu. Onunki bilinmezlik korkusuyken, benimki bir şans işiydi. Şanstan biraz kuşkum vardı ama geçmişte şanslı çıktığım şeyler olmuştu. Fakat bunun bedeli candı ve işi şansa bırakacak cinsten değildi. Ama ne yapabilirdim? Yumruklarımı uzun zamandır denememiştim. Kim kimi devirir soru işaretiydi. Bacaklarımız çok güçlüydü ama kollara tetik güveninden dolayı pek ihtiyaç duyulmamıştı. Fakat gelin görün ki, öyle bir mesafede karşı karşıya gelmişiz ki bu sorularımı kendime soruyorum. Tetiğin bir defalık şansı vardı. Mermi ve silah bakımı zamansız da olsa kendisini hatırlatıyordu. Ama ne de hızlı oluyordu... Birine tam cevap vermemişken, başka bir soru cevaplayamadığım soruyu kovalıyordu. Niye bu M-16'yı almıştım ki? Onun bazen tutukluk yaptığını biliyordum. Tutukluk yapsa, elim kopmuş değil ya, mekanizmayı çeker namluya başka bir mermi sürerdim. Ne de olsa zaman vardı. Peki ya şimdi? Şimdi bunun zamanı var mı? Olmadığı belli. Tetiğe basma dışında hiçbir seçenek yoktu. Tetiğe basmalıydım. Silah patlamasa onun namlusu ile askerin eline vurur, sonra kılıç gibi kafasına çarpardım. O vakit zaman bulur namluya başka bir mermi sürerdim. O an ne düşünseniz

o olur. Oyun ne kadar sürecekti. Askerler yetişirse fiziki bir hareket yapmamın olanağı da ortadan kalkar, risk durumu artardı. Oyun iki kişilikti. Sırat köprüsü ne ise durum ona benziyordu. Bir hata, işin sonu anlamına gelecekti.

Yılan ve kirpi meselesini duymuştum. Yılan ve kirpi karşı karşıya geldi mi, hangisi oyunu bırakırsa diğeri onu ısırır. Yılanın zayıf noktası kuyruğu; kirpinin de arka ayakları olmaktadır. Karşı karşıya beklerler. Kim kaçsa işi biter. En hafif bir titreme hasmınızın değişiklik yaptığı anlamına gelir. Buna hazırlıklısınız. Titremeden daha hızlı olmak zorundasınız. Bu anlamda askerden daha avantajlıydım. O hâlâ net değildi. Ben onun her titreyişini bir saldırı nedeni sayabilirken, o bunu fark edemiyordu. Göze çarpan kaba bir hareket dışında kendisini savunmaya almamıştı. Bunu değerlendirmeliydim. Tetik parmağının kuvveti ile sol elimdeki kabza arasında bir denge kurmalıydım. En ufak bir orantısızlık, durumu tersine çevirebilirdi. Silahın tutuğum iki tarafı da aynı anda hareket etmeliydi. Tetik boşluğu sanki kalbimle birleşmişti. Aslında nabzımla ölçmüştüm. Boşluk, kalbin bir nabız boşluğu kadardır. İğne çekicinin hareketini sanki hissediyordum. İğne kapsüle değmek üzereydi ki tetiği birden çektim. İğne dışında bir ses gelmedi. Ama ses bile top sesinden daha fazla bir panik yaratmıştı. İkimiz de iki metre geriye çekilmiştik. Aslında savaşı kaybetmiştim. Silah patlamamıştı. Onun silah namlusundan mermi beklerken, mekanizmayı nasıl çekip namluya mermi verdiğime şaşırıyorum. Benim namluya mermi sürmemle askerin tetiğe basması aynı anda olmuştu. Gözlerim dünyaya dair son ışığı görmek istercesine silahın namlusuna kilitlenirken, derim sanki sertleşmiş kendisini mermiye karşı savunmak istiyordu. Bedenimin yüzeyinde dolaşan bir şey, ışık gibi başımdan ayak uçlarıma kadar iniyor kendisini koruyordu. Gücüm sanki içime işlemişti. Ama mermi gelmedi. Artık rahattım. Tetiğe basıp askerin ayaklarından yukarıya doğru tarama yaptım. Parmağımı çekmedim. Şarjör bitene kadar ateş ettim. Asker devrilince, kendimi yolun kenarına attım. Asıl tehlike şimdi başlıyordu. İki atış ortasındaydım. İki tarafın da şaşkınla yapacağı herhangi bir şey, benim vurulmama sebep olabilirdi. Hem arkadaşların sesi, hem de asker sesi bir anda çık-

mış, iç içe girmişti. Silahlar patlamadan aradan çıkmam gerekiyordu. İki taraftan da silah sıkılmadı. Geri geri gitmek de tehlikeli olabilirdi. Bu konuda biraz şaşkınlık yaşadığımı söyleyebilirim. Bir saat kadar bekledim. Hâlâ kimseden ses gelmiyordu. Biraz düşündükten sonra, arkadaşların noktaya geri gittiklerine ihtimal verdim. Noktaya doğru yürümeye başladım. Yol biraz uzundu. Noktaya ulaştığımda kimseyi görmedim. Sanki bir şeyler tekerrür ediyordu. Pratiğim boyunca arkadaşlardan kopmamıştım. Ruhlara inanmasam da zamanın tekerrür edeceğine bazen inanırım. Gündüz noktadan ayrılırken, hani bir ottan bahsetmiştim ya, o ot ufak bir ayrıntı olsa da, beni geçmiş bir anıya götürmüştü. Davut arkadaşın anlattığı kopuş hikayesi burada olmuştu. Kopuşlar yaşanırken güzel bir anı sayılmazlar. Üzerinden bir zaman geçtiğinde anlatılır, belli bir anlam taşır. Ama benim açımdan tam da bir kabus gibiydi. Noktadan uzaklaşmadım. Araziyi tanıdığım için, arkadaşların hareket tarzını aşağı yukarı tahmin ediyordum. Büyük ihtimalle tedbir almışlardı. Benim durumumu öğrenmek isteyecekleri açıktı. Şimdilik, yani o an için noktayı bırakmış olsalar da geri geleceklerdi. Aynen öyle oldu.

***

Aradan uzun bir zaman geçmeden bir olay daha yaşadık. Bana hâlâ garip gelir. Amanoslara yol almamın bir nedeni Önderliğin zehirlenmesiydi. Garip bir benzerlik oldu. Erzağımız bitmişti. Erzak temini için yol kestik ve bir arabayı durdurduk. Her ihtimale karşın bir kişiyi yanımızda bırakıp şoförü şehre gönderdik. İş çok iyi gitti. Kısa bir zamanda adam geri döndü. Erzağımızı alıp yola koyulduk. Akşamın geç saatlerinde noktaya vardık. Yatmadan önce bir şeyler atıştırmak istedik. Kahvaltılık şeylerdi. Yemeğimizi yedik ve yattık.

Hiç kalkmamacasına, hep yatacağım gibi bir halim vardı. Sanki birileri beni bağlamış yada göğsüme basmıştı. Her şeyi yapmak istiyorum ama bir türlü hareket edemiyordum. İç organlarım da öyleydi. Sanki bütün organlarım ağzımdan çıkmak istiyor ama ağzım yokmuş gibi zorlanma yaşıyordum. Sanki bazı organlarım eksikti. Ama hangi or-

canımın eksik olduğunu kestiremiyordum. Miğdem felaket ağrıyordu. Gözlerim sanki ezilmiş, dünyayı şekilsiz görüyordum. Dünyanın şeklini çıkartamıyor ama dünyanın böyle olmaması gerekir, kim bu hale getirmiş gibisinden düşüncemle beynimi ağrıtıyordum. Doğrusu, düşünmem mi beyni zorluyor yoksa beyin mi düşüncemi o hale getirmişti onu da bilmiyordum. Zaman ise durmuştu. Güneş sadece tenimize değen ışınlardan ibaretti. Herkes aynı haldeydi. Sanki yaşam buydu da, başka türlüsü bir hayaldi. Zor bela geceyi hatırlıyordum. Gece normaldik. Birden yüzüme soğuk bir şey yağdı. Adeta çarptı. Bir arkadaş gidip geliyordu. Önce sesini bile alamıyordum. Ama o hâlâ üzerimize soğuk bir şey döküyordu. Suydu üzerimize dökülen. Ben birden kustum. İçimden ufak bir şey değil de sanki bedenim çıktı. Bedenimi ikiye bölünmüş gibi hissettim. Bizi zehirlemişlerdi. Erzak temini meselesini düşman çözmüştü. Bazı marketçileri ayarlayıp erzakın içine zehir koymuştu. Şoförün bir günahı var mı yok mu, bilmiyorum ama erzakı o getirmişti. Yola yakın bir yerde yemek yemiş olsaydık şimdi hepimiz şehittik. Bir mermi bile sıkamazdık. Şans işte. Benim zehirlemem çok ağırdı. Alanda kalmam mümkün değildi. Gün geçtikçe eriyordum. Hâlâ da üzerimde etkileri var. İnsanı veremden beter yapar. Durumum daha ciddileşince, beni Güney'e gönderdiler. İki yıl sonra ayrıldığım yerdeyim. Yani anıya başladığım yerdeyim. Hayatın insan yaşamında öylesi ilginç cilveleri olur. Garip olacak anlattıklarım ama zehirlenme beni biraz rahatlatmıştı. Düşüncemin yüzeyinde pek anlaşılmayan bu durum aslında çok derinlerde yaşadıklarımın dışa vurumuydu. Önderliğe ne yapılsa bize yapılır. Bu durum ruhsal bir hal almıştır. Nasıl anlatılması gerekir noktasında zorlansam da, yaşadıklarım ilginç bir duygu atmosferi yarattı. Garip bir bengidönüşe benzemektedir. Kaç yıl önce buradan yola çıkmıştım. Çok ilginç bir şey ki, Önderliğin durumunu tartıştığım arkadaşlar, ilk gördüğüm arkadaşlar oldu. Zehirlenme olayını derinden hissetmek, canının fiziki bir parçasında yaşamak beni daha fazla yoğunlaştırdı. Keşke tekrar gidebilsem geldiğim yere.

Şehit Şiyar Amanos

Kendimi Latin Amerika'da Hissediyordum

Katılımım Avrupa'dan, 1996 yılında Önderlik sahasına geçişle oldu. Yaklaşık iki buçuk devre eğitim gördükten sonra, iki grupla Amanos'a geçtik. Gerillacılık benim açımdan yeni olduğu için, Amanos ve ülke farkını pek anlamıyordum. Ülkenin coğrafyasında gerillacılık yapmamıştım. Ama Amanos yine de farklı bir yerdi. Fotoğraflarına baktığım ülke gerillasının içinde olduğu araziye benzemiyordu. Bir çeşit, filmlerde izlenilen gerilla fragmanlarını andırıyordu. İki metre önünüzü göremiyorsunuz. Ağaçlarla dopdolu bir arazidir. Coğrafyanın güzelliğine ülke sevgisi katılırsa, anlam kazanır denilir ama Amanos gerçekten de harika bir coğrafya. Kürdistan ile Türkiye arasında yeşilden bir sınır gibidir. Aslında sahipsizdir. Orada aidiyet adına bir şeyler yaşamazsınız. Burası benimdir diye bir duygu çok azdır. Belki de, kaynağını başka halkların burada yaşamasından alıyordu bu duygu. Uzun bir zaman kendimi Latin Amerika'da kalıyorum gibi bir his yaşadım. Hani Latin diyarı gerilla diyarıdır ya ondan olsa gerekir. Sınırdan geçtiniz mi, kendinizi kadim bir gerilla hissedersiniz. Sınır telleri, karakollar ve uğranılmaması gereken köyler sizi karşılar. Pür dikkat yol alırsınız. Bunu yapamazsanız, tehlike hatta imha olma an meselesidir. Gurubumuzda ben dahil yeni olan arkadaşlar çoktu. Onun için sorun da çok olacaktı. Geçiş esnasında bazı olaylar da yaşandı. İlk grup Zeki'nin grubuydu. İkinci grup olarak bizim sayımız da yaklaşık 16-18 civarındaydı. Çoğumuz yeniydik. Dört beş eski arkadaş vardı. İlk etapta zaten gece geçiş yaptığımız için görüntü ve sese dikkat etmek şartıyla tel örgüyü geçerek belli bir mesafe kat ettik. Sonra civarda volkanik yarıklardan geçmek durumunda kaldık. Bu esnada bazı zorlanmalar da yaşadık. Hacı diye biri vardı, sanırım daha önce Amanos'ta kaçışı da söz ko-

nusu olmuştu. Filozof Hacı diyorlardı Önderlik sahasında. Kendisini dayatıyordu. Grubun başındaydı. Yeni bir alana gitmekte olduğu ve alana ilişkin fazla bilgisi de olmadığı için Piling arkadaşın bu konuda etkili olması bekleniyor ve isteniyordu. Bu esnada bazı tartışmalar oldu. Sürekli kendisini öne çıkarıyordu. Bu durum arkadaşları da zorladı. Özellikle yeni arkadaşlar oldukça zorlandılar. Ayrıca su sorunu da vardı. Burayı geçmek gerçekten güçlü bir irade istiyordu. Küçük mataralarda biraz suyumuz vardı. Yeni arkadaşlar olarak su ihtiyacı bizim için aciliyet konusuydu. Herkes suyu serbestçe içiyordu. Bu esnada o da tepki göstererek bütün mataraları boşaltti. "Size su yok," dedi. Yürüyüş halindeydik. Ovanın tam ortasına geldiğimizde zorlanmalar oldu. Küçük Güneyli bir arkadaş vardı, -şehit düştü daha sonra- daha doğrusu söz konusu ovada intihar etti. B-7'ciydi. Şu an ismini hatırlamıyorum. Zorlandığından biz de mecburen bekledik. Tabii orda beklemenin kendisi grup için ölümdü. Hepimiz şehit düşebilirdik. Geceydi, mecburen beklemek zorunda kaldık o arkadaş için. Her şeye rağmen bekleme esnasında kurallara kesinlikle riayet etmemiz gerekiyordu. Volkanik yarıklar içinde kaldık akşama kadar. Yaz ortasıydı, aşırı sıcakların yanında su da yoktu. Erzağımız vardı ama kuruydu, yiyemiyorduk. Bazen limon tuzu ve ekmek yemek istesek de, boğazımızdan aşağıya bile inmiyordu. Hepimiz perişan olmuştuk. En küçük bir görüntüde düşmanın imha etme olasılığı yüksekti.

Düşmanın devriye, atış güzergâhı yarım saatlik bir mesafedeydi. Akşama kadar öylece bekledik. Daha sonra ortam sakinleşti. O arkadaşın durumu da iyi görünüyordu. Hepimiz erzak ve cephanelerimizi alarak yürümeye başladık. İkinci bir otobana yaklaşınca (25-30 metre bir mesafe vardı), otobanın tam üzerinde bir mermi sekince pusuya düştüğümüzü sandık. Hemen bu olasılıktan hareketle hepimiz kendimizi yere attık. Olası bir durum için pozisyon aldık. Öylece bekledik. Mermi sesi yoğunlaşmadı. Sonunda en arkadaki artçı arkadaş, B-7'ci arkadaşın intihar ettiğini söyledi. Yanındaki tabancayla intihar etmişti. O zorlanmadan dolayı, arkadaşlara engel teşkil edeceğinden dolayı kendisini feda etmişti.

Büyük bir irade gösterdi ama arkadaşlara engel olacağını düşündüğünden dolayı bu yolla kendisini feda etmeyi uygun gördü. Bu esnada cenazesini kaldırıp defnedemedik. Üzerindeki bütün donanımları arkadaşlar arasında bölüştürdük. Mecburen üzerini taşlarla gizleme biçiminde kapattık. Hava çok sıcaktı. Biz kendimizi kırsala ulaştırdığımızda, civar köylüleri cenazenin kokusu da yayıldığı için düşmana bilgi veriyorlar. Düşman gelip cenazeyi alıp götürüyor. Hemen akabinde de operasyon başlatılıyor. Bu operasyonun başlamasının bir nedeni de Zeki'ydi. Yani ondan kaynaklı durumlardandı. Yaklaşık bir ay sürdü bu operasyon; gücümüzü imha etme amaçlı. Kendimizi kırsala vurduğumuzda tabi ki yine aynı zorluklar baş gösterdi. Susuzluk, açlık... Diyebiliriz ki, hayvanların bile içmediği suyu içmek zorunda kalıyorduk. Şutıkten süzerek içiyorduk suyu. Kendimize gelmek için bunu yapmak durumundaydık. Belli bir mesafe kat ettikten sonra araziye çıktık. Tabii o Hacı denen unsur araziyi fazla tanımıyor, rastgele vuruyordu. Piling arkadaş daha hâkimdi araziye. Ama, Hacı'ya söz geçiremiyordu. Böyle bazı tepkiler vardı. Biz daha sonra yukarıya çıkıp bir yerde kaldık. Sabah olunca, yolumuza devam ettik. Bir yere kadar geldikten sonra hava da sıcak olduğundan, karanlık çökünce hareket etmek üzere biraz dinlendik. Olası bir deşifre durumunda oldukça dezavantajlıydık. Düşman 8-9 yaşındaki çocukları bile örgütlemişti buralarda. Yabancı birilerini görmeleri halinde bilgi verme olasılıkları yüksekti. Bizim yaklaşımımız bu çerçevedeydi. Uzun süre yürüdükten sonra bir yerde bir mola verdik dinlenmek için. Gideceğimiz yer çok tehlikeliydi. Piling arkadaş; "Buralar çok tehlikeli, kendimizi kırsala verelim daha iyidir," dedi. Hacı ise kendini dayatmaya devam ederek, "Grubun komutanı benim, benim dediğim olur," deyip duruyordu. Bizde ise yorgunluktan dolayı artık güç kalmamıştı. Hepimiz yeniydik. Suyun bulunduğu noktaya da henüz ulaşamamıştık. Öyle rastgele su içemezdik. Bekledik. Tam sağ tarafımızda, aşağıda bir köy vardı. Öteki tarafta da bir köy vardı. Fazla ormanlık bir yer değildi. Kendimizi fidanlıklarla üzüm bağları arasına sıkıştırmıştık. Görüntü

vermememiz gerekiyordu. Genç bir çoban geldi bu esnada. 14-15 yaşlarındaydı. Onu alıkoyduk. Aslında bırakmayacaktık. Ama bırakmasak, köylülerin hepsi merak edecekler, ayaklanacaklar. Bırakıp bırakmamak arasında bayağı tereddüt ettik. Arkadaşlar sonunda onu bıraktılar. Köyde korucu olup olmadığını netleştirmeye çalıştılar. Çocuk, korkusundan fazla bir şey diyemiyor, korucular için sadece yok diyordu. Onu bıraktık. Aradan biraz zaman geçtikten sonra bir çoban daha geldi içimize kadar. Her iki köyde de korucu olmadığını söyledi. Sonunda onu da bıraktık. Artık kendimizi sağlama almamız gerekirken, Hacı yüzünden alamadık. Köylüler tabii ihbarda bulunmuşlardı. Belli bir zaman orada kaldık. Piling arkadaş, kaldığımız noktanın üstündeki sırtta bazı görüntüler görmüştü. Yukarıda hareketlilik olduğundan fazla görüntü vermememiz gerektiği konusunda uyarılarda bulundu. Üzerimizde normal gerilla kıyafetleri yerine askeri giysiler bulunuyordu. Tek fark, mekap ayakkabıyla şutik idi. Öteki anlamda asker yada Özel tim görünümü veriyorduk. Kendimizi böylece kamufle ettik. Hatta nöbetçilerimiz de vardı. Nöbetçiler bizim 15-20 metre aşağımızdaydı. İlk nöbet değişiminde pek bir şey yoktu. İkinci nöbet değişiminde -ismini tam hatırlayamıyorum, daha sonra kaçtı zaten- o ve iki arkadaş nöbet değişiminden sonra yerlerine gidiyorlar. Giderlerken asker görüyorlar. Asker, alttan sızma yapıyor yani çembere alıyor, üstte de korucular var. Biz o korucuları takip ediyorduk. İşte bizimkilerin ilk etapta ateş etmeleri gerekirken kaçıp geliyorlar. "Askerler etrafımızı sarıyorlar," diye panik yaratıyorlar. "Madem gördünüz neden ateş etmediniz?" diye sordu onlara Piling arkadaş. Biz, kendimizi sağlama alalım, çantalarımızı alalım diye toparlanacakken, askerlerin tam da içimize kadar gelmiş olduklarını fark ettik. İç içe geçmiştik. Onlar da tereddüt içindeydiler. Sanırım, "Bunlar asker mi, özel tim mi?" diye düşünüyor, anlamaya çalışıyorlardı. Biz silahlara davranır davranmaz ateş başladı. "Teslim olun'" çağrısından hemen sonra zaten her şey başlamıştı. Her taraftan aralıksız mermi yağıyordu. Bu durumlarda insanın mücadele azim ve iradesi önemlidir. Ortaya çıkan da zaten

budur. Yani açığa çıkıyorsun. İnsan böyle bir çemberde kurtulabileceğine ihtimal bile vermez. Aynen bu durumda ve bu duyguları yaşıyorduk. Yani bir nevi yılan misali sürünerek o çemberi yardık. Kendimizi kayalıklara ulaştırarak sağlama aldık. Yaklaşık yarım saat kadar çatıştık. Kendimizi bu arada toparlamaya çalışırken bir arkadaşımız yaralandı. Yaşar isimli bu arkadaş askerle karşı karşıya kalınca ilk mermiyi kim sıkacak diye bir süre donakalıyor. Yaşar arkadaş mermi sıkıyor ama askerin yaralandığını yada öldüğünü anlayamıyor. Kendisi de koltuk altından yaralanmıştı. Geri çekilip bir araya gelince, toplu halde olmayalım diye Piling arkadaş kendi grubunu alarak biraz öteye gitti. Diğer arkadaşlar da kendi gruplarında benzer pozisyon aldılar. Kendimizi bir kenara verdik. İçi çukur olan volkanik bir kaya vardı. Bizim imha olmamızı engelleyen işte o çukurdu. Çukura girdik hep birlikte. Kendimizi arka tarafa bırakalım dedik. Aşağıda küçük bir şehir vardı. Baktık ki panzer oradan bize doğru ateş ediyor. Bu durumda akşama kadar o kayanın içinde kaldık. Silah sesleri azalmaya başlamıştı. Seyrek atışlar oluyordu. Ortam sakinleşince kendimizi bıraktık. Sayı istedik. Bir yere kadar sayı tamdı. Yürüyüp bir boğaza geldik. Pusu atılmış olabileceğini, böyle bir durumda muhtemel yerin boğaz olabileceğini düşünüyorduk. Belli bir yere geldikten sonra yeniden sayı istendiğinde iki kişinin eksik olduğunu tespit ettik. Birinin ismi Sabri Pazarcık'tı. Önderlik sahasından geliyordu Küçük Güneyli biriyle birlikte. Silahlarını bir yere bırakıyorlar. Aslında kaçıyorlar. Tekrar Önderlik sahasına giderek, çatışmaya girdiklerini, gruptan koptuklarını söylüyorlar. Kendilerini kurtarabilmek için yalan söylüyorlar. Biz yarım saat kadar daha yürüdük. Çemberi tam kırdık, kurtulduk, herhalde biter dedik. Artık bir aylık imha amaçlı operasyon böylece sürdü. Operasyon esnasında 4-5 çantamız ele geçmişti. İçlerinde erzak ve cephane vardı. Yani o çatışmanın içinden kendini kurtarmak zorundasın.

Durmadan yürüyorduk. Bu arada susuzluk yeniden baş göstermişti. Bazen görüntü vermemek için bile olsa su içmiyorduk. Ayrıca gruptan da kopmamak zorundaydık. Bir arkadaş gidip yağmurlu-

ğuna su doldurdu tulum şeklinde. Onu sırtımızda götürüyorduk. İdareli içmek durumundaydık. Öyle ki bir damla su bile bize yeterli geliyordu. Damlalar halinde içiyorduk. Arkadaşlar da bazen sert uyarılarda bulunuyorlardı fazla sarf edilmesin diye. Belli bir mesafe yürüdükten sonra artık zorlanmalar kendini açığa veriyordu. Bayağı yıpranmıştık. Açtık, erzağımız yoktu. İki günlük bir yolda yaşadık bütün bunları. Biraz daha yürüdükten sonra iki kişi daha koptu. İkisi de eskiydiler. Kaçmıştılar. İç hatlara giderek, kendimizi kurtardık. Nispeten daha rahat bir yere geldik. Yaşar arkadaş yaralı olduğundan imkânlar dâhilinde onun tedavisini yaptık. Sadece sabun ve su vardı. Farklı bir şey de yoktu. Arkadaşın yarasını yıkayarak bağlayıp sardık. Oturup dinlendik. Arkadaşlar biraz daha su getirmemiz gerektiğini söylediler. Uğur diye biri vardı. Hayri arkadaşla birlikte suya gittiler. İkisi de Avrupa katılımlıydı. Suya gittikleri yerde Hayri arkadaş kendisinin gelmesini bekliyor. Gelmeyince bizler de merak etmeye başladık. Az sonra Hayri arkadaş tek başına geri döndüğünde, sormamız üzerine durumu anlatarak ortadan kaybolduğunu belirtti. O zaman arkadaşlar kaçmış olduğuna hükmettiler. Arkadaşlara ulaşana kadar böyle bir dizi olumsuzlukla karşılaştık.

O zaman Haydar arkadaş vardı. Güçle birlikte iç hatlara çekilerek operasyon olasılığına karşı tedbir almışlardı. Ne Suriye ile ne de buradaki arkadaşlarla bağlantı kuramıyorduk. Yani dünyadan kopuktuk. Toplam 10-12 kişiydik. Daha sonra Yusuf arkadaşın tedavisini yaptık. Bayağı yürüdük. Ancak düşman hep peşimizdeydi. Belki görüntü vermiyorlar, kapsamı genişletmiyorlar ama oranın bir özelliği, gerilla tarzına göre hareket eden bir gücün varlığıdır. Tim tarzı araziye yayılma, dağılma gibi. Özel timler aynen bizim tarzımızı uyguluyorlardı. Yürürken ayak izlerine dikkat etmeye özen gösteriyorduk. Piling arkadaş, yabancı bir ayak izi yada araç izine rastladığımızda sürekli olarak kontrol ediyor, izin eski mi, yeni mi olduğunu hemen anlayabiliyordu. İzler yeniyse bu önümüzde pusu olduğunu gösterecekti. Bu tür izlere rastladığımızda hemen yönümüzü değiştiriyorduk. Artık yürüyecek halimiz de kalmamıştı. Erzağımız yoktu. Azalan ekmek ve helvamızla idare etmeye çalışıyorduk. Bazı yerlerde

su bulamıyorduk. Suyun olabileceği bütün yerler düşman tarafında tutulmuştu. Öyle uzun bir süre yürüyüş yaptık. Artık takatten düşmüştük. Bir nevi irade savaşı. Yani düşmanla karşı karşıya savaşmaktan öte doğayla mücadele ediyor, onunla savaşıyorsun. İraden güçleniyor, daha duyarlı hale geliyorsun. Hassasiyetlerin her şeye yönelik gelişiyor. Zorlandığımız yanları belirtmiştim. Açlık, susuzluk gibi. Bu bazı arkadaşlarda kırılmalara da neden olabiliyordu. Özellikle biz yenilerde bu böyleydi. Yeni katılanlar bütün bunlara sonradan anlam verebiliyorlar. Bütün yaşananlara sonradan anlam veriliyor ve bütün bunlar da birikim ve tecrübe oluyor. Bir süre sonra suya ulaştık. Herkes adeta neredeyse patlayana kadar su içti. Sanki hiçbir yerde su kalmamış, hepsini bitireyim gibi bir iştahla su içiyordu arkadaşlar. Uyarılara rağmen arkadaşlar, rahatsızlık riskine bile aldırmadan su içtiler. Biraz yürüdükten sonra bu sefer de açlık baskılamaya başladı. Erzağımız yoktu. Mecburen otları topladık. Ekmek, tuz gibi hiçbir şey yoktu. Otları kaynatıp suyunu sıkarak yiyorduk. Bazen nadiren de olsa meyve topladığımız oluyordu. Olgunlaşmamış meyveleri toplayıp yiyorduk. Bir yerde yabani erik vardı. O kadar açtık ki, bütün erikleri topladık. Bunlardan reçel yaptık. Ama ne şeker ne de tuz. Bunlarla idare ettik. Düşman hâlâ peşimizdeydi. Helikopterler dolaşıyordu. Ancak yerimizi tespit edemiyorlardı. Arkadaşlar erzak için bir planlama yaptılar. Piling arkadaş bu konuda daha duyarlıydı. Kendisinin bildiği bir köy vardı. Planlama yapıldı. Dört arkadaş bunun için gitti. Hazır bir şeyler yiyeceğiz diye bekliyorduk. Gidenler elleri boş döndüler. Gidilen köy korucu köyüymüş. Sahil kenarında bir köyde evlerden birine gidiyorlar. Köylülerin tümü herhalde bir cenazeye yada toplu halde başka bir yere gitmişler. Arkadaşların gittikleri evde de sadece bir tek kadın kalmış. Arkadaşların kılık kıyafetleri, kirli, sakallı halleri karşısında kapıyı açan kadın bayılıp yere yığılıyor. Arkadaşlar bir de, "Bizler PKK'liyiz," deyince kadın düşüp bayılıyor. Kadın bayılınca arkadaşlar da o panikle hemen orayı terk etmek durumunda kalıyorlar. Köydeki bütün silahlar arkadaşlara yöneliyor. Köyün korucu olduğu bilinmiyor tabii. Arkadaşlar erzaksız gelince biz de mecburen öyle devam ettik. Bağlantı kurmaya çalıştık ancak

çıkmadı. Ne Suriye ne de Haydar arkadaş bir türlü çıkmıyor. Aradan bir iki gün geçtikten sonra artık arkadaşlarda moralsizlik başladı. Kırılmalar ve tepkiler başladı. O Hacı denen unsurun zaten bir oyunu vardı. Amanos'un o yağmurlu günlerinden birinde kendisini deliliğe vurdu. Kendi sorumluluğu altındaki grup dağılmaya yüz tutunca sorumluluktan kurtulmak için kendisini deliliğe vurdu. Böyle bir oyun sergiledi. Kendi kendine gülüyordu. Arkadaşlar sağanak yağmurda dönüşümlü olarak yağmurluk altında yaktığımız ateş etrafında kurunmaya çalışıyorlardı. Nurhak diye bir arkadaş vardı, şehit düştü pusuda. Hacı'ya yalvarıyordu adeta. Onu ikna edip kendine getirmeye ve orayı terk etmeye zorlamaya çalışıyordu. Hacı kalkmıyordu. Bir orman muhafaza memurunun kulübesi vardı. Çam ormanı içinde okul gibi bir yapıydı. Oraya gittik. Hacı'nın gelmesini bekledik. Hacı'yı getirip içeri koydular. Piling arkadaş yanındaydı. İlgilenmesine rağmen hiçbir cevap alamıyordu. Herkes kendi derdindeydi. Yorgun, halsiz, kırılmayla baş başa, aç susuz kendini bırakmış bir tablo vardı. Piling arkadaş ve Bawer diye bir başka arkadaş oldukça zorlanıyorlardı bu durum karşısında. Toparlayıcı olmak istese de bunu pek de başaramıyordu Piling arkadaş. Hacı'nın yanında partinin parası vardı. Ağzına koyduğu paraları yiyordu. Piling arkadaş bunu görünce adeta şok geçirdi. Neyse ondan biraz para aldı. Piling arkadaş gidip Hacı'ya ait M-16 silahının iğnesini çıkardı her ihtimale karşı. Aradan biraz zaman geçti. Sabaha doğru dışarıda nöbet tutuyorduk. Hacı dışarı çıkınca, "Etrafımızı askerler sardı, düşman çembere aldı bizi," diye bağırmaya başlayınca hepimiz paniğe kapıldık. Hepimiz silahlanarak pencerelere doğru savunma pozisyonu aldık. Dışarı çıkınca kimsenin olmadığını anladık. Arkadaşlar da asker üniforması giydiklerinden, şayet silahının iğnesi çıkarılmamış olsa arkadaşları da vurabilirdi. Biz içlere doğru gidinceye kadar operasyon sürekli olarak devam etti. Bir ay sonra her nasılsa operasyon durdu. Bir ay boyunca bu kopuk, ilişkisiz, erzaksız yürüyüşümüz devam etti. Daha sonra bağlantı kuruldu. Haydar arkadaş bir yer gelip buluşabileceğimizi belirtti. Piling arkadaş yeri biliyordu. Gittik. Arkadaşlarla buluştuk. Arkadaşlar bizi perişan halde, yıpranmış gördüler. Burada kendimize

çeki düzen verdik. Hacı burada da kurnazlık yaptı. Bilinen oyununu devam ettirdi; sırf sorumluluk almamak için. Yani bütün o şehadet, yaralanma, kaçışların sorumluluğunu kimse üstlenmedi. Adeta hiçbir şey yaşanmamış gibi her şey ortada kaldı. Toplantı da yapıldı hiçbir şey olmamış gibi. Zeki, kendisini Suriye sınırına yakın bir yere konumlandırmıştı; olası bir durumda kendisini içeri atabilmek için. Yani böyle bir ortam vardı. Artık düzenlemeler oldu. Bir tim Haydar arkadaşın yanında kaldı, bir tim, Bişar diye bir arkadaş vardı daha sonra şehit düşen, onun yanında kaldı. Bu ortam ve koşullardan hiçbirimiz o zaman pek bir şey anlamadık yani. Zorlandık. Herkes kendi derdine düştüğü için olanları da içine attı. Böylece olaylar da kapandı. Belki Zeki'yi görürüz, bizimle bir şeyler konuşur, bize bir şeyler söyler diye umut edip durduk. Ama böyle bir şey olmadı. Zaten cihazı olduğu gibi teslim etmişti. Gücü de seçmeydi zaten. O eski bilinen tarzıydı. Kendi ekibini zaten Önderlik sahasında ayarlamıştı. Düzenlemeler oldu. Kendisini hiç görmedik. Biz iç kısımdaydık. Yani üçgende; Adana, Hatay, Güneybatı üçgenindeydik. Geçiş güzergâhıydı burası. O da tabii kendini sınır tarafına vermişti. Aradan uzun bir zaman geçti.

Giderek zorlanmaları aşarak artık doğaya ve koşullara alışmaya başladık. Yaşamın zorluklarına katlanmayı öğreniyorduk. Asıl gerillacılık şimdi başlıyordu bizim için. Uzmanlık isteyen, kendisini yetiştiren, iradesini güçlendiren gerillacılık. Çünkü sürekli olarak hareket halindesin. Aralıksız yer değiştirmek durumundasın. Bütün ince ayrıntıları hesaba katarak yaşayabilirsin ancak. Bir nevi aslanın pençeleri arasında yaşamı sürdürüyorsun. Öte yandan düşmandan çok, doğanın koşullarına karşı mücadele etmek zorunluluğu da var tabii. Hareket tarzı, yaşam; her konuya, örneğin gidiş-gelişlere, ayak izlerine, hatta suyun bulandırılmamasına bile dikkat edilmesini gerektiriyordu. Ağaç keserken kabuklarını soymaya kadar, kısacası her şey mutlak bir dikkat gerektiriyordu. En üst düzeyde sergilenen duyarlılık sayesinde bütün refleksler her zaman canlı, yanıt vermeye hazır hale geliyordu böylelikle. Böyle uzun bir süre kendimizi eğiterek güçlendirdik. Buna rağmen kimi zor-

lanmalarımız yine oluyordu. Bazı konulara anlam verememe, yaşamsal ve partisel boyutlarda zorlanmalarımız vardı.

Amanoslarda toplam olarak bir buçuk yıl kaldım. Amanoslara yapılan düzenleme gereği bir grubun daha gelmesi gerekiyordu Önderlik sahasından. Ferhan Türk'ün grubuydu. Grubu iç taraflarda bekliyorduk. Grup geldi, yeni arkadaşlarla tanıştık. Bu durumda insanda yüksek bir moral oluşuyor. Bütün yaşananların yarattığı yıpranma, yorgunluk böylece giderilmiş oluyor. Güç ve destek alınıyor arkadaşlardan. Arkadaşların gelişi bütün güç açısından böyle bir canlanmayı da yarattı. Karşılıklı tanıştık bütün arkadaşlarla. Derken yapılan toplantı sonunda yeni bir düzenleme de yapıldı. Bahsettiğim, daha sonra kaçan Sabri de bu grupla gelmişti. Hatta kendisini dayatmış; "Bıraktığım yerden devam edeceğim," demiş arkadaşlara. Düzenlemede bir grup Güneybatı'ya ayarlanmıştı. Şiyar Amanos arkadaşın grubuydu. Bu grupta ben de vardım. Yaklaşık 15 arkadaş vardık bu grupta. İç düzenlemeler de yapıldı. Herkes kendi yerine gitti. Yani öyle aynı yerde kalabalık beklemek uygun ve doğru değildi. Arkadaşların erzak sorunu vardı. Bir grup bu yüzden köye gitti. Biz de, iki üç arkadaşla nöbet tutuyorduk. Böyle çok tehlikeli yerlerde tek arkadaş yerine üç, hatta bazen dört arkadaş sürekli nöbetçidir.

Bizim hâkimiyetimiz olan yerlerde tek nöbetçi kalır genelde. Bahsettiğim Sabri adlı kişi, dışarı çıkacağını söylüyor. Arkadaşlar dikkatli olması ve görüntü vermemeye özen göstermesi konusunda uyararak izin veriyorlar. Kendisine sorduğumda dışarı çıkmak için izin istediğini söyledi. Gitti ancak geri dönmedi. Diğer taraftan yerine dönmüş olabileceğini düşündüm. Beklememize rağmen bir türlü dönmedi. Arkadaşların sorması üzerine durumu anlatarak kendisini aşağı doğru bıraktığını aktardım. Arkadaş geri dönmediğini belirtince artık kesinlikle kaçtığını düşünmeye başladık. Düzenlemeden sonra ikinci kez kaçış pratiği sergiledi. Gidip düşmana bilgi vermesi durumunda köye inen arkadaşların pusuya düşmeleri kaçınılmaz olabilirdi. Arkadaşlarla bağlantı kurma çabamızdan da sonuç alamadık. Üç arkadaş, birlikte gece vakti köyün olduğu boğaza doğru gittik. Oradaki tepeden ancak bağlantı kurabildik. Ne kadar erken gittikleri yerden çıkıp gelirlerse

bizim de bulunduğumuz yerden çıkmamız o kadar erken ve güvenli olacaktı. Zaten erzağımız sürekli olarak sırtımızda olurdu. Hem hazır hem de işlenmemiş haliyle. Bütün hazır erzakları paylaştırdık kendi aramızda. Kendi yüklerimizi de aldık. Arkadaşlar sağ salim geldikleri için de sevindik. Çünkü kaçan unsurun bilgi vermesi halinde arkadaşların kurtulmaları imkânsızdı. Sabaha karşı, henüz hava tam aydınlanmadan, 15 dakika içinde bulunduğumuz noktayı terk ettik. Bu esnada Sabri unsuru düşmanla birlikte noktaya ulaşmıştı. Komple girerek çembere almışlardı noktamızı. Nokta baskını düşünüyorlarmış. Biz kendimizi böylece kurtarmış olduk. Yerler çamurluydu. Arkadaşlar, izlerimizi karıştırmamızı söylediler. İzlerimizi karıştırarak bayağı bir mesafe uzaklaştık. Ne kadar uzaklaşırsak çemberi kırmamız o kadar mümkün olurdu. Üstelik ikinci bir çember de atılmış olabilirdi. Düşman cihazını dinliyorduk. İzlerimizin yeni olduğu, tam da buradan hareket ettiğimizi söylüyordu düşman muhaberecisi. Hemen yakalanmamız yada vurulmamız gerektiği, küfürler eşliğinde emrediliyordu operasyon gücüne. İzleri karıştırdığımızdan gidiş yönümüzü tespit etmekte zorlanıyorlardı. Biz yine de tedbir amaçlı uzaklaşmayı esas alıyorduk. Cihazımız açıktı. Sürekli onları dinliyorduk.

Alandan epey uzaklaşmıştık. Ortam sakinleşti. Güney gücü de kendi istikametine doğru gitmeye başladı. Arazideki üç arkadaş da bir yerde görüme yapmaya gitmişlerdi. Askeri elbiselerimiz yırtılıp artık kullanılamaz duruma geldiğinden mecburen köylü elbiseleriyle dolaşmak zorunda kalmıştık. Giden arkadaşlar da köylü elbiseleri giymişlerdi. Arazide olduklarından, suyun başına nokta kurmuşlar. İki arkadaş, kurdukları noktada yemeklerini hazırlayıp çaylarını da demlemişler. Bizim evlerden aldığımız fincan tipi bardaklarımız vardı değişik renklerde. Hangi arkadaşlarda bunlardan olduğunu biliyorduk. Bu grupta Önderlik sahasından gelen arkadaşlar da vardı. Onlar da askeri kıyafetli, M-16'lı. Bunlardan biri Cudi arkadaştı. Daha sonra Güneybatı'da şehit düştü. Arazide gördüğü iki kişiyi arkadaşlara bildiriyor. Tabii arkadaşları köylü sanıyor. Hatta korucu olduklarını söylüyor. Ellerinde kleş var, elbiseler aynı korucu elbiseleri gibi. Biz kendimizi araziye vererek pusu attık. Yüksek tepelere çıkmıştık. Aşağı

inen iki arkadaş, Cihat ve Mahmut arkadaşlar- karşılaştıkları arkadaşları kıyafetlerden dolayı köylü sandıklarından, kendilerini asker olarak tanıtıyorlar. Arkadaşlara da teslim ol çağrısı yapıyorlar. Arkadaşlar da tanımadıklarından biraz korkuyorlar. Bunun üzerine silaha davranmak yerine kaçmaya başlıyorlar. Sonra eskilerden bir arkadaş durumu fark edip bunların bizimkiler olduklarını söylüyor. Arkadaşları bardaklardan ötürü tanıdığını da ekliyor. Bu sefer de biz o kaçanları çağırıyoruz ama bir türlü gelmiyorlar. Bir iki saatlik yol kat etmişler. Daha sonra aşağıya inen Şiyar arkadaşın sesini tanıdıklarından çağrısı üzerine nihayet geri dönüp geldiler. Onlar da gelip bizim gruba katıldılar. İçeri gitmek istemediklerinden gelip bize katıldılar. Bir yere kadar gittikten sonra erzağımız tükendi. Şiyar arkadaş bir yerde durup erzak almamız gerektiğini söyledi. Artık buradan itibaren gerçekten büyük bir mücadele başladı. Tam da Amed'de başlayan Murat Operasyonu zamanlarıydı. Solcuların bulunduğu bir köye gittik. Öyle Kürt bulamazsın. Var olan kırsal alandaki Kürtlerin zaten evleri yakılmış, tümü şehirlere dağılmışlar. Bölgedeki İç Anadolu Kürtlerinin ise fazla bir şeyden haberleri yok. Düşmanın yoğun antipropagandalarından oldukça etkilenmişler. Gerilla hakkında yapılan bu propagandalar nedeniyle arkadaşları adeta insan dışı varlıklar olarak biliyorlar. İnançlar ve kutsal değerlerden habersiz, vahşi varlıklar olarak düşünüyorlar. Öyle ki yediden yetmişe herkes bu temelde örgütlendirildiğinden; nerede, ne görse hemen ihbar eden insanlar haline getirilmişler.

Arkadaşlar, gece ağırlıklı olarak Türk solunun etkili olduğu bir köye girdiler. Öyle fazla sempatizan falan da yoktu. Yöre yemekleri yağ, bulgur çoğunlukla. Fazladan yada farklı bir şey bulamazsın zaten. Ayakkabılarımız yırtıldığından onlar da ihtiyaçlarımızdandı. Arkadaşlar bazen yırtılmış ayakkabılarını üstten, alttan bağlayarak idare ediyorlardı. Erzaklarımızı temin ettikten sonra sağanak yağmur başladı. Şiyar arkadaş, yağmur dinene kadar kendimizi bir yere bırakmak zorunda olduğumuzu söyledi. Bunun üzerine biz de hep birlikte vadilere indik. Beklemeye başladık. Hava hafiften aydınlanmaya başladı. O yüzden orada kalmak zorundaydık. Fazla gidemezdik. Oldukça da yıpranmıştık yani. Bu arada araziye çıkıp oynayan çocuklar her nasıl

olduysa, bizi fark etmişler. Tabii bu bilgiyi aileleriyle paylaşıyorlar. Biz nöbetçilerimizi çıkarmış beklerken, tepemizde yaşlıca bir adamın belirdiğini fark ettik. Bizi görür görmez gerisin geri kaçıp uzaklaştı. Bizim de üstümüz başımız çamur içinde, sakallarımız uzun, korkunç bir vaziyetteyiz. Şiyar arkadaş hemen tedbir almamız gerektiğini söyledi. Bizler, hemen toparlanıp kuşandık. Köye girecektik. Araziyi de fazla bilmediğimizden, köy üzeri bir çıkış bulma amacındaydık. Biz köye girdik. Köylüler bizi asker sandıklarından, o bilinen asker-millet yaklaşımı içinde bizleri davet ederek, ısrarla ikramda bulunma yarışına giriştiler. Biz çıkış bulma derdindeyken onların havası çok farklıydı. Biz de fırsattan istifade, işe yarayabilecek ayakkabılara el koyuyorduk. Çünkü birçoğumuz ayakkabısızdık. Böylece birkaç ayakkabı da ayarladık. Bir yerden geçerken 18 yaşlarında bir genç kızın korku dolu gözlerle duvara yaslanmış vaziyette, öylece donakaldığını gördük. Bu bize ilişkin yayılan kara propagandanın bir sonucuydu. Onu geçerek araziye doğru yöneldik. Hemen yan taraftaki başka bir köye yöneldik. Köyler birbirine yakın, yan yana kurulmuştu. Bu arada tabii düşman cihazını da dinliyorduk. Bizi görenler zaten çoktan ihbarda bulunmuşlardı. Otobanın üstü askeri araçlarla dolmuş durumdaydı. Yirmi civarında araç vardı. Cihazdan çembere alma talimatı verildiğini duyduk. Öte yandan, helikopterden indirme yapma niyetlerini de zaten açıkça anlamıştık. Şiyar arkadaşın amacı, yüksek bir tepeye çekilip gücü sağlama almaktı. Her durumda köyler üzeri gitmek durumundayız. Bir diğer köye vardığımızda korkudan oranın sakinleri, yerlileri oldukları halde yolu tanımadıklarını söyleyip duruyorlardı.

Oradan çıkmaya çalışırken dinlemekte olduğumuz düşman cihazından, hakkımızdaki bilgilerin iletip paylaşıldığını işitiyorduk. Sayımıza varıncaya kadar bazı ayrıntıları netleştirmiş durumdaydılar. Düşman, vurmak yerine helikopter istiyordu. Aslında düşük bir ihtimal de olsa, bizi vurma şansları vardı. Bu durumda kendimizi araziye vurduk. Her birimiz 25-30 kilo ağırlığında yük taşıyorduk. Yüklerimiz yiyeceklerden oluştuğu için bırakamazdık. Derken, artık sonuncu olduğunu düşündüğümüz bir köye daha girdik. Artık bu alandan çıkarak kurtulmak istiyorduk. Sıcak havada, üstelik bir de koşarak yol

almaya çalışmak bizi fazlasıyla yormuştu. Lastik ayakkabılar ayakları oldukça zorluyordu. Ayak parmaklarımızdan kan akıyordu. Bir süre sonra Şiyar arkadaş bir taktik uygulayacağını, böylelikle kurtulabileceğimizi söyledi. Yolun üstünde kırk elli yaşlarında bir çoban vardı. Şiyar arkadaş yanına giderek onunla konuşmaya başladı. Yanına bir tane genç vermesini, karşı tepeye geçeceğini, orada teröristlerin bulunduğunu söyledi. Yani Şiyar arkadaş kendisini bir subay olarak tanıtıyordu. Yaşlı adam, oğlunu rehber olarak vereceğini söyledi. 17 yaşlarında genç biriydi. Orada bulunan 80 yaşlarındaki bir kadın, "Oğlum, kuşun uçmadığı yerden insan geçemez," diyordu. Farkında değildik ama yaşlı kadın oldukça asi olan o yeri tanımlamaya çalışıyordu kendince. Ama ne olursa olsun gitmeliydik. Çünkü kurtulmanın görünen tek yolu en azından şimdilik orasıydı. Şiyar arkadaş, bize talimat verirken, "Asker!" diye hitap ediyordu. Yani düşman subayı rolünü iyi oynuyordu. Şiyar arkadaş, güya helikopterin güvenliği için hemen tepeye ulaşıp orayı tutmamız gerektiği talimatını verdi. "Emredersin komutanım!" deyip tepeye doğru yol almaya başladık. Patikaya doğru gittikten sonra bizimle gelen genç bundan sonrasını bilmediğini söyledi. Bunun üzerine onu geri gönderdik. Yukarı doğru tırmanmaya başladık. Düşman bizi dürbünlerle takip ettiğinden vurulmamız gerektiğini tartışıyordu kendi içinde. O durumda helikopter bekliyorlar yani.

Tam tepeye ulaştık; düz ve yeşil bir yerdi burası. Hemen izleri karıştırdık. Bir vadiye girdik. Yarım saat kadar yürüdük. Cudi arkadaş, patikaya bir topuk mayını yerleştirirsek az da olsa engelleyici olabileceği önerisinde bulundu. Arkadaş topuk mayınını döşedi. Bir saat kadar yürüdükten sonra biraz dinlenmek için oturduk. Dinlenip bir şeyler yedik. Daha sonra harekete geçtik. Çok kısa bir süre yürüdükten sonra döşediğimiz mayının patladığını işittik. Bir süre sonra ormanlık bir alanda yeniden mola vererek dinlendik. Yorulmuştuk. Ayrıca vadinin nereye çıkacağını da bilmiyorduk. Dar vadinin bir yanı ince, diğer yanı yüksekçeydi. Biz indikçe vadi aşağılara doğru meyil alıyordu. Az sonra helikopter indirme yapmaya başladı. Çok yakındılar. Hatta üzerimizden bile geçtiler. Ama biz görüntü vermedik. Amaçları bizi çembere almaktı. Bu yüzden vadinin her iki yanına, arkasına indirmeler yapı-

yorlardı. Artık tek çıkış yeri aşağı taraftı. Bir iki saat kadar yürüdük. Oldukça yıpranmıştık. Yüklerimiz de ağırdı. Ayaklarımız kan revan içindeydi. Asi bir yere geldik. Artık şutık kullanarak iniyorduk. Bu tarafta artık sırt giderek yükseliyordu. Biraz daha gittikten sonra öncü arkadaş, gitmekte olduğumuz yönün artık bir şelaleye çıkmakta olduğunu bildirdi. Bunun üzerine olduğumuz yerde kaldık. Akşama doğru yemeklerimizi yaptık. Yemek, bulgur ve çaydan ibaretti. Başka bir şey yoktu. Oldukça yorulmuştuk. Dinlenmemiz gerekiyordu. Kimsede konuşacak hal kalmamıştı. Aradan biraz zaman geçince arkadaşın biri su getirmek üzere çaydanlığı alarak gitti. Gittiği yerde bazı sesler işitiyor. Bizim nöbetçiler sanıyor ilkin. Nöbetçilerin yanına vardığında onları halsiz düşmüş olarak görüyor. Üstelik bir de uyuyakalmışlar. Biraz daha gidince, askerlerin toplanmış halde planlama yaptıklarını görüyor. Derhal bu bilgiyi arkadaşlara ulaştırıyor. Bu arada artık hepimiz aceleyle toparlanmaya başladık. Yemekleri mataralara doldurduk. Düşmanın eline geçmesini istemiyorduk. Daha tabaklarımız bile elimizdeydi. Şiyar arkadaş, yamaca vuracağımızı söyledi. Yamaca vurduk. Kendimizi kurtardık. "Teslim olun!" çağrısının hemen ardından vadiye bombalar yağmaya başladı. Bomba, lav silahı artık ellerindeki bütün silahlarla vadiye yoğunca yöneldiler. Biz, karşı sırtın hemen yamacına doğru vurduk kendimizi. Görünmeyelim diye orada kaldık. Kendimizi böylece sağlama almış olduk. Yüklerimizi hazırladık. Yavaşça tırmanmaya başladık. Artık akşam olmak üzereydi. Bayağı yüksek bir yere kadar çıktık. Tehlikeli bir uçurumdu. En ufak bir kaymada arkadaşların şehit düşmesi mümkündü. Birinin düşmesi halinde kendisiyle birlikte iki üç arkadaşın rahatlıkla düşebileceği kadar tehlikeli bir yerdi. Keçinin bile çıkamayacağı kadar sarp, dik bir yerdi. Düşman da herhalde bizim oraya çıkamayacağımızı, bu arada suikastla hepimizi vurabileceğini hesaplamaktaydı. Karşı sırtı tümüyle tutmuşlardı. Keşif yapmışlar ve bizim bundan tabii ki haberimiz yok. Oraya doğru çıkıyoruz. Belli bir yere çıktıktan sonra Tolhildan adlı arkadaş, -o da Dersim grubuyla gelmişti. Önderlik sahasına gelmiş, tekrar Amanos'tan Güneybatı'ya geçecekti- fedakâr, biraz kilolu ve tek böbrekli bir yoldaştı. Kilolarından ötürü ağır yürüyordu. Belli bir yere kadar

geldikten sonra Cudi arkadaşa zorlandığını söyledi. Cudi arkadaş yolun az kaldığını, çıktık mı kendimizi kurtarabileceğimizi söyledi. Böylece ona moral vermek istiyordu kendini kurtarsın diye. Zorlandığından, eliyle taşları bile tutamadığını söyledi Tolhildan arkadaş. Cudi arkadaş, M-16 silahını ona uzatacağını, silahı tutarsa onu çekebileceğini söyledi. Elini atar atmaz, biraz kendisini zorladıktan sonra kaydı ve uçuruma yuvarlandı. Bir bomba patladığında nasıl ses çıkarırsa aynen öyle bir ses çıktı. Şehit düştü. Cenazesini almamız imkânsızdı artık. Böyle bir girişim dört beş kayıp vermek anlamına gelirdi. Ayrıca çok derin bir yere düştüğünden tam yerini tespit etmek zor görünüyordu. Mecburiyetten bıraktık. Ama bütün arkadaşlar bu durumdan derin etkilendiler. Böyle durumlar moral bozukluğu da yaratıyor tabii. Böyle fedakâr, moralli bir arkadaşı yitirmek zor geliyordu insana. Şiyar arkadaş fazla beklemenizin doğru olmadığını, elimizden bir şey gelmediğini, arkadaşı oradan getirmeye çalışmamız halinde daha fazla kaybı göze almamız gerekeceğini, bunun da mümkün ve anlamlı olmadığını söyledi. Karanlık çökmeye başlarken yukarı doğru tırmanmaya başladık. Tırmanacağız ama tutunacak hiçbir şey yok. Dik bir yerdi. Büyük ağaçlar vardı ama yetişemiyorduk. Bazen ellerimizle ayaklarımızın basacağı yerleri kazmak zorunda kalıyorduk. Ama bunu büyük bir dikkatle yapıyorduk. En ufak bir ses, yuvarlanacak bir taş yada öksürük bile risk demekti. Bütün bunlara dikkat ederek yapıyorduk. Çünkü düşmanla aramızdaki mesafe 25-30 metreden daha azdı. Bizim çıkacağımız sırt ayrı, onların çıkacağı ayrı. Hemen karşımızdalar aslında. Herhangi bir ses yada görüntüde hemen tarayabilirler. Sonra herhangi bir arkadaş yuvarlansa ötekini mutlak götürür. Çünkü yukarı doğru ve sıralı tırmanıyoruz. Arkadaşlar birbirlerinin omuzları üzerinden, böyle sırayla yukarı doğru çıkabiliyorlardı.

Bir yerden sonra biraz dinlendik. Karanlıkta, hareketsiz bekledik. Düşmanın sesini bile işitebiliyorduk. Sigara ateşi, silah gürültüleri netçe işitiliyordu. Bizim çıkacağımızı mümkün görmüyor, suikastla avlayabileceklerini hesaplıyorlardı. Bizim amacımız ise ne olursa olsun o tepeye ulaşmaktı. Dinlenmeden sonra tekrar yürümeye, tırmanmaya başladık. Bedran adında, zindandan gelen bir arkadaş vardı. Yukarı çı-

kınca zorla bacaklarını ağacın arasından geçirerek tutunmaya çalışıyordu. Şutık açarak arkadaşları çekip geçiriyordu. Yamaca ulaşınca sağlam bir yerde yine dinlendik. Sonraki sabahın ilk aydınlığında ancak tepeye ulaşabildik. Yani bir saatlik yolu yirmi dört saatte tamamladık. Havanın aydınlanmasına yakın, bir yere ulaştık. Görüntü vermemek için olanca dikkat ve çabayla kendimizi güvenceye aldık. Görüntü vermemiz halinde orayı da tutabilirlerdi. Ayrıca tutmuş olmalarına da ihtimal veriyorduk. Yine de oradan çıkmaya gayret ediyorduk. Tam tepesine ulaştık. Sık bir ormanlığa çıktık. Tam vadinin içine aydınlatma fişeği attılar. Ardından taramaya başladılar. Ama boştu tabii, biz yukarıdayız. Yorgun ve yara bere içindeydik. Yan taraftaki bir diğer vadiye doğru yol almaya başladık. Oradan uzaklaştık. Biraz dinlendik. Ekmek vardı, yeşil soğanımız vardı. Bazı arkadaşlar yemek yerken bazıları da yatıyordu. Çünkü herkes yorgun ve takatsizdi. Biz böyle uyur uyanık haldeyken, nasıl olduysa yine bir baktık koyun sürüsü tam içimize doğru geldi. Şayet kimse yoksa yada çoban bizi fark etmezse birini yakalamaya da niyetlendik. Tam o esnada adam tam karşımıza dikiliverdi. Arkadaşlarsa yerlerinden kalkacak durumda değiller. Şiyar arkadaş yerinden kalkarak çobana, "Gel buraya!" diye seslendi. Adam koyunlarını bile bırakarak kaçmaya başladı. Arkadaşlar kalkacak halde değiller. Ayaklar kan revan içinde olmasına rağmen aceleyle kalkarak yürüyüp kendimizi oradan uzaklaştırmaya başladık. Tabii hemen bilgi ulaşmış düşmana. Cihazı takip ediyoruz. Öte yandan hava kararmış için nispeten biraz rahatız. Bir kaya altına çömeldik. Orada biraz dinlendik. Bu arada yağlı ekmek yaptık. Cihazı da dinliyoruz. Özel timler de harekete geçmişler. Başka yerde iz görmüşler. İzler üzerine tartışıyorlar. Hatta elimizde bulunan şehir ekmeğini köpeklere verdiğimizi bile tartışma konusu ediyorlardı. Bütün bunları dinleyip gülüyoruz. Birbirlerine girmiş, ne yapacaklarını bilemez hale gelmişlerdi.

Biz de hazırlıklarımızı yaparak yola koyulduk. Seyhan nehrine doğru giderken, uç tarafta bulunan bir şantiyeyi geçmemiz gerekti. Mecburen dar bir patikadan geçmek durumundayız. Bulunduğumuz yerde biraz kaldık. Suyumuz tükenmişti. Görüntü vermemek için suyun başına da inemiyoruz. Birden kara bulutların toplanmakta ol-

duklarını gördük. Yağmur yağar diye umduk. Bütün yağmurlukları açarak ağaçlara bağladık. Yağmur yağmaya başladı. Böylece suyumuz oldu. Mataralarımıza topladığımız suyu doldurduk. Karanlık çökmeye başladığında yeniden yolumuza koyulduk. Kemal diye daha sonra şehit düşen bir arkadaş vardı. Urfalı bir arkadaştı. Biraz sonra yolun kenarından dönerek şantiyeye doğru yöneldik. Kemal arkadaş en arkamızdaydı. Tam onun geçtiği an dozerlerden bir tanesinin içinden biri doğruluyor. Adam Kemal arkadaşla göz göze gelince korkuyor. Kemal arkadaş da fark edildiği için korkuyor. Bundan bize hiç bahsetmedi. Bu tip durumlarda hemen ihbar ediliyoruz. Oradan geçtikten 15-20 dakika sonra Kemal arkadaş dozerin içinde biriyle göz göze geldiğini söyledi. Şiyar arkadaş neden haber vermediğini sorup eleştirdi. Bu bilgiyi iletmiş olsa ya adamı orada halledecek yada beraber götürecektik. Biz üç arkadaş gerisin geri şantiyeye doğru gittik. Adam çoktan sırra kadem basmış. Haydi, tabana kuvvet dedi Şiyar arkadaş. Artık suya, çamura vuruyoruz kendimizi. Yağmurla birlikte sürüklenip gelen taş ve çamurların boşaldığı büyük nehre vurarak geçeceğimizi söyledi arkadaşlar. Fazla derin değildir ama tehlikelidir. Sürüklenen taş ve kaya parçaları da döküldüğü için risk taşımaktaydı. El ele tutuşarak, yavaşça geçmeye başladık. Sürüklenen taşların ayaklarımıza vurduğu oluyordu. Oradan geçerek kendimizi kurtardık.

Tabii bütün bunlar büyük bir mücadele dersi olarak tarihe geçti. İnsan iradesinin güçlendiği zamanlardır. Düşman bile bizim nasıl olup da oraya çıkabildiğimize şaşırmıştı. Bunları duymasak da hissediyorduk. Aslında telsiz konuşmalarında oraya çıkmamızın imkânsızlığına dair düşüncelerinden ve planlarından haberimiz vardı. Şiyar arkadaş bile bu konudaki hayretini belirtmekten kendini alamıyordu. Kurtulmuştuk ama operasyon devam ediyordu. Peşimizi bırakmayacaklardı. Çünkü izlerimize rastlamışlardı. Şiyar arkadaş, gücün ağırlığını hesaba katarak bir birimin geri dönmesi gerektiğini söyledi. Böylece küçük bir birimin kendini Güneybatı'ya ulaştırabileceğini düşündüğünü belirtti. Arkadaşlar bu konudaki düzenlemeyi yapmışlardı. Ben, Botan arkadaş ve isimlerini hatırlayamadığım, -biri Adana katılımlıydı hep orda kaldı- bir başka Botanlı arkadaş, Azad isimli daha sonra kaçan biri

ve bir başka arkadaşla biz dört kişi seçildik. Gidip arkadaşlara ulaşacak, bilgi verecektik. Bu arada tabii operasyon devam ediyordu. Biz böylece gruptan koptuk. Piling arkadaş biraz şaşkındı. Arkadaşın neden ve nasıl bu grubu kopardığına anlam veremiyordu. Yani hiçbirimiz araziyi bilmiyoruz. Mecburen bir köye erzak almak amacıyla geldik. Bir miktar erzak ve tütün aldık. Azad, aldıklarımızın bize yetmeyeceğini söylüyordu. Bir başka köye girmemiz ve biraz daha erzak almamız gerektiği konusunda dayatmalarda bulunuyordu. Bu konudaki ısrarlarından ötürü dayatmalarına bir anlamda mecbur kaldık. Hem eski biriydi hem de tam olarak hatırlamıyorum ama galiba yönetimde de yer alıyordu. Kendimizi araziye bırakarak yavaşça ilerliyorduk. Bir köyün yakınlarına geldiğimizde nasıl gireceğimize ilişkin plan yapmaya başladık. Karanlık çökünce ilk eve girmeye karar verdik. Ama girip çıkacaktık. Bekleme olmayacaktı. Tam yolun kenarına geldik, karanlığın çökmesini bekleyecek, öyle hareket edecektik. Bunun için kendimizi kanalın içine bıraktık. Bu arada köylülerin sesleri duyulmaya başladı. Kafamızı bir çıkardık, bir de ne görelim? Özel timler de tam bulunduğumuz köye giriyorlar. Aramızda 15-20 metre bile yok. Bizleri görmemelerine şaşırmıştık. Hemen yavaştan mekanizmalarımızı açtık, bombalarımızı da hazırlayıp beklemeye başladık. Bizi görmüşlerse, onları tarayabilirdik. Çünkü yerimiz uygundu. Öylece donakalmış vaziyette bekledik. Gidecek bir yer de yok. Artık olması gereken neyse olacaktı. Bu arada köylüler de gelen özel timlere ikram davetinde bulunuyorlardı. Yoğunlaşmalar köyün içine odaklanınca biraz nefes aldık. Onlar, evin içine girerlerken biz de yavaşça sürünerek kendimizi oradan uzaklaştırdık. Azad'a, "Senin kuralsızlığın ve ısrarın yüzünden dördümüz de orada şehit düşebilirdik," dedim. Kendimizi bir tepeye vurduk. Yorgunduk, kendimizi biraz da bırakmıştık. Ölümü hiçe sayar hale gelmiştik. Yukarı çıkıp dürbünle baktığımızda gideceğimiz yere karakol kurduklarını gördük. Gidersek karakola gideceğiz yani. Onlar da yorgun ve kendilerini bırakmış durumdaydılar. Bulundukları yerin tam önünde de çilek bahçesi vardı. Çilek toplayıp yiyorlardı. Yanımızda arkadaşlar olsa, mükemmel bir eylem için bulunmaz bir yer ve fırsat olabilirdi. O kadar yorgun hal-

deler ki bizi fark edemezlerdi. Bizim yerimiz uygundu. Denetimimiz altında olduklarından sızma ile vurulabilirlerdi. Biz beklerken gördük ki orada başkaları da var. Birimler halinde, gerilla tarzı çıkıyorlar. 10-15 kişilik birimler halinde yavaş ve mesafeli bir şekilde kendilerini araziye bırakıyorlar. Oranın ormanları sıktır. Öyle ki bazen insan gökyüzünü bile göremiyor. Gerillanın saklanabileceği bir yer. Geceleri değil, gündüzleri yürüyebiliyorsun. Orada asker ve özel tim hiçbir zaman orman içine giremiyor. Korkuyorlar. Ancak ne yapabiliyorlar, yol yada belli patikalardan gidiyorlar. Akşamları da bir boğaza yada yol üstlerine pusu atıyorlar. Bazen de bizim kullandığımız yollara pusu attıkları oluyordu. Buradakilerin sayısı 17 idi. Onlar geçip gittikten sonra biz de harekete geçtik. Oradan ayrılmalıydık. Epey gittikten sonra bir otobanı geçmek zorunluluğu doğdu. Benim ve Amedli Deniz arkadaşın kısa, Azad'ın ise uzun şutığı vardı. Kendimizi aşağıya bırakmamız gerekiyordu. Azad, kendi şutığını vermek istemiyordu. Ancak biz bu halde inersek düşüp sakatlanacağımızı, dolayısıyla vermesi gerektiğinde ısrarlıydık. Kendisi vereceği yerde bizimkileri istiyordu. Bu yüzden Deniz arkadaşa dipçikle bir tane vurdu. Ben şok oldum. İnsan kendi yoldaşına vurabilir miydi? Ona, "Senin arkadaşa düşman gibi dipçikle vurmaya hakkın yoktur," dedim. Bana da bağırarak tokat attı. Yolun altından bir tünelden sürünerek diğer tarafa çıktık. Oradan Ferhan'ın yanına gittik. Hepsi birbirinden beter! Ha Zeki ha Ferhan. Kendilerine doğru yaklaştık. Ayrıntılı tekmil verecektik.

O kadar şey yaşanmıştı. Bir de üstelik bize vurulmuştu. Bilmiyorum, artık ne tepkisi var idiyse. Ferhan'a durumları aktardık. O olay öylece kapandı, gitti. Zaten Ferhan'ın iradesi kırılmış, kendisini çoktan bitirmişti. En son yine bir düzenleme oldu. Bir grubun Önderlik sahasına gideceği söylendi. Biz kendimizi toparlamaya başladık. İçeride bayağı arkadaş şehit düşmüştü. Birinin kaçıp düşmana haber vermesi üzerine nokta baskını olmuş -Haydar'ın birimlinde- çatışarak üç arkadaş şehit düşmüş. İbrahim Çavşin arkadaş orada çatışarak şehit düşüyor. Yeni arkadaşlar da çatışıyorlar. Heval Piro var. Çatışarak kurtuluyor pusudan. Tek başına bir ay arkadaşlardan kopuk yaşıyor. Erzaksız ve bağlantısız bir ay direniyor o arkadaş. Bizim haberimiz yok ama başka

şehadetler de yaşanıyor. Hayri, Ferhat, Şiyar arkadaşlar şehit düşüyorlar. Haydar arkadaş da yaralanıyor. Herkes kendi noktasına ulaşıyor ama kimsenin Piro arkadaştan haberi yok. Piro arkadaş artık kendi başına doğayla mücadele ediyor. Kendi başına boş bir köye giderek erzak çıkarıp depoluyor. Onu nasıl mı bulduk biz? Bizim bir haberleşme yerimiz vardı. Posta kutusu diyorduk. Not için bazen gidip bakardık. Arkadaşlar gittiklerinde bir not getiriyorlar. Notta kendini ve durumunu özetlemiş. Piling arkadaş duyunca tanıyor hemen. Heval Piro, noktalar tehlikeli olduğundan güvenemiyor. O yüzden notları bırakıp gidiyor. Bir ay sonra arkadaşlarla haberleşerek bir yerlerde buluşuyorlar. Avrupa'da bulunan ailesi kendisinin şehit düştüğü bilgisini de almış bu arada. Tabii arkadaşlarla buluştuk. Moralimiz yükseldi.

Piro arkadaş kendi anısını, kopuk kaldığı o bir ayı anlatıyordu. Köye iniyor belirli aralıklarla. Erzak çıkarıp depoluyor. Bulduğu köylü elbiseleriyle dolaşıyor bazen. Karşılaştığı insanların dikkatlerini çekmiyor böylece. Yanında bir radyosu var ama onun da pili yok. Bu arada asker mevzilerini bile gezmiş. Buralarda pil buluyor. Böylece gelişmeleri takip edebiliyor. Tabii ailesine sağ olduğuna dair haber de iletmesi gerekiyordu. Bir ara telefonla Avrupa'da bulunan ailesiyle haberleşerek sağ olduğunu bildirdi. Aile ise bu duruma pek fazla inanmıyor. Bunu düşmanın bir oyunu olarak değerlendiriyorlar. Israrla sağ olduğunu, arkadaşlarla birlikte olduğunu söylüyorsa da inandırmakta oldukça zorlanıyor. Nihayet en son ikna edip inandırıyor. Piro arkadaş da bir nebze olsun rahatlıyor. Aradan epey bir zaman geçti. Ferhan'ın adeta deyim yerindeyse pili bitmişti. Sanki yanında grup yok, hiçbir şey yokmuş gibi davranıyordu. Umurunda bile değildi. Zaten düşman söylüyordu. Zeki'yi takibe aldıklarından cihazdan; "Zeki'yi gönderdik. Artık seni de Avrupa'ya yollarız," diyorlardı. Gerçekten öyle de oldu. Avrupa'ya çıktı. İnsan şok oluyordu yani. Ona hitaben; "Yanındakileri bırak, sen çek git," diyordu düşman. Erzağımızın bittiği bir gün, "Askerlerin yerine gidelim," dedi. Askerlerin yeri de, bir yayla köyünde tahta yapılardan oluşan barınaklardı. Yazın kalıp kışın şehre indiklerinden buralar boş olurdu. Kontrollü bir şekilde oraya doğru

gittik. Hiç kimseler yoktu. Biz de asker kumanyalarından kalanlar varsa bulmaya çalışıyorduk. Askerler, kumanyaların bazıların delip bırakmışlar, bazıların gömmüşler. Biz de sağlam olanları çıkarmaya çalışıyoruz. Bayağı çıkardık. Yaklaşık dört-beş çanta dolusu topladık bunlardan. Ferhan; "Maden gibi burası, artık yemek sorunu ortadan kalkıyor," diyordu. Çektar isminde Mardinli bir arkadaş vardı. Daha sonra şehit düştü. O da, Önderliğe dayatmalarda bulunuyor. "Gidip orada mayınlama yapayım," diyor. Limana demirleyen gemilerin mayınlanabileceğini düşünüyordu. Böyle bir hedefi vardı. Mayınlasa, oralarda düşmana bir anlamda etkili olabilecek darbeler indirilebilirdi. Ferhan buna izin vermedi. Arkadaş ise çok dayatıyordu. Bazı yerlerde yollara döşediği mayınlardan sonuç aldı. En son kaçan Sabri yüzünden deşifre oldu. Düşmana, yanımızda uzman bir mayıncı olduğu bilgisini veren oydu. Mayınlar el yapımıydı. Gübreden yapıyorduk. Baruttan daha tehlikeli ve tahrip gücü yüksek oluyordu. Oradan çıkıp gittik. Biraz dinlendik. Ferhan; "Yine gitmeyelim mi?" diyordu arkadaşlara. Arkadaşlar bunun tehlikeli olacağını belirtip kabul etmediler. Israr etti.

Ferhan önde, grubumuz yürüyüşe geçti. Bazı arkadaşlar radyo dinliyorlardı. Kimi arkadaşlar biraz kendilerini bırakmışlardı. Tam bükümü döndük, hafiften bir ses geldi. Çinko sesiydi. Biraz dinledik, ses yinelendi. Islık çalsam, bağırsam fark edileceğiz. Bir taş alarak fırlattım. Birinin kafasına geldi. Arkasını dönünce işaret ettim. İşaret etmemle geri çekildi. Subay bağırdı. Nöbetçiye seslendi. Kesinlikle görüldüğümüzü düşündük. Artık burada kesinlikle hepimiz şehit düşeriz diye düşünmeye başladık. Garajlarına girmişiz yani. Hiçbir silah sesi gelmedi. Bir daha bağırdı. Nöbetçiye bir küfür savurdu. Kendimizi yukarı doğru verdik. Meğer onlar da yeni dışarı çıkmaya başlıyorlar. Yani göreve çıkacaklar. Az sonra tam birbirimizin karşısında olacağız. Oradan hızla yukarılara doğru tırmanmaya devam ettik. Dört saatlik bir koşu yaptık. Maraton koşusu gibi. Ferhan önde, fırlıyor adeta. Bir yere kadar geldik. Bir boğaza geldik. Boğazı çıktık mı, kendimizi sağlama alabiliriz. Yukarıya kadar geldik. Piling arkadaş da ardımızdan geliyor. Bir şey fark etti.

Tam boğazın üstünde mevziler vardı. Şayet mevziler temiz ise kurtulduk demektir. Piling arkadaş tam geliyor, bakıyor ki askerler henüz yeni mevzilere girmekteler. Boğazı tutuyorlar. Eliyle dur işareti yaptı. Öyle yapınca hadi bakalım, tabana kuvvet bu sefer aşağıya doğru bıraktık kendimizi. Biz aşağı vururken, Piling arkadaş bir bakıyor ki arkasında hiç kimse yok. O da kendisini bırakıp geldi. "Ben size durun dedim, kaçın demedim ki!" Yani gürültü olursa tarayabilirler. Hiç dinler miyiz, kendimizi bırakıverdik aşağılara doğru. Oradan belki altı saat koşmuşuz. Bir yerden kurtuluyorsun bir başka yere takılıyorsun. Acayip bir yer yani orası. Bir yaşam mücadelesidir başlı başına. Kedi-fare oyunu oynuyorsun orada. Kim atik ve kurallı ise o kazanıyor. Tabii bazı kuralsızlıklar oluyordu. O da bazen kurtarıyordu insanı.

Böyle kendimizi vurduk sağlam bir yere. Baktık ki onlar da tarıyorlar artık. Ses duydular ya. Ya domuz sürüsüdür yada teröristler diye düşünüyorlar. Cihazlarını dinleyerek anlıyorduk. Ortam sakinleşince biraz dinlendik. Başka bir yere vurduk kendimizi. Yani öyle sürekli hareketliyiz. Artık irade dışında gelişiyordu bazı şeyler. Bu özel timler bazen avcı kılığında, ellerinde pompalı tüfeklerle araziye giriyorlardı. Araziye, güya hayvan vurma niyetiyle çıkıyorlardı. Aslında o değildi. Seni harekete çekmek niyetliydi. Görüntü varsa bilgi vermek içindi. Yerimizi tespit etmek için buna başvurdukları oluyordu. Elimizden geldiğince görüntü vermemeye çalışıyorduk. Yine erzak sorunu vardı. Kışa doğru üslenme de artık gündemdeki sorunların başında geliyordu. Orada senin hiçbir ilişkin yok. Sadece bir ilişkimiz vardı. O da Kürt'tü. İlçedeydi. Biz ilçeye gidiyor, oradan erzak çıkarıyorduk. Yarım torba, on, on beş kilolar halinde getirebiliyordu erzağı bize. Düşman bayağı da işkence yapmıştı ona. Tek erzak kanalımız orasıydı. Çıkarmamız da bir başka zor ve irade gerektiriyordu. Büyük ve kayalıklı bir vadidir. Patika da olmadığından kendimizi vadiye vuruyorduk. Yukarı çıkana kadar, sırtlarımızda 25-30 kiloluk yüklerle böyle bayağı erzak taşıdık. Artık nasıl olduysa, korucular fark ediyorlar. Köyden çıkışımız esnasında bizi taradılar. Rastgele araziye çıkıyorlardı.

Bizim gideceğimiz yere varıncaya kadar zaten sabah oluyor. Hiç boş duramazsın yani. Geri kalırsan imha olursun. Yürürken bazen kopuşlar da oluyordu. Bazen, yarım saat, bir saat geride kalabiliyorduk. Ama sonuçta yerine ulaşıyordu herkes. Yüklerimiz çok ağırdı. Omuzlarımızın uyuştuğu olurdu. Bir ara sol kolum bir ay boyunca çalışmıyordu. Felç gibi olmuştu. Arkadaşlara söylediğimde, bana, "Yalan söylüyorsun," diyenler bile oluyordu. Ama gerçekten bir taşı bile kaldıramıyordum. Bu durumda hiç sesimi çıkarmıyor, egzersiz yaparak iyileştirmeye çalışıyordum. Bu durum yaklaşık 10-15 gün sürdü. Hâlâ kimi zaman zorlandığımda aynı şeyi yaşıyorum. Böyle yukarı doğru çıkınca biz, adeta dünya bizimdir diyorduk. Tabii pusudan kurtuluyorduk. Kış üşlenmesine geldik böylelikle. Yine Ferhan vardı, Şiyar arkadaş vardı.

Bir yayla var orada, adı Değirmendere yaylası. Bu sefer gidip oradan erzak çıkaracağız. Orayı da özel timler denetim altında tutuyorlar. Buraları bırakıp gidiyor sahipleri. Bıraktıkları evlerde her şey var. Beyaz eşyadan tut yiyecek malzemelerine kadar. Biz köye girdik. Evlerden birini karakol haline getirdik. Erzakları buraya taşıdık. Elimize geçen her şeyden yararlanmaya çalışıyorduk. Bazen çatı, pencere, kapı kırarak içeriye giriyorduk. Buna mecbur kalıyorduk. Erzak sorununu çözmez, üşlenmeyi yapamazsak, yaşayamazdık. Artık kırmadık kapı bırakmamıştık. Bacadan girip kapıdan çıkıyorduk. Bulabildiğimiz ne varsa topluyorduk. Un, bulgur gibi ne varsa alıyorduk. Zaten genelde bunlar çıkıyordu. Kaldığımız yerde bir fırın ocağı vardı. Ama tüpü yoktu.

Gidip bir yerden tüp bulduk. Tüpümüzü yaktık. Artık arkadaşların karınları doyuyordu. Malzemeleri ayrıştırarak torbalara koyup araziye götürüyorduk. İki üç gün böyle yaptık. Bir de sigara sorunumuz vardı. Oranın meşhur deli tütünü var. Pirinç kırıntıları gibi bir tütün. Bazen hiç sigaramız olmadığı için, tütünü bulduğumuzda çok kıymetli oluyordu. Son yükleri topluyoruz artık. Biraz kendimizi bırakmışız da. Her eve girerek istediğimizi çıkarıyorduk. Bir tane villa tipi ev vardı. Kafayı ona takmıştık. Muhtemelen içi doludur. Ama her tarafı demirle örülmüş. Demiri kim dinler! Kapısını ol-

duğu gibi söktük. İçeri girdik. Oldukça konforlu bir evdi. Arkadaşlar yorgun olduklarından koltuklara uzanıp yatıyorlardı. Tabii yumuşak yer görmüşüz. Yeni battaniyeler, elbiseler velhasıl her şey var. Elbiseleri yırtılan arkadaşlar uygun olanları aldılar. Derken, mutfağa girdik. Buz dolabını açınca içinde küflenmiş yemekler bulduk. Çektar arkadaş karakola çevirdiğimiz evin damında, üzerine bir battaniye alarak etrafı kontrol etmekteydi. Evin önünde küçük bir de balık havuzu vardı. Oradan topladıklarımızı yukarı götürdük. Kış üslenmesinin erzak sorununu bu yöntemle çözmüş olduk. Erzakları taşıyınca gömüyorduk. Oranın inekleri meşhurdur. Bir boğaza gelince, bazı görüntüler fark ettik. Asker sandık. Kendimizi sağlama aldık. Hareketlilik vardı. Bir de baktık ki hepsi inek ve buzağı. Bu bir fırsattı. O gece karanlığında birini yakalayıp sabah keserek kavurma yaptık. Bir noktaya çekildik. Nöbetçi, bir domuz sürüsünün gelmekte olduğunu bildirdi. Ferhan birini vurdu. Onun da kavurmasını yaptık. Yağını da mataralara doldurduk. Artık her bir şeyimiz mevcuttu. Piling arkadaşın bir fotoğraf makinesi vardı. Biz, ellerimizde kestiğimiz hayvanların büyük kemikleriyle yürürken o da durmadan fotoğraf çekiyordu. Bizi gören olsa kesinlikle yamyam sanırdı. Böyle komiklikler de yaşadık. Köyden büyük kazanlar getirmiştik. Onlarda kavurma yaptık. Ferhan yine, ille gidip bir inek daha vurmamızı söyleyip duruyordu ısrarla. Arkadaşlar ise yeterli olduğunu düşünüyorlardı. Çektar arkadaşla bir inek vurmak üzere gittik. Köylülerin araziye bıraktıkları bu inekler, zamanla yabanileşiyorlar. Yakalaması mesele oluyor. Birini gözümüze kestirdik. Ancak burada mermi sıkmak bir sorun. Sağ yakalamak zorundayız. Şutık açarak çember oluşturduk. Çok kilolu ve büyük olan birini yorup düşürmeyi planlamıştık. Peşine düştük. Böyle yakalayıp kaçırıyorduk elimizden. Bayağı yorduk onu. Artık son bir darbeyle çembere alarak sıkıştırdık. Hemen yere devirdik. Kesip parçaladık. Çektar arkadaş bir yerine üç tane vurmuş. Artık arkadaşlar da getiremiyor.

Arkadaşlar o kadar et yediler ki, herkes hastalandı. Bu erzaklar bizi bahara kadar götürdü. Bir noktamız vardı. Çadırda 17 kişi kalıyorduk. Küçük bir de sobamız bulunuyordu. Odunlarımızı tes-

tereyle kesiyorduk, ses çıkmasın diye balta kullanmıyorduk. Kabuklarını soyuyor, testereyle inceltip yakıyorduk. Kışı öyle geçirdik. Baharda herkes kendi yerine gitti. Bir ara köyde ne var ne yok diye bir bakalım dedik. Dürbünle baktık. Köylüler evlerini tamir ediyorlardı. Hepsinde pompalı tüfek ve kleş var. Biliyorlardı tabii. Bazen de arkadaşlar not yazıyorlardı. Mecburiyetten dolayı bütün bunları yapmak zorunda olduğumuzu içeren notlar. Bazen yoksul olan yerlere para bırakıyordu arkadaşlar.

Daha sonra Önderlik sahasına geldim. Oradan da Güney'e geçtim. Amanos'un, her bir yılı Güney'in birkaç yılına bedeldir. Güçlü azim ve irade göstermek gerekiyor. Yaşayan arkadaşlar bilir orayı. Kuzey'le eş değerdir. Üstelik, Kuzey'deki gibi halk desteği de yok. Sadece sen ve doğanın çetin koşulları varsınız...

Digor Amanos

AMED

Geliyê Kasa'nın Kızıl Karanfillerine

Henüz 14'ünde genç bir yüreğin her bahar Geliyê Kasa'da kızıl bir karanfil çiçeğinde can bulduğunu sezen var mıdır? Yine adlarını ve yaşlarını henüz bilemediğim yedi can yoldaşın her baharda, kızıl kanları yağmur suyuna karışıp Sarım'a aktığını, Sarım'dan Dicle'ye, Dicle'den özgürlüğe aktığını biliyor muydunuz? Bunu bilip bilmediğinizi bilmesemde, ölümsüzlük direnişleriyle dolu özgürlük tarihi ve kanla sulanmış her bir karış Kürdistan toprağı buna tanıktır. İşte benim bildiğim bu tanıklıktır. Yaşananların anlatılması zor olduğu kadar unutulması da zordur.

Henüz bir hafta olmuştu Şehit Xeyrê yamacındaki sık ve büyük meşe ağaçlarından oluşan ormanlıklı noktaya gelişimiz. Bulunduğumuz yerin zirveleri çıplak zozanlık tepelerle çevrili olsa da, etekleri genelde sık ve büyük meşe ağaçlarıyla örtülü bir alandır. Noktanın hemen karşısında Berbihîv dağı yani, "Ay'a yakın dağ" anlamına gelen silsile uzanmaktadır. Noktanın sağ tarafına ise; Dorşin dağı yani "etekleri yeşil dağ" bulunur. Dorşin'in zirvesi volkanik kayalıklardan oluşur, etekleri ise; sık meşe ve palamut ağaçlarından kaynaklı yemyeşil bir örtüyü andırır. Sol tarafımızda ise; dağkeçilerinin ancak girebildiği arazisi çok sarp Geliyê Koviya'nın derin vadisi bulunur. Bulunduğumuz nokta meşe ve palamut ağaçlarının en sık ve büyük olduğu yer olmaktadır. Yazın akmadığı için koksa da, sonbahar olduğu için akan doğal, güzel bir kaynak çeşmesi var.

Noktamızın hemen aşağısında çok eski bir toprak yol uzanmakta, toprak yol büyük ceviz ağacının altında bulunan Kanî Gûzê adındaki doğal kaynak çeşmede son bulmaktadır. Bu yer aynı zamanda Geliyê Koviya vadisinin derinliklerine açılan giriş kapısıdır. Toprak yolun hemen aşağında ise; Ermenilere ait Kilise adındaki, ki-

lisesi olan boş bir köy harabesi bulunur. Geçmişte bu topraklarda yaşanan vahşetin gizli tanıklığını yapar boş köy harabeleri, 90'larda bu vahşeti yapan TC devleti her ne kadar saklamaya, gizlemeye çalışsa da halen bu anların izlerini günümüze çok canlı bir şekilde taşıyabilmiştir. Bunu anlayabilmek için insan olmak yeterlidir. Yaşananlara biraz yürek gözüyle bakma gücünü gösterebilme yeterlidir. Tüm bu yaşananlar savaşma, mücadele etme gerekçeni güçlendiren ve pekiştiren temel etkenlerdir. Doğasından kaynaklı bu bölgenin insan üzerinde büyüleyici bir etkisi olmaktadır. Ne zaman kenarları palamut ve meşe ağaçlarıyla örtülü toprak yolda yürümeye başlasam, kendimi masallar dünyasında hissederdim. Gayri ihtiyari, noktadaki köz başında morallerimizin ana şarkısı olmuş "Karlı kayın ormanında yürüyorum geceleri" parçasını bağırarak söylemeye başlardım. Bu şarkı bu alanla bir bütünlük, uyum içindeydi. Hâlâ bu şarkıyı duyduğumda aklıma hep o günler gelir.

Aralık ayının son günlerini yaşıyorduk, yüksek dağ zirvelerine kar çoktan düşmüş, kış mevsimi kendisini iyice hissettiriyordu. Kış üstlenmesine hazırlıkların son günlerini yaşadığımız bir öğlen vakti, bir aylık yoğun çatışmada aç ve soğuk kış zorluklarına rağmen büyük bir irade, inanç savaşımını vererek Garzan gücünden bir tabur arkadaş bulunduğumuz noktaya ulaşmıştı. Büyük bir irade savaşımıyla zorlu geçen bu yürüyüşün bedeli çok ağır olmuştu. Bu ağır kayıpların hüznü tüm yoldaşların yüzünden okunuyordu. Yüzlerde okunan acı, hüzün tüm yoldaşları içe kapanık bir sessizliğe büründürmüştü. Arkadaşları yıpratan kışın soğuğundaki yaşadıkları fiziki zorluklar değildi, asıl yıpranmayı, zorlanmayı ruhsal boyutta yaşıyorlardı. Bu çatışmada tam bir bölük yoldaş şehit düşmüştü; yıllardır birlikte büyük zorlukları, acıları, sevinçleri, güzellikleri; iyi ve kötü tüm anları birlikte paylaşmışlardı. Yoldaşlık sevgisi, paylaşımı her şeyden önce geldiği için, kaybetme acısı da her şeyden daha büyük ve zordu. Yoldaşlık en zor anda bir nefes kadar yakındır sana, nefes ki insana yaşam bahşeden bir soluklanmadır. Her bir yoldaşın varlığı daha rahat soluk alışımızı sağladığı gibi, her bir kayıp da bir o kadar bizi nefessiz bırakır. Bundandı bu kadar hüzün ve sessizlik. Kuşkusuz bu kadar ağır kayıpla-

rın nedeni düşmanın gücünden, başarısından kaynaklanmıyordu. Bizim Önderliğimizle yetersiz yoldaşlığımızın ve gerilla ilkelerini yeterince uygulayamayışımızın sonucudur. Yoldaşlardaki duygusal, vicdani zorlanmanın diğer bir nedeni de buydu. Tüm bu yaşananlara rağmen yaşam, mücadele devam ediyordu ve yaşananları unutmadan güçlü, doğru bir sorgulama süzgecinden geçirerek sonuçlar çıkartmak gerekir. Yaşananlardan sonuçlar çıkarabildiğin oranda anlamlandırma gelişebilir ve acı öğretilerin üstesinden gelebilirsin. Yaşamın acılarına teslim olmak, başarısızlığı ve bitirişi getirir.

Özgürlük mücadelesinin tarihi bu öğretilerle dolu bir tarihtir. Bu yaklaşım temelinde yoldaşların hızlı toparlanmaları için her yönüyle destek sağlandı. Bu durumdan kaynaklı bir süreliğine bu noktada kaldık. Kışın ilk karı bulunduğumuz noktanın eteklerine düşmesiyle, Dorşin dağının yamaçlarında yeni hazırlanan kış kampımızda daha kar durmadan o gün taşınmaya başladık. Yürüyüş boyunca bazen marşlar söyleyerek, bazen ise kartopu oynayarak büyük bir moralle ilerliyorduk. O gün ki moralimizin en büyük kaynağı ise; şehit Agir arkadaşın kendisinden uzun olan sobayı taşırken, ayağı kara battığında karın içinde kaybolması, yalnızca soba borusunun görünmesi ve her defasında soba borusunun bulunduğu yerden arkadaşların gidip onu çıkartmaları olmuştu. Bu moralli yürüyüşün ardından, kayalıklı, sık ve büyük meşe ağaçlarının olduğu yeni noktamıza ulaşmıştık. Bu yer bizim için yeni olsa da, aslında '94 yılında arkadaşlar burayı kullanmışlardı; onun için 94'ten kalma eski ama sağlam sığınaklar vardı. Kampa yerleşmemizle eski sığınakların sınırlı onarımları yapıldığı gibi, sayının ihtiyaçları temelinde yeni birkaç sığınak daha yapıldı. Yeni noktaya ulaşmamızla Garzan Eyaleti gücündeki arkadaşlar bizden hemen ayrıldılar. Yeni bir kamp yapımına başlamak için, bir saat ilerimizde bulunan Esgâr adındaki boş bir köye geçtiler. Garzan gücünün eyalete gelişi beklenmedik bir durum olduğu için, herhangi bir hazırlık da yapılamamıştı. Güvenlikten kaynaklı, güçler eyalet özgünlükleri temelinde alanda mevzilendirildi.

Henüz on gün olmuştu yeni noktaya yerleşmemiz. Kulp'tan kalkan iki kobranın bulunduğumuz vadiye gelişiyle Garzan gücü-

nün bulunduğu nokta üzerinde birkaç tur attıktan sonra bir saat aralıksız bombardımana tabi tutması bir oldu. Havanın kararmasıyla, noktalarının deşifre olmasından kaynaklı, Garzan gücündeki tüm arkadaşlar soluğu bizim noktada aldılar. Üç arkadaşın hafif yaralanmasının dışında bu saldırı çok ucuz atlatılmıştı. Bu saldırının ucuz atlatılması tüm arkadaşları sevindirse de, kış kampının istenilen duyarlılık ve disiplin yetersizliğinden kaynaklı deşifre olması tüm arkadaşları kaygılandırmıştı. O gece kapasitesi ancak sekiz arkadaşı alabilen sığınaklarda, otuza yakın arkadaşla sabahlamak zorunda kaldık. Sabah bir durum çıkabilir ihtimali üzerinden, o akşam sabaha kadar her tim birer savunma ve çatışma mevzisi yaptı. Kışın sert, soğuk ve fırtınalı rüzgarına rağmen, o gece ay ışığından faydalanarak mevzi için uygun yer tespit edilerek kazılmaya başlandı. Ayaz havanın bizi dondurması bir yana, kardan buz tutmuş toprağın kazılması bizi o gece çok yormuştu. Neyse ki, timdeki arkadaşlarla dönüşümlü çalışmamız bu zorlanmayı bir nebze de olsa aza indirgiyordu.

Sığınağa ısınabilmek için gidiyorduk, çünkü arkadaşlar ancak oturabiliyorlardı. Sabah şafak söktüğünde bu koşullardan kaynaklı ne mevzileri tamamlayabilmiştik, ne de kimse uyuyabilmişti. Garzan gücündeki arkadaşlar hemen yeni bir yer için çalışmaya koyuldular, birkaç gün fırtınalı rüzgar devam etti. Neyse ki bu birkaç gün içinde bir şey olmadı. Havanın açılmasıyla alan üzerinde iki savaş uçağının dar çember çizerek uçuşları, noktanın deşifre olma kanısını güçlendirmişti. O gece havanın kararmasıyla, yüz elliye yakın arkadaş noktayı terk ettik. Yalnızca iki arkadaş; biri yaralı olduğu için, diğeri ise yaşından kaynaklı yürüyüşte zorlanmasınlar diye güvenlikli bir yerde saklandılar. Diğer tüm arkadaşlarla dört saatlik bir uzaklıkta olan Koyê adındaki boş bir köye doğru yol aldık. Karda iz çıkmasın diye iki saate yakın, bıçak gibi keskin olan soğuk suda boğazın altına kadar gittik. Daha sonra yarım saatlik yokuş aşağı boğazı çıkmaya başladık; bir saate yakın karlı boğazdan sırt sırt inmeye devam ettik. Karlı olan tüm yerleri ayak topukları üzerinde, çaprazlama avcı kolu yürüyüş tarzıyla yaptık.

Koyê köyüne varmamıza bir saat kalmasına rağmen, sonbahardan kalma meyve ağaçlarının altına düşen ayva kokusunu esen rüzgarla alabiliyordum. Karlı ve yorucu bir yürüyüşün ardından, köye az bir mesafe kala nihayet siyahlık görüldü ve kırmızı toprağa ayak basabildik. Tüm o yorucu yürüyüşün ardından, kırmızı toprağa ayak basmamızla adeta büyük bir yükün altından kalkmışçasına ayaklarım çok hafiflemiş ve içimden koşmak geliyordu. Yürürken tüm arkadaşların koşar adımlarla hızlı yürüyüşlerinden de bu coşku kıpırtısını hissettim. Yürüyüş boyu olan sessizlik yerini şakalaşmalara bırakmıştı. Bu sevinç her zorluğu aşma ve yenmenin mutluluk anlarıydı. Gerilla yaşamının kendisi sürekli zorlukları aşma savaşımının verildiği bir ortamdı zaten. Tüm güzelliklerin hakikat sırrı da zorlukları aşma savaşımında saklıdır. Ve biz bunu sürekli yeni keşiflerle her anımızda yaşayanlarız. O an gecenin sessizliği gerillanın moral ve coşkusuyla yırtılmıştı. Yorulan arkadaşların ellerinden tutularak koşar adımlarla, ikişer ikişer yokuş aşağı karanlıkta akar su gibi süzülerek yamaçlardan köye doğru iniyorduk. Koyê köyüne ulaştığımızda yazın soğuk, kışın sıcak olan doğal kaynak çeşmeden doyasıya su içtik ve nihayet mola vermek için oturabilecek bir yer bulmuştuk. Kardaki yürüyüşün en zor yönlerinden biri de ne kadar yorulsan da oturabilecek bir yer bulamamandır. Mola verdiğimiz bu yer adeta ilkbahar mevsimini yaşıyor, kış mevsiminden hiçbir belirti yok. Her yer yemyeşil, sonbahardan kalma ayva, ceviz, üzüm ve daha sayamadığım değişik meyveler bitmemişti. Dinlenmek için erkek arkadaşlar köyün camisine, kadın arkadaşlar ise; damlamayan uygun evlere yerleştik. İlk başta bu yer güvenlik için uygun görülmediği için geçici kalma temelinde bir yaklaşım olsa da, gidilecek uygun yer olmadığı için birkaç gün kalınması uygun görülmüştü. Birkaç gün kalmamızla olumsuz bir şey çıkmaması beraberinde buraya yerleşme yaklaşımını getirmişti. Bu yerin deşifre olmasından kaynaklı kaygılar olsa da, güvenlik konusunda gizliliğe dikkat edilirse düşmanın tahmin edemeyeceği yaklaşımı hâkimdi. Bu ikilemli duyguların gölgesinde, kalmamız yönünde adeta görülmeyen bir güç tarafından etkisiz-

leştirilmiştik. Onun için kalmada kaygılar olsa da, gitmek için de çok ısrarlı bir yaklaşım gösterilmiyordu.

Bir haftayı bulmuştu bu yere gelişimiz, mangalarımızı sağlamlaştırıp, okul için büyük bir evi hazırlamıştık. Eğitimden bir gün önce ben, şehit Rojin ve Rozerin arkadaş fırıncıydık. Sıcak ve güneşli havada büyük bir moralle görevimizi bitirmiştik. O gün arkadaşlar yeni bir gömme bulup açmışlardı. Gömmeden çökelek, salça, şeker ve ihtiyaçlar temelinde bazı erzakları getirmişlerdi. Şehit Rojin arkadaş salçanın gelişine çok sevinmişti, altı aydır salça olmadığı için özlemişti. Sabah kahvaltısında komutan yemeğini yemek istediğini, onun için mangaya götüreceğini söylüyordu. Ben ve Rozerin arkadaş şakayla şehit Rojin arkadaşı vazgeçirmeye çalışsak da başaramamıştık. Eğitime sabah başlanacağı için, akşam yemin töreni yapıldı. O gün fırın görevlisi olduğumuzdan arkadaşlar bizi son nöbete yazmışlardı. Tarih 20 Ocak 1998 yılını gösteriyordu. Bizden önce nöbetçi olan kadın arkadaşlardan nöbeti devraldığımızda saat sabahın dördüydü. Tekmil verilirken, Dorşin ve Şehit Kendal bölgesini denetleyen Yolçatı kavşağında tankın tuttuğu yere dikkat edilmesi ve herhangi bir hareketlilik, değişiklik fark edildiğinde yönetimdeki arkadaşların hemen bilgilendirilmesi belirtilmişti. Dört beş saat uzağımızda bulunan bu yerin gökyüzünde ay ışığı olsa da, çok net görülmeyişi ve biz bunu nasıl fark edebiliriz diye düşünüp işin içinden çıkamayınca, benden daha deneyimli olan yanımdaki arkadaşa sorduğumda bana şu yanıtları verdi: "Tankın tuttuğu yere sürekli bakarsan eğer, ne kadar uzakta da olsa bu değişikliği hissedersin," diye cevaplamıştı. Arkadaşla yer yer kısık sesle konuşsak da sürekli Yolçatı'yı gözetliyorduk. Nöbetimiz yarım saatini doldurmuştu ve birden bire Yolçatı'da bir kararı farkettim. Yanımdaki arkadaşa söylediğimde ilkin baktı, sonra gülerek; "Oraya bakmaya çok kilitlendiğin için gözlerin yoruldu ve yanlış görmeye başladın," dedi. Yanlız doğru gördüğümü çok güçlü hissetsem de, yanımdaki arkadaştan daha deneyimli olmamam bende ikircikliğe neden olmuştu. Hava tam açılmadan nöbetimiz bitmiş ve nöbeti erkek arkadaşlara devret-

miştik. Mangaya geldiğimizde bizden önceki nöbetçiler tüm arkadaşları kaldırıp kahvaltıyı hazırlamışlardı. Şehit Rojin arkadaş ise dün mangaya getirdiği salçayı yağda kızartıyordu.

Takım komutanımız olan şehit Şergeş arkadaş, Önderlik ve kızını gördüğü rüyasını arkadaşlara anlatıyordu. Düzeyi, bölge ve YAJK eyalet komutanlığı olsa da koşullardan kaynaklı takıma bakıyordu. Şehit Şergeş arkadaş, eşi şehit Hebun gerillaya katılınca bir yaşındaki Hebun adındaki kızını kaynanasına bırakarak özgürlük saflarına katılır. Mangadaki arkadaşlara rüyasını anlatırken; bir gün ona bir şey olursa, günlüğünü şu an altı yaşında olan kızına yazdığını ve ona verilmesini vasiyet ediyordu. Şehit Şergeş arkadaş ideolojik, örgütsel ve yaşam deneyimi derin ve yetkin olan bir arkadaştı. Önderlik, arkadaşa büyük sorumluluklar yüklemek için, Kuzey sahasında askeri deneyim kazanması için düzenlemişti. Yaşından kaynaklı herkesten fazla fiziki zorlanması olsa da pratik öncülüğü, fedakarlığı, sorumluluktaki kapsayıcılığı, moral ve coşkusu herkesten daha yüksekti. Yapısına her yönüyle öncülük eden, her yönüyle eğitmeye çalışan biriydi. Onun için tüm arkadaşlar onu çok seviyordu.

Sabahın şafak vaktinde bu tartışmalar sürerken herkes şehit Rojin arkadaşın büyük bir titizlikle hazırladığı komutan yemeğini bekliyordu. Salçanın hazırlanmasıyla hemen kahvaltı yapmaya başlamıştık. İkinci çayımızı içiyorduk. Tam bu esnada şehit Şexmus arkadaş aniden mangaya girmiş ve şaşkın bir şekilde bizim rahat yaklaşımımıza bakarak, "Heval siz ne yapıyorsunuz, düşman yolda buraya geliyor, haberiniz yok mu? Erkek arkadaşlar çoktan köyün dışına çıktılar," demişti. Herkes hızlı, atik bir şekilde silah ve çantasını aldı; ben de tabaklarda kalan yemekleri döküp bulaşık çantasını toparlayarak arkadaşlara yetişmeye çalıştım. Yalnız sobada köz olduğu için orda bırakmak zorunda kaldık. Oradan hızlı adımlarla uzaklaşırken düşmanla aramızda çok az bir mesafe kalmıştı. Köyün yıkıntıları içinden, ağaçların altından görüntü vermeden köyün yukarısına çıktık. Tüm arkadaşlar burada bizi bekliyordu. O an nöbette gördüğüm değişikliğin doğruluğu kanıtlanmış ve his-

* Vadi

lerimizin yaşamdaki önemi açığa çıkmıştı. Hislerime güven duymada önemli bir deneyim olmuştu. Şehit Şexmus çok genç bir arkadaş olmasına rağmen ondaki sağduyulu ve sorumlu yaklaşım, bizi bir anlık büyük felaketten kurtarmıştı.

Köyden bir saat uzaklaştıktan sonra, yükseklerde karın çok olması ve düşmana daha fazla görüntü veririz kaygısıyla Geliyê Kasa vadisinin derinliklerine doğru suyun içinden ilerledik. İlk başta hava açık olsa da, aniden kar ve yağmur karışımına dönüşmesi erkenden izimizi kaybettirmede avantaj sağlamıştı. Doğa kendi yasalarıyla o an adeta öz çocuklarını korumak, kollamak istemişti. Vadinin derinliklerinde ilerledikçe vadi suyunun derinleşmesi ve geçişin giderek daralması yol almamızda zorluk yaratıyordu. İki defa suyun bu derin yerine vurduğumda boğulmayla yüz yüze kalmıştım. Her ne kadar yüzmeyi bilsem de sırtımda çantanın olması, suyun çok hızlı olması ve üzerimdeki elbiselerin ağırlığı gücümü aşmıştı.Yalnız bu karmaşadan kaynaklı yürüyüş düzeni kalmadığı için arkamda hiç tanımadığım uzun boylu, halen sivil elbiseleri üzerinde olan yeni katılan bir erkek arkadaş elimden tutup beni sudan çıkartmıştı. Her iki defasında da, Norşinli olan ve İstanbul'dan katılan bu yeni arkadaş bana yardımcı olmuştu. Giderek geçidin zorlaşmasından kaynaklı, derenin yamacından yürümek zorunda kalmıştık. Vadinin güneş alamayan yamacı karlı, güneşin vurduğu yamaç ise; çamurlu topraktı, bu da karda kırmızı bir patikanın açılmasına neden olmuştu. Düşmanın olduğu yerden üç saat uzaklaşmıştık. Yürüyüş esnasında toplu durulmaması için sürekli uyarılar yapılıyordu. Vadinin sonlarına doğru geldiğimizde iki dere biçiminde çatallaşıyordu. Vadinin bu kısmında güvenlik amaçlı Amed ve Garzan gücü ikiye ayrıldılar. Ardından bir tim arkadaş düşmanı önden vurmak için bizden ayrıldılar. Eski olan şehit Piling arkadaş ise yanına yeni katılan dört arkadaşı alarak yukarımızda bulunan kayalıklara doğru gitmişti. Tam bu esnada şehit Arya arkadaş yanıma geldi. Tepeye arkadaşları savunmak için çıkacağını, silahı olmadığı için silah ve raxtımı istemiş, ben de tim komutanımdan izinsiz vermiştim. Daha sonra bunu fark edip

soran tim komutanı arkadaş bana kızmıştı ve hemen gidip almamı söylemişti. Silahımı almak için arkadaşlardan yüz metre falan uzaklaşmıştım, tam bu esnada kobranın sesi gelmeye başlamıştı. Küçük çalılıkların dışında genelde çıplak olan bu yerden çok uzaklaşamamıştık. Karlı ve yağmurlu havanın avantajı, açtığımız patikayı kapatmada yetersiz kaldığı gibi, düşmana istemeden de olsa yerimizi göstermede rehberlik etmişti.

Kobralar açtığımız patikayı takip ederek tam da bulunduğumuz yere gelmişlerdi. İki kobra birbirini savunacak biçimde çaprazlama üzerimizde alçak bir uçuşla gezmeye başladı. Kobraların gelişiyle herkes bulunduğu yerde hareketsiz kaldı. Karlı yamaçta bulunan bir arkadaş, hemen kendini karın içine gömerek kamufle etti. Ben de yanımda yere düşmüş kuru bir ağacın yanına sırt üstü uzanıp, ağaç görünümünü vererek kendimi kamufle etmeye çalıştım. Düşman ve tekniğiyle ilk karşılaşmamdı. Bu savunma biçimi, arkadaşlar kendi deneyimlerini anlatırken aklımda kalmıştı ve hemen uygulamıştım. Kobralar birkaç tur gezdikten sonra, Garzan gücünün bulunduğu dolda hareketi fark etmiş ve roketlerle vurmaya başlamıştı. Roket atışlarını bazen iki, bazen de dört tane taramalı şekilde atıyordu. Tüm bu vuruşları uzandığım yerden çok rahat görebiliyordum. Bir saat burayı bombaladıktan sonra cephaneleri kalmadığından, yeniden yüklemek için Amed'teki üslerine döndüler. Kobraların gidişiyle kalkıp oturdum ve yanımda defter olmadığı için o an hissettiklerimi elime yazmaya başladım. Elimin ıslak olması yazı yazmamı çok zorlaştırmıştı. Tam bu esnada tankın attığı top üzerimden geçip, yeni arkadaşların bulunduğu kayalıklara isabet ederek patlamıştı. Yine de yazmaya devam ettim. Yeni olduğum için her şeyin ilkini yaşıyordum. Bunun getirdiği duygular yoğundu.

Düşmanın nicel ve teknik avantajlarına rağmen, çatışmayı göze alma cesaret ve iradelerinin olmayışı, yalnızca teknikle yönelmeleri, gerillanın ise; savaştaki bu adaletsizliğe karşı gösterdiği cesaret ve irade savaşımıydı. Savaşın yakıcı gerçekliği içinde, düşmanın insanlık dışı vahşeti karşısında, özgürlük çok keskin bir şekilde gözler önünde sergilenmişti. Tüm bu gördüklerim film sahneleri değildi, savaşın yakıcı

gerçekliği içinden akıp gelen kesitlerdi. Bu denli kutsallığın, yüceliğin ortamında özgürlük savaşçısı olmak büyük bir heyecan, mutluluk verdiği gibi, devrim için daha fazla hizmet edememenin buruk duygusunu yaşıyordum. Özellikle arkadaşlardan belli bir mesafede uzak olmam kendimi yalnız hissetmeme nedendi. Ve o anda hissettiklerimi sınırlı da olsa bilmelerini istiyordum. Birden, üstümden geçen top atışlarının yoğunlaştığını ve karşımdaki sırtlarda askerlerin karın içinde elli metre mesafeyle Koyê boğazına ve üst tarafındaki zirvelere doğru çıktıklarını fark ettim. Adeta o anda biri beni dürtüp sarsmıştı, kendi kendime ne yapıyorsun diye soru sormaya başlamıştım. Benim bu açık hareketim tank atışlarına hedef olabilirdi. Bunu o an çok bilmesem de daha sonra duydum ki asıl tank atışlarını koordine eden gözcüler karşımdaki sırtta gizli mevzilenmişlerdi. Bu ani düşünceyle kendimi yeniden kuru ağacın yanına uzattım. Yalnız arkadaşların yanında olamamam ve silahımın yanımda olmayışı beni oldukça huzursuz ediyordu. Tank atışlarının durmasıyla aşağıda bulunan arkadaşlara bağırarak seslendim, yerimin iyi olmadığını, onların yanına gelmek istediğimi söyledim. Bana cevap veren R. arkadaş, biraz daha bekleyip durum tam netleştiğinde inmemin daha iyi olacağını söylemişti. Bundan kaynaklı biraz daha bekledim. Tam inme hazırlığı yaptığım esnada kobraların yeniden sesi gelmeye başlamıştı. Bulunduğum yerde yeniden hareketsiz kalmıştım. Kobralar gelir gelmez yeni arkadaşların bulunduğu kayalıkları roketlerle vurmaya başlayıp, daha sonra tepecilerin bulunduğu tepe üzerinden uçuşlarını yoğunlaştırdılar. Bir saat vurduktan sonra cephane yüklenmek için yeniden üslerine döndüler. Kobraların gidişiyle, sesinin olup olmadığını netleştirmek için çevreyi biraz dinledim. Emin olduktan sonra aşağıda bulunan iki arkadaşın yanına hızlı bir şekilde koşarak ulaşmaya çalıştım. Bu arkadaşlardan biri, günboyu yoğun bombardımandan kaynaklı kardan çıkma fırsatı bulamayan Garzan gücünden ismini bilemediğim bir arkadaştı. Bir diğer arkadaş ise; yeni katılan arkadaşlardan biriydi. Tank ve kobraların yoğun bombardmanına hedef olan kayalıklardan sadece yeni bir arkadaş kurtulabilmişti. Diğer üç arkadaş şehit düşmüştü. Üç arkadaşın şahadeti bu olaydan kurtulan yeni

arkadaşın psikolojisini çok etkilemişti. Düşmanın insanlık dışı uygulamalarıyla birebir yüzleşmek çok da kolay karşılanacak bir durum değildi. Ben ve diğer arkadaş yeni arkadaşın yaşadığı şoku atlatması için sakinleşmesi ve soğukkanlı davranması gerektiği konusunda destek olmaya çalıştık. Diğer yandan ise; üzerinde bulunan mavi kot pantolonunu kahverenkli bir kefiyeyle kamufle etmeye çalışıyorduk. Savaşın yakıcı gerçekliği içinde piştikçe insanın anlamlandırma gücü de çelikleşiyor. O gün yaşadıklarımız benim için bir ilk olduğu gibi birçok arkadaş için de öyleydi.

İlk yaşanılan zorluklar, acılar insanı eğer kırmamışsa güçlendireceği kesindi. Bizdeki ilk de buna dönüşmüştü. Bu arada kobralar olmasa da tank atışları sürüyordu. On metre ilerimizde Zilan, Gulan, Tekoşin ve şehit Ayten arkadaşlar kahverenkli bir kefiyenin altında kendilerini örtecek şekilde kamufle edererek oturmuşlardı. Yirmi metre aşağımızda ise; Rozerin ve şehit Rojin arkadaş bulunuyordu. Diğer tüm arkadaşların sesini duysak da onları göremiyorduk. Gece karanlığının çökmesine çok az bir zaman kalmıştı. Günboyu hep bu anın gelmesini bekliyorduk. Yalnız düşman da ölüm saçan kanatlı dehşet tekniğiyle son ana kadar zamanı iyi değerlendirmek istiyordu. Bu nedenle kobralar yeniden cephene yüklenip alana gelmişlerdi. Gelir gelmez ilk roketini şehit Rojin arkadaşın bulunduğu yere fırlattılar. Roketin atışıyla sarsıldığımı hissettim, ardından ıslak olduğum için elbiselerimden buhar kalktığını gördüm. O anda yaralandığımı düşünsem de, yaranın sıcak olmasından kaynaklı acısını hissetmiyeceğimi düşündüm. Bu esnada kobralar bulunduğumuz *dola** bir doçka taraması yapıp uzaklaşarak gittiler. Yanımdaki arkadaşların durumlarını sordum; Garzan gücünden olan arkadaş hafif yaralandığını belirtti. Ardından Tekoşin arkadaşın "Ayy!" diye bağırma sesi gelmişti, yaralandığını düşündük. Yalnız basınçtan kaynaklı buradaki dört kadın arkadaşa taş parçaları değmişti. Daha sonra Rozerin arkadaşın Rojin arkadaşa seslendiğini işittik. Yalnız Rojin arkadaş bu sese karşılık vermiyordu. Ben ve diğer arkadaşlar Rozerin arkadaşa bir şey olup olmadığını sorduğumuzda bir şey olmadığını söylese de hislerim bunun çok doğru olmadığını söylüyordu. Ama neden böyle cevap verdiğine

de anlam veriyorduk. Onun için, doğruyu söylemesinde çok ısrar etmemiştik. Kobraların alandan gidip gitmediğinden emin olmadığımız için halen yerimizden hareket edemiyorduk.

Havanın kararmasıyla harekete geçtik. Bir an önce bu yerden hızla uzaklaşmamız gerekiyordu. Hızlı bir şekilde uygun bir yerde toplandık. Rozerin arkadaşa Rojin arkadaşı sorduğumuzda şehit düştüğünü söylemişti. Ben ve diğer arkadaşlar Rojin arkadaşı son bir kez görmek istesek de güvenlikten kaynaklı, bu yerde daha fazla kayıp vermemek için istemimiz arkadaşlar tarafından engellenmişti. Yalnızca küçük bir grup, şehit arkadaşları uygun bir yerde defnetmek için bırakılacaktı. Ayrıca şehit Harun arkadaşın grubunun mayın pususuna düştüğü süreçte, Şafak adındaki bir arkadaş, bilincini kaybetmesi ve yaralanmın henüz tam iyileşmemesi; günboyu yaşadığımız koşullar arkadaşı hepimizden daha fazla zorlanmıştı. Şafak ve Arya arkadaşı kendimizle bir yere kadar getirdikten sonra, cephane ve erzak ihtiyaçlarını yanlarına bırakarak uygun bir yerde sakladık. Diğer kalan arkadaşlarla şehit ve yaralı arkadaşların eşyalarını alıp, yaralı arkadaşların ellerinden tutarak karlı ve dik bir sırttan üç saatlik zirveye çıkmaya başladık. Zirveye ulaştığımızda iliklerimizi donduran sert ve soğuk bir hava vardı. Düşmanın hâlâ arazide olduğunu biliyoruz, ama nereleri tuttuğunu net bilmediğimizden, tutabileceğini tahmin ettiğimiz yerlerden sakınarak, arazinin sarp yerlerinden hedeflediğimiz yere ulaşmaya çalıştık. Kendimizi bir sırttan dere yatağına bıraktığımızda, zirveye oranla daha yumuşak bir hava vardı. Yeniden iz çıkmasın diye suyun içinden Dorşin yamacında bulunan bıraktığımız noktamıza doğru ilerledik. Bu noktayı bıraktığımız süre içinde burada herhangi bir şey olmamıştı. Artık olursa da en azından çatışmaya ve hava saldırılarına karşı elverişli bir noktaydı. Zaten bu kışın ortasında başka bir alternatifimiz de mevcut değildi. Günboyu yoğun bombardıman ardından, aç bir halde dondurucu soğuğun içinde yaptığımız sekiz saate yakın yürüyüş bizi epey yıpratmıştı.

Zor ve yorucu bir yürüyüşün ardından nihayet eski noktamıza ulaşmıştık. Baskından kaynaklı tüm sobalarımız orada kalmıştı, herkes daha önce kaldığı sığınaklarına girdi. Sığınakta toprak zemine otu-

rarak birbirimize yaslanıp dinlenmeye çalışsak da,yalnızca yarım saat dinlenebilmiştik. Vücut ısımızın düşmesiyle üşümeye başladığımız için uyuyamıyorduk. Ayrıca günboyu yaşadığımız kayıplar, düşmanın halen arazide olması, tepeci ve yaralı arkadaşların operasyon alanının içinde kalması gibi yoğun düşünceler ve kaygılardan bir türlü sıyrılamadığımız için uyku tutmuyordu. Zaten noktaya ulaştığımızda sabaha az bir zaman kalmıştı. Sabah olduğunda gelişimizden haberdar olan, daha önce noktada bıraktığımız yaralı M. ve yaşlı H. arkadaşlar büyük bir tencerenin içinde varolan unla bize *pilur* yapmışlardı. Erkenden uygun bir yere gözcülerimizi çıkartmıştık. Yemek yediğimizde hava iyice açılmıştı. Yemekten sonra gündüz gözüyle yaralı olup olmadığımı kontrol etmeye çalıştım, vücudumda herhangi bir yara ve kan izine rastlamadım, sarsılmamın nedenini roketin basıncına bağladım. Daha sonra siyah parkemi giyeceğim esnada yırtıldığını fark ettim, yırtık yerini kontrol ettiğimde ise; fındık büyüklüğünde parkemin cebini yırttığında elyafa saplanmış bir roket parçasına rastladım. O gün suyun içinden giderken ve yağışlı havadan kaynaklı günboyu ıslaktım. Islak olduğum için parça soğumuş ve parkemdeki elyafa saplanıp kalmıştı. Bu parçadan kaynaklı o esnada sarsılmıştım ve buhar çıkmıştı. O anda savaştaki mucizevi tesadüflere inanmaya başlamıştım. Arkadaşların yanına gidip durumu aktardığımda herkes şaşırmıştı. Tam bu esnada R. arkadaş beni arkadaşlara soruyordu. Yanına gittiğimde gülerek, "Bak, bak altı yıldan sonra gerilla oldum," diyerek ayağındaki yarayı bana göstermeye başladı. Baskından bir gün önce birlikte fırıncıydık. Arkadaşa kaç yıldır gerillada olduğunu ve hiç yaralanmış mı diye sormuştum. O da altı yıldır gerilla olduğunu ve hiç yaralanmadığı belirtmişti. Bu benim çok tuhafıma gittiği gibi imkansız olduğu düşünüyordum. Bu düşüncemden kaynaklı ona şakayla, "Ne biçim gerillasın, o kadar yıl savaştasın nasıl oldu da hiç yaralanmadın?" demiştim. O da, "Gerilla olabilmem için ille de yaralanmam mı gerek," diye cevaplamıştı. Bu baskında yaralandığı için beni sorumlu tutuyordu. Gülerek, "Hep senin bedduan yüzünde oldu," diye söyleniyordu. Gerçekten o baskında benim yaralanmayı ucuz atlatmam ve arkadaşın ise; yaralanması çok tuhaf tesadüflerdi.

Bu baskında yaşanan şahadetleri yeni öğrenmiştik. Sekiz can yoldaşı şehit vermiştik. Şehit düşen yoldaşlardan yalnızca şehit Rojin arkadaşı yakından tanıyordum. Yeni savaşçı eğitimini birlikte bitirmiş ve birlikte Dorşin bölgesine düzenlenmiştik. Yaklaşık altı aydı birlikteydik. Henüz 14'ünde gencecik, zayıf, uzun boylu bir fidan, çocuksu buğday teninde kadının ve ülkesinin yıllardır çektiği acıların hüzün çizgileri... küçük yaşından kaynaklı arkadaşlar onu katmak istemese de ısrarlı yaklaşımı sonucu gerillaya katılımı; bu hüzünlü çizgileri, mutluluk ve sevinç gülücüklerine dönüştürmüştü. Coşkusu, morali, hiperaktif kişiliği, dur durak bilmemezliği ile bir ırmak gibi akışkandı. Buğday sarısı düz saçları, dağ keçisi gibi kayalıklan tırmanması, pratik zekasıyla tam bir koçer kızıydı. Yaşı küçük olmasına rağmen zor koşullara erken adapte oluyordu ve bölüğün moral, coşku kaynağıydı. Yüksek kahkahalı gülüşüyle çevresine pozitif bir enerji yayıyordu. Katılmak için kaç defa ısrar etmiş, arkadaşlar onu katmak istemeyince, köyün çıkışında kendini bir ağacın üzerinde saklayarak arkadaşların gelişini beklemiş. Arkadaşlar geldiğinde önlerine çıkıp ısrarla saflara katılmak istediğini söyleyince, arkadaşlar da onu ikna edemediklerinden, dağa getirmek zorunda kalmışlar.

O günkü baskında adeta şahadetine kendi yaklaşımı sebep olmuştu. Son anda hareket etmeseydi, yeri deşifre olmaz ve şehadeti gerçekleşmezdi belkide. Günboyu yoğun bombardımanın altında, savaşla alay edercesine kahkahalı gülüşlerini eksik etmemişti. R. arkadaş soruyor; "Rojin niye bu kadar çok gülüyorsun?" diye, o, "Bırak, bugün doyasıya gülmek istiyorum,"diye cevap veriyor. Âdeta o gün şehit düşeceğini hissetmiş, doyasıya son gülüşleriyle, yaşamı kutsamak istemişti. Kobraların son roket atışında sırtından bir parça almış ve iç kanamayla hemen şehit düşmüştü. Bu soylu şahadeti gülümseyerek karşılamıştı ama, çok şey yapmak isteyip de yapamadığından bademn gözleri açık kalmıştı. Âdeta yapamadıklarının vasiyetini bırakıyordu yoldaşlarına. Şehit Rojin arkadaşın şahadeti takımdaki tüm arkadaşları çok etkilemişti. Yeni ve yaşının çok genç olması, bu acıyı kat be kat arttırmıştı. Şahadetini bir türlü kabullenemiyorduk. Onun yüksek, tiz gülüşü kulağımızı tırmalayıp sessizliği bozmasa da, her

an kapıdan içeri girip bağıracakmış gibimize geliyordu. Takımdaki tüm yoldaşların gözlerinden bu beklentili ruh halini derinden hissedebiliyordum. Ama acı da olsa bu fiziki ayrılık bir gerçekti. Sonsuz bir ayrılık değildi kuşkusuz. Anıları yoldaşların yüreğinde, mücadelesi halkının umutlarında ölümsüzleştiği gibi, özgür topraklarda her bahar yeni kızıl bir karanfilde can bulmaktadır.

Bir diğer can yoldaş ise; Tekoşin arkadaştı. Garzan'dan bir aylık yoğun çatışmayı yalın ayak yürüyerek Amed eyaletine ulaşmıştı. Bu çatışmanın, soğuk kış koşullarına rağmen büyük bir irade savaşımıyla üstesinden gelmişti. Kapkara büyük siyah gözleri ve düz siyah saçları bana Şahmeran'ın güzelliğini anımsatmıştı. İradesi tüm zorlukların üstesinden gelse de, tekniğe yabancılığı dehşet saçan kanatlı ölüm makinalarına yenik düşmüştü.

Yine adını henüz bilemediğim, gerillaya olan büyük özlemlerini doyasıya yaşamadan, özgürlük dağlarında doyasıya gezmeden, kokusunu derinden içine teneffüs etmeden, yoldaşlık sevgisi tatmadan, düşmana olan yılların kininin ve öfkesinin intikamını almadan erkenden vedalaşan üç yeni can yoldaşı unutmak mümkün mü? Sivil elbiselerini dahi çıkartmalarına fırsat tanımamıştı düşman. Kimbilir, ne büyük hayallerle gelmişlerdi ve ne büyük bir coşkuyla gerilla elbiselerini giyip silah ve raxtlarını kuşanacaklardı. Diğer üç yoldaş ise; yoldaşlarına bir şey olmasın diye, ölüme koşarcasına, düşmanı fedaice önden karşılamak için giden arkadaşlardı. Biri yaralı düşmanın eline geçmişti, diğer üç yoldaş çatışarak şehit düşmüştü. Bu operasyon iki gün daha devam etmişti. Operasyonun bitmesiyle yaralı ve tepeci arkadaşlar bize ulaşmışlardı.

Jiyan Siser

İhanetin Bedeli

İhanetin kan ile temizlendiği acı ve gerçek, tam bitmemiş olsa da eskisi gibi değildir. İhanetin bedel olarak, kan ile orantılı hale gelmiş Kürdistan'da nice mazisi oluşturulmuştur. Acı gerçeğin özgürlük bedeli olduğu Kürdistan'da, kendi yarasını kan ile iyileştirmek dışında bir tercih şansı olmadı. Kürtler en fazla da bu konuda duyarlı oldu, yüreklerini bu konuda sağlam tuttular. İhanet kadar düşmandan korkmadılar. Onların en büyük düşmanı ihanet oldu. Her ihanete karşılık bir kahramanın can vermesi, Kürtlerin özgürlük şifresi olarak tarihe geçti.

1992 yılında, böyle bir anımız oldu. Hogir ismindeki bir arkadaş, kafasına kurşun sıkılarak kuyuya atılmıştı. Bir ay boyunca durumu netleştiremedik. Öylesi bir öykü uydurulmuştu ki, bu öykü bir yıl tuttu ve neredeyse biz de bu öyküye inanacak noktaya gelmiştik. Hogir yoldaşın cenazesi kuyudan çıktıktan sonra olay netleşti. Öyküye göre; Hogir arkadaş Zinarîn yoldaşa ihanet ederek kayıplara karışmıştı. Zinarîn yoldaş çatışmaya girmiş ve bu çatışmada şehit olmuştu. Tek tanık oydu ve bu tanık da bu şekilde ortadan kaldırılmıştı. İhanettir ya, Kürdistan'da ne öykü uydurulsa bu konuda bir karşılığı vardı. Tarih, o kadar bu tür şeylerle doluydu ki garipsenecek bir yanı yoktu. Garip olan ihanetin biçimi değil, Kürtlerin niye böyle olduğuydu. Bir hastalık gibi, bünyevi bir mesele haline getirilmişti. İhanet Kürtlerin genetiğinde var inancı o kadar derinleştirilmişti.

Ama garipti. Hogir yoldaş ihanet etmiş olsaydı, Zinarîn yoldaşı bu şekilde ortadan kaldırmasına gerek yoktu. Amacı para kaçırmak olsa farklı bir plan da kurgulayabilirdi. Gerillanın Zinarîn yoldaşın olayının peşine düşeceği, olayı unutmayacağı, bunun da

Hogir yoldaş için her zaman bir takip etme nedeni olacağı açıktı. Hogir yoldaşı düşmanın yanında gören tek bir kimse yoktu. O, birden kayıplara karışmıştı. Parayı alıp kaçmış öyküsü biraz kuşkuluydu. Diğer bir kuşku, bu köyden iki adamın köyden kaçması meselesiydi. Öyküye göre, bu iki adamın da kaçmasına gerek yoktu. Onları suçlu kılan şey, kaçmış olmalarıydı. Yoksa olaya ilişkin bize şöyle bir ifade vermiş olsalardı, onları suçlu kılacak bir neden kalmazdı. Yani örneğin şöyle deselerdi: "Hogır'da çok para vardı. Bizim köye yakın olan T... köyüne gitti ve bir daha dönmedi. Zinarîn yoldaş bizim evde kaldı. Biz ona on defa Hogir'ın gelmediğini söyledik. Uzun bir zamandır gitmiş, bunu öğrenmek lazım ama Zinarîn yoldaş bizi dinlemedi. Evde kalmak tehlikeliydi. Bunu söyledik ama ısrarla Hogir gelecek dedi ve bu olay yaşandı. Biz bu kadarını biliyorduk." Bu ifade cenaze çıkana kadar tutardı. Belki cenaze bile çıkmaz, bunun da tedbirini alırlardı. Onların kaçmış olması, bizde kuşkuları artırmıştı. Peki niye kaçmışlardı? Zinarîn yoldaş birisinin evinde şehit olmuştu. Bu adam kayıplara karıştı. Onunla akraba olan Hekimo unsuru çok açık bir şekilde Mardin emniyeti tarafından korunmaya alındı. Acaba iki akrabanın bu olayda nasıl bir rolü vardı? Olayda eşit bir şekilde mi rol oynamışlardı? Bunların hepsi soru işaretleriydi.

Köylüler; iki adamın gerillanın onları infaz edeceği korkusuyla köyden kaçmak zorunda kaldıklarını anlatıyorlardı. Gerilla onların evinde şehit düşmüş ve kaçmışlardı. Gerillanın buna vereceği cevabı köylüler böyle öngörüyordu. Peki, ama bu durum onlar için işi daha riskli kılmıyor muydu? Cezalandırma olayının zeminini kendileri bizzat hazırlamıştı. Kayıplara karışmak, emniyet tarafından korunmaya alınmak nedensiz olabilir miydi? Onları ifade vermeye çekmek için, dolaylı yollardan görüşmeye çalışsak da; onlar, "Bizi cezalandırmak için bu yolu deniyor," şeklinde yorumlayıp bir türlü buna yanaşmadılar. Köyün de bu konuda garip bir hali vardı. Köye gittiğimiz zaman garip bir duygu yaşardık. Arkalarına baltayı saklayıp kafamıza vurmak için, fırsat kollayan bir ruh halleri vardı. Bu köyde, hiçbir zaman yemeğin ilk lokmasını yemedik.

Onların önce yemesini sağlıyorduk. Nöbeti hiçbir zaman tek tutmadık. Bu garip ruh halleri insanı tedbirli kılmaya itiyordu. Saklanılan bir gerçek vardı. Bir şeyi ele vermekten korkan bir ruh hali yaşadıklarını sezsek de işin aslını öğrenemiyorduk. Bu yüzler, gerçeği yansıtmıyordu ve bir korku haline benzemiyordu. İnsanın korkuyu anlaması zor değildir. Onların duygu ve düşüncelerini perdeleyen bir şeyler vardı. Sevinmek, acımak, öfkelenmek gibi bildik duyguların ötesinde olan bir gerçeklik, onların bu duygularını yapmacık kılıyordu. Tecavüze uğramış bir insanın ruh halini andırıyordu. Benzerlik ne ilginçti. Bu köyde ne ilginç şeylerle karşılaştık. Kendini çoğaltan, farklı bir şekilde kendisini var eden; aslında kendisine yapılmış şeyi başkalarına yapmaya çalışan bir psikoloji de denilebilir. Kendi baldızına tecavüz etmiş bir adamı yargıladık. O zaman birimimizde yer alan Çektar arkadaş kadına şunu söylemişti: "Biliyor musun bu köy insanlarının ruh hali, senin ruh haline benziyor. Seni anlamak mümkün ama bu köy insanlarını anlamak çok zor bir şey. Bunların bilip bizden gizlediği bazı şeyler var." Köyün öyküsü böyle devam ederken, bir gün ansızın bize bir not geldi. Birim komutanımız hemen hazırlanmamız gerektiğini söyledi. İki Toros taksiyle o köye doğru yola çıktık. Yolda, Çektar arkadaşa, "Ne oldu?" diye sorduğumuzda; Reşit unsurunun köyde olduğunu söyledi. Şüpheli bulunan üç ev vardı. Her üç eve birden müdahale ettik. Bir ev doluydu. Velhasıl adamı yakaladık ve merkez cephe karargahına gönderdik. Zaten bu olaya ilişkin merkezin bir talimatı vardı ve talimat kesindi. Agîtê Kaso tarafından gönderilen bir talimattı. Adamı gönderdik ve sonuçlarını bekliyoruz. Düşündüğümüz şey adamın cezalandırılacağıydı.

Köy şaşırtmaya devam ediyordu. Dedik ya köyün her şeyi ilginçti. Yağmurlu bir günde yola erken koyulmuştuk. Yeşilli nahiyesinden akan Geliyê Gozelê suyu coşmuştu. Bu suya vurmak meseleydi. Suya vurduktan sonra mutlaka şalınızı yıkamanız gerekiyordu. Çünkü bu dereye çimento fabrikasının atıkları bırakılıyordu. Şalınızı yıkamazsanız kalıp tutuyordu. Dereden geçtikten sonra, alanda yağmur sularıyla dolan kuyular vardı; biz de kuyu ara-

maya başlamışız. Aramamıza devam ederken, bir çobanla karşılaştık. Çoban da bahsi geçen köydendi. Ona kuyu aradığımızı söylediğimizde adamın sanki benzi attı. Bir şifreyi çözmeye yarayan rakamı bulmaya benzer bir durumdu. Adamın derdi ne, bizim derdimiz neydi. Şalımız kurumadan bir su bulmak isterken, çoban bizi farklı algılamıştı. Belki de korkmuştu. Normal halde bildiğini söyler miydi bilmiyorum ama bizim sorduğumuz soru şifreyi çözmüştü. Çoban, bir kuyuyu bildiğini ama içinden garip bir kokunun geldiğini söyledi. İşte üzerimize soğuk sular o zaman döküldü. Bazı şeyleri karıştırmadan, içinden çıkılmaz hale getirmeden veya yanlış kararlar almadan işin çözülme noktasına gelmiştik. Aslında derin bir hisle işi anlamıştık. Öykünün örgüsü burada çözülüyordu. Yani düğüm yeri burasıydı. Hayatın böylesi garip yanları olur. Şallarımızı temizlemek için su ararken, bir olayı çözecek ipuçlarıyla karşılaşmıştık. Hemen kuyuya inip kokunun nedenini anlamaya çalıştık. İçinde Hogir yoldaşın cenazesi vardı. Cenazeyi ailesinin alması için haber gönderdik.

Bu zaman zarfında bize bir not daha geldi. Reşit olayı anlatmış ama kurşunu Hogir yoldaşın kaza sonucu kendisine sıktığını, kendileri bu sonuçtan korktukları için, Hogir yoldaşı kuyuya attıklarını anlatmış. Zinarîn yoldaşın meselesi hakkında ise bir şey bilmediğini, olayın bir şikayet sonucu geliştiğini söylemiş. Soruşturma devam ediyormuş. Bize gelen not bu şekildeydi. O an için yapacağımız bir şey yoktu.

'92 yılının sonbaharında mıntıkamızda bulunan diğer birimimiz de yanımıza gelmişti. Sayımız yedi kişiyi bulmuş ve bu sayı o zamanlar için, bize büyük bir moral veriyordu. Her şeyi yapabilirdik. Zaten güç yan yana geldi mi, yapılacak şey bir eylem olurdu. Mardin şehrinin yamacında olduğu silsilenin kuzeydoğu yamacında kalıyorduk. Üstümüzde Der Zafaran vardı. Yağmurlar yeni yağmaya başlamıştı. Ova sürüldüğü için çok kızarmış bir kadayıf tepsisini andırıyordu. Pulluk ile sürülen toprağın yüzeyinde çizgi çizgi şekiller oluşmuş, dev bir resmi andırıyordu. Orta yer de denilebilecek kıraç alanda bir noktamız vardı. Ova ile dağın kesişen

yerindeydik. Nasıl bir eylem yapacağımız tartışılıyordu. Hava biraz soğuktu. Dizimize kadar çektiğimiz sakları sıkıca bağlamıştık. Bu saklar keçi kılından yapılır. Dört çorap kadar kalındır. Su çekmez. Genelde yılanlar için yapılır. Kürterlerde çok yaygın olan bir çoraptır. Hepimizin başında kar başlığı vardı. Üst giysisi olarak da Lübnan üzeri getirilen askeri renkte parkalarımız vardı. Giysiler iyiydi. Akşama doğru Hacı Xela denilen köye uğrayıp geçecektik. Daha yolda iken Bikêrê tarafından silah seslerinin geldiğini duyduk. Çok ritmik bir şekilde silahlar sıkılıyor, bir eğitim havası veriyordu. Sanki birilerine silah öğretiliyor gibi patlama oluyor, öylesine devam ediyordu. Bikêrê köyünün görülebileceği bir kayalığa çıkıp dürbünle keşfetmeye başladık. Köyde on beşe yakın askeri araç vardı. Güneş batmıştı. Kızıltepe tarafına adına yaraşır bir kızıllık çökmüş, devasa bir morluk görüntüsü veren Xurs dağı, bu kızıllığı ikiye ayırmış bir gölge gibiydi. Ufak tefek gözüken araba farları, karınca misali İpekyolu'ndan aşağılara doğru gidiyor, gözlerden kayboluyordu. Diğerleri ise ovada serpilmiş köy ışıklarıydı ve kristal gibi yeni yeni fark ediliyordu. Karanlık bastıkça onlar biraz daha parlıyordu.

Bikêrê köyünden iki yol çıkardı. Birisi ovadan İpekyolu ile birleşirken, diğeri ise Kıraç hizasından Mardin merkeze gidiyordu. Biz Kıraç'ta olduğumuz için, ikinci yol bize daha yakındı. Hazır bir eylem planı elimize geçmişti; Arabalar bize yakın yoldan gelse, bura tarihinde bir ilk yazılacaktı. Elimizde RPG-7 ile diktiryof silahı vardı. Diktiryof, tek başına bile iyi çalıştırılırsa tek bir arabanın bile darbe almadan kurtulması imkansızdı. Yol eylemlerinde Mardin eyaletinin avantajları vardı ve herkes bu konuda çok tecrübeliydi. Pusunun her çeşidi bilinirdi. Neresi tutulacak, ağır silahlar nereye konulacak, roket hangi araca fırlatılacak gibi meselelere hakimdik. Genelde roket orta yerde olan arabaya fırlatılır, güç ikiye ayrılırdı. Fırsat olsa hepsine, yok olmasa ikiye ayrılan güce mutlaka iyi bir darbe vurulurdu. Bu ihtimalleri düşünürken, askeri arabaların köyden ovaya açılan yolda hareket ettiğini gördük. Arka farlarını yakmışlardı. Sessizce köyden uzaklaştılar. Aslında gidişlerinde bir tuzak

olduğu seziliyordu ama kimse bizi görmemişti. Onlar bizi farketmemişlerse kime tuzak kursunlar ki, hatta niye köye geldiklerini de bilmiyoruz. Biz kendimize göre plan yaparken, onlar da bizim farkında olmadığımız bir plan yapmışlardı. Kim kimi avlayacak zaman gösterecekti. Yarım saat yerimizde kaldık. Karanlık tam basınca Bikêrê köyüne girdik. Durumu anlamak zorundaydık. Düşmanın hareket tarzını en iyi onlardan öğrenebilirdik. Çemê Gozelê suyuna vurup köye girdik. Köprüyü kullanmadık. Bu iç sezi savaşta iyidir. Köprü demek pusu demektir ilkesi her zaman doğrudur.

Bir evin kapısını çaldık. Köylünün tereddüt geçirdiği anlaşılıyordu. Çok geç kapıyı açtı. Kapıyı açtığında, açmasıyla birlikte, "Ay ayağım vay sırtım," diyor, kendisini doğrultmuyordu. Bir korkuya kapıldığı anlaşılmaktaydı. O böyle davranırken, salonun duvarında bir kleşin asılı olduğunu farkettik. "O silah nedir?" diye sorduğumuzda, "Bizi zorla korucu yaptılar," dedi. Köylüdeki şaşkınlık bu sefer bize geçmişti. Korucu köyüne girmişiz haberimiz yok. Herkes daha dikkatli olmaya başladı. Kaç silah verildiğini sorduk, "Kırk," dedi. Mıntıka komutanımız olan Çektar arkadaş, hemen, "Muhtarın evi nerede? Biriniz bizi oraya götürsün," diye olaya müdahale etti. Köy daha nizama girmeden bu işi halletmeliydik. Silahları toplayacaktık. Kapısında olduğumuz evden bir genci alıp muhtarın evine doğru yol aldık. Ortalıkta anormal bir şey yoktu. Köy, daha güvenlik almanın nasılı ve nöbet gibi konularda eğitim almamıştı. Köprüye doğru yürürken, birden o genç bize doğru dönerek, "Sizinle ancak buraya kadar gelebilirim," dedi. Muhtar yada onun ailesinden kimsenin onu görmesini istemediğini söyledi. Muhtar da Reşit'in akrabası sayılırdı. Köprüden bir metal sesi geldi. Durumu öğrenmek için genci tekrar gönderdik. Çok geçmeden genç geri gelip, "Orada çocuklar oynuyor," diyerek, kaçar adımlarla evine doğru koştu. Bu köyün bu hallerine alışmıştık. Hiçbir şey normal değildi; zaten biz de öyle yaklaşmıyorduk.

Üç arkadaş muhtarın evine gidince, geriye kalan dört arkadaş da köprüden gelen yolun kenarında nöbet tuttuk. Muhtarın evi çok yakındı. Birden, köy içinden bir taksi farı yanıp bize doğru geldi.

Işıkların köprüye vurması ile önceden gelen sesler yine tekrarlandı. Pek çocuk işine benzemiyordu ama orada üç dört ev vardı. Belki de gelen sesi onlar çıkartıyordu. Taksiyi durdurup, nereye gittiklerini sorduk. Onlar da, "Cizre'ye gidiyoruz, buraya misafirliğe geldik," dediler. Taksi torostu. İçinde üç dört adamla bir kadın vardı. Aslında kadın olmasaydı, taksiyi arayacaktık ama kadından dolayı taksiyi aramadık. Gerekçelerine biraz da inandık denilebilinir.

Araba köprüyü geçer geçmez, şimşek gibi bir şey patladı. Havada bulut yoktu. Önce trafo patladı zannettim. Bunların hepsi ışık hızında olan şeyler. Önce mavi, sonra kor bir ateş gibi bütün köyün aydınlandığını gördük. Biz de açıkta kalmıştık. Hava gündüz gibi olmuştu. Işıldak biraz yere doğru inince, evin dam hizasındaki karanlık çizgiye düşen aralığı tıraş edercesine izli mermilerin düştüğünü gördük. Mermiler nasıl bize değmedi hâlâ anlamış değilim. Yerdeydik. Ani bir iç refleksle kendimizi yolun kenarına fırlatmıştık. Mermiler kırmızı dama çizgileri gibi üzerimizde uçuşuyor, kah damların yüzeyine değiyor kah karanlıkta kayboluyordu. Kendimizi attığımız yer ile muhtarın evi arasında on beş metre mesafe vardı. Oraya nasıl gittiğimizin betimlemesini yapmak, anlatı dili ile çok zor bir şey. Çok hızlı gitmiştik. Düşünceden hızlı davranmak denilen şey bu olsa gerek. Kapının eşiğindeydik. Kapıyı açmak için kalkmak lazımdı. Diğer arkadaşlarla gözden çok dil ile bağ kuruyorduk. Birbirimize bakacak bir zaman yoktu. Bakmak birkaç mermi almaya neden olabilirdi ve bunu çok hızlı bir hisle algılıyorsunuz. Arkadaşlardan duyduğunuz kelimelerle hareket ediyor, öyle davranıyoruz. Kapının içerden kapalı olduğunu farkettik. Bir komplonun içindeydik. Sonraları anlıyoruz ki taksi ile kaçanlar JİTEM elemanları ve Hekimo unsuru. Köyü koruculaştırmak için köyde toplanmışlar. Bizim köye gidişimiz, onların planları dışında bir durum olmuş ve kaçmak zorunda kalmışlar. Askeri arabalar giderken, bir kısım askeri köyde bırakmışlar. Köprüden gelen ses onlara aitmiş. Muhtar askerlere ziyafet hazırlamış; biz muhtarın evine gittiğimizde her şey fark edilmiş ve askerler telaşla evin dışına çıkartılmış. Köyün kenarından dolanıp içerdeki arkadaşları

vurmak için, pusu atmaya çalışmışlar ancak bizim yol üstünde olmamız onların planını bozmuş. O askerlerin içinde Reşit ve bazı koruculer da varmış.

Bahçe kapısı kapalı olunca, bahçenin kenarında olup oturulan ev ile bitişik, inşaat halinde bir oda vardı. Ev briketti. Üstünü daha kapatmamışlardı. Hızla oraya doğru koştuk. Askerlerin ateş ettikleri yere bakan bir penceresi vardı. Oraya ulaştığımda hemen ateş etmeye başladım. Amacım daha yerde olan arkadaşların üzerindeki yoğunlaşmayı dağıtmaktı. Çok seri ateş ettim. Bir çırpıda üç şarjör boşalttığımı hatırlıyorum. Diğer arkadaşlar da gelince, olduğumuz inşaattan muhtarın evine açılan bir salon olduğunu gördük. Burada da kapı kapalıydı. Muhtarı çağırmaya başladık. O ise kapıyı açmıyor, adeta bizi oyalıyordu. Elimizdeki roketle kapıyı parçalamayı düşünürken, muhtar kapıyı açtı. Biz hemen, "Arkadaşlara ne oldu, nereye gittiler?" dedik. Muhtar onu takip etmemizi istedi. Evden arka kapıya geçip etrafı evlerle çevrili bir bahçeye girdik. Kapı yoktu. Muhtar hemen, omuzlarına basmamızı, diğer arkadaşlarında o şekilde dama çıktıklarını söyledi. Aynısını yaptık. Damlardan koşuyoruz. Yönümüz ovaya doğruydu. Dağ tarafını düşman tutmuştu. Işıldak atıldığı zaman kendimizi yere atıyor, sönünce hemen koşuyoruz. Diğer arkadaşları göremedik. Mardin merkez tarafından bir askeri konvoyun geldiğini ışıklarından görüyoruz. Hızla ovayı geçmek zorundaydık. Köy evlerinin sürülmüş toprakla birleştiği noktaya geldiğimizde, karanlıkta ateş içinde olan yıldızlar gibi kor ışıkların üzerimizden uçuşması ile yerle bir olmamız aynı anda oldu. Karşı taraftan birileri köye doğru ağır bir silahla ateş ediyordu. Kaçış açımız iyice daralmış durumdaydı. Bize kalan sadece şose bir yol oldu. Askerlerin tutuğu yer ile atış altına alındığımız istikametin ortasına düşüyordu. Riskliydi ama başka bir seçenek de yoktu. Hızlı olmak zorundaydık.

Şose yol Zeytuna denilen, Bikêrê köyünün doğusuna düşen yarı kırsal bir yerde duran köye çıkıyordu. Ova tarafından köye çıkan yol İpekyolu ile birleşiyordu. O yoldan bazı araba ışıkları hızla köye doğru ilerliyordu. Askeri araçları uzaktan seçebiliyorduk. Panzerler genelde

projektör kullanır, onu sağa sola çevirdiği için uzaktan da farketmek mümkün oluyordu. Köye doğru ilerleyen ışıklar askeri araçlardı. Aslında bizi geniş bir çembere almak istedikleri anlaşılıyordu.

Şose yola girip koşar adımlarla ilerledik. Köye doğru dağ bir hilal çiziyordu. Geldiğimiz köyden başlayıp, ovanın üzerine doğru bu kavisle uzanıyordu. Dağ ile aramız, yaklaşık iki saatti ama biz tahminen bir saatte ulaşmıştık. Bikêrê köyünden doçka sesi geliyordu. Diğer arkadaşların nereye gittiğini bilmiyoruz. Zeytuna köyünün üç saat ilerisinde bir sığınağımız vardı. Orası bir uğrak yeri olabilirdi. Öyle düşündük ve yolumuza devam ettik. Hava soğuk olduğu için fazla yorulmamıştık. Sığınağa ulaştığımızda hiç kimse yoktu. Saat gecenin birine geliyordu. Sığınağa yakın bir yerde olan ve oralarda *hewt* denilen yağmur sularının biriktiği küçük havuzlar vardı. Oradan suyumuzu alıp sığınağa girdik. O zamanlar her sığınakta piknik tüpleri vardı. Sadece çay içebildik. Yiyecek yoktu.

Gündüz, saat iki civarında dışarı çıktık. Hava çok soğuktu. Gündüzün yürümeye başladık. Bulunduğumuz alanın sınırına yaklaşmıştık. Geride sadece bir köy kalmıştı. Mardin'de sınırlar araziye göre değil, köylere göre olurdu. O zamanki çalışmalar ağırlıklı kitle eksenli olduğu için, böyle düşünülmüştü. Aluca köyüne gittik. İçimiz rahat değildi. Acaba arkadaşlara bir şey olmuş muydu, çember içinde mi kaldılar gibisinden bir sürü soru var kafamızda. Köyde belirlenmiş eve gittiğimizde, arkadaşların oturduğunu gördük. Biz nasıl şaşırdıysak onlar da aynı şekilde şaşırdılar. Biz onlar için neyi düşünmüş isek onlar da bizim için aynı şeyi düşünmüşlerdi. Hatta çatışmaya girdiğimiz için onlar daha fazla endişelenmişti. "Sizin için köye geri döndük. Bir yerde düşmanın yoğunlaşmasını dağıtmak için BKC ile ateş bile ettik," dediklerinde, bize kimin ateş ettiğini yeni anlıyoruz. Meğer ova tarafından yapılan ateşi bizim arkadaşlar yapmış. "İyi atış yaptınız. Düşman atışı bu kadar isabetli olmamıştı, ölümden döndük," dediğimizde şaşkınlığa karışan bir gülme ile sohbet devam etti. Durumu yerinden öğrenmek için Bikêrê'ye dolmuş gönderdiklerini söylediler. "Kan izlerinin olduğundan bahsetmişler, biz de kesin içinizden bazılarınızın yaralı olduğunu düşündük." Çektar arkadaş diğer gruptaydı

ve soru soruyordu. "Peki dün akşam nerede kaldınız çemberden nasıl çıktınız?" gibisinden sorulardı. Biz de, "Filan sığınağı kullandık," dediğimizde, "İşte şimdi şanslısınız," dedi. Şaşırmıştık. Ona "Niye?" diye sorduğumuzda, Reşito'nun kaçtığını ve Reşito'nun o sığınağı tanıdığını söyledi. Yani düşman gündüzün izlerimizi takip etmiş olsa, böyle bir ihtimal verse şimdilik yaşamıyor olacaktık. Reşito kaçmıştı. Ama Reşito'nun bildiği yerler o sığınakla sınırlı değildi. O an kaldığımız yeri bile biliyordu. Bunun farkındaydık.

Reşito onlarca milisi tanımıştı. Onu merkez karargaha gönderdiğimizde, bir çok milisimizi gıyaben ve dolaylı tanımıştı. Alan çalışmaları için iyi sayılacak bir durum değildi. Peki Reşito nasıl kaçmıştı? Olayı farklı bilen, açıklayamayan yada onu salıveren bir şeyler mi olmuştu? Böylesi bir olay için yakalanmış bir unsurun kaçması normal bir şey değildi. İşin içinde örgütsel olmayan bir şeyler mi vardı? Mardin'de aşiretçilik ve aile bağları partiye yansımış, bazı yerlerde iç içe geçmişti. Acaba bu da bunlardan bir tanesi miydi? Peki Agîtê Kaso özellikle niye bu unsuru sağ olarak istemiş, bu olayla ilgilenmişti? Bu sorular şimşek gibi aklımıza çarpmakta, mantıklı cevaplar aramaktaydık. Agîtê Kaso'nun mensubu olduğu aileden kız yolu ile bu iki unsur akraba olmaktaydı. Ama işin ilginç olan yanı, şehit Hogir yoldaş da Agîtê Kaso'nun akrabasıydı. İş epey çetrefilli olmuştu.

Hemen bir toplantı yapıp durum değerlendirmesi yaptık. Reşito zincirleme bir şekilde alanı tanıyor, bu tanıma ta Omeriya'ya kadar uzanıyordu. Alanı tasfiye edecek kadar düşmanın eline bilgi geçmişti. Reşito infaz edileceğini biliyordu. Bu ruh halinde olan birisi her şeyi yapabilirdi. Durum ciddiydi. En son Omeryan alanına geri çekilme yapma kararını aldık. Üç dört günlük bir yoldu. Araziyi tanıyorduk. Ama düşman da boş durmadı. Reşito unsurunu bizim alan ile sınırlı tutmamışlardı. Merkezi istihbarat ilgilenmiş, İl Genel Jandarma Komutanlığı duruma müdahale etmişti. Omeryan alanına bizden önce girmişlerdi. Cinata köyüne uğradığımızda, "Heval buralara kara bulutlar çökmüş, bütün köyleri düşman basmış," diyorlardı. Herkes kaçıyordu. Gündüzü bırakalım, akşam sa-

atlerinde bile belli bir saatten sonra kimse köylerde kalmıyordu. Milislerin hepsi dışardaydı. Omaryanlılar arasında garip bir korelasyon bulunuyordu. Bunun tarihsel temelleri vardı. Omeryan çevresinde birkaç köy korucu olmuş, onlar da aşiretsel bağlardan kaynaklı Omeryanlıları koruyordu. Ama bu seferki başkaydı. Düşman Bikêrê köylülerini alabildiğine kullandı. Halk iki beyaz dolmuştan bahsediyordu. Onlar köyde kalanları balta sapıyla dövüyormuş. Bütün bunların başını Reşito çekiyordu. Xirabêbaba köyüne çok fazla yönelim yaptılar. Hemen hemen her gün köyleri basılıyor, insanlara işkence ediliyordu. Köyde belirgin durumda olan; köyde köşe taşı gibi rol oynayan bir milisi arıyorlardı. Milisin ismi Bayram'dı. Baskınlar sık sık olduğu için, milisler dışarı çıkmaktan bezmiş, bazıları köy içinde kendilerine yer yapmışlardı. Bayram da bir gün evde kalıyor, düşman gelince iple kuyuya iniyor. Düşmanın köyde aramadığı, nerden şüphe duysa bomba atmadığı yer kalmamıştı. Sıra su kuyularına gelmişti. Bayramın içinde olduğu kuyunun başına gelip bombayı atmaya çalışırken, annesi çığlık atıyor. Bayram'ın böyle ölmeden ellerine geçmesi, ufak bir yaşam umudu yaratmış olacak ki anne bağırmıştı. Bayram'ı sağ ele geçirmişlerdi. Omeryan'da adeta hayat durmuştu. Xirebêbabalı bir yaşlı işkence ile şehit edildi. Düşman, orada bir sistemin olduğu, oturmuş bir devlet gibi hareket eden, öyle davranan bir yapının olduğunu söylüyordu. Ne yapılarsa yeridir. Reşit unsuru onlar için iyi bir maşaydı. Amaçları birleşmiş, aynı hınçla hareket ediyorlardı. Ellerinde kesin bilgiler vardı. Reşito unsuru burada soruşturmaya alınmış ve buraya yakın bir yerden kaçmıştı. Kaçışı hâlâ bir muamma. Milislere göre kaçması mümkün değildi, o, bırakılmıştı. Artık serbest bir canavara dönüşmüştü. Bayram kısa bir süre düşmanın elinde kaldı. Bir hafta sonra cenazesi Atxê köyü yakınlarında bulunan asfaltın kenarında bulundu. Kafası kesilmişti. İlkin örülen ihanet örgüsü tesadüfen çözülürken, başka bir düğüme evirilen o ihanet hâlâ bir sır. Bedeller öyle verildi. Oralarda böylesi gelişmiş ihanet örgüsünün acısı, hâlâ halkın bağrında oturmuş taş gibidir. Şu an açısından bu tür şeyleri anlatmak da hakikate yol al-

manın bir başlangıcı olabilir. Bu ve benzer olayların açığa çıkarılarak aydınlatılması, güvenli yarınların inşasında önemli köşe taşları olacaktır.

Botan Behdinan

Bir derya kadar bolluk teşkil eden gerilla anıları, mücadelemizin anı anına nasıl bir yaşam teşkil etiğinin açık ifadesi olmaktadır. Zorluklar kadar sevinçleri, kayıplar kadar daha fazla zaferlerin yaşandığı gerilla direnişi diyalektik bir gelişim sağlamıştır. Zorluğa sevinç; şehadetlere zafer katan bu yaşam, gerilla anıları sayesinde süreklilik içinde olmuştur. Mücadelemizin temel bir sahası haline gelen bu anlatımlar gerillanın dili, gözü ve kulağı biçiminde kendini var kılmıştır.

ISNB-978-605-4986-92-7
9 786054 986927

₺15.00